

Consiliul
Uniunii Europene

**Bruxelles, 20 septembrie 2016
(OR. en)**

12299/16

**COHOM 115
COPS 272
CFSP/PESC 711
CSDP/PSDC 521
FREMP 146
INF 160
JAI 758
RELEX 748**

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	20 septembrie 2016
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Raportul anual al UE privind drepturile omului și democrația în lume în 2015 – chestiuni la nivel de țară și de regiune

---

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor Raportul anual al UE privind drepturile omului și democrația în lume în 2015 – chestiuni la nivel de țară și de regiune, adoptat de Consiliul în cadrul celei de a 3484-a reuniuni, desfășurată la 20 septembrie 2016.

**RAPORTUL ANUAL AL UE PRIVIND DREPTURILE OMULUI ȘI DEMOCRAȚIA
ÎN LUME ÎN 2015**

Chestiuni la nivel de țară și de regiune

(Consiliul Afaceri Generale, 20 septembrie 2016)

Cuprins

I.	Țările candidate și potențial candidate	9
	Albania	10
	Bosnia și Herțegovina	11
	Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei	12
	Kosovo*	14
	Munte negru	15
	Serbia	16
	Turcia	17
	Asistența cu beneficiari multipli	18
II.	Țările SEE/AELS	18
	Elveția	18
	Norvegia	19
	Islanda	20
	Sfântul Scaun	21
	Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino	21
III.	Politica europeană de vecinătate	21
	Armenia	22
	Azerbaidjan	25
	Belarus	28
	Georgia	30
	Republica Moldova	33
	Ucraina	35

Egipt.....	38
Israel	41
Palestina*	43
Iordania.....	46
Liban	48
Siria.....	49
Algeria.....	51
Maroc	54
Tunisia.....	56
Sahara Occidentală.....	59
Libia	59
IV. Rusia și Asia Centrală.....	62
Rusia	62
Kazahstan.....	65
Republica Kârgâzstan.....	66
Tadjikistan.....	67
Turkmenistan.....	69
Uzbekistan	70
V. Africa.....	71
Uniunea Africană (UA) - Strategia comună Africa-UE	71
Angola.....	74
Benin.....	76
Botswana	78
Burkina Faso	81
Burundi	83
Capul Verde	86
Camerun	87
Republica Centrafricană	88

Ciad	89
Uniunea Comorelor	91
Republica Congo	92
Côte d'Ivoire	94
Republica Democratică Congo	96
Djibouti	98
Guineea Ecuatorială	99
Eritreea	100
Etiopia	102
Gabon	104
Gambia	106
Ghana	108
Guineea	110
Guineea-Bissau	113
Kenya	114
Lesotho	115
Liberia	118
Madagascar	119
Malawi	122
Mali	123
Mauritania	125
Republica Mauritius	126
Mozambic	128
Namibia	130
Niger	133
Nigeria	134
Rwanda	137
São Tomé și Príncipe	140

Senegal	141
Republica Seychelles	143
Sierra Leone.....	144
Somalia	146
Africa de Sud.....	149
Sudanul de Sud	151
Sudan	154
Swaziland.....	156
Tanzania.....	158
Togo.....	160
Uganda.....	161
Zambia	163
Zimbabwe	164
VI. Peninsula Arabă	166
Bahrain	166
Kuweit.....	168
Oman	169
Qatar.....	169
Arabia Saudită	170
Emiratele Arabe Unite	172
Yemen.....	173
Iran.....	177
Irak.....	178
VII. ASIA	181
Afganistan.....	181
ASEAN	184
Bangladesh	184
Bhutan	187

Brunei	188
Myanmar/Birmania	189
Cambodgia.....	192
Republica Populară Chineză	194
Hong Kong	198
Taiwan	198
India	199
Indonezia	201
Japonia.....	203
Republica Coreea.....	204
Republica Populară Democrată Coreeană	205
Laos.....	208
Malaysia.....	209
Maldiva	212
Mongolia.....	214
Nepal	216
Pakistan	218
Filipine	220
Singapore.....	223
Sri Lanka.....	223
Thailanda	227
Timorul de Est.....	229
Vietnam	230
VIII. Oceania	233
Australia.....	233
Fiji	233
Micile state insulare din Pacific – Kiribati, Republica Insulelor Marshall, Statele Federate ale Microneziei, Nauru, Palau, Tuvalu și Samoa	235

Noua Zeelandă.....	239
Papua-Noua Guinee.....	239
Insulele Solomon	242
Tonga	245
Vanuatu	247
IX. America.....	250
Antigua și Barbuda	250
Argentina	251
Uniunea Bahamas.....	251
Barbados.....	253
Belize	254
Bolivia	255
Brazilia	256
Canada	258
Chile	260
Columbia.....	263
Costa Rica	265
Cuba.....	266
Dominica.....	268
Republica Dominicană	268
Ecuador.....	270
El Salvador	271
Grenada	274
Guatemala	275
Guyana.....	277
Haiti	279
Honduras	280
Jamaica	282

Mexic	283
Nicaragua.....	286
Panama	288
Paraguay	290
Peru	291
Saint Kitts și Nevis.....	292
Saint Lucia.....	293
Saint Vincent și Grenadinele	294
Suriname.....	295
Trinidad și Tobago	296
Statele Unite ale Americii (SUA)	297
Uruguay	299
Venezuela	300

I. Țările candidate și potențial candidate

Valorile pe care se întemeiază Uniunea Europeană, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, sunt reflectate în criteriile de aderare. Aceste condiții esențiale, pe care toate țările candidate trebuie să le îndeplinească pentru a deveni state membre, includ stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, respectarea statului de drept, drepturile omului și protecția minorităților. Actuala agendă a extinderii cuprinde țările din Balcanii de Vest și Turcia. Progresele înregistrate în direcția îndeplinirii acestor criterii sunt tratate în profunzime în pachetul de extindere¹ al Comisiei Europene din 2015. În acest an, Comisia a introdus o abordare consolidată a evaluărilor sale în rapoartele anuale privind țările implicate în procesul de aderare, care a inclus nu doar progresele, ci și un raport privind situația actuală și nivelul de pregătire al țărilor pentru a-și asuma obligațiile asociate calității de stat membru. Rapoartele furnizează, de asemenea, orientări mai clare privind acțiunile așteptate din partea țărilor vizate.

Politica de extindere a UE se concentrează în continuare pe principiul „abordării cu prioritate a elementelor fundamentale”. Reflectând valorile esențiale și prioritățile de politică ale UE, procesul de extindere continuă să acorde prioritate reformelor din domeniul statului de drept, al drepturilor fundamentale, al consolidării instituțiilor democratice, inclusiv reformei administrației publice, precum și reformelor din domeniile dezvoltării economice și competitivității.

Strategia de extindere a UE pentru 2015 evidențiază principalele provocări pentru țările candidate și potențial candidate. În ceea ce privește drepturile fundamentale, în Balcanii de Vest și în Turcia, Comisia continuă să sublinieze că, deși adeseori acestea sunt în mare măsură consfințite prin lege, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura punerea lor în aplicare. Libertatea de exprimare constituie o provocare deosebită, înregistrându-se regrese continue în mai multe țări. Comisia continuă să acorde prioritate activității legate de libertatea de exprimare și de mass-media în cadrul procesului de aderare la UE. Se impune în continuare o mai bună protecție a minorităților, în special a romilor, care continuă să sufere discriminări și să trăiască în condiții dificile. Discriminarea și ostilitatea față de alte categorii vulnerabile, inclusiv persoane lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale (LGBTI), reprezintă un motiv serios de îngrijorare. Sunt necesare, de asemenea, eforturi suplimentare pentru a promova egalitatea între femei și bărbați, a combate violența domestică, a asigura respectarea drepturilor copilului și a sprijini persoanele cu handicap.

---

¹ COM(2015) 611 final, Bruxelles, noiembrie 2015.

Trebuie să se acorde atenție și funcționării instituțiilor democratice. Trebuie să fie consolidat în continuare rolul parlamentelor naționale în procesul de reformă, pentru a se asigura responsabilitatea democratică. Țările implicate în procesul de aderare trebuie să asigure funcționarea eficientă a cadrului instituțional pentru apărarea drepturilor fundamentale și un mediu mult mai favorabil și de susținere destinat să încurajeze dezvoltarea societății civile, întrucât va contribui la consolidarea responsabilității politice și la o mai bună înțelegere a reformelor legate de aderare. Comisia continuă să promoveze și să sprijine participarea, în calitate de observatori la lucrările Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE, a țărilor candidate și a țărilor cu care a fost încheiat un acord de stabilizare și de asociere. În 2015 s-au înregistrat evoluții pozitive în ceea ce privește fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Albania și Serbia.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_strategy_paper_en.pdf

Albania

Există patru proiecte principale aflate în curs de desfășurare în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA), care pun accentul pe îmbunătățirea eficacității sistemului albanez privind protecția drepturilor omului și combaterea discriminării (IPA 2013, 1,5 milioane EUR), pe emanciparea economică și socială a romilor și a egiptenilor (IPA 2014, 4 milioane EUR), pe căile alternative de soluționare a litigiilor pentru a oferi cetățenilor modalități alternative de a soluționa litigiile (IPA 2012, 750 000 EUR) și pe sistemul penitenciar (IPA 2013, 1 milion EUR). Există un proiect aflat în curs de desfășurare privind infrastructura penitenciară (IPA 2011, 14,4 milioane EUR).

În cadrul Facilității pentru societatea civilă a IPA, șapte proiecte (în valoare totală de aproximativ 1,2 milioane EUR) sunt legate de apărarea drepturilor omului și vizează promovarea incluziunii sociale pentru persoanele care aparțin minorităților, în special a romilor și a egiptenilor, monitorizarea respectării drepturilor fundamentale în centrele de detenție, sprijinirea accesului la justiție pentru grupurile vulnerabile și promovarea justiției reparatorii și a medierii dintre victimă și autorul infracțiunii în cazul minorilor.

Există șase proiecte în curs finanțate în cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) (1,2 milioane EUR în total), vizând aspecte precum drepturile persoanelor LGBTI, drepturile persoanelor cu handicap, protecția copilului și violența împotriva femeilor. Există șapte proiecte în curs legate de apărarea drepturilor omului în educație și ocuparea forței de muncă, care se concentrează asupra incluziunii persoanelor cu handicap și a grupurilor vulnerabile.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_albania.pdf

Bosnia și Herțegovina

În 2015, asistența financiară în cadrul IPA s-a axat pe armonizarea legislației cu Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap (1 milion EUR în cadrul IPA 2011) și pe sprijinirea emancipării socioeconomice a aproximativ 260 de victime ale minelor și a familiilor acestora prin intermediul proiectului de susținere a victimelor minelor (1 milion EUR). Un nou proiect cu un buget de 2,5 milioane EUR pentru sprijinirea incluziunii socioeconomice a populației rome a început în octombrie 2015, pe baza unui proiect anterior cu un buget similar. În total, cele două proiecte vor permite asigurarea a 290 de unități locative și măsuri socioeconomice integrate. Acțiunea abordează în mod direct problema lipsei de locuințe, sărăcia și excluziunea socioeconomică a populației rome prin (re)construirea de locuințe și de infrastructură aferentă și prin adoptarea de măsuri care să asigure mijloace de trai, acordându-se prioritate zonelor afectate de inundații. Asigurarea unor locuințe durabile și alte măsuri pentru persoanele returnate vulnerabile sau pentru persoanele strămutate în interiorul țării sunt finanțate în temeiul anexei VII din cadrul proiectului de punere în aplicare a strategiei privind persoanele returnate (7 milioane EUR), care este gestionat în colaborare cu UNHCR. UE a furnizat sprijin în valoare de 1 milion EUR pentru proiectul privind sistemul de locuințe sociale denumit Dezvoltarea unui model integrat în teorie și practică pentru a ajuta factorii de decizie de la nivel național să definească și să pună în aplicare politici în materie de locuințe care să ofere sprijin refugiaților, persoanelor returnate, persoanelor fără adăpost, tineretului și altor categorii aflate în nevoie.

Un nou proiect în valoare de 3 milioane EUR a fost lansat pentru a sprijini consolidarea tehnică a capacităților Ministerului pentru Drepturile Omului și Refugiați și ale furnizorilor de servicii sociale. De asemenea, s-a acordat sprijin pentru revizuirea legii privind combaterea discriminării a Bosniei și Herțegovinei.

Unsprezece proiecte finanțate în cadrul IEDDO în valoare totală de 2,5 milioane EUR au fost puse în aplicare în 2015. Aceste proiecte s-au axat în special pe protecția minorităților, inclusiv a populației rome în general și a copiilor de etnie romă în special, pe protecția persoanelor LGBTI și a drepturilor persoanelor cu handicap, precum și pe promovarea participării studenților la reformele democratice, pe responsabilizarea și participarea tinerilor, precum și pe emanciparea socioeconomică a grupurilor marginalizate. Cinci fonduri suplimentare în valoare de 0,95 milioane EUR au fost acordate la sfârșitul anului 2015, vizând incluziunea romilor, controlul tutunului, buna guvernare politică, accesul la apă, precum și sprijinul pentru tineri.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_bosnia_and_herzegovina.pdf

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei

În 2015, UE a oferit un sprijin important organizațiilor societății civile care se ocupă de protecția diferitelor drepturi fundamentale. Pachetul financiar național al Facilității pentru societatea civilă IPA 2014 (5 milioane EUR) a sprijinit 19 proiecte care s-au concentrat în special asupra promovării libertății de exprimare și a mass-mediei, a jurnalismului de investigație, a reformelor judiciare, a democrației participative, a relațiilor interetnice și a drepturilor romilor. Sistemul de subvenții pentru societatea civilă IPA 2011 (1,35 milioane EUR) a sprijinit alte 12 proiecte care s-au concentrat în principal pe consolidarea implicării societății civile în elaborarea politicilor publice, combaterea discriminării și protejarea drepturilor persoanelor cu handicap, a tinerilor și a altor grupuri vulnerabile. În cele din urmă, 10 proiecte de granturi finanțate în cadrul schemei IEDDO 2014-2015 (1,2 milioane EUR) au fost puse în aplicare cu obiectivul de a promova accesul efectiv la justiție, educația în domeniul drepturilor omului în școli, dreptul la un mediu de lucru sigur, un proces de elaborare a politicilor transparent și favorabil incluziunii, precum și incluziunea socială a comunității rome.

Pe lângă aceste proiecte de granturi pentru organizațiile societății civile, UE a continuat să pună în aplicare o serie de proiecte IPA în domeniul drepturilor omului cu diferite instituții publice. Unele dintre aceste proiecte s-au axat pe sprijinirea Secretariatului Ombudsmanului pentru o protecție mai eficace a drepturilor fundamentale, pe consolidarea independenței, eficienței și profesionalismul sistemului judiciar, pe reforma sistemului de justiție penală, pe combaterea mai eficace a corupției, precum și pe protecția drepturilor deținuților și a persoanelor condamnate.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia.pdf

Kosovo*²

În 2015, s-a început o acțiune în valoare de 2 milioane EUR împreună cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în cadrul IPA 2014. Obiectivul acestei acțiuni este de a crea oportunități generatoare de venituri pentru comunitățile minoritare, consolidând perspectivele acestora de (re)integrare. În cadrul alocării pentru 2015 a Facilității pentru societatea civilă IPA și a programului Media, au fost contractate două acțiuni pentru a îmbunătăți situația victimelor violenței domestice și a traficului și pentru a stabili și menține o coaliție eficace de organizații ale societății civile din domeniul drepturilor omului, consolidând capacitățile acestora de reprezentare. Valoarea totală a acestor două proiecte este de 2 milioane EUR. În plus, anul 2015 a marcat finalizarea proiectului IPA în valoare de 1 milion EUR, pus în aplicare de către Consiliul Europei, privind consolidarea capacităților pentru instituția Ombudsmanului și societatea civilă. În 2015, alte proiecte IPA în curs de desfășurare au fost: proiectul de înfrățire în valoare de 0,7 milioane EUR pentru combaterea homofobiei și a transfobiei și instituirea unor parteneriate strategice cu organizațiile societății civile pentru furnizarea de consiliere juridică și psihologică; două proiecte, în valoare de 1,5 milioane EUR și respectiv 0,6 milioane EUR, de furnizare de servicii sociale persoanelor și, mai ales, copiilor cu handicap și privind justiția pentru copii; și un proiect în valoare de 3 milioane EUR axat pe apărarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând comunităților de minorități.

---

² *Această desemnare nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă RCSONU 1244 (1999) și Avizului CIJ privind declarația de independență a Kosovo.

În 2015, au fost contractate două proiecte IEDDO în valoare totală de 0,4 milioane EUR, care abordează drepturile omului în era digitală și locuința ca drept fundamental al omului. Alte unsprezece proiecte finanțate în cadrul programelor IEDDO 2011 și 2012 au continuat să fie puse în aplicare de către societatea civilă. Aceste proiecte s-au axat pe consolidarea capacităților de reprezentare a grupurilor vulnerabile, pe intensificarea relațiilor intercomunitare și interetnice prin activități culturale și pe aspecte legate de emanciparea femeilor, drepturile persoanelor LGBTI și ale persoanelor cu handicap. În plus, în 2015 a început punerea în aplicare a cinci proiecte IEDDO cu o valoare aproximativă totală de 1 milion EUR și având printre obiective consolidarea organizațiilor de femei și sporirea reprezentării și a participării politice a comunităților romă, așkali și egipteană.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

Munte negru

În cursul anului 2015, trei proiecte IPA în valoare de aproximativ 1,6 milioane EUR au fost puse în aplicare în domeniul drepturilor omului, punându-se accentul pe incluziunea socială a persoanelor cu handicap, pe soluțiile durabile pentru populația romă strămutată în interiorul țării și pe sprijinirea biroului Ombudsmanului și a Curții Constituționale pentru punerea în aplicare a normelor privind drepturile omului. În ceea ce privește noile angajamente, în 2015 aproximativ 2,35 milioane EUR au fost alocate din fondurile IPA pentru șase proiecte legate de politicile de combatere a discriminării și drepturile omului (incluziunea socială a copiilor și a tinerilor cu handicap; incluziunea socială a femeilor care sunt victime ale violenței; drepturile pacienților cu probleme de sănătate mintală; antreprenoriatul social, emanciparea economică și participarea politică a femeilor; și violența bazată pe gen;

În plus, în 2015, UE a oferit sprijin financiar în valoare de 700 000 EUR pentru șase proiecte în cadrul IEDDO (Schema de sprijin pentru fiecare țară). Proiectele s-au axat pe o gamă largă de domenii, cum ar fi drepturile persoanelor LGBTI, participarea politică a romilor (stabilirea primului sindicat format din lucrători romi), protecția consumatorilor și drepturile pacienților, sporirea încrederii în alegeri și combaterea violenței pe criterii de gen. În 2015, erau în derulare alte patru proiecte IEDDO în valoare de aproximativ 400 000 EUR, axate pe incluziunea socială a romilor, pe prevenirea relelor tratamente în închisori prin reforma serviciilor de reabilitare și resocializare, precum și pe drepturile persoanelor cu handicap.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_montenegro.pdf

Serbia

În 2015, UE a continuat să pună în practică patru proiecte în cadrul programului IPA pentru a sprijini politicile de combatere a discriminării și pentru a îmbunătăți situația persoanelor vulnerabile, inclusiv a romilor, a refugiaților și a persoanelor strămutate în interiorul țării. În 2015 au existat patru proiecte legate de incluziunea romilor, cu o valoare totală de 11,4 milioane EUR. În octombrie 2015, a fost lansat proiectul de înfrățire „Sprijin pentru promovarea drepturilor omului și toleranță zero față de discriminare”. Proiectul va dura 18 luni și va avea o valoare totală de 1,2 milioane EUR. În cadrul Facilității pentru societatea civilă 2013, au fost acordate organizațiilor societății civile 22 de granturi, cu o valoare totală de 2,4 milioane EUR. Proiectele finanțate recent vor contribui la combaterea corupției prin sporirea transparenței în sectorul public, prin furnizarea de sprijin persoanelor și grupurilor expuse cel mai mult la discriminare și prin sprijinirea cooperării dintre Serbia și Kosovo prin inițiative culturale, în domeniul mass-mediei și al tineretului.

În 2015, o nouă cerere de propuneri a fost publicată în cadrul bugetului IEDDO pentru 2014 și 2015, cu o valoare totală de 2 milioane EUR. Douăzeci de granturi au fost acordate organizațiilor societății civile care se concentrează pe protecția minorităților, drepturile persoanelor LGBTI, egalitatea de gen, drepturile copilului, drepturile solicitanților de azil și drepturile persoanelor cu handicap.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_serbia.pdf

Turcia

Documentul de strategie de țară pentru perioada 2014-2020 (asistența IPA II) pentru Turcia identifică consolidarea reformelor și a capacităților în domeniile statului de drept și al drepturilor fundamentale ca priorități importante. În cadrul IPA, există mai multe proiecte importante care se concentrează asupra drepturilor omului, cum ar fi proiectele de consolidare a capacităților cu mecanisme relevante în domeniul drepturilor omului (precum instituția națională pentru drepturile omului, Ombudsmanul, parlamentul și uniunile barourilor), proiectele privind libertatea de exprimare și proiectele care se axează pe drepturile femeilor și combaterea discriminării. Programul național IPA 2015 adoptat recent include o acțiune în valoare de 17,9 milioane EUR de sprijinire a sistemului judiciar, care urmărește să consolideze independența, imparțialitatea, eficiența și administrarea sistemului judiciar. În ceea ce privește drepturile fundamentale, programul include o acțiune în valoare de 18,9 milioane EUR menită să consolideze principalele instituții, precum și să sprijine eforturile de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a copiilor. Acțiunea în domeniul afacerilor interne va oferi sprijin Turciei pentru cerințele legate de punerea în aplicare și va contribui totodată la eforturile de a găzdui refugiați în urma conflictului din Siria (112 milioane EUR). O acțiune de sine stătătoare, în valoare de 4,7 milioane EUR, va sprijini incluziunea socială a persoanelor strămutate în interiorul țării (PSI) din provincia Van.

Proiectele IEDDO din Turcia se concentrează asupra celor mai importante probleme ale țării în domeniul drepturilor omului, inclusiv libertatea de exprimare și mass-media independentă, un acces mai bun la justiție, combaterea torturii și a impunității, protecția și respectarea diversității culturale, grupurile vulnerabile și drepturile persoanelor care aparțin minorităților, programele de educație și formare în domeniul drepturilor omului și consolidarea reprezentării și participării politice în cadrul societății, în special pentru grupurile subreprezentate (printre care femeile, persoanele LGBTI, romii și tinerii). În decembrie 2015, 33 de proiecte erau în curs de desfășurare în cadrul programului IEDDO în Turcia. Douăzeci și două de contracte pentru proiecte noi au fost semnate în decembrie 2015, în valoare de 3 milioane EUR. Noile proiecte vizează mai multe domenii esențiale referitoare la drepturile omului: apărătorii drepturilor omului; drepturile persoanelor LGBTI; drepturile femeilor și combaterea violenței împotriva femeilor; minoritățile și refugiații. IEDDO ar trebui, de asemenea, să joace un rol în reacția la criza siriană, colaborând cu organizațiile societății civile privind drepturile refugiaților, ale solicitanților de azil, ale persoanelor strămutate în interiorul țării și ale migranților în general. Prioritățile în acest domeniu sunt în concordanță și complementare cu activitatea desfășurată în cadrul IPA, instrumentul care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) și alte instrumente importante, cum ar fi Fondul fiduciar al UE.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_turkey.pdf

Asistența cu beneficiari multipli

În cadrul asistenței cu beneficiari multipli, sunt puse în aplicare în continuare proiecte în cadrul IPA 2012 și 2013 în ceea ce privește protecția și promovarea minorităților (3,6 milioane EUR) și furnizarea de sprijin pentru o educație favorabilă incluziunii (4,6 milioane EUR).

II. Țările SEE/AELS

Elveția

În Elveția, strategia UE în domeniul drepturilor omului se axează în principal pe cooperarea și menținerea unui dialog strâns cu Elveția în ceea ce privește aspectele referitoare la drepturile omului în cadrul organizațiilor internaționale (ONU, Consiliul Europei, OSCE etc.) și în anumite țări din întreaga lume. Elveția joacă un rol activ în Consiliul ONU pentru drepturile omului și a fost aleasă drept membru pentru perioada 2016-2018.

Drepturile omului sunt incluse în diplomația publică a UE și în activitățile de informare din Elveția, pentru a sublinia rolul de frunte pe care îl joacă UE în lume în promovarea agendei privind drepturile omului la nivel mondial.

În ceea ce privește Convenția europeană a drepturilor omului, în ciuda unor divergențe în Elveția legate de hotărâri individuale ale Curții Europene a Drepturilor Omului, se recunoaște în general că hotărârile curții au influențat în mod pozitiv jurisprudența Curții Federale a Elveției în ceea ce privește drepturile omului și cartă drepturilor fundamentale din cadrul Constituției. Cu toate acestea, o propunere de inițiativă populară formulată de forțele aflate la dreapta eșichierului politic urmărește să stabilească superioritatea constituției elvețiene în raport cu dreptul internațional, inclusiv cu Convenția europeană a drepturilor omului, pentru a garanta drepturile fundamentale și drepturile omului în mod autonom și, potrivit inițiatorilor, pentru a respecta voința poporului elvețian. Adoptând o abordare ceva mai indulgentă, în decembrie, camera superioară a Adunării Federale elvețiene a discutat o propunere deja susținută de camera inferioară de a însărcina Consiliul Federal elvețian să acționeze la toate nivelurile relevante și în special în cadrul Consiliului Europei, pentru a consolida respectarea și aplicarea principiului subsidiarității, precum și asigurarea faptului că Curtea Europeană a Drepturilor Omului ia în considerare sistemele juridice naționale, în mod sistematic, în jurisprudența sa.

Norvegia

Întrucât UE și Norvegia au standarde comune în ceea ce privește drepturile omului, strategia UE în domeniul drepturilor omului se axează în principal pe cooperarea și menținerea unui dialog strâns cu Norvegia în ceea ce privește aspectele referitoare la drepturile omului în cadrul organizațiilor internaționale (ONU, Consiliul Europei, OSCE etc.) și în anumite țări din întreaga lume. În Norvegia, drepturile omului sunt incluse în diplomația publică a UE și în activitățile de informare organizate de aceasta, pentru a sublinia rolul de lider al UE la nivel mondial.

La un nivel mai general, Carta internațională a drepturilor omului, precum și numeroasele convenții și alte instrumente pentru promovarea și apărarea drepturilor omului, de exemplu în ceea ce privește discriminarea rasială, tortura și drepturile femeilor, ale copiilor și ale persoanelor cu handicap, precum și noțiunea de promovare a drepturilor omului, astfel cum este menționată în preambulul la Declarația universală a drepturilor omului, stau la baza sprijinirii drepturilor omului în Norvegia, menținută prin diverse mijloace, inclusiv prin cooperarea pentru dezvoltare. Deși nu există niciun plan de acțiune în domeniul drepturilor omului în ansamblu, există planuri pentru domenii specifice, de exemplu, traficul de persoane, drepturile copiilor și drepturile femeilor. Drepturile omului au rămas un aspect-cheie pentru guvernul norvegian care își extinde concentrarea pe domenii tematice în care se consideră că Norvegia are puncte forte specifice. Domeniile prioritare ale cooperării pentru dezvoltare în Norvegia în sprijinul drepturilor omului includ susținerea apărătorilor drepturilor omului, statul de drept și combaterea torturii și a pedepsei cu moartea, libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei, responsabilitatea socială a întreprinderilor, dialogurile pe tema drepturilor omului cu anumite țări și promovarea drepturilor femeilor, ale copiilor, ale persoanelor cu handicap, ale populațiilor indigene și ale persoanelor lesbiene, gay, bisexuale și transgen (LGBT).

Islanda

Islanda dispune de un sistem cuprinzător de garantare a drepturilor și a libertăților fundamentale. Are un nivel ridicat de cooperare cu organizațiile internaționale cu privire la chestiuni din domeniul drepturilor omului. În ceea ce privește inițiativele specifice, Islanda a promovat și susținut în mod activ inițiativele ONU și alte inițiative internaționale de promovare a rolului bărbaților în ceea ce privește egalitatea de gen. La 14-15 ianuarie 2015, Islanda și Suriname au găzduit așa-numita conferință „Barbershop” (Frizeria) la sediul ONU din New York, care a avut ca scop încurajarea bărbaților să își asume un rol mai activ în discutarea chestiunii egalității de drepturi dintre bărbați și femei. La nivel regional, Islanda a contribuit la activitatea Consiliului Arctic privind aceste chestiuni.

În Islanda, drepturile omului sunt incluse în diplomația publică a UE și în activitățile de sensibilizare organizate de aceasta, pentru a evidenția rolul de lider al UE la nivel mondial.

Sfântul Scaun

Există contacte destul de frecvente și utile cu Sfântul Scaun în cadrul forurilor multilaterale, cu privire la o gamă largă de aspecte legate de drepturile omului, inclusiv în cadrul Adunării Generale a ONU, Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, OSCE, precum și Consiliului Europei. Orientările UE privind promovarea și protecția libertății de religie sau de convingere sunt din ce în ce mai relevante ca bază de colaborare, dat fiind faptul că Sfântul Scaun este extrem de îngrijorat cu privire la accentuarea persecuției creștinilor din diverse părți ale lumii.

Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino

Întrucât UE și Andorra, Liechtenstein, Monaco și San Marino au standarde similare în materie de drepturi ale omului, strategia UE în domeniul drepturilor omului se concentrează în primul rând pe coordonarea cu aceste state în ceea ce privește aspecte referitoare la drepturile omului în cadrul organizațiilor internaționale (ONU, Consiliul Europei, OSCE etc.). De asemenea, UE participă la evaluarea periodică universală (EPU) a situației drepturilor omului din aceste țări în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU.

III. Politica europeană de vecinătate

În 2015, comunicarea comună privind revizuirea politicii europene de vecinătate (PEV) a reafirmat angajamentul UE de a promova și apăra caracterul universal și indivizibil al drepturilor omului, atât pe plan intern, cât și în parteneriat cu țări din toate regiunile. Aceasta a subliniat importanța pe care o prezintă în continuare buna guvernare, democrația, statul de drept și drepturile omului și a subliniat că necesitatea de a asigura independența și eficacitatea sistemelor de justiție este o prioritate pentru UE în zona de vecinătate. Libertatea de exprimare, pluralismul și independența mass-mediei – inclusiv un internet deschis și liber – sunt identificate, de asemenea, drept domenii esențiale ale revizuirii PEV.

Revizuirea PEV a constatat că abordarea bazată pe stimulente („mai mult pentru mai mult”) a reușit să sprijine reformele în domeniile bunei guvernante, democrației, statului de drept și drepturilor omului, în măsura în care a existat un angajament din partea țărilor partenere în sensul acestor reforme. Cu toate acestea, în cazurile în care voința politică lipsește, nu s-a dovedit a fi un stimulent suficient de puternic pentru a genera o angajare în direcția reformei. În aceste cazuri, UE va încerca să identifice modalități mai eficace de a susține în dialogul cu partenerii săi oportunitatea inițierii unor reforme fundamentale, inclusiv prin cooperarea cu actorii civili, economici și sociali.

Prin urmare, UE și-a reconfirmat, în 2015, angajarea, alături de toți partenerii săi, într-un dialog deschis tuturor privind chestiunile legate de drepturile omului și democrație, inclusiv în domenii în care experiențele pot fi diferite. Drepturile omului și democrația vor continua să se numere printre subiectele de pe agenda dialogului politic al UE cu toți partenerii, desfășurat în cadrul unor formate convenite de comun acord. Odată cu enumerarea acestor angajamente, revizuirea PEV a subliniat, de asemenea, necesitatea de a găsi noi modalități de promovare mai eficace a valorilor universale, precum și intenția UE de a depune mai multe eforturi pentru sprijinirea societății civile și pentru a-și extinde legăturile cu membrii relevanți ai societății civile în sensul cel mai larg, precum și cu partenerii sociali.

Armenia

Cooperarea bilaterală și dialogul politic dintre UE și Armenia în acest domeniu se axează pe promovarea drepturilor omului, dar și pe îmbunătățirea continuă a instituțiilor democratice, sistemul judiciar și statul de drept, buna guvernare, combaterea corupției și consolidarea societății civile. Cu toate că Armenia a depus unele eforturi în vederea abordării aspectelor legate de drepturile omului, principala deficiență rămâne adoptarea și punerea corectă în practică a reformelor și a legislației.

UE menține un dialog periodic și activ cu Armenia privind drepturile omului în diferite foruri, inclusiv un dialog anual privind drepturile omului. Dialogul din 2015 a fost amânat din motive tehnice și se prevede că va avea loc în martie 2016, la Erevan.

În cadrul unei declarații locale, împreună cu șefii de misiune ai UE, UE și-a exprimat îngrijorarea în ceea ce privește presupusele nereguli legate de referendumul privind reforma constituțională din 6 decembrie și a îndemnat autoritățile să asigure investigarea adecvată.

Pentru a se asigura că reformele sunt puse în practică în timp util înainte de următoarele alegeri, UE a continuat să încurajeze Armenia să pună în aplicare recomandările OSCE/ODIHR din 2012 și 2013, în special în ceea ce privește cadrul legislativ. Totodată, UE a îndemnat Armenia să ia în considerare raportul echipei de experți ai ODIHR privind referendumul (publicat în ianuarie 2016). În acest scop, UE oferă Armeniei, într-o anumită măsură, asistență financiară electorală.

UE subliniază necesitatea de a se asigura egalitatea de șanse și participarea femeilor, inclusiv la viața politică și în cadrul nivelurilor superioare ale administrației. UE oferă sprijin pentru participarea sporită a femeilor la procesul de luare a deciziilor și a continuat să sprijine adoptarea legislației privind violența pe criterii de gen/domestică. Condițiile din închisori rămân un motiv de îngrijorare, precum și relele tratamente aplicate în timpul arestării preventive. UE a continuat să sprijine alinierea condițiilor din închisori la standardele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT). S-au înregistrat progrese limitate odată cu elaborarea unui Plan de acțiune pentru reforma sistemului penitenciar în conformitate cu recomandările CPT și odată cu construirea unei noi închisori, cofinanțată de UE, în conformitate cu standardele CPT.

Proiectul de lege privind introducerea unui serviciu de probațiune în Armenia nu a fost adoptat. Motivele actuale de îngrijorare includ necesitatea de a asigura respectarea principiului nediscriminării și de a adopta o legislație cuprinzătoare în materie de combatere a discriminării care să apere drepturile grupurilor vulnerabile, cum ar fi persoanele cu handicap și persoanele LGBTI, precum și necesitatea de a pune în aplicare eficient legea privind asigurarea de drepturi egale și de a finaliza proiectul de lege privind libertatea de conștiință și de religie. UE a continuat să sprijine reformele administrației publice, subliniind cu precădere că este necesară intensificarea prevenirii și combaterii corupției, intensificarea reformei sistemului judiciar și a asigurării respectării legii, precum și consolidarea încrederii publice în sistemul judiciar.

În cursul anului 2015, UE a continuat să faciliteze dialogul structural dintre societatea civilă și autorități. UE a continuat consultările periodice cu societatea civilă și sprijinul financiar pentru proiectele puse în aplicare de organizațiile societății civile (OSC). Între timp, Fondul european pentru democrație oferă sprijin organizațiilor locale. Alături de UNICEF, UE a oferit sprijin pentru dezinstituționalizarea copiilor. Copiii au continuat să reprezinte unul dintre cele mai sărace grupuri ale societății (36,2%), copiii cu handicap prezentând un risc mai ridicat de a trăi în sărăcie.

UE a continuat să ofere o asistență importantă pentru consolidarea independenței și a profesionalismului sistemului de justiție din Armenia. Asistența respectivă a inclus sprijin bugetar și un proiect comun cu Consiliul Europei.

Instrumentul european de vecinătate a pus, de asemenea, la dispoziție un program de sprijin bugetar în valoare de 12 milioane EUR în domeniul drepturilor omului, susținând punerea în aplicare a legislației relevante. Armenia beneficiază de Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO). IEDDO continuă să contribuie la dezvoltarea democrației și la respectarea tuturor drepturilor omului și libertăților fundamentale prin intermediul asistenței în sprijinul drepturilor femeilor, drepturilor tinerilor, drepturilor refugiaților (în special ale armenilor sirieni), statului de drept și jurnalismului cetățenesc.

Azerbaidjan

Principalele priorități ale UE în Azerbaidjan rămân libertatea de exprimare, libertatea de întrunire, dezvoltarea unei societăți civile funcționale și statul de drept. În 2015, mulți activiști din domeniul drepturilor omului au fost condamnați, iar spațiul pentru societatea civilă s-a redus din cauza legislației foarte restrictive și împovărătoare privind ONG-urile. În ceea ce privește condamnarea unor activiști din domeniul drepturilor omului, UE a dat publicității mai multe declarații prin care și-a exprimat îngrijorările cu privire la sentințele de lungă durată și la procesul juridic în ansamblu – inclusiv din cauza absenței egalității de arme procedurale – și a invitat Azerbaidjanul să își respecte pe deplin angajamentele internaționale și să depună eforturi pentru a stabili încrederea în independența sistemului său judiciar. De asemenea, UE a emis declarații cu privire la eliberarea condiționată pe motive medicale a activiștilor din domeniul drepturilor omului Leyla și Arif Yunus.

Reprezentantul special al UE (RSUE) pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, a efectuat o vizită în Azerbaidjan în februarie 2015 pentru întâlniri cu președintele Ilham Aliev și cu o serie de miniștri (inclusiv ministrul de externe Mammadiarov), cu Avocatul Poporului și cu reprezentanți ai societății civile. RSUE a exprimat profunda îngrijorare a UE cu privire la înrăutățirea situației drepturilor omului și a încercat să restabilească încrederea și dialogul necesare pentru a aborda aceste aspecte, făcând apel în special la tratamentul echitabil și la eliberarea persoanelor reținute, precum și la adoptarea rapidă a reglementărilor care ar permite finanțarea și funcționarea transparentă și neîngrădită a ONG-urilor. În timpul vizitei, RSUE a solicitat și a putut să viziteze trei prizonieri de conștiință.

Comisarul pentru politica europeană de vecinătate și negocieri privind extinderea, dl Hahn, și președintele Consiliului European, dl Tusk, au vizitat Baku în aprilie și iulie, discutând, printre altele, probleme legate de drepturile omului în Azerbaidjan.

Legislația secundară privind ONG-urile referitoare la înregistrarea granturilor, precum și la dreptul donatorilor străini de a acorda granturi în Azerbaidjan a fost adoptată la 4 decembrie. După întârzieri semnificative, care au avut un impact negativ puternic asupra finanțării societății civile, noile norme impun condiții mai complicate pentru donatorii străini – inclusiv UE – în ceea ce privește acordarea granturilor și aplică sarcini administrative suplimentare asupra organizațiilor societății civile (OSC).

Delegația UE și-a continuat dialogul tematic periodic cu organizațiile societății civile. Reprezentanții societății civile au fost invitați să se întâlnească periodic cu funcționari de la Bruxelles sau din alte capitale, inclusiv pentru vizite la nivel înalt, pentru a-i informa cu privire la situația din această țară. O serie de reuniuni cu ONG-uri independente au fost, de asemenea, organizate pe o bază bilaterală cu privire la aspecte specifice. UE a discutat, de asemenea, pe tema drepturilor omului și democrației, sub diferite forme, cu Azerbaidjan. Cu toate acestea, dialogul anual dintre UE și Azerbaidjan privind drepturile omului, una dintre principalele platforme care permite UE și Azerbaidjan să se angajeze în discuții, nu a avut loc în 2015. După reprogramarea întâlnirii prevăzute inițial pentru noiembrie 2014, aceasta a fost amânată de Azerbaidjan pe termen nedefinit (fiind în prezent programată să se desfășoare în octombrie 2016). Într-un efort comun, delegația UE și statele membre ale UE au continuat monitorizarea mai multor procese și cazuri noi, evaluând totodată conformitatea cu procedurile echitabile și transparente. Delegația UE a fost însărcinată cu coordonarea cu privire la aceste aspecte și cu monitorizări comune ale evaluărilor după pronunțarea sentințelor. Delegația UE a fost, de asemenea, foarte implicată și în strâns contact cu autoritățile cu privire la cazuri individuale, inclusiv cele ale activiștilor din domeniul drepturilor omului Leyla și Arif Yunus. De asemenea, delegația a vizitat mai multe persoane aflate în detenție, inclusiv lideri ai partidului REAL, Ilgar Mammedov și Hilal Mammedov. Aceasta s-a aflat în strâns contact cu membrii familiei și cu avocații în cazuri individuale și a urmărit o serie de informații privind condițiile din închisori, inclusiv presupusele bătăi și maltratarea activiștilor condamnați. UE a continuat să îndemne Azerbaidjanul să respecte hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în special în ceea ce privește arestarea lui Ilgar Mammedov.

Azerbaidjan a organizat alegeri parlamentare la 1 noiembrie la care nu au participat principalele partide de opoziție, având în vedere că nu au fost instituite condiții pentru a se asigura o concurență echitabilă. O delegație a APCE a observat alegerile. Întrucât nu s-a ajuns la un acord privind numărul observatorilor, OSCE/ODIHR a decis să nu trimită o misiune de monitorizare. Nici Parlamentul European nu a observat alegerile. UE a emis o declarație prin care lua act de alegeri și de necesitatea ca Azerbaidjanul să pună în aplicare recomandări anterioare din partea OSCE/ODIHR și în care preciza că așteaptă cu interes continuarea cooperării cu instituțiile din Azerbaidjan, în beneficiul tuturor cetățenilor.

La 28 decembrie, președintele Aliiev a semnat actul tradițional cu ocazia Zilei solidarității în Azerbaidjan prin care au fost acordate grațieri deținuților, dar nu a inclus niciun activist sau jurnalist din domeniul drepturilor omului.

În absența unor norme privind înregistrarea donatorilor și a granturilor pentru cea mai mare parte a anului, cooperarea financiară cu societatea civilă în 2015 a fost limitată, lipsind UE de unul dintre partenerii săi cheie pentru promovarea valorilor și standardelor UE.

Un proiect finanțat de UE și pus în aplicare de OSC a continuat activitatea de consolidare a capacităților privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor, precum și participarea la viața comunității, și privind drepturile legale, aptitudinile de comunicare, mecanismele de participare și competențele antreprenoriale și de afaceri pentru femeile din comunitățile locale.

Cooperarea cu Consiliul Europei în contextul Cadrului regional de cooperare programatică a condus la punerea în aplicare a mai multor măsuri de dezvoltare a capacităților cu privire la libertatea de exprimare, eficiența sistemului judiciar și formarea profesioniștilor din domeniul juridic în cazul standardelor Convenției europene a drepturilor omului și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

O serie de programe de înfrățire au fost inițiate sau au continuat să fie puse în aplicare, valorificând experiența statelor membre ale UE privind consolidarea instituției Ombudsmanului și centrele sale regionale pentru a se asigura punerea în aplicare a mandatului său în ceea ce privește mecanismul național de prevenire, drepturile copilului, drepturile persoanelor cu handicap, drepturile omului ale persoanelor în vârstă și dreptul de acces la informații; colaborând cu Ministerul Muncii și Protecției sociale privind incluziunea socială a grupurilor vulnerabile și dezavantajate; și colaborând cu Fondul de Stat pentru Protecție Socială la elaborarea legilor privind partea finanțată din pensiile de muncă și fondurile de pensii private.

Bazându-se pe expertiza UNICEF, UE a continuat să depună eforturi pentru promovarea accesului la justiție și statul de drept pentru copii prin analiză legislativă; îmbunătățirea colectării și analizei datelor în ceea ce privește chestiunile legate de justiția pentru copii și justiția pentru minori; furnizarea de asistență juridică, reprezentarea juridică și serviciile de sprijin psihosocial pentru copiii vulnerabili și familiile acestora; o evaluare a necesităților în ceea ce privește capacitățile Grupului național de prevenire din cadrul biroului Ombudsmanului, cu privire la mandatul acestuia de monitorizare independentă a drepturilor copilului în spațiile în care sunt ținuti copiii; și consolidarea capacităților pentru membrii Grupului național de prevenire.

Belarus

În 2015, situația generală a drepturilor omului în Belarus rămâne marcată de încălcări sistematice ale drepturilor omului. Nu au fost introduse modificări legislative pentru a atenua restricțiile privind libertatea de întrunire, de asociere și a mass-mediei. Belarusul a luat măsuri pozitive în a doua jumătate a anului. Acestea au inclus propunerea Belarusului de a relua dialogul UE-Belarus pe tema drepturilor omului, care fusese întrerupt în 2009. Dialogul s-a desfășurat în luna iulie la Bruxelles. Printre subiectele abordate s-au numărat: libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere, abolirea pedepsei cu moartea și combaterea torturii și a relelor tratamente, crearea unei instituții naționale pentru drepturile omului, drepturile copilului, precum și chestiuni multilaterale.

Modificările aduse Legii privind mass-media, care a intrat în vigoare în ianuarie 2015, au înăsprit controlul statului asupra difuzării informațiilor pe internet și prin intermediul mijloacelor de informare tradiționale. Ministerul Informațiilor își rezervă dreptul de a închide un centru de știri după două avertismente.

La data de 22 august, au fost eliberați toți deținuții politici rămași, dintre care unii fuseseră încarcerați din momentul reprimării în urma alegerilor prezidențiale din 2010. UE a salutat această etapă de mult așteptată și a decis să suspende măsurile restrictive ale UE, parțial și temporar, la sfârșitul lunii octombrie, pe o perioadă de patru luni. UE continuă să facă apel pentru restabilirea drepturilor civile și politice ale foștilor deținuți politici.

Președintele belarus Aleksandr Lukașenko a fost reales, la 11 octombrie, cu 83,5 % din voturi. Belarus a cooperat pe deplin cu OSCE/ODIHR în organizarea misiunii de observare a alegerilor. OSCE/ODIHR a conchis, în cuprinsul constatărilor sale preliminare, că Republica Belarus are un drum lung de parcurs până la îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul OSCE privind alegerile democratice. Majoritatea încălcărilor înregistrate au fost legate de decizii arbitrare în ceea ce privește înregistrarea candidaților, excluderea reprezentanților opoziției din comisiile electorale și procesul insuficient de numărare și înregistrare a voturilor. Este important că ziua alegerilor s-a desfășurat într-o atmosferă pașnică și că autoritățile au renunțat la utilizarea forței atunci când s-au confruntat cu o serie de proteste publice neautorizate. Cu toate acestea, organizatorii reuniunilor publice ale opoziției au fost condamnați în temeiul Codului infracțiunilor administrative.

Din anul 2000, nu s-a mai înregistrat niciun partid politic nou în Belarus. Membrii organizațiilor neînregistrate se află sub amenințare permanentă de urmărire penală. Mai multe cazuri de hărțuire a apărătorilor drepturilor omului au fost raportate pe tot parcursul anului. Presiunea asupra jurnaliștilor a fost semnificativă în prima jumătate a anului, când jurnaliști independenți au fost amendați cu sume importante pentru cooperarea cu organe de presă străine fără acreditare, ceea ce este în sine greu de obținut. În perioada premergătoare alegerilor prezidențiale presiunea s-a redus. După unele dificultăți la începutul anului, site-urile independente de știri au putut fi consultate fără restricții până la sfârșitul anului.

Belarus rămâne singura țară din Europa în care este aplicată pedeapsa cu moartea. În 2015 a avut loc o execuție, deși plângerea depusă de bărbatul executat era încă analizată de Comitetul ONU pentru Drepturile Omului. Soarta unei alte persoane condamnate la moarte este necunoscută. În 2015, au fost pronunțate alte două noi sentințe de condamnare la moarte, iar UE a emis mai multe declarații în fiecare caz, îndemnând Belarus să introducă un moratoriu privind pedeapsa cu moartea.

Condițiile de detenție și brutalitatea poliției și a gardienilor din penitenciare continuă să fie o problemă în Belarus. În 2015, pentru prima oară, diplomații UE au putut să viziteze o instituție de corecție. Printre ONG-uri și organizații internaționale, numai o singură organizație beneficiază de acces nelimitat. Nu au fost investigate cauzele împotriva administrației penitenciarelor din anii anteriori. Unii activiști au rememorat propria lor experiență privind brutalitatea poliției în cursul arestărilor (de exemplu, „cazul graffitti” și bloggerul Nikișenka).

Începând cu 2015, definiția torturii, bazată pe Convenția ONU împotriva torturii, a fost inclusă în Codul penal din Belarus, la articolul 128. Cu toate acestea, legislația din Belarus nu prevede sancțiuni penale împotriva autorilor actelor de tortură sau de tratamente cu cruzime. Cazurile rare de funcționari care au fost sancționați s-au bazat pe articolul privind „depășirea competențelor oficiale”.

UE a prezentat o rezoluție adoptată în iunie de Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU de prelungire cu un an a mandatului raportorului special al ONU privind situația drepturilor omului din Belarus. Belarus a participat, de asemenea, la evaluarea periodică universală a ONU și a acceptat 168 din cele 259 de recomandări.

UE a contribuit, de asemenea, la verificarea respectării de către Belarus a Convenției nr. 87 a OIM privind libertatea de asociere, în cadrul celei de a 104-a sesiuni a Conferinței Internaționale a Muncii.

Georgia

În 2015, Georgia a realizat progrese considerabile în ceea ce privește alinierea legislației naționale la standardele UE, inclusiv în domeniul drepturilor omului, astfel cum s-a menționat în primul dialog privind drepturile omului după semnarea și intrarea în vigoare provizorie a Acordului de asociere.

UE monitorizează îndeaproape punerea în aplicare a strategiei Georgiei în domeniul drepturilor omului, în special în ceea ce privește reformele destinate să sporească independența sistemului judiciar și să garanteze statul de drept, combaterea sărăciei în rândul copiilor și violența domestică, precum și combaterea discriminării.

În cadrul raportului evaluării periodice universale (EPU), delegația UE a inițiat și a organizat o serie de întâlniri cu agențiile ONU și cu statele membre ale UE, precum și cu parteneri majori precum SUA, Elveția, Turcia și reprezentanți ai societății civile. În iulie, Ministerul Afacerilor Externe din Georgia a prezentat al doilea raport pentru Georgia, în cadrul celui de al doilea ciclu al evaluării periodice universale (EPU) a Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU.

Drepturile omului au figurat pe agenda UE-Georgia în 2015 cu o serie de vizite la nivel înalt ale UE: președintele Tusk în iulie, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și vicepreședintele Comisiei, Federica Mogherini, în noiembrie, și comisarul pentru politica europeană de vecinătate și negocieri privind extinderea, dl. Hahn, în ianuarie și în noiembrie. Dialogul privind drepturile omului care a avut loc în iunie la Tbilisi a evidențiat angajamentul țării de a realiza progrese durabile în domeniul drepturilor omului în Georgia și regiunile separatiste, care ar trebui să fie în beneficiul persoanelor strămutate în interiorul țării.

Punerea în aplicare a strategiei în domeniul drepturilor omului și planul său de acțiune au fost, de asemenea, revizuite în cadrul Consiliului de asociere UE-Georgia care a avut loc la Bruxelles, în luna noiembrie. Angajamentul Georgiei pentru îndeplinirea criteriilor de referință referitoare la Planul de acțiune privind liberalizarea vizelor (PALV) a fost un catalizator pentru reforme. În decembrie, Comisia a publicat cel de-al patrulea raport privind progresele înregistrate cu privire la punerea în aplicare a PALV de către autoritățile georgiene și a concluzionat într-o evaluare pozitivă că toate obiectivele de referință au fost îndeplinite și că, prin urmare, au fost întreprinse o serie de reforme esențiale.

Georgia a întreprins o reformă a justiției ambițioasă, în primul rând pentru a garanta independența sistemului judiciar și pentru a dezvolta sisteme eficiente de efectuare a anchetelor și a procedurilor. Este demn de menționat rolul din ce în ce mai important al Curții Constituționale, inclusiv în cazurile la nivel înalt (de exemplu, confirmarea limitei de nouă luni de arest preventiv în cazul Gigi Ugulava, fostul primar al orașului Tbilisi).

În septembrie, parlamentul a adoptat o lege privind reforma Parchetului, care prevede o mai mare transparență în alegerea procurorului general. Un alt pas important a fost tentativa de a crea un sistem de aplicare a legii, responsabil și echilibrat, garantând separarea serviciilor de securitate de Ministerul de Interne. Încă nu a fost creat un mecanism independent care să se ocupe de crimele presupuse ale funcționarilor însărcinați cu aplicarea legii. S-a înregistrat, de asemenea, o îmbunătățire semnificativă a condițiilor de detenție, fapt demonstrat de reducerea semnificativă a cazurilor de moarte în închisoare și de eradicarea torturii. Punerea în aplicare a recomandărilor din cadrul PALV a dus la introducerea unor modificări substanțiale ale politicii în materie de droguri (Codul penal a fost modificat pentru a se face distincția între achiziționarea/deținerea de droguri pentru uz personal și pentru vânzare către terți). Cu toate acestea, testarea forțată a prezenței drogurilor nu a fost abandonată.

În iunie 2015, Georgia a adoptat Codul privind justiția juvenilă care reglementează situația tuturor copiilor aflați în sistemul de justiție penală și de încălcare administrativă, ceea ce a condus la scăderea numărului de copii lipsiți de libertate. Cu toate acestea, situația drepturilor copiilor rămâne alarmantă, cu o atitudine îngrijorător de tolerantă față de violența împotriva copiilor și o nouă creștere a numărului de căsătorii timpurii. În noiembrie, parlamentul a interzis căsătoria sub vârsta majoratului, cu excepția copiilor cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani, cu consimțământul instanței și numai în caz de sarcină sau de naștere a unui copil.

Deși Biroul apărătorului public a câștigat în importanță, ar trebui intensificate eforturile de asigurare a drepturilor persoanelor aparținând minorităților și de aplicare eficientă în practică a politicii de combatere a discriminării. Numeroase cazuri au demonstrat că autoritățile de aplicare a legii nu efectuează anchete serioase, proactive, în cazul incidentelor de discurs de incitare la ură.

Legislația privind egalitatea de gen a fost consolidată și a fost însoțită de campanii de sensibilizare, însă societatea georgiană rămâne extrem de conservatoare, cu stereotipuri de gen adânc înrădăcinate. Femeile sunt în continuare extrem de subreprezentate în viața politică, în special în pozițiile decizionale cheie, iar amploarea violenței domestice și a violenței împotriva femeilor este alarmantă.

Libertatea mass-mediei a rămas sub un control internațional atent în acest an, în special în ceea ce privește cazul major privind proprietatea asupra canalului TV Rustavi 2 al opoziției. Delegația UE a făcut o declarație comună împreună cu ambasada Statelor Unite ale Americii și în acord cu șefii de misiuni ai statelor membre ale UE din Georgia solicitând tuturor actorilor politici să se abțină de la orice acțiune sau declarație care ar putea împiedica judecătorii georgieni să se pronunțe cu imparțialitate în cauza Rustavi 2. În afară de acest caz extrem de politizat, profesioniștii din domeniul mass-mediei au continuat să își desfășoare activitatea în mod independent.

Înainte alegerilor parlamentare din 2016, mediul electoral a fost încărcat din punct de vedere politic. Reforma sistemului electoral a fost amânată deoarece nu a existat niciun acord între coaliția aflată la guvernare și partidele de opoziție cu privire la principiile fundamentale. Personalul responsabil cu aplicarea legii s-a dovedit a fi incapabil de a preveni și investiga în mod corespunzător violența în cadrul liniilor de partid, de exemplu în cazul notabil al atacurilor asupra a zeci de birouri regionale ale Mișcării Naționale Unite în noiembrie 2015.

Situația drepturilor omului în regiunile separatiste, care oferă acces limitat unui control internațional atent, și în satele aflate în apropierea liniilor de demarcație administrativă, a fost o sursă de preocupare continuă. Așa-numita „construire a unei frontiere” de-a lungul liniilor de demarcație administrative continuă să separe comunitățile și agravează situația economică deja foarte dificilă a sătenilor.

În general, organizațiile societății civile din Georgia au fost foarte active și va fi important să li se asigure un spațiu deschis înainte de alegeri. Aceste organizații joacă, de asemenea, un rol în monitorizarea punerii în aplicare a Acordului de asociere.

Republica Moldova

În 2015, Acordul de asociere dintre UE și Republica Moldova a continuat să fie pus în aplicare, cu titlu provizoriu, înregistrându-se progrese generale în ceea ce privește apropierea legislativă în domeniile care intră sub incidența acordului, dar și progrese mai limitate în ceea ce privește domeniile-cheie de reformă, inclusiv statul de drept. S-au succedat mai multe guverne, iar anul s-a încheiat cu consultări în curs în vederea formării unei noi coaliții.

Alegerile locale desfășurate în iunie 2015 au primit o evaluare globală pozitivă din partea misiunii OSCE/ODIHR cu caracter limitat, desfășurată în Republica Moldova, deși acestea au avut loc într-un context de instabilitate politică, la numai două zile după demisia prim-ministrului. În raportul său final, misiunea OSCE/ODIHR a recunoscut că alegerile locale au fost administrate în mod eficient și au oferit electoratului o gamă variată de opțiuni. Cu toate acestea, Comisia a remarcat, de asemenea, că încrederea în procesul electoral a scăzut ca urmare a cazurilor de utilizare abuzivă a dispozițiilor temporare de înregistrare a alegătorilor.

Codul electoral a fost modificat în aprilie 2015, îmbunătățind legislația privind campaniile și finanțarea campaniilor în conformitate cu recomandările anterioare ale OSCE/ODIHR și ale Consiliului Europei. În ciuda acestor evoluții pozitive, persistă unele deficiențe, cum ar fi interzicerea utilizării simbolurilor sau a imaginilor de stat și străine sau a implicării cetățenilor străini în campanii, care a fost evaluată de OSCE ca fiind o restricție disproporționată.

Printre evoluțiile pozitive din 2015 s-au numărat numirea Avocatului Poporului (Ombudsman), deși instituția trebuie încă să fie consolidată, inclusiv prin stabilirea unui mecanism național de prevenire împotriva torturii. O altă evoluție a constituit-o instituirea unui grup de lucru comun între Parlamentul Moldovei și Adunarea Poporului din Găgăuzia privind punerea în aplicare a legii privind statutul autonom special al Găgăuziei. Ar trebui remarcat, de asemenea, faptul că data de 27 ianuarie este recunoscută ca Ziua de Comemorare a Holocaustului și s-au înregistrat unele progrese în elaborarea noului Plan de acțiune privind drepturile omului și a unei Strategii pentru integrarea minorităților naționale. În cursul perioadei de raportare, s-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește reforma sectorului justiției și au continuat să existe dovezi de corupție persistentă în sistemul judiciar. Au continuat să existe preocupări cu privire la recurgerea la perioade prelungite de arest preventiv și cu privire la condițiile de detenție precare. Cazul lui Grigore Petrenco și al altor șase activiști, care au fost arestați sub acuzația de tulburare a ordinii publice în septembrie 2015 și care au fost reținuți în arest preventiv perioade îndelungate, ridică semne de întrebare și în ceea ce privește libertatea de întrunire.

În ansamblu, în ceea ce privește libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei, situația a fost în continuare bună pe parcursul anului 2015, existând acces gratuit la un număr mare de canale mass-media. Cu toate acestea, persistă în continuare unele chestiuni. În pofida noii legislații privind proprietatea mass-mediei adoptată în 2015, care a îmbunătățit transparența, proprietatea rămâne concentrată, limitând astfel pluralismul mijloacelor de informare în masă.

Consultările cu societatea civilă au continuat pe parcursul întregului an, având în vedere în special evenimentele legate de drepturile omului. Dialogul anual privind drepturile omului s-a desfășurat la Chișinău în iunie, permițând organizarea de discuții cu privire la chestiuni cum ar fi libertatea de exprimare și mass-media, combaterea discriminării, inclusiv drepturile persoanelor cu handicap, egalitatea de gen, drepturile persoanelor aparținând minorităților și combaterea infracțiunilor săvârșite din ură. Reuniunea s-a referit și la combaterea impunității și a relelor tratamente, inclusiv despăgubirea victimelor.

De asemenea, UE a finanțat și a organizat un seminar TAIEX (asistență tehnică și schimb de informații) privind reforma sistemului de tutelă, care în prezent limitează participarea persoanelor cu handicap la viața publică. Reforma sistemului de tutelă a fost discutată din nou în cadrul discuțiilor anuale la nivel de experți în domeniul drepturilor omului UE-Republica Moldova, care a avut loc la Chișinău în noiembrie 2015, cu participarea ONU, a OSCE și a Consiliului Europei. Discuțiile la nivel de experți în materie de drepturile omului au reprezentat o ocazie de a continua discuțiile pe diferite teme din domeniul drepturilor omului, inclusiv drepturile omului în justiție, drepturile persoanelor aparținând minorităților și combaterea discriminării.

În cursul anului 2015, mai multe proiecte finanțate de UE și statele sale membre au continuat să fie puse în aplicare, inclusiv proiecte care sprijină combaterea discriminării, drepturile grupurilor vulnerabile (persoane în vârstă, copii, romi, persoane cu handicap), egalitatea de gen și consolidarea societății civile, care au adus beneficii mai multor regiuni ale țării, inclusiv Transnistriei.

Ucraina

Prioritățile de politică ale UE în ceea ce privește Ucraina sunt reforma sistemului judiciar și electoral, respectarea libertății de exprimare, de întrunire și de asociere, nediscriminarea, combaterea torturii și a tratamentelor inumane și degradante, egalitatea dintre femei și bărbați, respectarea drepturilor copilului, descentralizarea și combaterea corupției. Conflictul din estul Ucrainei și anexarea ilegală a Crimeei și a Sevastopolului de către Federația Rusă au condus la o deteriorare majoră a situației drepturilor omului în cadrul teritoriilor care nu se află sub controlul efectiv al guvernului și au avut totodată un impact asupra drepturilor omului și democrației în ansamblul său în această țară în 2015. În plus față de impactul negativ direct asupra drepturilor socioeconomice, în special ale grupurilor celor mai vulnerabile precum femeile și copiii, conflictul a condus, de asemenea, la restricții privind drepturile fundamentale referitoare la libertatea de expresie, de asociere, de întrunire pașnică și de religie în diferite părți ale Ucrainei.

Părțile interesate internaționale din domeniul drepturilor omului, inclusiv misiunea ONU de monitorizare a drepturilor omului, au înregistrat un număr semnificativ de încălcări ale dreptului internațional al drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar în zonele afectate de conflict din estul Ucrainei, în special în teritoriile care nu se află sub controlul efectiv al guvernului. Impunitatea de care beneficiază autorii încălcărilor din toate taberele rămâne un motiv serios de îngrijorare și trebuie abordată.

Din cauza conflictului, abordarea drepturilor fundamentale ale cel puțin 1,4 milioane de persoane strămutate în interiorul țării a fost una dintre principalele provocări cu care s-a confruntat guvernul în 2015. În plus, guvernul Ucrainei a notificat în mod oficial Consiliului Europei și Organizației Națiunilor Unite faptul că, având în vedere situația de urgență din țară, acordă o derogare de la unele dintre obligațiile cuprinse în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) și în Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO). Întrucât astfel de derogări reduc apărarea drepturilor omului, ele sunt legitime numai în temeiul articolului 4 din PIDCP și al articolului 15 din CEDO, dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Toate măsurile adoptate în conformitate cu regimul de derogări trebuie să fie proporționale și nediscriminatorii, iar durata acestora, întinderea geografică și domeniul de aplicare material trebuie să nu depășească strictul necesar impus de situație. Măsura în care aceste condiții sunt îndeplinite sau nu trebuie să facă obiectul unor revizuri la intervale regulate.

În Peninsula Crimeea, situația drepturilor omului și a libertăților fundamentale s-a deteriorat semnificativ de la anexarea ilegală de către Federația Rusă, în special în ceea ce privește activiștii pro-ucraineni, jurnaliștii și comunitatea tătară din Crimeea. Membrii acestor grupuri sunt victimele, printre altele, ale unor urmăriri penale arbitrare, ale unor percheziții la domiciliu și, în câteva cazuri, ale unor dispariții forțate. În timpul vizitei sale în Ucraina, în noiembrie 2015, ÎR/VP Mogherini s-a întâlnit cu reprezentanții societății civile și cu liderii tătari din Crimeea. Deteriorarea îngrijorătoare a situației drepturilor omului în Crimeea a figurat ca temă importantă în comunicările publice ale UE, inclusiv în concluziile și declarațiile Consiliului.

În toamna anului 2015, s-au desfășurat alegeri locale în zonele aflate sub controlul guvernului ucrainean. Potrivit observatorilor electorali ai organizațiilor internaționale, alegerile au fost competitive și bine organizate în ansamblu, iar campania a reflectat, în general, respectarea procesului democratic. Cu toate acestea, integritatea și încrederea publică în procesul electoral în viitor trebuie să fie consolidate prin abordarea lipsei unui cod electoral solid, a administrației electorale suprapolitizate, acoperirii mediatiche disproporționate a candidaților cu sprijin oligarhic și lipsei unui echilibru de gen în ceea ce privește rezultatul.

În ceea ce privește libertatea de exprimare și mass-media, s-a înregistrat un progres semnificativ în ceea ce privește apropierea legislației de standardele europene. Parlamentul a adoptat unul din cele mai progresiste și de amploare cadre juridice din Europa în ceea ce privește transparența proprietății. Legea privind denaționalizarea presei scrise regionale de stat este un pas înainte în promovarea libertății și pluralismului mass-mediei în țară, prin crearea unui mediu concurențial pentru mass-media și garantarea independenței politicilor lor editoriale și de gestionare, același lucru fiind valabil pentru înființarea treptată a unei instituții publice independente de radiodifuziune.

În plus, parlamentul a adoptat modificări ale Codului muncii care interzic în mod expres discriminarea pe motive de orientare sexuală și identitate de gen, aliniind astfel actul legislativ la obligațiile internaționale ale Ucrainei în domeniul drepturilor omului. În august 2015, Președintele Porosenko a emis un decret de aprobare a Strategiei naționale în domeniul drepturilor omului și în noiembrie, Cabinetul de Miniștri a adoptat planul de acțiune pentru punerea în aplicare a strategiei. Acestea au fost, de asemenea, elemente importante în cadrul planului de acțiune privind liberalizarea vizelor (PALV), punerea lor efectivă în aplicare trebuind să fie asigurată.

Ucraina a depus o a doua declarație la Curtea Penală Internațională (CPI) prin care acceptă competența acesteia în privința crimelor împotriva umanității și a crimelor de război comise pe teritoriul Ucrainei începând din 20 februarie 2014. În ancheta sa preliminară, CPI a declarat că infracțiunile comise în Piața Maidan între noiembrie 2013 și februarie 2014 (în cadrul primei declarații ucrainene din 2014 de recunoaștere a jurisdicției CPI) „nu constituie crime împotriva umanității”, precizând în același timp că „au avut loc încălcări grave ale drepturilor omului”.

Impunitatea și lipsa de protecție și justiție pentru victime sunt în continuare motiv de îngrijorare. Conform rapoartelor Grupului consultativ internațional (GCI) al Consiliului Europei privind anchetarea incidentelor violente din timpul demonstrațiilor din Piața Maidan și a evenimentelor tragice de la Odessa din mai 2014, guvernul ucrainean nu a reușit să îndeplinească cerințele Convenției europene a drepturilor omului. GCI a recunoscut că ancheta s-a confruntat cu importante provocări, dar a concluzionat că aceste provocări „nu pot remedia neregularitățile care nu au decurs în mod inevitabil din acestea”.

UE, împreună cu statele membre ale UE, a rămas puternic implicată în domeniul drepturilor omului față de guvernul ucrainean, precum și cu părțile interesate locale și internaționale din domeniul drepturilor omului. Dialogul privind drepturile omului dintre UE și Ucraina a avut loc în iulie 2015. Dialogul a avut o agendă cuprinzătoare în conformitate cu prioritățile de politică stabilite. Discuțiile au acoperit o gamă largă de aspecte, printre care alegerile, libertatea presei și libertatea de întrunire pașnică, politica de asigurare a răspunderii și politica de nediscriminare, inclusiv drepturile persoanelor LGBT și ale persoanelor aparținând minorităților etnice, lingvistice, religioase și naționale, precum și ratificarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale (CPI).

UE și-a intensificat sprijinul față de Planul de acțiune al Consiliului Europei pentru Ucraina 2015-2017, care este o inițiativă comună a Consiliului Europei și a autorităților ucrainene, concentrată pe angajamentele Ucrainei în temeiul tratatelor. În plus, UE a sprijinit punerea în aplicare a politicii sale de priorități prin intermediul unor instrumente de asistență externă ale UE, cum ar fi Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO), Instrumentul european de vecinătate și parteneriat (IEVP) și Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace (IcSP).

Egipt

În 2015, Egiptul s-a confruntat cu acuzații de arestări preventive prelungite, neregulate și arbitrare, dispariții forțate, acte de brutalitate din partea poliției, tortură și decese în detenție, hărțuirea și detenția profesioniștilor din mass-media, precum și sentințele în masă împotriva liderilor Frăției Musulmane (inclusiv a fostului președinte Morsi și a președintelui parlamentului El-Katatny). Au existat, de asemenea, relatări privind utilizarea letală a forței în timpul raidurilor poliției. S-au intensificat presiunile asupra ONG-urilor, prin diverse mijloace, cum ar fi inspecțiile și interdicțiile de călătorie. Raportul Freedom House intitulat „Freedom on the Net 2015” (Libertatea pe net, 2015) a coborât nivelul Egiptului de la „parțial liber” la „nu este liber”, din cauza cenzurii, urmăririi penale și atacurilor asupra jurnaliștilor, precum și din cauza supravegherii comunicațiilor electronice de către stat. În plus, potrivit Comitetului de protecție a jurnaliștilor, Egipt s-a clasat pe locul al doilea printre țările din lume cu cele mai multe cazuri înregistrate de încarcerare a jurnaliștilor. Au existat, de asemenea, cazuri de hărțuire și violență împotriva migranților în situație neregulamentară, în special a populației sudaneze. Pe de altă parte, s-au înregistrat îmbunătățiri în domeniul drepturilor femeilor, președintele a grațiat o serie de protestatari, iar Cabinetul a aprobat o lege de combatere a contrabandei în conformitate cu standardele internaționale.

Deși guvernul a luat măsuri de protejare a minorităților creștine, în special prin inițiativa președintelui Sisi, inclusiv prin angajamentul de a reconstrui bisericile deteriorate în 2013, nu s-a respectat libertatea de religie sau de convingere; atât ateii, cât și creștinii au fost acuzați de sfidarea islamului în temeiul unor legi împotriva blasfemiei sau a disprețului față de religie.

UE a continuat să monitorizeze îndeaproape situația drepturilor omului în Egipt și a abordat în mod proeminent situația la nivel bilateral și în forurile multilaterale. Principalele aspecte legate de drepturile omului au fost ridicate la cel mai înalt nivel pe tot parcursul anului, inclusiv cu ocazia vizitelor la nivel înalt ale președintelui Consiliului European și ale ÎR/VP în septembrie și noiembrie. ÎR/VP a subliniat, în special, importanța respectării statului de drept, a drepturilor omului și a libertății mass-mediei și a unor societăți deschise și democratice ca cel mai bun antidot împotriva radicalizării. În noiembrie, pentru prima dată în cinci ani, subcomitetul pentru chestiuni politice (drepturile omului, democrație și chestiuni internaționale și regionale) s-a întrunit la Cairo în cadrul Acordului de asociere UE-Egipt, la care UE a abordat chestiuni privind drepturile omului cu scopul de a calma îngrijorările Egiptului referitoare la compatibilitatea dintre securitate și o abordare bazată pe drepturi.

Situația din Egipt a fost citată de către UE ca îngrijorătoare cu ocazia Consiliului pentru Drepturile Omului (CDO) în iunie și în septembrie, când punerea în aplicare a Constituției din 2014 a fost evidențiată ca un mijloc important de îmbunătățire a situației drepturilor omului și de deschidere a spațiului de acțiune pentru societatea civilă.

În august, președintele Sisi a promulgat o lege privind combaterea terorismului care a extins definiția terorismului și a stabilit sentințe mergând de la închisoare până la condamnare la moarte.

Condamnarea la moarte se aplică încă în Egipt. În 2015, au fost pronunțate circa 405 condamnări la moarte și au avut loc cel puțin 12 execuții. Dintre acestea, șase au fost ale unor presupuși jihadiști. Organizații independente din domeniul drepturilor omului, precum și organisme afiliate Frăției Musulmane au continuat să se confrunte cu urmărirea penală. Se estimează că aproximativ 500 de ONG-uri au fost închise în 2015.

Au fost raportate arestări, agresiuni și deportări ale membrilor comunității LGBTI. În mai multe ocazii, persoanele arestate au fost trimise în judecată, au primit pedepse aspre după o procedură foarte scurtă și au fost condamnate pentru acte de desfrânare.

S-au observat unele îmbunătățiri în domeniul drepturilor femeilor. În noiembrie, ministrul justiției a anunțat crearea unor instanțe speciale pentru cazurile de violență împotriva femeilor, pentru a garanta că astfel de cazuri sunt prelucrate rapid. Două persoane au fost condamnate pentru efectuarea de mutilare genitală a femeilor (MGF), primele condamnări de când Egiptul a incriminat această practică în 2008. Practica mutilării genitale a femeilor pare să fie în scădere lentă.

Douăzeci de refugiați sudanezi au fost împușcați la frontiera Egiptului cu Israelul în noiembrie. Incidentul a evidențiat condițiile din ce în ce mai tensionate pentru migrații în situație neregulamentară la frontierele Egiptului. Într-o notă mai optimistă, Cabinetul a aprobat o lege de combatere a contrabandei care prevede pedeapsa cu închisoarea și amenzi substanțiale pentru traficanți și complicii acestora. Pedeapsa poate ajunge până la închisoare pe viață și amenzi de peste 25 000 USD. În mod semnificativ, legislația nu îi incriminează pe migrații în situație neregulamentară, ci obligă statul să le acorde protecție în conformitate cu obligațiile internaționale ale Egiptului. De asemenea, UE oferă sprijin (sub forma granturilor) în domenii precum emanciparea femeilor, accesul la justiție pentru femei, furnizarea de servicii juridice pentru femei și copii. Sprijinul pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, promovarea dialogului intercultural, sprijinul pentru organizațiile care lucrează cu grupuri vulnerabile (migranți, refugiați, persoane cu handicap etc.) sunt, de asemenea, domenii susținute de UE. Prin intermediul instrumentelor sale tematice, UE a oferit, de asemenea, un sprijin financiar esențial apărătorilor drepturilor omului și organizațiilor acestora.

UE a prezentat autorităților egiptene cazuri specifice în care jurnaliști și apărători ai drepturilor omului au fost arestați, deținuți sau condamnați, iar membri ai organizațiilor societății civile au fost supuși unei mari presiuni. UE a avut, de asemenea, contacte periodice cu organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului: ÎR/VP s-a întâlnit cu organizații și apărători importanți în noiembrie, la Cairo. UE s-a implicat activ în relațiile cu Egiptul în ceea ce privește angajamentele acestuia din cadrul evaluării periodice universale, precum și invitațiile raportorilor speciali ai ONU. Un grup informal al UE în domeniul drepturilor omului a organizat reuniuni lunare, la care au fost discutate evoluțiile și preocupările din domeniul drepturilor omului și la care au fost invitați apărători ai drepturilor omului și membri ai Consiliului Național pentru Drepturile Omului, precum și alte părți interesate relevante din domeniul drepturilor omului.

UE a monitorizat procese intentate activiștilor și apărătorilor drepturilor omului pe parcursul întregului an. În plus, având în vedere importanța punerii în aplicare a Constituției din 2014, pentru a îmbunătăți drepturile și libertățile fundamentale, UE a continuat să solicite alegeri parlamentare și a desfășurat o misiune de experți electorali (MEE) în luna septembrie pentru a evalua procesul electoral și pentru a formula recomandări privind modalități de îmbunătățire a mediului și procesului electoral.

În 2015, UE a pus în aplicare proiecte privind promovarea drepturilor omului, drepturile sociale și economice, dialogul intercultural, guvernanta locală și accesul la cultură. Aceasta a inclus sprijin pentru promovarea și protecția drepturilor civile, economice, sociale și culturale, în special pentru grupurile deosebit de vulnerabile la discriminare, și promovarea cetățeniei active și favorabile incluziunii și a unei culturi a toleranței și a pluralismului.

UE a oferit sprijin pentru modernizarea administrării justiției. Au fost implicați experți europeni ca parte a unui proiect pus în aplicare de un consorțiu de administrații publice europene, care oferă sprijin departamentelor Ministerului Justiției pentru a îmbunătăți și consolida furnizarea de servicii de aplicare a legii către populație și centrului național de studii judiciare pentru a contribui la elaborarea și punerea în aplicare a unei politici de formare profesională pentru judecători și profesioniști din domeniul judiciar. De asemenea, proiectul a sprijinit Curtea de Casație în punerea în aplicare a strategiei sale de modernizare și în reducerea numărului de cazuri nesoluționate, a asistat Centrul de informații judiciare în punerea în aplicare a unui sistem informatic de gestionare a cauzelor și a oferit sprijin departamentului pentru femei și copii al Ministerului Justiției. Un obiectiv-cheie al acestui angajament este promovarea drepturilor omului prin constituirea unei rezerve profesionale viitoare de judecători și procurori.

Israel

Principalele obiectivele în domeniul drepturilor omului în cadrul relațiilor UE cu Israelul sunt situația minorităților, menținerea unei societăți civile dinamice, precum și respectarea legilor privind conflictele armate și dreptul internațional al drepturilor omului, care acoperă responsabilitățile Israelului în calitate de putere de ocupație și include aspecte privind copiii și conflictele armate.

În cursul anului 2015, UE a semnalat preocupări și întrebări în ceea ce privește drepturile economice și sociale ale minorităților arabă și beduină, politicile referitoare la solicitanții de azil, inclusiv relocarea lor în țări terțe. De asemenea, UE și-a exprimat preocuparea față de demolarea de către Israel a structurilor umanitare și a altor structuri în zona C din Cisiordania.

UE a urmărit îndeaproape propunerea legislativă privind ONG-urile care ar introduce noi cerințe privind ONG-urile care primesc mai mult de jumătate din finanțare din surse guvernamentale străine și a solicitat Israelului să își promoveze sectorul activ al ONG-urilor și societatea civilă, care sunt un element fundamental al democrației dinamice a Israelului și al valorilor comune care stau la baza relațiilor UE-Israel.

În concluziile Consiliului Afaceri Externe din iulie 2015, UE a subliniat necesitatea respectării dreptului internațional umanitar și a dreptului internațional al drepturilor omului de către actorii statali și cei nestatali, subliniind importanța responsabilității ca piatră de temelie pentru pacea și securitatea în regiune.

În plus, UE și-a exprimat îngrijorarea în repetate rânduri cu privire la violența crescută în toamna anului 2015 din Israel și Cisiordania, în special în Ierusalimul de Est, prin declarații, precum și printr-o implicare bilaterală și multilaterală. UE a subliniat necesitatea ca toate părțile implicate să facă tot posibilul pentru a preveni alte acte de violență.

Aspectele legate de drepturile omului au fost abordate periodic cu autoritățile israeliene în diverse formate. Grupurile de lucru informale pentru drepturile omului și organizații internaționale și Subcomisia pentru dialog politic au fost amânate la cererea autorităților israeliene. Subcomitetul pentru migrație, sănătate și afaceri sociale (13-14 iulie, Bruxelles) a abordat politicile în domeniul azilului, printre altele, cu un accent special pe migranții aflați în situație neregulamentară. UE a menținut o relație puternică cu organizațiile societății civile prin intermediul unor consultări periodice și prin participarea și organizarea de reuniuni ale ONG-urilor. De asemenea, delegația UE a organizat periodic activități de diplomatie publică axate pe chestiuni legate de drepturile omului, inclusiv organizarea a două evenimente diplomatice de sensibilizare, discursuri și participare la alte evenimente.

În plus, în decembrie 2015 a avut loc la Bruxelles seminarul UE-Israel privind combaterea rasismului, a xenofobiei și a antisemitismului, în cadrul căruia au fost analizate politici și instrumente menite să combată rasismul și xenofobia, cu un accent deosebit pe antisemitism.

UE a contribuit, de asemenea, la atingerea obiectivelor în domeniul drepturilor omului prin intermediul unor granturi acordate proiectelor efectuate de organizațiile societății civile și altele. Sprijinul acordat de UE, canalizat în principal prin Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO), s-a axat pe următoarele domenii prioritare: consolidarea unui mediu favorabil pentru organizațiile societății civile și promovarea drepturilor omului; promovarea drepturilor grupurilor vulnerabile sau ale minorităților din Israel; și consolidarea respectării dreptului internațional umanitar și a drepturilor omului în teritoriile palestinienilor ocupate, inclusiv a drepturilor copiilor în conflictele armate. Douăzeci și opt de proiecte IEDDO erau în curs de desfășurare sau au fost semnate în 2015. Programul CSO-LA (organizațiile societății civile și autoritățile locale) a contribuit, de asemenea, la obiectivele strategiilor de țară privind drepturile omului prin integrarea includerii organizațiilor societății civile în procesul de luare a deciziilor la nivel local și sporirea participării civice prin intermediul a cinci contracte în derulare, încheiate cu municipalitățile arabe mici în 2015.

Palestina^{*3}

Refugiații palestinieni din Cisiordania (aproximativ 800 000) și din Fâșia Gaza (aproximativ 1 milion) au trecut printr-o multitudine de provocări în 2015. Aceștia s-au confruntat în continuare cu condiții economice și sociale dificile și cu o sărăcie din ce în ce mai mare. S-au înregistrat o creștere considerabilă a violenței și o frustrare tot mai accentuată față de economia stagnantă și de lipsa din ce în ce mai acută a șanselor de angajare în Cisiordania. S-a asigurat securitatea alimentară pentru aproximativ 75 % din refugiații palestinieni care trăiesc în tabere de refugiați. În Fâșia Gaza, refugiații au avut de suferit de pe urma strămutărilor suplimentare survenite ca urmare a ostilităților din iulie și august 2014. Condițiile de viață ale multor refugiați s-au deteriorat și mai mult din cauza impactului închiderii Fâșiei Gaza în 2015. UNRWA, cu un sprijin financiar substanțial din partea UE, a asigurat furnizarea serviciilor esențiale de bază (hrană și asistență medicală) pentru refugiații din Gaza.

Aderarea Palestinei la 31 decembrie 2014 la 18 tratate privind drepturile internaționale ale omului, chestiuni umanitare, dreptul penal internațional, armele și chestiuni diplomatice, care a intrat în vigoare în cursul anului 2015, a condus la creșterea gradului de conștientizare în rândul forțelor de securitate și al funcționarilor guvernamentali în ceea ce privește obligațiile Palestinei în domeniul drepturilor omului, care au devenit parte a discursului public. Cu toate acestea, această conștientizare sporită nu s-a concretizat încă în îmbunătățiri substanțiale în practică.

---

³ *Această denumire nu se interpretează ca fiind o recunoaștere a statului Palestina și nu aduce atingere pozițiilor individuale ale statelor membre privind această chestiune.

UE a întreprins o gamă largă de măsuri în cursul anului 2015 pentru a veni în sprijinul drepturilor omului în Palestina. La nivel local, prin intermediul Biroului Reprezentantului UE, UE a emis declarații locale, a efectuat vizite la fața locului și a participat la ședințe de judecată. Pe parcursul anului 2015, UE a urmărit îndeaproape evoluțiile și și-a exprimat îngrijorarea cu privire la respectarea drepturilor omului. Subcomitetul UE-Palestina pentru drepturile omului, buna guvernanță și statul de drept nu s-a reunit în cursul anului 2015; o reuniune a acestuia este prevăzută pentru începutul anului 2016.

Deși a continuat să existe un mediu relativ pozitiv în Cisiordania în ceea ce privește respectarea libertății de exprimare, a libertății de întrunire și a libertății mass-mediei, există în continuare motive de îngrijorare, de exemplu jurnaliștii și bloggerii sunt convocați pentru interogatorii în legătură cu postări pe platformele de comunicare socială și pe bloguri. În ceea ce privește libertatea de asociere, deși organizațiile societății civile pot, în general, să își desfășoare activitatea în mod liber în Cisiordania, persistă îngrijorări în ceea ce privește rolul Comitetului pentru relațiile cu ONG-urile înființat în decembrie 2012 și noul regulament privind societățile non-profit publicat în 2015, care prevede că acestea trebuie să obțină aprobarea prealabilă din partea Consiliului de Miniștri pentru a accepta subvenții, donații, finanțare și asistență și să precizeze scopul acestei finanțări. Toate platformele societății civile consideră acest nou regulament ca o încălcare gravă a libertății de asociere și ca o încălcare a legii fundamentale palestinieni.

În Gaza, dreptul la libertatea de exprimare a rămas sub presiune puternică, jurnaliștii fiind atacați de forțele de securitate ale autorităților *de facto*. Au fost, de asemenea, impuse restricții privind deplasările jurnaliștilor. În pofida Acordului de la Beach Camp privind reconcilierea dintre Hamas și OEP, activitatea organizațiilor societății civile din Gaza a continuat să fie îngreunată de o serie de funcționari ai autorităților *de facto*. UE și statele sale membre au continuat să sprijine activitatea organizațiilor societății civile de a promova drepturile omului în Gaza. În Fâșia Gaza, 40 000 de funcționari publici nu sunt plătiți, ceea ce a dus la o creștere a nivelului de corupție, precum și a cazurilor de încălcare a drepturilor omului, cum ar fi tortura aplicată de poliție.

Alte preocupări principale continuă să fie pedeapsa cu moartea, deși nu au fost efectuate execuții în 2015, și plângerile frecvente privind tortura și relele tratamente din centrele de detenție atât din Gaza, cât și din Cisiordania. UE continuă să sprijine organizațiile societății civile locale pentru a preveni și a combate tortura. Activitatea EUPOL COPPS⁴ de formare a poliției palestinienilor în domeniul drepturilor omului este, de asemenea, demnă de remarcat. În mod regulat au fost depuse la Comisia independentă pentru drepturile omului plângeri de detenție arbitrară, inclusiv plângeri de încălcare a dreptului la respectarea garanțiilor procedurale, detenție fără proces echitabil, precum și detenție la ordinele directorului.

În ceea ce privește libertatea religioasă sau de credință, precum și drepturile persoanelor care aparțin unei minorități, creștinii au fost bine reprezentați la nivel politic. Cu toate acestea, mulți creștini, precum și musulmani laici, s-au plâns de o presiune tot mai mare în societatea palestiniană de integrare a valorilor islamice conservatoare, în special în Gaza.

Violența împotriva femeilor și vulnerabilitatea socioeconomică generală a acestora au rămas provocări pentru societatea palestiniană. Un pas pozitiv și important înainte a fost faptul că, în 2014, președintele Abbas a emis un decret de modificare a Codului penal pentru a elimina competența sistemului judiciar de a ține cont de anumite circumstanțe atenuante la condamnarea în cazuri de „crime de onoare”. Cu toate acestea, rămâne în vigoare o altă dispoziție, care acordă oricărui membru de familie al victimei dreptul de a renunța la drepturile sale, situație în care cauza este adesea abandonată.

Folosirea copiilor pe piața forței de muncă a continuat să fie un motiv de preocupare, 3,5 % din copiii cu vârste cuprinse între 10 și 17 fiind încadrați în muncă în Palestina.

Persoanele cu handicap, în special cu handicap mintal, au continuat să sufere de pe urma excluziunii sociale și a lipsei accesului la asistență adecvată. Parteneriatul UE cu autoritățile locale, ministerele și societatea civilă pentru a rezolva această problemă a început să producă rezultate, de exemplu în Ierusalimul de Est un program al UE a ajutat la introducerea sprijinului pentru copiii cu nevoi speciale în sectorul educației.

Drepturile omului influențează toate aspectele cooperării pentru dezvoltare a Uniunii Europene, care este cel mai mare donator multilateral de asistență financiară. Cooperarea UE vizează consolidarea instituțiilor unui viitor stat palestinian democratic, independent, unit și viabil, bazat pe valori comune în domenii cum ar fi respectarea drepturilor omului, a democratizării și a statului de drept.

---

⁴ Misiunea de Poliție a Uniunii Europene pentru teritoriile palestinienilor.

Iordania

În general, evoluțiile din Iordania au fost puternic marcate de o nouă escaladare a tensiunilor și a instabilității în regiune, ceea ce a avut un impact asupra țării, în special prin criza continuă a refugiaților sirieni, și a scos în evidență în continuare vulnerabilitatea politică, socioeconomică și în materie de securitate a Iordaniei.

Conducerea Iordaniei a sporit atenția acordată la nivel internațional și național măsurilor de combatere a terorismului/extremismului după asasinarea de către Da'esh a unui pilot al forțelor aeriene iordaniene luat ostatec de organizație. La nivel național, s-a constatat o atmosferă de „securizare” accentuată și în paralel o restrângere a spațiului pentru libertatea de exprimare și pentru societatea civilă în ansamblu [de exemplu, Decretul privind finanțarea externă pentru organizațiile societății civile (OSC)].

Dispozițiile privind combaterea terorismului au fost folosite din ce în ce mai mult pentru a reține și urmări penal activiști și jurnaliști pentru fapte legate de exprimare (inclusiv pe platformele de comunicare socială), bazându-se în mare măsură pe amendamentele la Legea privind combaterea terorismului, noua interpretare a unor articole din Legea privind operațiunile fără numerar și utilizarea instanței pentru securitatea statului. În luna februarie, instanța pentru securitatea statului a condamnat un lider de rang înalt al Frăției Musulmane, Zaki Bani Rusheid, la 18 luni pentru „relații prejudiciabile cu un stat străin” (EAU).

UE și statele sale membre au continuat să se implice împreună cu autoritățile și cu societatea civilă în reforma politică și socială și chestiunile privind drepturile omului, inclusiv prin intermediul Grupului de lucru pentru drepturile omului. Domeniile de interes deosebit au fost libertatea mass-mediei, libertatea de exprimare, femeile/genul, rolul societății civile, pedeapsa cu moartea și tortura, precum și acțiunile întreprinse ca urmare a evaluării periodice universale din 2013.

În această privință, coordonatorul la nivel guvernamental pentru drepturile omului a pregătit un tabel cu toate recomandările și acțiunile concrete, iar sarcinile au fost alocate. S-au continuat, de asemenea, eforturile pentru a elabora un plan național pentru drepturile omului.

La 21 decembrie 2014, Iordania a încălcat moratoriul *de facto* privind utilizarea pedepsei cu moartea, aplicat începând cu luna martie 2006, prin executarea a 11 persoane. La începutul anului 2015, au avut loc alte două execuții, în cazul a doi irakieni care erau de multă vreme deținuți condamnați la moarte, afiliați cu Al-Qaida în Irak.

Un comitet prezidat de Ministerul Justiției a propus modificări la cel puțin 180 de articole din Codul penal din 1960. Acestea mai trebuie să fie revizuite de către parlament. Deși proiectul conține schimbări pozitive (de exemplu, prevederea unor alternative la pedeapsa cu închisoarea, cum ar fi munca în folosul comunității), ar putea fi dificil de realizat schimbări semnificative la unele articole sensibile și problematice (trimiteri la crime de onoare, tortură și viol).

În noiembrie, a avut loc a treia revizuire a punerii în aplicare de către Iordania a Convenției împotriva torturii. Revizuirea a evidențiat o serie de provocări rămase, inclusiv definiția torturii, sancțiuni inadecvate, supraaglomerarea din centrele de detenție, furnizarea de asistență juridică, independența și transparența anchetelor poliției, precum și utilizarea unor tribunale speciale (inculpații – în cea mai mare parte din rândul forțelor de poliție – sunt trimiși mai degrabă în fața unei instanțe competente să judece abateri comise de polițiști decât în fața unei instanțe civile).

Nu s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește situația femeilor. În 2015, autoritățile au început să furnizeze „privilegii” speciale pentru copiii „cetățeni străini” ai femeilor iordaniene (căsătorite cu cetățeni străini), inclusiv cărți de identitate speciale. Prin această abordare, guvernul a revenit în special asupra promisiunii făcute în 2014 de a le acorda „drepturi civile”. Guvernul și-a menținut rezervele legate de Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW) (articolul 9 privind naționalitatea și articolul 16 privind căsătoria, divorțul și relațiile de familie). În 2015, poziția Iordaniei în cadrul Indexului global privind diferențele de gen (*Gender Gap Index*) s-a deteriorat în continuare, ajungând la locul 140 din 145 de țări.

Iordania și-a continuat lucrările asupra unei serii de proiecte de lege importante de reformă politică privind alegerile și comisia electorală independentă, partidele politice, descentralizarea și municipalitățile, în special în pregătirea alegerilor parlamentare, locale, municipale și regionale care vor avea loc în anii următori. Cu aceste proiecte de legi, Iordania va aborda o serie de aspecte legate de participarea la viața politică. De asemenea, Iordania a adoptat o nouă lege privind justiția juvenilă.

Deteriorarea mediului de securitate și radicalizarea sporită în regiune au dus la intensificarea apelului Iordaniei la „moderație religioasă” și la dialog interconfesional.

UE, în cadrul liniei bugetare a IEV și a IEDDO, a oferit sprijin pentru o serie de inițiative în aceste domenii, precum și în alte domenii, inclusiv consolidarea capacităților societății civile, participarea politică a femeilor și societatea civilă, acțiunile de formare pentru jurnaliști, acordarea de asistență tehnică mass-mediei, reforma sectorului justiției, statul de drept și drepturile femeilor și violența bazată pe gen. Fondul european pentru democrație a extins, de asemenea, sprijinul la mai multe părți interesate din Iordania.

Delegația UE și Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene (ECHO) au urmărit îndeaproape situația umanitară și a drepturilor omului în ceea ce privește refugiații, inclusiv cei care sunt blocați la bermă („țara nimănui” de la frontiera de nord-est a Iordaniei cu Siria, unde s-au adunat 12 500 de refugiați sirieni). Chestiunea a fost discutată cu statele membre și abordată cu autoritățile de către șeful delegației UE.

UE a făcut o serie de demersuri privind problemele internaționale în materie de drepturi ale omului, inclusiv cele discutate în cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU și al Consiliului pentru Drepturile Omului. Autoritățile iordaniene au răspuns cu sprijin constructiv la toate acestea.

Liban

Agravarea crizei politice, sociale și economice și de securitate în Liban în 2015 a avut un impact asupra situației generale a drepturilor omului. Criza politică și instituțională existentă a atins un nou nivel de gravitate prin stagnarea reuniunilor Consiliului de Miniștri începând cu luna iunie. Această situație, la rândul său, a afectat în mod grav accesul cetățenilor la serviciile publice și a condus la mișcări de stradă în perioada august - octombrie în semn de protest față de lipsa de responsabilitate guvernamentală. Având în vedere impasul instituțional, nu au putut fi realizate progrese în privința multora dintre reformele urgente în domeniul drepturilor omului, cum ar fi incriminarea torturii și aprobarea parlamentară a Planului național de acțiune privind drepturile omului.

Prin urmare, cele mai importante provocări în materie de drepturi ale omului în Liban rămân prevenirea incidentelor de tortură și a detenției arbitrare, alinierea condițiilor din închisori la standardele internaționale, abolirea pedepsei cu moartea, promovarea egalității depline dintre femei și bărbați, îmbunătățirea condițiilor de trai ale refugiaților, protecția migrantilor și a altor grupuri vulnerabile, precum și combaterea discriminării. Funcționarea și eficiența instituțiilor democratice esențiale, cum ar fi parlamentul și autoritățile judiciare, precum și libertatea de exprimare online și offline, trebuie să fie, de asemenea, îmbunătățite în continuare, fiind niște condiții prealabile pentru punerea în aplicare pe deplin a drepturilor omului.

Consecințele crizei din Siria se fac simțite din ce în ce mai mult. Creșterea numărului de refugiați, creșterea tensiunilor politice și situația de securitate fragilă, cu o serie de incidente de securitate în principalele orașe și zone de frontieră, au ridicat probleme semnificative pentru stabilitatea internă a Libanului și situația economică și socială. Acestea au generat provocări suplimentare în domeniul drepturilor omului, de exemplu cu privire la dreptul la educație, chestiuni legate de nereturnare, etc. În timp ce agențiile de securitate sunt din ce în ce mai conștiente de aceste provocări și de mijloacele de abordare a acestora (în parte datorită importanței sprijinului oferit de UE, statele membre ale UE și alți donatori internaționali), există în continuare probleme importante legate de punerea în aplicare, în ceea ce privește atât cetățenii libanezi și sirieni, cât și refugiații palestinieni. UE a continuat să abordeze aceste domenii prioritare prin dialoguri bilaterale privind politicile și prin diferite programe, de exemplu prin proiectele puse în aplicare în cadrul liniei tematice a IEDDO și prin Instrumentul european de vecinătate (IEV) bilateral în valoare totală de 5,02 milioane EUR (suma de 1,2 milioane EUR urma să fie contractată înainte de sfârșitul anului 2015, utilizând fonduri din cadrul IEDDO) și prin sprijinul acordat sectorului justiției în valoare totală de 21 milioane EUR, precum și prin alte programe pentru a îmbunătăți performanțele instituțiilor democratice.

Siria

În cinci ani de război civil, Siria s-a transformat în cel mai mare dezastru umanitar din lume. Concluziile Consiliului Afaceri Externe din 12 octombrie 2015 menționează „amploarea tragediei, care a dus la moartea a 250 000 de bărbați, femei și copii, la strămutarea în interiorul țării a 7,6 milioane de persoane, obligând peste 4 milioane de persoane să fugă în țări învecinate și în alte țări”. De asemenea, în concluzii s-au reiterat obiectivele UE privind drepturile omului și democrația, solicitându-se o soluție politică la criză, pe baza Comunicatului de la Geneva din 2012 și a rezoluțiilor relevante ale Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU), care să aducă stabilitate, pace și reconciliere și încetarea vizării nediferențiate a civililor de către toate părțile implicate în conflict, astfel cum s-a prevăzut ulterior în RCSONU 2254 adoptată în decembrie 2015⁵.

---

⁵ „Obiectivul UE este de a pune capăt conflictului și de a permite poporului sirian să trăiască în pace în propria țară. Comunitatea internațională trebuie să se unească în jurul a două demersuri complementare și interconectate: unul politic, care să urmărească încheierea războiului civil prin abordarea tuturor cauzelor profunde ale conflictului și instituirea unui proces de tranziție politică favorabil incluziunii, care să readucă pacea în țară, și unul legat de securitate, care să se concentreze pe combaterea amenințării regionale și globale a Da'esh.”

UE a condamnat atacurile excesive și fără discriminare ale regimului sirian împotriva civililor, uciderile în masă neîncetate, utilizarea butoaielor cu exploziv și utilizarea substanțelor chimice, precum și utilizarea înfometării ca armă împotriva populației civile blocate în zone asediate. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la urmărirea penală și întemnițarea activiștilor societății civile de către regimul sirian și utilizarea pe scară largă a torturii împotriva oponentilor politici și a apărătorilor drepturilor omului, astfel cum sunt descrise în raportul Caesar. Particularitatea războiului din Siria este intervalul de timp în care au fost comise încălcări ale drepturilor omului de toate părțile implicate în conflict, inclusiv grupările înarmate ale opoziției. Grupările teroriste precum Da'esh sunt, de asemenea, responsabile pentru atacuri împotriva civililor, execuții publice, persecutarea și execuțiile masive ale minorităților etnice și religioase, exploatarea sexuală și abuzul femeilor și copiilor în zonele de conflict, folosirea copiilor-soldați, abuzuri masive împotriva populației civile din teritoriile ocupate de Da'esh și distrugerea deliberată a patrimoniului cultural. UE și-a reafirmat în numeroase rânduri sprijinul pentru urmărirea penală a tuturor vinovaților de crime de război și de încălcări ale drepturilor omului.

UE s-a angajat să sprijine toate eforturile de a prezenta situația din Siria în fața Curții Penale Internaționale, precum și să intensifice punerea în aplicare a Rezoluțiilor CSONU 2139, 2165, 2191 și 2258 pentru a furniza asistență transfrontalieră și peste liniile de conflict pentru a ajuta populația siriană în dificultate. UE sprijină, de asemenea, eforturile depuse de coalitia globală împotriva Da'esh în Siria și în Irak.

UE și-a continuat dialogul cu organizațiile societății civile și a cu activiștii pentru drepturile omului cu scopul de a sprijini eforturile lor de a ajuta populația siriană și de a stabili responsabilitatea pentru crimele comise de actori statali și nestatali în interiorul țării. Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului finanțează unele organizații ale societății civile care sunt active în promovarea drepturilor omului și consolidarea apărătorilor drepturilor omului.

Parlamentul European a adoptat o serie de rezoluții în 2015, atrăgând atenția asupra detenției arbitrare și a disparițiilor unor jurnaliști independenți și apărători ai drepturilor omului ca urmare a acțiunii regimului sirian, a atacurilor Da'esh împotriva minorităților siriene, a distrugerii patrimoniului cultural din Palmyra și a nevoii de ajutor umanitar în tabăra de refugiați palestinieni din Yarmouk ocupată de Da'esh.

UE a sprijinit adoptarea, în noiembrie 2015, a Rezoluției Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU privind situația din Siria, care a condamnat escaladarea violențelor din țară, utilizarea butoaielor cu exploziv de către autoritățile siriene și încălcările drepturilor omului comise de grupări extremiste armate, și a solicitat părților să respecte obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional umanitar și să asigure accesul neîngrădit pentru organizațiile umanitare în Siria.

UE și-a continuat măsurile restrictive (interzicerea comerțului cu petrol și produse petroliere, interzicerea tranzacțiilor financiare etc.) în ceea ce privește Siria și a introdus periodic noi sancțiuni împotriva persoanelor și entităților – inclusiv funcționari militari și forțe de securitate – care se află la originea violențelor și represiunii din Siria. Peste 200 de persoane și peste 60 de entități au fost adăugate pe lista de sancțiuni în ultimii patru ani. De asemenea, UE pune în aplicare regimul de sancțiuni al ONU împotriva Al-Qaida și Da'esh în conformitate cu Rezoluția ONU nr. 2253.

UE și statele sale membre au pus deja la dispoziție 4,7 miliarde EUR pentru ajutor umanitar și asistență în vederea redresării destinate persoanelor afectate de conflict în interiorul Siriei, precum și refugiaților și comunităților gazdă din țările învecinate. UE și statele sale membre vor continua să furnizeze asistență umanitară prin intermediul ONU, al CICR și al ONG-urilor internaționale. În același timp, UE își va spori asistența pe termen mai lung pentru dezvoltare și stabilizare și cu alți parteneri, inclusiv prin intermediul Fondului fiduciar regional al UE instituit ca răspuns la criza siriană („Fondul Madad”). UE se angajează să intensifice diplomația în domeniul umanitar și caută modalități de a îmbunătăți accesul persoanelor aflate în dificultate din Siria, inclusiv prin sprijinirea acordurilor locale de încetare a focului și a reducerii violenței dintre părțile aflate în conflict.

Algeria

În 2015, Algeria s-a confruntat cu probleme de securitate regionale legate de situația din Libia și regiunea Sahel. O scădere constantă a prețurilor petrolului a afectat grav situația financiară a Algeriei, ceea ce a condus la adoptarea de către autorități a mai multor măsuri de austeritate. Politica internă a fost dominată de un nou anunț al unei eventuale reforme constituționale.

UE și Algeria au continuat să abordeze drepturile omului în 2015 în cadrul mai multor reuniuni bilaterale și consultări, în special Subcomitetul pentru dialog politic, securitate și drepturile omului, care a avut loc în februarie, Comitetul de asociere din aprilie, Consiliul de asociere care a avut loc la Bruxelles în iunie și Subcomitetul pentru justiție și afaceri interne din octombrie. În plus, mai mulți reprezentanți algerieni ai asociațiilor, ONG-urilor și sindicatelor au efectuat o vizită la Bruxelles și s-au întâlnit cu instituțiile UE.

UE a efectuat mai multe demersuri legate de drepturile omului la Alger în 2015. În perioada ianuarie - noiembrie 2015, au fost raportate către UE 41 de noi cazuri de încălcări ale drepturilor omului în Algeria privind 190 de persoane. Acestea au inclus un blogger, jurnaliști și un caricaturist, precum și activiști și studenți. În cele mai multe cazuri, plângerile au fost legate de libertatea de întrunire și de asociere. Arestarea la Laghouat a unui grup de activiști care militau pentru drepturile șomerilor a constituit un motiv deosebit de îngrijorare. Arestarea a fost denunțată de ONG-uri internaționale și a determinat Parlamentul European să adopte o rezoluție de urgență (30 martie 2015). Deși în majoritatea cazurilor deținuții au fost eliberați, apărătorii drepturilor omului indică efectul descurajator al acestor arestări în raport cu alți potențiali protestatari.

Legea asociațiilor din 2012 a continuat să fie denunțată de organizațiile societății civile ca deranjantă și contraproductivă. Un raport finanțat de UE a constatat că, până în octombrie 2015, cel puțin două treimi din cele 93 000 de asociații înregistrate în mod legal în Algeria înainte de legea din 2012 au dispărut sau nu au fost în măsură să își reînnoiască înregistrarea. Mai multe ONG-uri au acuzat autoritățile algeriene de aplicare arbitrară a legii, cu consecințe negative pentru asociațiile care se ocupă în special de aspecte sensibile din punct de vedere politic. ONG-urile internaționale (atât la nivel european, cât și regional) au raportat că cererile lor de acordare a vizei le sunt refuzate sistematic de Ministerul Afacerilor Externe. Transferurile de fonduri către Algeria sunt, de asemenea, blocate, inclusiv pentru ONG-urile înregistrate în mod legal și care lucrează în parteneriat cu UE. Niciuna dintre cele cinci ligi pentru drepturile omului existente nu a primit permisiunea oficială de a-și desfășura activitatea. Unii dintre membrii acestora au fost arestați (precum Ali Attar, care a intrat în greva foamei, și Hassan Bouras) și sunt în așteptarea procesului. Nici Rețeaua de avocați pentru apărarea drepturilor omului nu are statut juridic. Sindicatele independente sunt tolerate, dar se plâng de hărțuire. Acestea susțin că Algeria nu a pus încă în aplicare recomandările Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind Convenția nr. 87 privind dreptul de a se organiza și susțin că mediul de lucru s-a înrăutățit în 2015.

Deși Algeria a fost mai bine clasată de ONG-ul Reporteri fără frontiere decât vecinii săi în 2015 în ceea ce privește libertatea presei, jurnaliștii independenți au raportat în continuare presiuni din partea autorităților. În octombrie, Al Watan TV, o televiziune privată, a fost închisă. Autoritățile au susținut că lanțul de televiziune nu avea autorizație de funcționare oficială și nu era în conformitate cu reglementările. Închiderea a fost criticată de societatea civilă internațională, care a subliniat faptul că majoritatea celorlalte posturi de televiziune private din țară nu dispun nici ele de recunoaștere oficială.

Algeria a semnat, dar nu a ratificat încă Convenția ONU pentru protecția tuturor persoanelor împotriva disparițiilor forțate. Deși Algeria a ratificat Convenția împotriva torturii, Comitetul ONU contra torturii a constatat că această țară încalcă obligațiile care îi revin în temeiul Convenției (august 2015), deoarece a omis să coopereze și să inițieze o anchetă în cazul Hachemi Boukhalfa, care se presupune că a fost torturat de Departamentul de informații și securitate (DRS)⁶ al Algeriei în 2011.

În decembrie, Adunarea Populară a adoptat o lege de modificare a Codului penal pentru a sancționa pentru prima dată violența domestică împotriva femeilor. Noua lege include o definiție amplă a violenței, fie ea fizică sau psihologică, socială sau economică și prevede că autorii pot fi condamnați la pedepse severe privative de libertate. Adoptarea textului reprezintă un reper important în realizarea egalității de gen, după luni de dezbateri aprinse în parlament.

În cooperare cu UE, Algeria susține din 2007 rezoluția ONU referitoare la un moratoriu privind pedeapsa cu moartea și și-a respectat propriul moratoriu începând din acel moment.

---

⁶ Departamentul de informații și securitate (DRS).

Maroc

În 2015, UE a continuat să colaboreze cu Marocul pentru promovarea drepturilor omului și a democrației, în conformitate cu principiile consacrate în Constituția Marocului din 2011 și cu angajamentele internaționale privind drepturile omului, asumate de autoritățile marocane. Relațiile dintre UE și Maroc au fost dezvoltate în acest sens prin intermediul dialogurilor politice bilaterale, al vizitelor la nivel înalt (RSUE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, în ianuarie 2015, ÎR/VP Mogherini în iulie 2015 și Consiliul de asociere UE-Maroc la 14 decembrie 2015), precum și al unui dialog tematic în domeniul drepturilor omului – în special în cadrul Subcomitetului pentru drepturile omului, democrație și guvernare (octombrie 2015) – precum și prin schimburi periodice cu societatea civilă. Vizita efectuată de RSUE a subliniat angajamentul UE și sprijinul continuu acordat Marocului pentru punerea în aplicare deplină a prevederilor în materie de drepturile omului din noua Constituție. Având în vedere rolul regional important al Marocului, RSUE a încurajat, de asemenea, o cooperare mai strânsă între UE și Maroc în regiune și în forurile multilaterale.

Printre chestiunile discutate se numără reforma justiției, drepturile femeilor și fetelor, recenta ratificare de către Maroc a Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (OPCAT), libertatea de exprimare și libertatea presei, libertatea de asociere și libertatea de întrunire, pedeapsa cu moartea, migrația, precum și Sahara Occidentală (în special, în contextul proiectelor de lege în curs de examinare de către guvern sau în parlament). Sprijinul acordat societății civile și combaterea intoleranței religioase au fost alte domenii de interes din timpul vizitei.

În 2015, la cererea autorităților marocane, UE a organizat o misiune de experți electorali (MEE) pentru a monitoriza procesul electoral la nivel local și regional. S-a pus la dispoziție asistență financiară substanțială în sprijinul drepturilor omului și al democrației.

UE și Marocul și-au continuat cooperarea în forumurile multilaterale, în special în cadrul Consiliului ONU pentru drepturile omului, în care Marocul este membru (2014-2016). În cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului, Marocul continuă să joace un rol activ în cadrul mai multor inițiative tematice în domeniul drepturilor economice, sociale și culturale.

La patru ani de la adoptarea Constituției din 2011, parlamentul marocan a adoptat 10 legi organice dintr-un total de 19. Legile organice referitoare la o regionalizare suplimentară au fost adoptate în iulie, chiar înaintea alegerilor locale și regionale din septembrie.

În 2015, au fost lansate importante procese legislative și dezbateri despre societate, inclusiv reforma sectorului justiției și a democrației locale, precum și dezbateri privind pedeapsa cu moartea și egalitatea de gen. Cu toate acestea, mai multe proiecte de lege importante se aflau încă în curs de dezbateri în parlament la finele anului 2015, și anume cele privind Înalțul Consiliu Judiciar și statutul judecătorilor, dreptul de acces la informații, dreptul de a prezenta propuneri legislative și de a lansa o petiție, genul (violența împotriva femeilor), înființarea Autorității pentru Egalitate și Combaterea Tuturor Formelor de Discriminare (APALD), protecția drepturilor persoanelor cu handicap, traficul de ființe umane, libertatea de exprimare și libertatea presei, reforma Codului penal. Societatea civilă critică anumite proiecte de lege care îndeplinesc doar parțial ambițiile noii constituții. Această critică a fost în special exprimată cu privire la proiectul de Cod penal revizuit.

Pe parcursul anului 2015, UE a continuat să încurajeze Marocul să accelereze procesele de reformă, în vederea respectării termenului inițial stabilit pentru adoptarea lor (care era sfârșitul actualei legislaturi) și a angajamentelor asumate în Constituția din 2011.

UE a salutat adoptarea de către parlamentul marocan a Protocolului opțional la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și a Protocolului opțional la Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei.

2015 a fost marcat, de asemenea, de deficiențe în ceea ce privește respectarea și punerea în aplicare a libertății de exprimare și de asociere. Societatea civilă și apărătorii drepturilor omului au raportat mai multe cazuri în care au fost limitate acțiunile societății civile și ale jurnaliștilor. UE a încurajat în continuare autoritățile marocane să consolideze cooperarea cu societatea civilă și să instituie un proces de reformă favorabil incluziunii. Pedeapsa cu moartea este încă în vigoare, însă nu au mai fost efectuate execuții începând cu anul 1993. În ciuda faptului că proiectul de Cod penal reduce semnificativ numărul infracțiunilor pasibile de pedeapsa cu moartea, se menține încă pedeapsa cu moartea. În 2015, Marocul a continuat să își dezvolte politica națională cuprinzătoare privind migrația, care reprezintă un bun exemplu în regiune. Cu toate acestea, situația migranților rămâne un motiv de îngrijorare. Principalele legi în domeniul migrației (traficul, azilul și migrația în general) nu sunt încă adoptate, iar accesul migranților la serviciile sociale de bază este în continuare o provocare.

În ceea ce privește asistența financiară, în octombrie, UE a adoptat o serie de programe de cooperare, pentru o sumă totală de 195 milioane EUR în cadrul bugetului IEV pentru 2015, care va oferi sprijin pentru un număr important de procese de reformă, inclusiv reforma sistemului penitenciar. În decembrie 2015, a fost semnat un program substanțial de 75,5 milioane EUR pentru a sprijini independența, eficiența și eficacitatea sistemului judiciar (finanțat din bugetul pentru 2014).

Asistența financiară a UE a fost dedicată, de asemenea, sprijinului acordat instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului (Consiliul Național pentru Drepturile Omului și Delegația interministerială privind drepturile omului) și rolului societății civile în promovarea, monitorizarea și urmărirea situației drepturilor omului (datorită unor proiecte IEDDO și din cadrul Facilității pentru societatea civilă existente în domeniile bunei guvernante, sănătății, drepturilor persoanelor cu handicap și combaterii pedepsei cu moartea).

Tunisia

Tranziția în Tunisia a continuat în 2015, realizându-se progrese considerabile începând cu 2011 în materie de guvernare, precum și de respectare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Acordarea Premiului Nobel pentru pace în 2015 Cvartetului pentru dialog național tunisian a subliniat caracterul excepțional al acestei tranziții pașnice și necesitatea de a consolida realizările acesteia.

Premiul Nobel a adus un omagiu societății civile tunisiene dinamice – inclusiv principalelor sindicate și organizații patronale – care joacă un rol esențial în procesul de tranziție în desfășurare și pe care UE urmărește să o consolideze prin diferite mijloace: finanțarea directă a ONG-urilor, un program ambițios de sprijin pentru societatea civilă care să contribuie la îmbunătățirea capacității organizațiilor societății civile (OSC), un proiect regional vizând promovarea dialogului social, participarea OSC la gestionarea programelor de cooperare UE - Tunisia, precum și consultările tripartite sistematice (UE, autoritățile tunisiene, OSC) înainte de fiecare reuniune formală a parteneriatului privilegiat UE - Tunisia.

În urma finalizării proceselor electorale în 2014, anul 2015 a adus în prim-plan probleme grave interconectate cu care se confruntă tranziția democratică din Tunisia: necesitatea de a consolida reformele democratice în fața unor amenințări grave la adresa securității și o situație socioeconomică dificilă. În vederea punerii în aplicare a noii Constituții, guvernul a luat primele măsuri pentru a crea organele independente prevăzute de aceasta, precum și pentru a realiza reforma atât de necesară a sectoarelor justiției și securității, care este sprijinită de programele de asistență ale UE (noile programe lansate în aprilie și, respectiv, septembrie 2015).

Principala provocare este, în continuare, faptul că noile drepturi și libertăți garantate de o constituție modernă, favorabilă incluziunii și democratice – inclusiv în ceea ce privește libertatea de exprimare și de întrunire, egalitatea de gen și combaterea discriminării, violența domestică și combaterea torturii și a corupției – trebuie să fie transpuse în legislația moștenită de la regimul anterior (în special Codul penal, Codul de procedură penală și Codul „statutului personal”), precum și în practicile administrative. În aceste domenii, asistența acordată de UE autorităților tunisiene, precum și organizațiilor societății civile își propune să ofere expertiză și să consolideze capacitățile necesare pentru elaborarea și punerea în aplicare a reformelor.

În pofida întârzierilor în ceea ce privește termenele stabilite prin Constituție, în noiembrie 2015, parlamentul a luat măsuri importante în direcția îmbunătățirii independenței sistemului judiciar prin adoptarea unor legi organice privind Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Constituțională. Alte organisme menite să controleze respectarea drepturilor omului, să combată corupția și să împiedice utilizarea torturii nu sunt încă funcționale. Procesul de justiție de tranziție, realizat prin *Instance Vérité et Dignité* (Comisia pentru adevăr și demnitate, IVD) creată la sfârșitul anului 2014, se confruntă cu o serie de obstacole, subliniind opoziția anumitor grupuri politice și economice față de finalizarea cu succes a acestui proces.

În 2015 au avut loc trei atentate teroriste de mare amploare – care au avut drept țintă turiști la Muzeul Bardo, în martie, și la Hotelul Sousse, în iunie, precum și garda prezidențială în centrul Tunisului, în noiembrie – și au avut loc atacuri continue de mai mică amploare asupra forțelor de securitate în regiunea muntoasă de vest și ucideri de civili acuzați de spionaj în favoarea autorităților. Autoritățile au demonstrat deschidere crescândă pentru discutarea chestiunilor legate de securitate cu partenerii internaționali, iar un dialog politic UE - Tunisia privind combaterea terorismului a avut loc în septembrie 2015. Apărătorii drepturilor omului consideră că noua lege privind combaterea terorismului adoptată în iulie 2015 nu protejează suficient drepturile constituționale și libertățile și iau act în special de definiția largă a terorismului care ar putea afecta libertatea de exprimare, precum și durata arestului preventiv (până la 15 zile, fără avocat). Societatea civilă este, de asemenea, din ce în ce mai preocupată de numărul în creștere al cazurilor raportate de tortură și rele tratamente aplicate în detenție — trei cazuri de decese suspecte în 2015 — și de persistența impunității forțelor de securitate.

Cetățenii tunisieni beneficiază, în general, de libertățile individuale garantate de noua Constituție. Cu toate acestea, în 2015 represiunea homosexualității a fost ilustrată de mai multe cazuri îngrijorătoare, în special prin condamnarea, în septembrie 2015, a unui tânăr student în urma unui test „medical” forțat. Acest caz a ridicat semne de întrebare cu privire la conformitatea legii de reprimare a homosexualității (articolul 230 din Codul penal) cu noua Constituție, care garantează nediscriminarea și respectarea vieții private. De asemenea, această situație a provocat îngrijorări serioase în ceea ce privește integritatea fizică a persoanei în cursul procedurii judiciare. În decembrie 2015, condamnarea a șase studenți la trei ani de închisoare și la cinci ani de exil din orașul Kairouan pentru homosexualitate a confirmat o tendință care subliniază necesitatea reformării legislației în conformitate cu noua Constituție.

Au fost luate măsuri semnificative pentru a soluționa problema torturii, printre care lucrări importante care vizează instituirea unui mecanism național de prevenire, în conformitate cu obligațiile Tunisiei în temeiul Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (OPCAT). Mecanismul național de prevenire va efectua vizite neanunțate la locurile de detenție și va investiga alegațiile referitoare la tortură. La nivel administrativ, persistă unele atitudini legate de vechiul regim și ies în continuare la iveală acuzații de rele tratamente, în special în închisori și în centrele de detenție.

Constituția Tunisiei prevede egalitatea de gen, nediscriminarea și egalitatea de șanse între sexe, iar reprezentarea femeilor în viața politică a cunoscut îmbunătățiri semnificative în urma alegerilor din 2014 (femeile reprezentând 31 % din membrii parlamentului) datorită introducerii parității verticale în legea electorală. Cu toate acestea, femeile din Tunisia se confruntă în continuare cu discriminarea în ceea ce privește accesul la piața forței de muncă și un nivel scăzut de participare la viața publică și în cadrul funcției publice. Violența împotriva femeilor (inclusiv violența domestică) rămâne un motiv de îngrijorare majoră; proiectul de lege al guvernului pe această temă este în curs de finalizare, cu sprijinul unui proiect finanțat de UE.

În cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului, în aprilie 2015 a fost lansată o nouă cerere de propuneri, având la dispoziție 2,4 milioane EUR pentru a sprijini ONG-urile în domenii cum ar fi consolidarea democrației, tortura, drepturile migranților.

Sahara Occidentală

Teritoriul Saharei Occidentale este considerat de către Organizația Națiunilor Unite un teritoriu care nu se autoguvernează. Este în curs de derulare un proces condus de ONU care sprijină părțile să obțină o soluție politică justă, de durată și acceptabilă reciproc, care să prevadă autodeterminarea populației din Sahara Occidentală în contextul acordurilor conforme cu principiile și scopurile Cartei Organizației Națiunilor Unite. UE a sprijinit acest proces în ultimii ani.

Rezoluția 2218 (2015) a CSONU extinde mandatul MINURSO (Misiunea ONU de menținere a păcii) din Sahara Occidentală până la 30 aprilie 2016. În 2015, ca și în anii precedenți, UE și-a exprimat în repetate rânduri îngrijorarea cu privire la durata îndelungată a conflictului și la consecințele acestuia asupra securității, drepturilor omului și cooperării în regiune. Rezoluția 2218 (2015) a CSONU a hotărât, de asemenea, că Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite trebuie să fie ținut la curent cu privire la această chestiune. Ca atare, UE nu va lua nicio inițiativă care ar putea submina acest proces condus de ONU.

În 2015, UE a insistat asupra importanței îmbunătățirii situației drepturilor omului în Sahara Occidentală și în taberele din Tindouf și a salutat consolidarea comisiilor regionale ale Consiliului Național pentru Drepturile Omului (CNDH) de la Dakhla și Laayoune. UE a încurajat părțile să colaboreze cu Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați pentru a reexamina și a consolida cât mai mult cu putință măsurile menite să sporească încrederea.

UE urmărește îndeaproape situația drepturilor omului în Maroc și Sahara Occidentală. Aspectele legate de drepturile omului sunt discutate periodic cu autoritățile marocane în contextul dialogului politic, inclusiv în cadrul Subcomisiei pentru drepturile omului, democrație și guvernantă. Delegația UE de la Rabat intră în contact cu mai mulți apărători ai drepturilor omului și cu organizații ale societății civile. Delegația UE urmărește cazuri individuale de presupuse încălcări ale drepturilor omului și se află în contact permanent cu Consiliul Național pentru Drepturile Omului (CNDH) și cu birourile sale regionale, inclusiv în Sahara Occidentală.

Libia

Libia se confruntă în continuare cu o tranziție politică dificilă. Dialogul politic cu Libia facilitat de ONU s-a derulat pe tot parcursul anului 2015. Acordul politic libian a fost semnat la 17 decembrie 2015 la Skhirat (Maroc), fiind numit un consiliu prezidențial. Un guvern de uniune națională ar trebui să fie constituit în termenele propuse în Acordul politic libian.

În pofida unor progrese înregistrate în procesul politic, multe zone ale țării sunt încă în pericol de confruntări violente și atacuri teroriste. În consecință, situația drepturilor omului în Libia a continuat să se deterioreze în 2015, civilii ducând greul luptelor continue, insecurității și încălcării legii și ordinii publice. În ultimul an, grupări armate au atacat civili și proprietăți ale acestora, iar unele încălcări ale drepturilor omului au constituit crime de război. Au existat încălcări grave ale dreptului internațional, în special cu privire la detenția arbitrară, tortură și execuții ilegale, iar instituțiile Libiei, în special sistemul judiciar, s-au aflat într-o stare apropiată de colaps.

Luptele continue din Libia de la începutul anului 2015 au dus la dublarea numărului de persoane strămutate în țară în comparație cu 2014. În Libia, există aproximativ 430 000 de persoane strămutate în interiorul țării (PSI). Aproximativ 300 000 dintre acestea sunt situate în regiunea de vest a Libiei. Peste 125 000 de persoane strămutate în interiorul țării se află în est, dintre care numai la Benghazi sunt găzduite peste 115 000 de persoane. Există aproximativ 250 000 de refugiați vulnerabili, solicitanți de azil și migranți în Libia. Aceștia continuă să se confrunte cu un risc de detenție pe perioadă nedeterminată în condiții deosebit de dure, atacuri violente, viol și exploatare la discreția grupărilor armate, a bandelor criminale și a poliției. Mii de migranți și refugiați se află în 15 centre de detenție oficiale pentru migranți. Condițiile în aceste centre sunt extrem de precare, întrucât acestea sunt supraaglomerate, iar deținuții au acces limitat la bunuri și servicii de bază. Unele centre sunt coordonate de grupuri de miliții locale și sunt în mare măsură inaccesibile organizațiilor umanitare.

Human Rights Watch a raportat că mii de persoane sunt expuse pe termen lung la detenție arbitrară, tortură și alte rele tratamente. Un număr mare de deținuți aflați în patru centre de detenție au fost trimiși în închisoare pentru o perioadă de până la patru ani fără să fi fost aduși în fața unui judecător, fără să beneficieze de nicio cale de atac în justiție sau fără să fi fost acuzați de o infracțiune și fără să existe un temei juridic evident pentru reținerea acestora.

Grupările armate continuă să răpească civili din cauza legăturilor de rudenie, a identității sau a afilierii politice reale sau percepute.

Într-un raport publicat în septembrie 2015, Coaliția organizațiilor de apărare a drepturilor omului din Libia a înregistrat 70 de atacuri asupra jurnaliștilor, care au condus la moartea a nouă dintre aceștia. La 24 februarie, Intisar al-Hasiri, bloggeriță populară, activistă pentru drepturile civile și fondatoare a organizației Tanweer, și mătușa sa au fost găsite asasinat la Tripoli. În prezent, se raportează o amenințare tot mai mare la adresa jurnaliștilor.

Apărătorii drepturilor omului au devenit o țintă principală a grupărilor armate. Birourile de la Benghazi ale Consiliului Național pentru Libertăți Civile și Drepturile Omului (NCCLHR), instituția națională pentru drepturile omului din Libia, au fost percheziționate la 16 martie 2015. Un angajat al sucursalei din Benghazi, care a afirmat că activitățile instituției în Benghazi fuseseră înghețate din octombrie 2014, a raportat că a supraviețuit unei tentative de asasinat în ianuarie. Sediul NCCLHR de la Tripoli a fost închis începând din noiembrie 2014. Instituția însăși a devenit victimă a polarizării politice din țară. Congresul Național General cu sediul la Tripoli a numit un nou consiliu atunci când a expirat mandatul Consiliului la sfârșitul anului 2014, însă nu este recunoscut de comunitatea internațională.

În februarie 2015, a avut loc o misiune a UE privind drepturile omului, de monitorizare a primei Strategii de țară în domeniul drepturilor omului pentru Libia (adoptată în 2014). Misiunea a identificat o nevoie urgentă de a asigura sprijin și protecție apărătorilor drepturilor omului și organizațiilor societății civile, pentru ca acestea să fie în măsură să monitorizeze și să documenteze încălcările actuale, să se angajeze în activități de promovare internațională și să ofere asistență directă victimelor încălcărilor drepturilor omului. În consecință, un program de susținere a apărătorilor drepturilor omului a fost programat să înceapă la începutul anului 2016 (finanțat prin IEDDO). Mecanismul de urgență IEDDO a fost activat de două ori în 2015 pentru a sprijini apărătorii drepturilor omului în Libia.

Mai multe proiecte au fost revizuite pentru a răspunde celor mai urgente necesități ale persoanelor strămutate și ale migranților, atât în ceea ce privește asistența umanitară, cât și protecția civilă. Refugiații, solicitanții de azil și migranții în situație neregulamentară se confruntă cu creșterea numărului de încălcări ale drepturilor lor fundamentale și constată că le este tot mai greu să supraviețuiască în medii ostile, în care detenția este din ce în ce mai arbitrară și condițiile din centrele de detenție se deteriorează în mod dramatic. Sprijinul (asistență directă, protecție, acordarea de asistență medicală) este asigurat migranților în centrele de detenție și în comunități și se propune repatrierea voluntară a migranților blocați în Libia care doresc să se întoarcă în țara lor de origine.

În sectorul mass-mediei, proiectul „Mass-media în Libia” oferă pentru profesioniștii cursuri de formare de etică jurnalistică și de comunicare în medii ostile și în zonele de criză; proiectul a sprijinit, de asemenea, înființarea Agenției libiene de cloud ca mijloc de promovare a jurnalismului independent, a libertății mass-mediei și astfel a pluralismului.

Prin intermediul mai multor proiecte dedicate procesului de tranziție, unul dintre obiectivele principale este de a promova buna guvernare și statul de drept. În prezent, aceste proiecte se axează în special pe guvernarea locală, pentru a îmbunătăți capacitatea consiliilor municipale de a governa și a oferi servicii adecvate, precum și pentru a spori participarea organizațiilor societății civile libiene la procesele politice și la afacerile locale.

IV. Rusia și Asia Centrală

Rusia

În 2015, UE a continuat să solicite Rusiei să își respecte pe deplin obligațiile internaționale din domeniul drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al Consiliului Europei și al OSCE. Având în vedere că nu au avut loc reuniuni la nivel înalt UE-Rusia după data de 28 ianuarie 2014 și că consultările în domeniul drepturilor omului au rămas suspendate ca urmare a refuzului Rusiei de a desfășura aceste dezbateri într-un format relevant, posibilitățile de a aborda chestiuni legate de drepturile omului cu autoritățile ruse au fost limitate. Cu toate acestea, UE și-a exprimat îngrijorările din ce în ce mai clar într-o serie de reuniuni la nivel de înalți funcționari, în cadrul forurilor internaționale și prin declarații publice.

Climatul general în care funcționează organizațiile din domeniul drepturilor omului și organizațiile societății civile din Rusia a continuat să fie caracterizat de nesiguranță, anxietate generală și neîncredere, cu o presiune continuă asupra organizațiilor societății civile (OSC) și a opoziției politice. Degradarea în apărarea drepturilor omului și limitările privind libertățile fundamentale rămân tendințele subiacente și au dus la o reducere cu 33 % a numărului de ONG-uri înregistrate între 2012 și 2015.

Punerea în aplicare a legislației restrictive existente a continuat în 2015, odată cu introducerea noilor instrumente legislative care au afectat în continuare libertățile fundamentale. A continuat punerea în aplicare a legii privind „agenții străini”, cu includerea unui număr din ce în ce mai mare de organizații în registrul Ministerului Justiției de „agenți străini”. Dacă la sfârșitul anului 2014 existau 30 de ONG-uri etichetate drept „agenți străini”, la sfârșitul lui 2015, numărul lor a ajuns la 111.

Noua lege privind „organizațiile indezirabile străine și internaționale” a intrat în vigoare în iunie 2015. Această lege permite Parchetului General să declare ca fiind „indezirabilă” o organizație străină sau internațională care „amenință fundamentul ordinii constituționale a Federației Ruse, capacitatea de apărare a țării sau securitatea statului”. Acestor organizații li se interzice să își desfășoare activitatea pe teritoriul Rusiei. Entitățile ruse și cetățenii ruși care cooperează cu „organizațiile indezirabile” fac obiectul unor sancțiuni care variază de la sancțiuni administrative la acuzații de natură penală. Până la sfârșitul anului, patru organizații, toate cu sediul sau cu legături strânse cu SUA, au fost incluse în noul registru, în timp ce unii donatori străini și-au încetat preventiv activitățile în Rusia. În mai multe rânduri, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la această lege și, în consecință, la includerea pe listă a entităților, care constituie o nouă restricție privind spațiul de acțiune al societății civile din Rusia și generează o pierdere semnificativă de resurse financiare pentru activitățile organizațiilor societății civile.

În decembrie, Rusia a adoptat o nouă lege care permite Curții Constituționale ruse să supună examinării și să nu țină potențial seama de deciziile luate de organizațiile sau organismele internaționale de apărare a drepturilor omului din care Rusia face parte, în special cele ale Curții Europene a Drepturilor Omului, care a fost adesea singurul organism judiciar care a recunoscut încălcările drepturilor omului în Rusia. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la noua lege în cadrul sesiunii Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei care a avut loc la 16 decembrie.

Legea din 2014 de limitare la 20 % a ponderii proprietarilor străini în organizațiile mass-media din Rusia a condus în 2015 la plecarea din Rusia a majorității societăților străine de mass-media. Libertatea mass-mediei a fost, de asemenea, afectată de utilizarea disproporționată a legislației privind conținutul extremist al publicațiilor și de un decret prezidențial care califica drept „secret de stat” informații cu privire la victime militare în cadrul unor operații speciale în timp de pace.

În lumina acestui mediu tot mai dificil, contactele cu organizațiile societății civile din Rusia au fost intensificate în Rusia și la Bruxelles. Delegația UE în Rusia și statele membre și-au continuat practica de participare la procese legate de drepturile omului și de efectuare a unor vizite la ONG-urile din domeniul drepturilor omului din întreaga țară. În septembrie, delegația UE a organizat un atelier cu apărători ai drepturilor omului din Rusia. Reprezentanții UE au participat, de asemenea, la Adunarea generală a Forumului societății civile UE-Rusia (FSC), desfășurată la Budapesta în luna decembrie. UE sprijină FSC cu un grant în valoare de 1,2 milioane EUR. UE a continuat să furnizeze sprijin financiar societății civile din Rusia, în special prin intermediul a două cereri de propuneri, una în valoare de 4 milioane EUR în cadrul programului organizațiilor societății civile și alta în valoare de 6 milioane EUR în cadrul IEDDO. Ca urmare, în 2016 se va începe punerea în aplicare a 17 noi proiecte.

S-a înregistrat o creștere a numărului de cazuri individuale care au suscitât preocupări și o creștere a numărului de pedepse cu închisoarea disproporționat de severe împotriva activiștilor pentru drepturile omului din Rusia. UE a acordat o atenție deosebită încălcărilor evidente ale dreptului internațional în cazurile Kohver, Savcenko, Sențov și Kolșenko și a cerut în mod repetat eliberarea acestora. O dezbatere în regim de urgență cu privire la aceste cazuri a avut loc la Parlamentul European la 10 septembrie. Încarcerarea militantului ecologist Evgheni Vitișko (care și-a petrecut cea mai mare parte din an într-o colonie penitenciară, dar a fost eliberat la 22 decembrie) și condamnarea dură pronunțată la 7 decembrie în cazul activistului pentru drepturile omului Ildar Dadin pentru actele sale pașnice de protest au fost, de asemenea, evoluții îngrijorătoare.

UE a condamnat cu fermitate uciderea lui Boris Nemțov, politician din opoziție, la 27 februarie și a solicitat o anchetă minuțioasă. La 11 martie, Parlamentul European a desfășurat o dezbatere extraordinară cu privire la uciderea lui Nemțov. Asasinarea acestuia a adăugat un nou caz pe lista de crime nesoluționate ale unor jurnaliști și politicieni în Rusia.

Alegerile locale și regionale din multe localități și regiuni din Rusia au avut loc la 13 septembrie. Potrivit organizației independente de monitorizare Golos, alegerile au confirmat tendința conform căreia neregulile s-au mutat de la ziua alegerilor la etapele anterioare alegerilor. Marea majoritate a rezultatelor alegerilor au fost prestabilite prin deciziile și acțiunile autorităților și de birourile electorale care organizează alegerile în etapa de numire și înregistrare a unor candidați și partide, precum și în etapa campaniei preelectorale.

Kazahstan

Prioritățile UE în domeniul drepturilor omului în Kazahstan includ libertatea de exprimare, libertatea de asociere, condițiile de detenție, dreptul la un proces echitabil, drepturile femeilor și libertatea religioasă sau de convingere.

În ansamblu, situația cu privire la aplicarea drepturilor omului și statul de drept a fost ambivalentă în 2015: au fost unele evoluții pozitive, dar au fost adesea însoțite de acțiuni care reprezentând motive de îngrijorare semnificative.

Guvernul a creat diverse platforme care prevăd includerea societății civile în procesul public de luare a deciziilor politice. Cu toate acestea, eficacitatea acestor platforme de dialog rămâne încă să fie confirmată în practică. O serie de acte legislative au fost adoptate sau sunt în curs de aprobare legislativă, în special legea privind finanțarea ONG-urilor, legea privind consiliile locale, legea privind organizațiile de caritate și legea privind accesul la informații, care, deși conțin unele elemente pozitive și au rolul de a consolida societatea civilă, restrâng sau pot restricționa în practică o serie de libertăți fundamentale, în special libertatea de asociere, de exprimare și de întrunire.

Conferința Internațională a Muncii a analizat încălcări ale standardelor de muncă esențiale ale OIM în ceea ce privește libertatea de asociere.

Aspectele privind drepturile omului au fost abordate în mod constant de UE la toate nivelurile dialogului său politic cu Kazahstanul în cursul anului 2015. Dialogul anual UE-Kazahstan privind drepturile omului care a avut loc în noiembrie la Astana a permis schimburi constructive cu privire la o gamă largă de aspecte, inclusiv libertatea de asociere, drepturile femeilor, prevenirea torturii și a relelor tratamente aplicate deținuților, precum și libertatea presei. Recunoscând eforturile semnificative depuse de Kazahstan pentru a preveni relele tratamente aplicate deținuților, UE și-a exprimat în același timp îngrijorarea cu privire la presiunile exercitate asupra mass-mediei independente și la posibilele implicații negative ale noului proiect de lege privind finanțarea ONG-urilor. UE a salutat eliberarea din închisoare a unor activiști în domeniul drepturilor omului și al muncii și și-a reiterat îngrijorările cu privire la alți câțiva apărători ai drepturilor omului, inclusiv Vladimir Kozlov.

În septembrie, deputații în Parlamentul European participanți la cea de-a 13-a reuniune a Comisiei parlamentare de cooperare s-au întâlnit cu reprezentanții organizațiilor societății civile pentru a evoca chestiuni legate de proiectul de lege privind finanțarea ONG-urilor și mecanismul național pentru prevenirea torturii.

Delegația UE gestionează o serie de proiecte în domeniul drepturilor omului în cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) și al Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD), în valoare totală de 2 608 203 EUR. Proiectele din cadrul IEDDO se referă la domenii precum consolidarea capacităților societății civile, cu un accent deosebit pe ONG-urile din zonele rurale; protejarea apărătorilor drepturilor omului; și libertatea mass-mediei. Proiectele din cadrul ICD se referă la sprijinul acordat societății civile din mediul rural; creșterea participării la procesele de luare a deciziilor, în special în ceea ce privește chestiunile legate de mediu; emanciparea societății civile în vederea îmbunătățirii siguranței chimice; și prevenirea torturii și violenței împotriva copiilor.

Republica Kârgâzstan

Obiectivele UE în materie de drepturi ale omului în cadrul relațiilor sale cu Republica Kârgâzstan includ sprijinirea dezvoltării unui sistem judiciar independent și imparțial; eradicarea torturii și a altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane și degradante; îmbunătățirea cadrului juridic și politic în materie de drepturile omului pentru persoanele aparținând minorităților naționale; și punerea în aplicare eficace a unei politici de toleranță zero în ceea ce privește corupția.

În cursul anului 2015, UE a continuat să se angajeze în discuții referitoare la drepturile omului cu Republica Kârgâzstan în diferite formate, inclusiv în cadrul dialogului privind drepturile omului care a avut loc în mai 2015 la Bruxelles. Discuțiile constructive au acoperit o gamă largă de aspecte, inclusiv condițiile de detenție, alegerile, drepturile femeilor, drepturile membrilor comunităților minorităților și libertatea de asociere. UE a salutat unele măsuri importante luate de către guvern, în special adoptarea planului de acțiune pentru combaterea torturii și a altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante. UE și-a subliniat angajamentul față de sprijinirea consolidării statului de drept în Republica Kârgâzstan și a încurajat Republica Kârgâzstan să pună în aplicare recomandările detaliate privind prevenirea torturii adoptate în cadrul seminarului societății civile UE-Republica Kârgâzstan, care a avut loc la Oș în octombrie 2014. UE a adus în discuție cazuri individuale, inclusiv cazul Azimjan Askarov, un apărător al drepturilor omului aflat în închisoare. De asemenea, UE a recomandat accelerarea punerii în aplicare a reformelor legate de administrarea justiției.

În cursul anului 2015 au existat unele evoluții îngrijorătoare legate de drepturile omului, în special drepturile persoanelor LGBTI, cu o inițiativă legislativă discriminatorie intitulată „Interzicerea propagandei privind relațiile netradiționale”, care a fost examinată la doua lectură în parlament, în iunie, precum și o propunere de act legislativ privind potențiala etichetare a ONG-urilor care beneficiază de finanțare internațională drept „agenți străini”, care, de asemenea, a fost examinată în primă lectură în iunie. UE este îngrijorată de faptul că, în cazul în care o astfel de legislație este adoptată de parlament, punerea sa în aplicare ar amenința în mod fundamental drepturile omului. UE a abordat în mod sistematic această problemă în diferite formate. Într-o rezoluție din 15 ianuarie, Parlamentul European a solicitat Kârgâzstanului să respingă proiectul de lege împotriva persoanelor LGBTI.

Alegerile parlamentare din octombrie din Republica Kârgâzstan au fost o evoluție pozitivă semnificativă, care se distinge în contextul regional și marchează o etapă importantă în tranziția democratică a țării. Într-o declarație, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a subliniat că alegerile au fost competitive, ordonate și pașnice.

În 2015, UE a continuat să își consolideze interacțiunea cu societatea civilă din Republica Kârgâzstan. UE a făcut o practică sistematică din desfășurarea de seminarii ale societății civile în Republica Kârgâzstan, organizând al șaselea seminar consecutiv al societății civile având drept temă generală „Drepturi egale pentru toți, mai multe drepturi pentru toți” și acoperind aspecte privind drepturile femeilor, grupurile vulnerabile (persoanele cu handicap și copiii) și libertatea de exprimare. În ianuarie 2015, Republica Kârgâzstan a făcut obiectul celui de al doilea ciclu al procesului de evaluare periodică universală, acceptând aproximativ 80 % din recomandări. În octombrie 2015, Kârgâzstan a fost ales în Consiliul pentru Drepturile Omului, începându-și mandatul la 1 ianuarie 2016.

În ceea ce privește cooperarea financiară în cadrul IEDDO, o atenție deosebită este acordată prevenirii torturii și altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante. În cursul anului 2015, proiectele au fost puse în aplicare în colaborare cu Consiliul Europei - Comisia de la Veneția și cu PNUD pentru a sprijini Camera Constituțională a Curții Supreme a Republicii Kârgâzstan și pentru a îmbunătăți calitatea și eficiența justiției constituționale. Aspecte legate de administrarea justiției, combaterea corupției și buna guvernare sunt abordate de UE în Republica Kârgâzstan prin intermediul unui mare proiect finanțat de UE.

Tadjikistan

În 2015, UE s-a concentrat în special pe apelul la libertatea de exprimare, accesul la informații și libertatea internetului, precum și pe sprijinirea societății civile.

În ansamblu, situația drepturilor omului s-a deteriorat în a doua jumătate a anului, când au fost introduse restricții importante privind activitățile partidelor politice și ale ONG-urilor. După ciocnirile violente de la sfârșitul verii, Partidul Renașterii Islamice din Tadjikistan (IRP) – unul dintre principalele partide de opoziție din Tadjikistan timp de aproape două decenii – a fost interzis ca organizație teroristă și conducerea partidului a fost arestată. UE a făcut o declarație publică la 1 octombrie 2015 prin care considera interzicerea IRP ca fiind încă o restricție la adresa pluralismului în țară și prin care solicita menținerea libertăților fundamentale în Tadjikistan. De asemenea, observatorii au semnalat dificultăți din ce în ce mai mari în activitatea ONG-urilor pe parcursul anului.

În iunie 2015, UE și Tadjikistan au organizat cel de-al șaptelea Dialog anual privind drepturile omului, care s-a desfășurat pentru prima dată la Bruxelles. A fost abordată o gamă largă de aspecte, inclusiv alegerile, libertatea de exprimare, drepturile femeilor, tortura, libertatea religioasă și situația societății civile. UE a salutat activitatea Ombudsmanului și a încurajat autoritățile tadjice să consolideze în continuare cadrul instituțional, inclusiv prin introducerea planificată a unui Ombudsman pentru drepturile copiilor. Adoptarea unui program național de prevenire a violenței domestice, a fost, de asemenea, recunoscută ca fiind un pas pozitiv. UE a salutat lucrările în desfășurare ale Tadjikistanului de combatere a torturii, dar a subliniat necesitatea unor eforturi suplimentare în vederea combaterii impunității. UE și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu semnalarea presiunii asupra jurnaliștilor independenți, a îndemnat autoritățile Tadjikistanului să înceteze blocarea site-urilor de știri și a platformelor de comunicare socială și a încurajat punerea în aplicare a recomandărilor adoptate la seminarul societății civile UE-Tadjikistan, organizat la Dușanbe, în 2014, care s-a axat pe libertatea de exprimare. UE și-a exprimat regretul cu privire la deficiențele semnalate la alegerile parlamentare din martie 2015. Au fost identificate ca fiind motiv de îngrijorare propunerile legislative care ar impune noi cerințe privind organizațiile societății civile.

În cadrul reuniunii anuale a Comitetului de cooperare UE-Tadjikistan din iunie 2015 s-a discutat, de asemenea, despre domeniul drepturilor omului. Principalele chestiuni discutate au fost legate de libertatea de exprimare și de libertatea de asociere, precum și de accesul la justiție și statul de drept. Au fost realizate mai multe proiecte finanțate de IEDDO, inclusiv proiecte de promovare a prevenirii torturii, apărarea drepturilor omului ale lucrătorilor migranți tadjici și ale familiilor acestora, consolidarea drepturilor socioeconomice și culturale ale deținuților și ale foștilor deținuți din Tadjikistan și asigurarea unui răspuns rapid la nevoile juridice urgente și imediate ale refugiaților și ale solicitanților de azil.

Turkmenistan

În 2015, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului în Turkmenistan au fost condițiile de detenție și prevenirea torturii, reforma judiciară, libertatea de exprimare și libertatea de asociere, accesul la informație, libertatea de religie, libertatea de circulație, precum și situația apărătorilor drepturilor omului.

În cursul anului, Turkmenistanul a continuat să aplice restricții importante în ceea ce privește libertatea de exprimare și presa, iar jurnaliștii au fost supuși hărțuirii și arestării. Accesul populației la informație rămâne foarte limitat, având în vedere blocarea în continuare a site-urilor internaționale, în pofida Legii din 2014 privind internetul, și înlăturarea antenelor parabolice din locuințele oamenilor. Grupurile religioase sunt supuse unor restricții excesive și obstacole în calea înregistrării. Grupurile de activiști pentru drepturile omului au evidențiat exproprierea arbitrară a proprietății și demolările în masă din zona Așgabat în cursul anului.

În cadrul dialogului anual UE-Turkmenistan privind drepturile omului, desfășurat la Așgabat în iunie 2015, și al altor discuții bilaterale, UE și-a reiterat îngrijorarea cu privire la acestea, precum și la alte probleme grave în ceea ce privește drepturile omului în această țară, a îndemnat autoritățile turkmene să facă schimb de informații cu privire la cazurile de dispariții forțate și a încurajat adoptarea unui Plan național de acțiune privind drepturile omului.

Deși situația drepturilor omului în Turkmenistan este în continuare foarte îngrijorătoare, au existat unele evoluții pozitive în 2015. UE a salutat organizarea de către autoritățile turkmene a unei vizite a diplomaților UE, SUA și ONU la închisoarea pentru femei din Dașoguz, în septembrie 2015, și a încurajat Turkmenistanul să organizeze vizite suplimentare în alte centre de detenție.

Turkmenistanul a adoptat un Plan de acțiune privind egalitatea de gen pentru perioada 2015-2020, care a inclus indicatori de monitorizare pentru punerea în aplicare a acestuia, și a anunțat o revizuire a Constituției în vederea instituirii unui ombudsman și consolidării protecției judiciare a drepturilor omului. În acest context, Platforma UE privind statul de drept a oferit sprijin cu privire la anumite chestiuni conexe, cum ar fi instituția Ombudsmanului și rolul autorităților locale. UE a salutat participarea ministrului adjunct al afacerilor externe al Turkmenistanului la reuniunea OSCE din 2015 privind punerea în aplicare a dimensiunii umane, desfășurată la Varșovia, și a încurajat guvernul turkmen să ia în considerare emiterea unor invitații către experții Procedurilor speciale ale ONU.

UE a organizat consultări periodice cu asociații ale societății civile din Turkmenistan și cu apărători ai drepturilor omului din exil și cu ONG-uri internaționale care își desfășoară activitatea în Turkmenistan. În cadrul reuniunilor cu guvernul, UE a încurajat Turkmenistanul să elimine barierele din calea constituirii organizațiilor independente ale societății civile și să permită ONG-urilor internaționale să lucreze în această țară.

Uzbekistan

Printre prioritățile UE în domeniul drepturilor omului în Uzbekistan se numără în continuare prevenirea torturii, drepturile copilului, promovarea respectării statului de drept, sprijinirea dezvoltării societății civile și promovarea libertății de exprimare. Prioritățile UE au încurajat și au susținut guvernul Uzbekistanului în abordarea unora dintre cele mai grave provocări în materie de drepturi ale omului în țară, inclusiv în legătură cu tratamentul deținuților și restricțiile privind drepturile civile și politice, precum și în ceea ce privește respectarea obligațiilor sale internaționale. UE a continuat să participe la discuții cu Uzbekistanul pe tema drepturilor omului și a democrației, discuții care au îmbrăcat diferite forme, inclusiv Consiliul de cooperare (mai) și Comitetul de cooperare (decembrie). În cadrul dialogului anual privind drepturile omului, care s-a desfășurat în noiembrie la Tașkent, au avut loc discuții deschise cu privire la o serie de aspecte, inclusiv drepturile lucrătorilor, libertatea de asociere, libertatea de exprimare, libertatea religioasă sau de convingere, condițiile de detenție, prevenirea torturii și a relelor tratamente, precum și drepturile femeilor.

În cadrul dialogului său politic periodic cu autoritățile uzbece, UE a salutat eliminarea aproape integrală a folosirii muncii copiilor în timpul recoltării bumbacului și progresele deja înregistrate în 2015 privind reducerea muncii forțate în rândul adulților, în special prin menținerea în stare de funcționare a serviciilor de educație și sănătate pe întreaga perioadă a recoltei și prin organizarea unei campanii de sensibilizare la nivel național. UE a încurajat Uzbekistanul să ia măsuri suplimentare în direcția eradicării complete a muncii forțate și obligatorii și să își intensifice și să își extindă cooperarea cu OIM în ceea ce privește reformele pieței forței de muncă și punerea în aplicare integrală a convențiilor OIM, salutând rezoluția din noiembrie a guvernului uzbec de a se implica într-un plan de acțiune pe trei ani în vederea eradicării muncii forțate. UE a subliniat că cooperarea Uzbekistanului cu OIM arată valoarea participării alături de comunitatea internațională la rezolvarea problemelor legate de drepturile omului și a invitat Uzbekistanul să adopte o abordare similară cu privire la alte chestiuni legate de drepturile omului. În special, UE a încurajat cu tărie autoritățile uzbece să aibă în vedere transmiterea unor invitații către experții procedurilor speciale ale ONU.

UE a încurajat cu tărie Uzbekistanul să operaționalizeze planul național de acțiune din noiembrie 2014 pentru punerea în aplicare a recomandărilor acceptate de către Uzbekistan în contextul celei mai recente EPU. Aceasta ar include semnarea unui memorandum de înțelegere cu PNUD și instituirea unui mecanism național de prevenire independent pentru monitorizarea spațiilor de detenție.

V. Africa

Uniunea Africană (UA) - Strategia comună Africa-UE

Guvernanța democratică și drepturile omului reprezintă elementul central al parteneriatului nostru cu continentul african în cadrul Strategiei comune UE-Africa. Cu prilejul celei de a patra reuniuni la nivel înalt Africa-UE, care s-a desfășurat în aprilie 2014 la Bruxelles, șefii de stat sau de guvern de pe ambele continente, împreună cu președinții Uniunii Africane (UA) și Comisiei Europene, și-au reiterat angajamentul față de principiile bunei guvernante, democrației și statului de drept. Ei au convenit totodată să colaboreze pentru a asigura respectarea deplină a drepturilor omului, a dreptului internațional și a egalității de gen, precum și să lupte împotriva impunității și împotriva tuturor formelor de discriminare, rasism și xenofobie.

În urma reuniunii la nivel înalt UE-Africa, cooperarea în domeniul democrației, al bunei guvernante și al drepturilor omului s-a intensificat odată cu semnarea unui acord de programare comună între Comisia UA (Departamentul pentru afaceri politice) și mai mulți parteneri, în special UE și statele sale membre, în vederea intensificării sprijinului acordat programului de lucru al departamentului.

Capacitatea UA de observare a alegerilor a fost consolidată de la 1 ianuarie 2015 prin intermediul unui grant de 6 milioane EUR convenit în iunie 2015 și a sprijinită prin asistență tehnică în valoare de 0,5 milioane EUR.

Cel de al 11-lea dialog privind drepturile omului UA-UE a avut loc la 24 noiembrie 2015 la Kigali, Rwanda. Dialogul a fost condus de Comisarul UA pentru afaceri politice, dr. Aisha L. Abdullahi, și de Reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis. Ambele părți și-au reafirmat angajamentul față de promovarea și apărarea drepturilor omului pe ambele continente și față de colaborarea la punerea efectivă în aplicare a instrumentelor internaționale și continentale în domeniul drepturilor omului în următoarele domenii: afacerile și drepturile omului, legătura dintre Arhitectura africană pentru pace și securitate (APSA) și Arhitectura guvernantei în Africa (AGA) (inclusiv misiuni de observare a drepturilor omului), ratificarea instrumentelor internaționale și continentale în domeniul drepturilor omului la nivel național, observarea alegerilor, politica în domeniul justiției tranziționale, libertatea de exprimare și libertatea de asociere. În contextul Anului african al drepturilor omului cu un accent special pe drepturile femeilor (2016), UA și UE au convenit să colaboreze pentru a organiza dialogul la nivel înalt privind promovarea și protecția drepturilor omului în Africa. Un seminar al societății civile care a reunit reprezentanți africani și europeni și care a fost finanțat în cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) a precedat dialogul oficial.

De asemenea, UE și-a intensificat sprijinul acordat sistemului african privind drepturile omului și Arhitecturii guvernantei în Africa prin susținere directă cu aproximativ 2,3 milioane EUR din Fondul european de dezvoltare (FED), inclusiv prin finanțare pentru activitățile de bază în valoare de 1,8 milioane EUR pentru Parlamentul Panafrican și Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor (AfCHPR) și prin sprijin acordat ONG-urilor în valoare de 1,5 milioane EUR prin intermediul mecanismelor regionale din cadrul IEDDO, abordând în special activitatea raportorului special al ONU pentru apărătorii drepturilor omului, a raportorului special pentru libertatea de exprimare și accesul la informații și a raportorului special pentru drepturile femeilor din cadrul Comisiei africane pentru drepturile omului și ale popoarelor, precum și Grupul de lucru pentru abolirea pedepsei cu moartea (trei granturi semnate în decembrie 2015). IEDDO finanțează, de asemenea, un program în desfășurare cu un buget de 1,2 milioane EUR destinat îmbunătățirii protecției și activității apărătorilor drepturilor omului la nivelul continentului african.

În cadrul Programului indicativ multianual 2014-2017 al Programului panafrican, se alocă 48,5 milioane EUR (11,43 % din buget) pentru sprijinirea domeniului prioritar 2 al foii de parcurs a JAES, care se axează pe democrație, buna guvernanță și drepturile omului.

În 2015, UE a aprobat diferite programe în acest domeniu, alocând 10 milioane EUR consolidării sistemului african privind drepturile omului pentru a combate discriminarea și încălcările drepturilor omului. Acest proiect face parte dintr-o abordare mai amplă a guvernantei și a drepturilor omului în cadrul Programului panafrican, care include sprijin pentru observarea alegerilor și organizațiile societății civile, precum și sprijinirea ulterioară a administrației publice și a măsurilor de combatere a corupției. Un proiect în valoare de 5 milioane EUR a fost aprobat pentru a sprijini efortul internațional menit să pună capăt mutilării genitale a femeilor (MGF). Elementul esențial în prevenirea MGF este să se încurajeze abolirea acestei practici și, în același timp, să se răspundă nevoilor fetelor și femeilor care suferă consecințele acesteia. Prin urmare, Programul panafrican include reforme juridice și de politică, educație și dialog la nivel de comunitate, sprijin pentru serviciile de îngrijire a sănătății sexuale și a reproducerii și sisteme de protecție a copilului, precum și eforturi de comunicare la nivel național pentru a schimba percepțiile societății legate de MGF. Acesta va fi pus în aplicare prin Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și prin Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

20 milioane EUR au fost oferite pentru a sprijini consolidarea rolului organizațiilor societății civile în dialogul cu instituțiile africane și în punerea în aplicare a inițiativelor menite să promoveze securitatea, guvernanta, drepturile omului și egalitatea de gen. 3,4 milioane EUR au fost puse la dispoziție în principal pentru a sprijini operaționalizarea AGA prin intermediul Comisiei Uniunii Africane (secretariat).

În 2015, sprijinul de la egal la egal a fost, de asemenea, intensificat în domenii precum observarea alegerilor, cooperarea dintre Parlamentul European și Parlamentul Panafrican și cooperarea dintre Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Schimburile de personal între instituții și Programul Vizitatori ai UE au fost, de asemenea, utilizate în vederea raționalizării parteneriatului în acest domeniu.

Angola

Situația drepturilor omului în Angola s-a deteriorat în 2015, deși protecția generală a drepturilor omului în această țară a rămas peste medie, dacă se ia în considerare întregul continent african. Principalele obstacole au fost legate de libertatea de asociere, de întrunire și de exprimare. Guvernul a sporit puțin reprimarea activiștilor politici care i s-au opus și care s-au opus partidului de guvernământ MPLA și regimului de lungă durată al președintelui José Eduardo dos Santos care se află la putere de 37 de ani. Întrucât situația economică continuă să se deterioreze în această țară din cauza perioadei îndelungate de scădere a prețului petrolului, autoritățile doresc să înăsprească controlul asupra organizațiilor societății civile și a activiștilor politici, diminuând spațiul democratic înainte de alegerile generale programate pentru august 2017. Guvernul continuă să vizeze jurnaliști și activiști prin procese penale pentru defăimare, arestări arbitrare, procese inechitabile, intimidări, hărțuiri și supraveghere. Se presupune că forțele de poliție au făcut uz excesiv de forță și au recurs la arestări arbitrare pentru a pune capăt protestelor antiguvernamentale pașnice și altor reuniuni.

Procesul împotriva a 17 tineri activiști acuzați de „pregătirea unor acțiuni în scop de rebeliune” și „complot împotriva președintelui și altor instituții”, ambele constituind crime împotriva securității statului, a făcut obiectul unei atenții intense din partea mass-mediei sociale. Criticile aduse procedurilor judiciare adoptate au fost frecvente.

Deși au avut o abordare deschisă și constructivă în etapa precontencioasă – permițând, în principal, UE și statelor sale membre să viziteze deținuți în custodie – autoritățile angoleze și-au schimbat ulterior atitudinea și, în prezent, nu se permite observarea diplomatică a proceselor. Au existat și întrebări cu privire la accesul acordat mass-mediei. Delegația UE continuă să negocieze accesul cu autoritățile angoleze. Chestiunea a fost prezentată guvernului Angolei în cursul reuniunii ministeriale din cadrul Căii comune de urmat, desfășurată la Luanda în noiembrie 2015. În decembrie 2015, Curtea Constituțională a Angolei a dispus, pe de o parte, plasarea activiștilor sub arest la domiciliu, măsură care a îmbunătățit situația acestora.

În 2015, celelalte două procese marcante din domeniul drepturilor omului au fost cel al activistului José Marcos Mavungo din Cabinda și cel al jurnalistului-activist Rafael Marques de Morais. Marcos Mavungo a fost condamnat la șase ani de închisoare pentru „rebeliune împotriva statului”. El fusese acuzat de implicare în organizarea unei demonstrații și de asocierea la un grup de bărbați asupra cărora se presupune că s-au găsit pliante și explozivi în ajunul unei demonstrații. Un reprezentant al delegației UE s-a deplasat în Cabinda pentru a observa procesul lui José Marcos Mavungo. Între timp, Rafael Marques a fost condamnat la șase luni de închisoare cu suspendare în urma unui proces pentru defăimare de natură penală pentru cartea sa intitulată „Diamante însângerate: corupție și tortură în Angola”. Delegația UE și diplomați ai statelor membre, precum și SUA, au observat procesul.

Delegația UE a menținut un dialog util și fructuos cu autoritățile angoleze privind aceste îngrijorări legate de drepturile omului (inclusiv la nivelul ministrului afacerilor externe și al ministrului justiției și al drepturilor omului, precum și al procurorului general).

În ceea ce privește drepturile economice și sociale, actuala criză economică, cauzată de scăderea prețului petrolului, are un impact semnificativ asupra celor mai vulnerabile segmente ale populației. Nu numai că veniturile din activitatea economică s-au redus, dar și capacitatea guvernului de a interveni a scăzut considerabil.

Delegația UE menține un dialog permanent cu reprezentanții societății civile. De exemplu, noul regulament privind ONG-urile, care ar putea să restrângă activitățile organizațiilor, a fost discutat pe larg, atât cu societatea civilă, cât și la nivel ministerial.

A fost lansată o cerere de propuneri în cadrul programului actori nestatali - autorități locale, cu scopul de a consolida participarea societății civile la procesul de descentralizare. În plus, delegația UE monitorizează îndeaproape punerea în aplicare a opt granturi în derulare din programe anterioare pentru actori nestatali - autorități locale.

În ceea ce privește liniile bugetare din domeniul drepturilor omului, a avut loc o reuniune cu membrii relevanți ai societății civile pentru a identifica prioritățile pentru viitoarea cerere de propuneri privind drepturile omului. Cererea a fost publicată în ianuarie 2016 și au fost identificate următoarele două priorități: accesul la justiție, cu un accent special pe asistența juridică în sprijinul populației, și sprijinirea acțiunilor de educație civică în contextul viitoarelor alegeri (2017).

În 2015, au existat trei programe în cadrul Fondului european de dezvoltare (FED) pe teme legate de drepturile omului. Proiectul pus în aplicare de UNICEF privind înregistrarea nașterilor și accesul la justiție al copiilor a atins un nivel satisfăcător de punere în aplicare. În 2015 a început punerea în aplicare a proiectului PALOP-TL⁷ privind statul de drept pentru a preveni și a combate corupția, spălarea banilor și traficul de droguri.

La 10 septembrie 2015, Parlamentul European (PE) a adoptat o rezoluție referitoare la situația recentă a drepturilor omului în Angola prin care solicita eliberarea tuturor deținuților politici și a apărătorilor drepturilor omului. Rezoluția a precizat, de asemenea, reducerea spațiului de acțiune pentru libertatea de exprimare, de întrunire și de asociere prin arestări, utilizarea sistemului judiciar pentru a reprima dizidenți prin urmărirea penală a persoanelor fizice pentru exercitarea acestor drepturi și prin utilizarea violenței de către forțele de securitate pentru a reprima întrunirile publice pașnice. Tonul și formularea din rezoluția Parlamentului European au ofensat guvernul angolez, declanșând totodată o dezbatere internă în sferile politice ale țării. Parlamentul angolez a adoptat propria rezoluție (fără susținerea opoziției) în care a condamnat rezoluția Parlamentului European. Din ce în ce mai mult, funcționarii guvernamentali și mass-media de stat adoptă un limbaj al „intervențiilor externe”, perturbând astfel calea alegerilor din 2017.

Benin

Situația drepturilor omului este, în general, bună în Benin. În 2015, alegerile parlamentare, locale și municipale s-au desfășurat și au fost evaluate de către observatori în conformitate cu standardele internaționale pentru alegeri democratice.

Presa se bucură de o libertate importantă, chiar dacă accesul la mass-media publică rămâne mai limitat pentru opoziție și unele părți ale societății. În ceea ce privește libertatea de exprimare, ea este garantată prin Constituție și cadrul legislativ, iar populația se bucură de o libertate semnificativă în acest sens.

---

⁷ Uniunea Europeană promovează cooperarea sud-sud între cele șase țări lusofone din grupul Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP), cunoscut sub denumirea de țările PALOP-TL (*Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa e Timor-Leste*).

Situația drepturilor copiilor rămâne îngrijorătoare, în special fenomenul exploatării, persistența căsătoriilor copiilor, a căsătoriilor timpurii și forțate, marginalizarea și chiar infanticidul copiilor acuzați de pretinsă vrăjitorie și incidentele frecvente de abuzuri sexuale în școli. Conform indicelui global al sclaviei pe 2014, aproximativ 77 000 de persoane sunt victime ale sclaviei moderne în Benin, în principal prin munca casnică, prin munca forțată și prin exploatarea sexuală.

Practicile comune ale evaziunii fiscale și corupției afectează grav drepturile sociale și economice ale populației. Rata sărăciei monetare a crescut de la 36,2 % în 2011 la 40,1 % în 2015.⁸ Sistemul judiciar slab și lent și impactul corupției în acest sector în anumite cazuri duce la detenții arbitrare, arestări preventive prelungite și denegarea de dreptate.

La 15 februarie 2013, Benin a adoptat o lege de instituire a Comisiei benineze a drepturilor omului. Cu toate acestea, comisia nu este încă operațională.

În timpul anului 2015, UE a desfășurat un dialog politic periodic cu guvernul din Benin. În cadrul dialogului politic desfășurat în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, au fost menționate aspecte precum drepturile copiilor (subliniindu-se necesitatea punerii în aplicare a Codului copilului), drepturile femeilor (cu accentul pe îmbunătățirea slabei lor reprezentări politice), recomandările evaluării periodice universale și instituirea Comisiei benineze a drepturilor omului.

În 2015, sprijinul acordat de UE consolidării statului de drept în Benin a dus la operaționalizarea eficace a politicii naționale pentru sectorul justiției. Sprijinul UE pentru o nouă legislație a avut ca rezultat adoptarea Codului copilului și elaborarea unui nou cod penal, care urmează să fie adoptat. Continuitatea asistenței acordate de UE programului guvernamental pentru îmbunătățirea condițiilor de viață în detenție a condus la îmbunătățiri semnificative, inclusiv pentru minori.

În plus, UE finanțează accesul la servicii de bază în contextul sprijinului pe care îl acordă descentralizării serviciilor sociale de stat. De asemenea, UE a sprijinit consolidarea centrelor de promovare socială (SPC) în vederea sporirii nivelului de protecție socială a celor mai vulnerabili cetățeni și a furnizării de servicii și consiliere pentru persoanele afectate de încălcarea drepturilor omului.

---

⁸ EMICoV 2015 (Anchetă modulară integrată privind condițiile de locuit).

În 2015, UE și statele sale membre au convenit asupra unei foi de parcurs comune pentru sprijinirea societății civile (2014-2017), care include o componentă importantă în sprijinul organizațiilor societății civile pentru a facilita participarea cetățenilor, promovarea drepturilor omului și accesul la serviciile sociale de bază pentru cetățenii beninezi.

În ceea ce privește drepturile copilului, UE s-a axat în 2015 asupra traficului de copii, protecției copiilor abuzați, copiilor aflați în conflict cu legea, combaterii crimelor rituale și luptei împotriva abuzurilor sexuale în școli. S-au depus eforturi pentru a consolida rețeaua actorilor implicați în protecția și promovarea drepturilor copiilor, inclusiv prin furnizarea de sprijin pentru centrele specializate în protecția și reintegrarea minorilor. Au fost inițiate acțiuni de formare și de consolidare a capacităților și a fost creată o rețea de judecători instruiți. Se iau măsuri pentru a îmbunătăți serviciile de găzduire și de reabilitare și respectarea drepturilor fundamentale prin intermediul Centrului de stat pentru alternative la detenția minorilor.

Un alt domeniu de acțiune a fost promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Aici, UE a urmărit să își promoveze participarea la guvernarea locală și dialog, să îmbunătățească standardele de accesibilitate pentru persoanele cu handicap și să promoveze integrarea educațională a copiilor cu handicap.

Inițiativele de diplomație publică s-au axat pe drepturile omului și s-au bucurat de o bună acoperire mediatică din partea sectorului mass-mediei din Benin. În special, au fost întreprinse acțiuni privind homofobia, munca copiilor, drepturile politice, violența împotriva femeilor și crimele rituale împotriva copiilor.

Botswana

Pedeapsa cu moartea este în vigoare în Botswana de la dobândirea independenței acestui stat, în 1966. De atunci, au fost executați 47 de infractori condamnați. Ultima execuție a avut loc în anul 2013. Caracterul constituțional al pedepsei capitale a fost recent dezbătut în cadrul sistemului judiciar. Se pare însă că dezbaterile pe această temă nu au ajuns la un public mai larg.

În ceea ce privește drepturile persoanelor aparținând minorităților, este pozitiv faptul că guvernul - după ani de conflicte juridice cu comunitatea indigenă San/Barsawa - pare să se implice din nou într-un dialog cu San//Barsawa. Cu toate acestea, este dificil să se evalueze impactul, întrucât rezultatele acestui dialog nu au fost făcute publice. În ciuda dialogului persistă un sentiment de marginalizare în rândul comunității San/Barsawa.

În ceea ce privește drepturile persoanelor LGBTI, nu s-au înregistrat progrese veritabile, iar hotărârea Înaltei Curți care permite ONG-urilor LGBTI să se înregistreze oficial nu a fost încă pusă în aplicare. Recursul în derulare lansat de guvern ar putea întârzia progresele mai mulți ani la rând. Codul penal din Botswana descrie actele homosexuale drept infracțiuni la adresa moralității, pasibile de pedepse de până la șapte ani de închisoare. Cu mai puțin de doi ani înainte de următorul proces de evaluare periodică universală, s-au înregistrat foarte puține progrese vizibile cu privire la recomandările acceptate, crearea unei instituții naționale pentru drepturile omului fiind printre cele mai importante.

Cu toate acestea, ar trebui evidențiată poziția fermă consecventă a Botswanei cu privire la drepturile omului și CPI în cadrul forurilor internaționale. Întrucât Botswana este membră a Consiliului pentru Drepturile Omului și a fost reeasă în 2014 pentru încă un mandat de doi ani, demersurile necesare în sprijinul pozițiilor UE au fost efectuate de misiunile UE prin intermediul autorităților locale în contextul celei de a 28-a, a 29-a și a 30-a sesiuni ale Consiliului pentru Drepturile Omului; pe lângă acestea, au fost finalizate și alte demersuri legate de drepturile omului, precum cele privind apărării drepturilor omului din cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU și cele privind Convenția 182 a OIM privind cele mai grave forme ale muncii copiilor. Spre deosebire de multe țări africane, Botswana se aliniază de obicei la poziția UE prin voturile sale din cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului și al Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU.

Tensiunile în creștere dintre puterea executivă și cea judiciară, precum și în interiorul sistemului judiciar, reprezintă un motiv de îngrijorare. Deciziile Înaltei Curți sunt uneori ignorate atunci când nu sunt pe placul puterii executive. De exemplu, doi refugiați ugandezi au fost extrădați în noiembrie, în pofida unei hotărâri explicite a Înaltei Curți. În mod similar, 10 jucători de fotbal eritreeni care au solicitat azil în Botswana în octombrie se confruntă cu extrădarea către o țară terță, în pofida unei hotărâri judecătorești. În 2015, patru judecători ai Înaltei Curți au fost suspendați și puși sub acuzare, pe baza unor acuzații de primire a unei indemnizații de locuință în perioada în care locuiau în locuințe publice (cauza este pe rol). Acești patru judecători (în special judecătorul Key Dingake) sunt cunoscuți pentru pronunțarea de hotărâri în favoarea drepturilor omului, care nu sunt neapărat agreate de puterea executivă, de exemplu în ceea ce privește dreptul femeilor de a moșteni terenuri și furnizarea de medicamente antiretrovirale pentru deținuții străini.

În urma unei modificări a Legii societăților aprobate de cabinet în noiembrie, există temerea că spațiul pentru societatea civilă, deja redusă ca dimensiune, poate fi restrâns în continuare. Acesta se va aplica tuturor organizațiilor și ar putea fi utilizată selectiv pentru a pune organizațiile societății civile care critică guvernul, inclusiv numeroasele biserici evanghelice, în imposibilitatea de a-și desfășura activitatea. De asemenea, legea stipulează că cel puțin 75 % din toți membrii vor trebui să fie din Botswana, lucru care poate îngreuna activitatea birourilor locale ale ONG-urilor internaționale.

În 2014, responsabilitatea pentru chestiunile legate de drepturile omului în țară, cu excepția chestiunilor privind refugiații, a fost transferată de la Ministerul Apărării, Justiției și Securității la cabinetul președintelui. Până în momentul în care biroul Ombudsmanului va deveni o instituție națională pentru drepturile omului, mandatul pentru drepturile omului revine cabinetului președintelui. Botswana este una dintre puținele țări de pe continentul african care nu dispune încă de o instituție națională pentru drepturile omului.

Raportorul special al ONU privind dreptul omului la apă potabilă sigură și la salubritate, Leo Heller, a efectuat o vizită în Botswana, în noiembrie 2015, și a îndemnat guvernul să considere actuala secetă extremă ca pe o oportunitate de a dezvolta o strategie cuprinzătoare pentru asigurarea accesului la apă potabilă sigură și la salubritate în cadrul crizei apei, prevăzută a se intensifica. Acesta a subliniat că situația actuală a secetei provoacă preocupări serioase în materie de drepturile omului în ceea ce privește calitatea apei, cantitatea apei și impactul aferent asupra sănătății. Comunitățile rurale și minoritare ar putea fi cel mai grav afectate. Raportul conținând constatările și recomandările finale este așteptat în septembrie 2016.

UE în ansamblu participă, de asemenea, la discuții cu guvernul din Botswana pe tema drepturilor omului ca parte a dialogului politic prevăzut la articolul 8 din Acordul de la Cotonou. Pe parcursul anului 2015, misiunile UE și-au continuat contactele periodice cu unele dintre principalele organizații pentru apărarea drepturilor omului din țară, și, de asemenea, au purtat discuții periodice cu alți parteneri-cheie precum SUA (privind chestiuni referitoare la LGBTI) și ONU (UNICEF, UNAIDS).

Organizațiile locale din domeniul drepturilor omului trebuie să se consolideze pentru a-și îndeplini mandatele și beneficiază de finanțare din partea IEDDO. În 2015, suma de 0,6 milioane EUR a fost alocată unui număr de patru organizații. Concret, au fost lansate trei proiecte cu sediul la Gaborone: *Minority Rights Group International* pentru acțiuni vizând recunoașterea minorităților și a drepturilor acestora; *Botswana Network on Ethics, Law and HIV/AIDS (BONELA)* pentru promovarea și protejarea drepturilor omului în comunitățile rurale și în rândul populațiilor celor mai expuse riscurilor (care includ o puternică componentă LGBTI); și *Stepping Stones International* pentru activități legate de protecția copilului/abuzul sexual. Un al patrulea proiect IEDDO cu sediul la Maun a fost lansat la 10 decembrie cu ocazia sărbătoririi Zilei drepturilor omului. Acest proiect, situat în cel mai defavorizat cartier din Botswana, va fi pus în aplicare de către Consiliul organizațiilor neguvernamentale din Ngamiland (NCONGO) și patru ONG-uri locale, oferind educație în domeniul drepturilor omului pentru părțile interesate și comunitățile locale din regiune cu privire la o serie de chestiuni privind drepturile omului, inclusiv drepturile populațiilor indigene, drepturile persoanelor cu handicap și drepturile copiilor. În plus, anul trecut a fost pus în aplicare și un program pentru consolidarea capacităților și de mentorat pentru beneficiarii granturilor IEDDO privind monitorizarea și evaluarea.

În ceea ce privește alte evenimente cu vizibilitate în domeniul drepturilor omului, UE a participat, pe 25 noiembrie, la evenimentul de lansare a 16 zile de activism pentru eliminarea violenței împotriva femeilor. Declarația UE cu ocazia evenimentului a fost difuzată de singurul post de televiziune al țării.

Burkina Faso

În cursul ultimului an, agenda din Burkina Faso a fost dominată, în mare parte, de evenimente politice (tranziția și lovitura de stat militară din septembrie 2015), înregistrându-se progrese limitate cu privire la prioritățile UE în ceea ce privește drepturile omului în țară, precum cadrul instituțional pentru apărarea drepturilor omului, pedeapsa cu moartea, tortura, condițiile de detenție și durata proceselor, sistemul judiciar, libertatea de exprimare, apărătorii drepturilor omului și societatea civilă, drepturile femeilor și drepturile copiilor.

Alegerile legislative și prezidențiale din 2015 pot fi considerate drept un jalon după un an de tranziție problematic. Alegerile au deschis o nouă fază în istoria țării, condusă în ultimii 27 de ani de către președintele Blaise Compaoré. Revolta din octombrie 2014, care a forțat plecarea acestuia și tranziția ulterioară, a fost alimentată în mare măsură de cererea crescândă de justiție și condiții de viață mai bune. Noul președinte ales în decembrie 2015, Roch Marc Kaboré, și guvernul său vor trebui să răspundă acestor cerințe în strânsă coordonare cu donatorii internaționali. UE a desfășurat o misiune de observare a alegerilor (MOA), apreciată de diferitele părți interesate din alegeri pentru contribuția sa pozitivă.

În discursul său din cadrul ceremoniei de depunere a jurământului, președintele Kaboré a menționat clar faptul că justiția socială, incluziunea, buna guvernare, consolidarea democrației și libertatea vor fi în centrul eforturilor sale. Delegația UE va juca un rol important în identificarea măsurilor care trebuie luate pentru a garanta faptul că aceste priorități sunt transpuse în rezultate concrete. UE este principalul donator în țară și asigură coordonarea cu restul comunității donatorilor prin prezidarea reuniunilor periodice ale donatorilor.

Guvernul de tranziție a adoptat deja o lege împotriva corupției, a consolidat separarea puterilor (președintele din Burkina Faso nu va mai fi președintele Consiliului Național al Magistraturii) și a introdus măsuri care să permită cetățenilor să se adreseze direct Curții Constituționale. Un alt element important a fost includerea în constituție a unui organism de control al statului și de combatere a corupției.

Angajamentul UE în domeniul drepturilor omului și al democrației în Burkina Faso este canalizat în principal prin sprijinul acordat politicii naționale în materie de justiție (PAPNJ), care a fost lansată în martie 2014 și are un buget total de 9,5 milioane EUR. Obiectivul principal este ca justiția să fie disponibilă pe o scară mult mai largă și să protejeze într-o măsură mai mare drepturile și libertățile.

UE se concentrează de asemenea asupra protecției copilului, fiind semnate trei proiecte cu trei ONG-uri pentru o sumă totală de 3,7 milioane EUR. Toate proiectele sunt complementare și vizează prevenirea și reducerea violenței împotriva copiilor, stabilind totodată un sistem integrat de protecție a copilului. O primă evaluare a proiectului, desfășurată în 2015, a fost foarte pozitivă, demonstrând o abordare holistică și inovatoare privind crearea unor rețele de protecție a copiilor.

Statele membre ale UE sunt active, de asemenea, în domeniul drepturilor omului în Burkina Faso. UE se bucură de influență și de o bună reputație în țară. De regulă, acest lucru s-a tradus printr-un acces privilegiat la autoritățile din Burkina Faso. Acest acces este susceptibil de a continua față de autoritățile recent alese. În urma unei reuniuni bilaterale cu reprezentantul special al UE pentru Sahel, Ángel Losada, desfășurată cu ocazia ceremoniei de depunere a jurământului, la 29 decembrie 2015, este probabil că președintele Kaboré va continua să se bazeze pe parteneriatul privilegiat dintre țara sa și UE. De asemenea, UE se bucură de relații bune cu organizațiile societății civile, care au fost foarte active înaintea perioadei de tranziție și în timpul acesteia.

Reînnoirea completă a scenei politice din țară și disponibilitatea aparentă a noilor autorități de a se angaja în domeniul drepturilor omului oferă o bună ocazie de a aborda o serie de chestiuni importante legate de drepturile omului cu mai multă hotărâre decât înainte de schimbarea regimului.

Burundi

În 2015, situația drepturilor omului din Burundi s-a înrăutățit drastic. În ciuda progreselor înregistrate în ultimii zece ani, țara s-a confruntat cu o criză politică gravă și prelungită începând din aprilie 2015, legată de decizia președintelui Pierre Nkurunziza de a candida pentru un al treilea mandat.

În acest context, în 2015, principalul obiectiv al UE privind drepturile omului în Burundi a fost acela de a continua să depună eforturi pentru consolidarea protecției drepturilor individuale și a libertăților fundamentale prin intermediul dialogului politic și al instrumentelor de cooperare pentru dezvoltare. Pentru a susține acest obiectiv global, UE și-a concentrat atenția asupra promovării și protejării apărătorilor drepturilor omului și a societății civile, a combaterii discriminării și a contribuit la reforma sistemului judiciar. UE a încurajat totodată autoritățile să investigheze cazurile de execuție extrajudiciară și de tortură, precum și să elimine impunitatea.

Autoritățile din UE și din Burundi au purtat un dialog politic intensificat (astfel cum este prevăzut la articolul 8 și la anexa VII la Acordul de la Cotonou), în perioada cuprinsă între octombrie 2014 și mai 2015, concentrându-se asupra climatului politic din Burundi, în special în momentul în care tensiunile au sporit în perioada premergătoare alegerilor legislative și prezidențiale din vara anului 2015. Aspectele abordate au inclus: abuzurile din domeniul drepturilor omului; absența unui sistem judiciar independent; violențele politice săvârșite de Imbonerakure, aripa tânără a partidului aflat la guvernare, „Consiliul Național pentru Apărarea Democrației - Forțele pentru Apărarea Democrației” (CNDD-FDD); restricțiile impuse libertăților civile și limitările libertății de exprimare și de asociere; și formularea de amenințări împotriva dizidenților, inclusiv a celor din partidul aflat la guvernare.

În martie 2015, Consiliul a adoptat concluzii privind perioada preelectorală din Burundi, cerând condiții care urmează a fi instituite pentru a permite alegeri libere, favorabile incluziunii și transparente și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Întrucât nu au fost puse în aplicare condițiile corespunzătoare, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate/vicepreședintele Comisiei (ÎR/VP) a decis să retragă misiunea UE de observare a alegerilor din Burundi la 29 iunie 2015.

Ulterior, Consiliul a adoptat concluzii privind Burundi în lunile mai, iunie și noiembrie 2015, reflectând îngrijorarea crescândă privind deteriorarea situației și abuzurile tot mai numeroase referitoare la drepturile omului.

În acest context și pe baza cazurilor de încălcare a elementelor esențiale ale Acordului de la Cotonou, inclusiv respectarea principiilor democratice și a statului de drept, la 26 octombrie, UE a invitat Burundi să ia parte la consultări specifice prevăzute la articolul 96 din Acordul de la Cotonou. Obiectivul general al acestui proces este de a încuraja Burundi să se angajeze să ia măsuri, într-un termen specificat, în domeniile de o importanță majoră ale democrației, drepturilor omului și statului de drept, pe baza principiilor prevăzute în acordurile de la Arusha și să găsească o soluție reciproc acceptabilă. De asemenea, acest proces are rolul de a sprijini eforturile Uniunii Africane, ale Națiunilor Unite și ale Comunității Africii de Est de a institui un dialog mediat deschis tuturor în vederea rezolvării crizei.

În urma consultărilor care au avut loc la 8 decembrie, UE a elaborat un set de măsuri care urmează să fie adoptate de Consiliu, inclusiv măsuri privind cooperarea pentru dezvoltare, pentru a încuraja Burundi să se angajeze într-un astfel de dialog, să pună capăt violențelor și să se protejeze drepturile omului și, în cele din urmă, să consolideze democrația și pacea. UE este susceptibilă să suspende finanțarea directă acordată guvernului în cadrul cooperării pentru dezvoltare, dar va avea grijă să finanțeze în continuare protecția populațiilor, inclusiv prin intermediul asistenței umanitare.

La 1 octombrie 2015, Consiliul, în conformitate cu concluziile sale din iunie 2015, Consiliul a adoptat sancțiuni împotriva a patru persoane. Consiliul a adoptat restricții de călătorie și măsuri vizând înghețarea activelor a patru persoane ale căror acțiuni au subminat democrația sau au obstrucționat căutarea unei soluții politice la criza actuală din Burundi, în special prin comiterea de acte de violență, de represiune sau de incitare la violență, inclusiv acte care constituie încălcări grave ale drepturilor omului.

În ceea ce privește acțiunile, UE a desfășurat un dialog permanent cu apărătorii drepturilor omului în cursul anului 2015. Ca urmare a deteriorării situației, delegația a primit 145 de cereri de mobilizare de subvenții mici în sprijinul apărătorilor drepturilor omului (Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului); 32 dintre acestea au fost selectate drept beneficiare ale sprijinului UE.

Prin mobilizarea fondurilor IEDDO, UE a sprijinit opt proiecte puse în aplicare de ONG-uri internaționale, în cooperare cu ONG-uri naționale. Cooperarea UE, în valoare de 5,2 milioane EUR, se axează pe următoarele domenii prioritare: drepturile femeilor, drepturile copiilor și ale tinerilor și drepturile grupurilor vulnerabile. În 2016, un pachet de măsuri suplimentare se va concentra asupra acțiunilor vizând abordarea violenței împotriva femeilor și copiilor și protecția apărătorilor drepturilor omului.

În cele din urmă, ca urmare a implicării active a UE, Consiliul pentru drepturile omului cu ocazia celei de a 30-a sesiuni, desfășurată în octombrie 2015, a adoptat o rezoluție referitoare la situația drepturilor omului din Burundi. Această rezoluție plasează Burundi pe ordinea de zi a tuturor reuniunilor ordinare ale Consiliului din 2016, asigură prezentarea de rapoarte de către Înaltul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului în lunile martie și iunie și îndeamnă la organizarea unui dialog interactiv în prezența diverselor părți interesate relevante în septembrie 2016. O sesiune specială a Consiliului pentru Drepturile Omului având ca tematică Burundi a avut loc în decembrie 2015, în urma unor atacuri asupra cazărmilor militare și a contraatacurilor din partea forțelor de securitate.

Capul Verde

În 2015, UE a continuat să participe la un dialog periodic pe tema consolidării democrației și drepturilor omului în contextul Parteneriatului special UE-Capul Verde. Parteneriatul facilitează un dialog politic susținut privind democrația, drepturile omului, statul de drept și buna guvernare. Planul de acțiune aferent Parteneriatului special acordă o atenție deosebită drepturilor femeilor și copiilor, situației migranților, combaterii violenței în familie, îmbunătățirii sistemului judiciar, combaterii corupției și promovării bunei guvernări.

Situația generală a drepturilor omului și a libertăților fundamentale din Capul Verde rămâne în general pozitivă. Țara dispune de instituții politice stabile, o bună funcționare a democrației parlamentare pluraliste și de un sistem judiciar independent. Obiectivele UE în contextul relațiilor dintre UE și Capul Verde constau în primul rând în sprijinirea eforturilor autorităților de îmbunătățire a respectării drepturilor omului în sectoarele care oferă încă motive de îngrijorare, în special sub aspectul violenței pe criterii de gen și discriminării împotriva femeilor, al drepturilor copiilor, inclusiv cazurile de abuz asupra copiilor și de violență sexuală împotriva copiilor.

UE a finanțat cinci proiecte pentru promovarea drepturilor și a emancipării femeilor, în scopul de a îmbunătăți situația economică a grupurilor vulnerabile, precum copiii și persoanele cu handicap, precum și pentru consolidarea societății civile din această țară. UE a sprijinit, de asemenea, Comisia electorală națională cu privire la creșterea conștiinței civice privind alegerile din 2016 (parlamentare, locale și prezidențiale) și la reducerea ratelor de absenteism, în special în rândul femeilor și al tinerilor alegători.

UE a efectuat un demers încununat de succes privind punerea în aplicare a articolul 4 din Convenția nr. 182 a OIM privind cele mai grave forme ale muncii copiilor și privind stabilirea unei liste de ocupații periculoase. În noiembrie 2015, parlamentul a adoptat lista în unanimitate.

În ceea ce privește violența împotriva femeilor și discriminarea, Capul Verde pune în aplicare două planuri principale pentru susținerea unei noi legislații de reglementare în următorii trei ani: „Al treilea plan național pentru egalitate” și „Planul II de combatere a violenței bazate pe gen (2015-2018)”.

Camerun

În 2015, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului și al democrației din Camerun continuă să fie combaterea torturii, îmbunătățirea condițiilor de detenție, protejarea apărătorilor drepturilor omului, promovarea drepturilor copiilor, în special combaterea traficului de copii, eradicarea violenței împotriva femeilor și combaterea discriminării.

UE a continuat să participe activ la promovarea drepturilor omului și a democrației în Camerun pe diverse căi, inclusiv prin intermediul dialogului politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou. La 16 ianuarie 2015, UE și Camerun au organizat o sesiune de dialog dedicată guvernantei, iar Camerun a prezentat acțiunile întreprinse pentru punerea în aplicare a angajamentelor sale, inclusiv în domeniul drepturilor omului, al democratizării, al statului de drept și al combaterii corupției. Dezbaterile au fost o ocazie pentru UE de a invoca necesitatea de a asigura protecția deplină a drepturilor omului, inclusiv a dreptului la un proces echitabil, precum și să facă un apel pentru continuarea reformelor procesului electoral, ale sistemului judiciar și ale mecanismelor de combatere a corupției. Cea de a doua sesiune anuală a dialogului s-a desfășurat la 19 octombrie 2015 și s-a axat pe securitate, aspecte regionale, dezvoltare economică și migrație. Camerun și-a confirmat angajamentul de a lupta împotriva grupării Boko Haram, în conformitate cu dreptul internațional umanitar și cu dreptul internațional al drepturilor omului.

În timpul anului 2015, UE și-a reluat apelurile în favoarea abolirii pedepsei cu moartea în Camerun și a ratificării Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale. UE și-a continuat dialogul cu societatea civilă și au fost organizate reuniuni periodice cu apărătorii drepturilor omului, inclusiv cu cei implicați în apărarea drepturilor persoanelor LGBTI. Reprezentanții UE au participat la procesele unor reprezentanți ai societății civile și ale unor activiști politici.

În 2015, IEDDO s-a axat pe combaterea traficului de ființe umane, pe prevenirea exploatarea sexuală a copiilor, pe încetarea utilizării muncii forțate în societățile tradiționale (Lamidas) din nordul Camerunului și pe eliminarea violenței împotriva femeilor. Dată fiind importanța consolidării democrației în această țară, în februarie 2015 a fost lansată o nouă cerere de propuneri în cadrul IEDDO, în valoare de 1,9 milioane EUR, cu scopul de a consolida dialogul politic, de a susține o democrație participativă și de a încuraja o largă participare la alegeri. În cadrul celei de a 104-a sesiuni a Conferinței Internaționale a Muncii, UE și-a adus contribuția la examinarea respectării de către Camerun a Convenției nr. 182 a OIM privind cele mai grave forme ale muncii copiilor.

De asemenea, UE a continuat să ofere sprijin financiar pentru proiectele organizațiilor societății civile privind mediul și privind gestionarea resurselor naturale. Unele proiecte finanțate în cadrul instrumentului privind actorii neguvernamentali (actori nestatali și autorități locale) s-au axat pe promovarea drepturilor populației locale și ale grupurilor vulnerabile care trăiesc în zonele de exploatare minieră, a investițiilor agroindustriale și/sau construcției de infrastructuri (inclusiv dreptul la compensații, protecția împotriva strămutării ilicite, obligația de a consulta populația locală și dreptul la un mediu sigur).

Republica Centrafricană

În 2015, Uniunea Europeană și-a continuat eforturile de îmbunătățire a situației drepturilor omului în Republica Centrafricană, recurgând la multiple instrumente diverse aflate la dispoziția UE și axându-se pe un dialog periodic cu autoritățile de tranziție. Autoritățile de tranziție și-au exprimat profunda îngrijorare cu privire la situația drepturilor omului în RCA. Recomandările finale ale Forumului de la Bangui (4-11 mai 2015) au subliniat importanța luptei împotriva impunității, care rămâne esențială pentru procesul de reconciliere din RCA. La 5 mai la Bangui, liderii a 10 grupări armate au semnat un acord privind eliberarea imediată și necondiționată a copiilor din grupările armate. Până la sfârșitul lunii mai, în Bambari, 300 de copii fuseseră eliberați de către grupările armate. Alte ceremonii de eliberare au adus numărul copiilor eliberați începând din luna mai la cifra de 645.

Activitățile în domeniul drepturilor omului întreprinse în RCA de UE și de statele sale membre au fost puternic influențate de agravarea situației în materie de securitate atât în capitală, cât și în întreaga țară, precum și de problema refugiaților (numărul lor fiind estimat la aproximativ 450 000) și a persoanelor strămutate în interiorul țării (numărul lor fiind estimat la aproximativ 430 000), inclusiv în Bangui. ONU a publicat primul său raport privind drepturile omului în decembrie 2015, care acoperă perioada septembrie 2014 - mai 2015. Pe parcursul acestei perioade, s-a constatat că, deși amploarea și gravitatea conflictelor au scăzut, în întreaga țară continuă să aibă loc încălcări grave ale drepturilor internaționale ale omului și ale dreptului internațional umanitar, inclusiv de către grupările armate nestatale ex-Seleka și anti-Balaka și, într-o mai mică măsură, de către stat. Persoane strămutate în interiorul țării (PSI) sunt cele mai afectate de acest tip de violență.

Într-un context de incertitudine pe plan politic și în materie de securitate, care a persistat în RCA pe parcursul întregii perioade de tranziție 2014-2015, UE și statele sale membre rămân un partener principal pentru autorități.

Linia tematică a IEDDO are un portofoliu de trei proiecte în valoare totală de 1,2 milioane EUR. Acesta sprijină autoritățile centrafricane în eforturile lor de a lupta împotriva impunității și de a-și consolida capacitățile în rândul membrilor sistemului judiciar.

De asemenea, UE pune la dispoziție 20,9 milioane EUR pentru sprijinirea inițiativei UNICEF în sectorul educației în Republica Centrafricană. Proiectul are drept obiectiv consolidarea serviciilor de educație de bază și asigurarea îngrijirii temporare pentru până la 1 000 de copii eliberați de grupări armate și miliții locale.

UE sprijină Republica Centrafricană în lupta împotriva impunității și în eforturile sale de a reconstrui sistemul judiciar și sistemul de justiție penală. În cadrul proiectului RESEJEP (reabilitarea justiției și poliției), UE acordă sprijin financiar semnificativ (15 milioane EUR) Ministerului Justiției. Acesta a finanțat, printre altele, reabilitarea închisorilor Bimbo și Ngaragba din Bangui.

În cadrul IcSP, în mai 2015 a început un proiect în valoare de 1 milion EUR pentru sprijinirea Oficiului Înalțului Comisar al Națiunilor Unite pentru drepturile omului, cu un accent deosebit pe prevenirea încălcărilor drepturilor omului și pe consolidarea capacităților pentru ONG-urile din domeniul drepturilor omului.

Ciad

În 2015, obiectivele principale ale UE privind promovarea drepturilor omului în Ciad au continuat să fie reforma sistemului judiciar, reforma forțelor de securitate, promovarea drepturilor femeilor și ale copiilor, promovarea democrației, lupta împotriva pedepsei cu moartea și capacitarea societății civile. Acțiunile UE au îmbrăcat diferite forme, de la dialog politic la cooperare tehnică, în special prin intermediul FED, IcSp și IEDDO.

În ianuarie 2015 a avut loc o sesiune de dialog politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, constituind un prilej pentru UE de a-și exprima îngrijorarea cu privire la mai multe aspecte legate de drepturile omului, cum ar fi reforma justiției, condițiile de detenție și procesul fostului președinte al Ciadului, Hissène Habré. UE a fost, de asemenea, foarte activă în cazuri individuale pe parcursul întregului an.

Un proiect pus în aplicare de o organizație ciadiană pentru apărarea drepturilor omului și finanțat de IEDDO a început în noiembrie 2014, cu scopul de a oferi sprijin avocaților implicați în procesul lui Hissène Habré. Delegația UE a urmărit îndeaproape procesul, care a început în decembrie 2014 și care a avut ca rezultat condamnarea a 20 de agenți de securitate din perioada Habré, acuzați de ucidere, tortură, răpire și detenție arbitrară. Tribunalul a condamnat, de asemenea, șapte bărbați la închisoare pe viață, printre care Saleh Younous, fost șef al Direcției de documentare și securitate (DDS) și Mmahamat Djibrine, descrise ca fiind unul dintre „cei mai temuți torționari din Ciad” de către Comisia însărcinată cu stabilirea adevărului din Ciad. În Ciad au avut loc sesiuni de sensibilizare privind procesul lui Habré, cu finanțare din partea IcSP.

În ceea ce privește proiectul de reformă a poliției, există două contracte cu ONG-uri, vizând îmbunătățirea relațiilor dintre forțele de securitate și populație prin formarea forțelor de securitate, comunicare și crearea unor foruri locale care să permită forțelor de securitate, societății civile și autorităților locale să dezbată aspectele de securitate. Proiectul de reformă în sectorul polițienesc va forma, totodată, forțele de securitate și pe probleme de etică. De asemenea, în cadrul acestui proiect a fost realizat un studiu cu rolul de evaluare a condițiilor de creare a unui observator privind etica a forțelor de securitate interne și a criminalității. Studiul a arătat că toate părțile sunt interesate de crearea unei astfel de structuri.

În 2015, în cadrul IEDDO, au fost selecționate trei proiecte vizând protejarea și promovarea drepturilor copiilor și ale femeilor, în valoare totală de 1 milion EUR. Un proiect de 36 de luni realizat în cooperare cu ACORD vizează reducerea căsătoriei copiilor în Ciad. Un proiect de 24 de luni pus în aplicare de o organizație locală, *Union des Femmes pour la Paix* (Uniunea femeilor pentru pace), urmărește să ofere consiliere juridică pentru femei în orașul Moundou din sudul țării. Al treilea proiect, pus în aplicare de *Avocats Sans Frontières France* (Avocați fără frontiere Franța), își propune să ofere consiliere juridică pentru copiii și femeile în detenție în orașele N'Djamena, Abéché și Koumra.

Ambasada franceză a continuat, de asemenea, să sprijine ONG-urile active în domeniul apărării drepturilor femeilor și ale copiilor prin intermediul unui instrument specific, *Fonds social de développement* (Fondul de dezvoltare socială). În 2015, au fost selectate șase ONG-uri locale: CONA-CIAF (lupta împotriva MGF), LTDH (lupta împotriva căsătoriilor timpurii), AECPEM și MUDESOFIT (violența în școli), CAASFFA (protecția fetelor migrante) și AFJT (rolul de lider al femeilor).

Prin intermediul proiectului de sprijinire a bunei guvernante, UE promovează o creștere a înregistrării nașterilor în Ciad. Sunt în curs de punere în aplicare trei proiecte realizate de UNICEF, ACORD și RAPS Mandoul vizând sensibilizarea în rândul populației și formarea funcționarilor publici cu privire la înregistrarea copiilor.

Delegația UE a urmărit îndeaproape pregătirile pentru alegerile care vor avea loc în 2016 și 2017. Un proiect în valoare de 475 000 EUR derulat pe o perioadă de trei ani a fost acordat Ligii drepturilor omului din Ciad (LTDH) pentru campanii de sensibilizare și formare a observatorilor naționali. Ambasada Franței a finanțat, de asemenea, un proiect pe șase luni (lansat în octombrie 2015) de promovare a participării electorale în rândul tinerilor.

În ceea ce privește reforma sistemului judiciar, sprijinul pentru programul de reformă a justiției s-a încheiat în 2014, iar Uniunea Europeană a început să coopereze cu Ministerul Justiției și alte părți interesate principale cu privire la un program nou. De asemenea, este în curs de derulare un proiect al *Avocats Sans Frontières Belgique* (Avocați fără frontiere Belgia), vizând îmbunătățirea cunoștințelor cetățenilor ciadieni în materie de proceduri judiciare și acordarea de sprijin cu privire la protecția drepturilor acestora.

În cele din urmă, UE a continuat să coopereze îndeaproape cu organizațiile locale din domeniul drepturilor omului și a găzduit mai multe reuniuni cu societatea civilă.

Uniunea Comorelor

Obiectivele UE în materie de drepturile omului și democrație în contextul relațiilor sale cu Uniunea Comorelor vizează promovarea respectului pentru drepturile omului, democrație și statul de drept, cu un accent deosebit pe procesele electorale, pe justiție și pe lupta împotriva corupției, precum și pe drepturile femeilor și ale copiilor.

UE a continuat să participe la discuții cu Uniunea Comorelor pe tema drepturilor omului și a democrației, discuții care au îmbrăcat diferite forme, fiind purtate inclusiv prin intermediul unor misiuni frecvente la nivel înalt, al dialogului politic periodic și al cooperării pentru dezvoltare. Mai mult, în cadrul dialogului său politic intensificat cu autoritățile comoriene în contextul sprijinului electoral actual, UE și-a reluat, în repetate rânduri, apelurile în favoarea unor procese electorale libere, transparente și credibile, pe baza cadrului juridic recent revizuit și a consultărilor structurate cu părțile interesate. Totodată, a fost promovat un mai mare echilibru de gen în cadrul instituțiilor electorale și sub aspectul participării politice, atât prin intermediul reformei juridice, cât și prin recursul la campanii ample de sensibilizare.

Odată cu schimbarea puterilor legislativă și executivă ale Uniunii și ale insulelor constitutive și odată cu primele alegeri pentru consiliile locale organizate vreodată, ciclul electoral 2014-2016 fie va confirma progresul țării către democrație, integrare națională și dezvoltare, fie va spori riscul unui regres către instabilitate cronică, separatism și sărăcie.

Alte evoluții importante pentru situația drepturilor omului în raport cu care UE a luat atitudine în 2015 au privit mai ales sistemul judiciar. În conformitate cu noile priorități ale Strategiei naționale de dezvoltare pentru perioada 2015-2019, UE sprijină în prezent elaborarea unei reforme a sectorului judiciar vizând o independență, integritate, eficiență și echitate sporite, precum și îmbunătățirea accesului la justiție. Cel de al 11-lea Fond european de dezvoltare prevede un sprijin substanțial din partea UE pentru punerea în aplicare a reformei.

UE și-a intensificat dialogul cu organizațiile societății civile prin adoptarea unei foi de parcurs comune UE-Franța privind cooperarea UE cu societatea civilă în perioada 2014-2017, susținută financiar prin intermediul liniilor bugetare ale NSA-LA (actori nestatali și autorități locale) și IEDDO. În prezent sunt în curs de desfășurare cinci proiecte implicând actori nestatali/autorități locale, iar pentru 2016-2017 sunt planificate și alte cereri de propuneri în temeiul programului privind actorii nestatali/autoritățile locale și al IEDDO. Franța intenționează să își consolideze sprijinul pentru drepturile omului în Comore, în 2016, prin intermediul unor noi fonduri.

Republica Congo

În 2015, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului și democrației au fost lupta împotriva torturii, îmbunătățirea condițiilor de detenție, administrarea corectă a justiției, precum și promovarea și apărarea drepturilor categoriilor vulnerabile ale populației.

În contextul unui referendum de modificare a constituției, desfășurat la 25 octombrie, au fost sever limitate drepturi fundamentale ale omului, cum ar fi libertatea de întrunire și libertatea de exprimare. Partidelor aflate în opoziție li s-a interzis organizarea de manifestații politice după data de 20 octombrie. Unele demonstrații care au avut loc în ciuda acestui fapt au devenit violente, forțele de securitate reacționând prin utilizarea excesivă a forței. Câteva persoane au fost ucise și multe au fost rănite. Doi lideri ai opoziției au fost ținuți în arest timp de mai mult de o săptămână. Programele de radio și de televiziune au fost dedicate în întregime partidului de guvernământ și campaniei sale. Emisia stației de radio internaționale RFI, precum și internetul mobil și mesageria-text au fost întrerupte de la 20 octombrie până la începutul lunii noiembrie. În cazul unui post de radio independent, echipamentele au fost confiscate iar sediul distrus, proprietarul primind amenințări cu moartea. Alți jurnaliști au declarat că au fost supuși unor presiuni pentru a nu publica informații cu privire la tulburările din Brazzaville și Pointe Noire.

Dialogul politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou din data de 20 februarie a inclus subiectul drepturilor omului. UE a subliniat necesitatea pentru Republica Congo de a pune în aplicare efectiv obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor internaționale, inclusiv interzicerea torturii, și de a permite accesul la deținuți ca regulă generală. De asemenea, au avut loc schimburi privind o abordare adecvată pentru punerea în aplicare a recomandărilor evaluării periodice universale (UPR) acceptate de către Republica Congo (164 din 171) în octombrie 2013. Cu toate acestea, în ansamblu, au fost posibile doar progrese foarte limitate în dialogul cu Republica Congo în domeniul drepturilor omului și al democrației. Se constată în prezent încălcări ale drepturilor fundamentale ale omului în cazul deținuților, populațiilor indigene, femeilor și copiilor. Cererile de cercetare și urmărire penală a presupuselor cazuri de abuzuri și tortură săvârșite de către forțele de securitate congoleze și cele de a se permite ONG-urilor din domeniul drepturilor omului monitorizarea și vizitarea centrelor de detenție nu au primit un răspuns din partea autorităților. Codurile juridice și noua legislație adoptată de Republica Congo sunt din ce în ce mai în incompatibile cu tratatele internaționale.

UE și-a menținut dialogul cu organizațiile societății civile congoleze prin intermediul a numeroase canale formale și informale, pentru a permite schimbul de opinii și discutarea principalelor îngrijorări în materie de drepturile omului. Reuniunea anuală a UE cu apărătorii drepturilor omului a avut loc la 17 august. Implicarea UE în susținerea respectării drepturilor omului și protejarea apărătorilor drepturilor omului a fost foarte apreciată. Au fost exprimate îngrijorări în special în ceea ce privește condițiile migranților aferente drepturilor omului în contextul unei operațiuni de expulzare a acestora din Congo. În plus, punerea în aplicare a legii privind drepturile populațiilor indigene și a unui plan de acțiune au fost considerate o prioritate.

Uniunea Europeană oferă sprijin pentru consolidarea drepturilor omului în Congo prin intermediul IEDDO. În urma publicării unei cereri de propuneri la jumătatea anului 2015 (cu un buget de 700 000 EUR), trei proiecte au fost selectate în domeniul luptei împotriva detențiilor arbitrare și a torturii, precum și al protecției și promovării drepturilor copiilor și ale familiilor expuse riscurilor. O a doua cerere de propuneri în temeiul IEDDO este planificată pentru prima parte a anului 2016. Proiecte suplimentare în domeniul drepturilor omului, care se axează pe drepturile femeilor și copiilor sunt, de asemenea, finanțate prin intermediul unei cereri de propuneri adresate organizațiilor societății civile și autorităților locale.

În plus, UE sprijină consolidarea statului de drept în Congo prin intermediul proiectului său PAREDA. În prezent în faza a doua, cu un buget de 920 000 EUR din cadrul FED, acesta sprijină Ministerul Justiției într-o vastă revizuire, îndelung așteptată, a sistemelor sale juridice naționale. În plus, PAREDA prevede sprijinirea ratificării tratatelor-cheie din domeniul drepturilor omului și a integrării acestora în cadrul sistemului judiciar congolez, în vederea sporirii previzibilității juridice, a consolidării rolului instanțelor și al asigurării unui acces adecvat la justiție pentru toți. Lansarea Comisiei naționale a cărei sarcină este actualizarea codurilor naționale în septembrie 2015, urmată de prezentarea codurilor revizuite de experții internaționali PAREDA în luna noiembrie, au reprezentat momente de referință în procesul de modernizare a sistemului judiciar din Republica Congo.

Côte d'Ivoire

Prioritățile UE în Côte d'Ivoire rămân dreptul la securitate, justiția și statul de drept; lupta împotriva impunității și reconcilierea; sprijinirea democrației; protejarea apărătorilor drepturilor omului; apărarea drepturilor copiilor și ale femeilor, în special măsurile de combatere a violenței împotriva femeilor și a muncii copiilor.

Côte d'Ivoire a făcut un pas important în 2015, prin desfășurarea calmă și pașnică a alegerilor prezidențiale și un proces electoral care a respectat standardele internaționale pentru alegeri democratice în conformitate cu observatorii. UE a desfășurat o misiune de experți electorali pentru a analiza procesul global, inclusiv actualizarea listei votanților.

Deși situația generală a drepturilor omului s-a îmbunătățit semnificativ în comparație cu deceniul precedent și, în special, în urma crizei postelectorale din 2010, mai există o serie de deficiențe grave în acest domeniu. Țara continuă să fie caracterizată de o diviziune politică și etno-geografică și sunt necesare în continuare progrese privind reconcilierea după criza politică din anul 2010.

În urma realegerii sale în octombrie 2015, președintele Ouattara a anunțat că își menține angajamentul în ceea ce privește prioritățile de reconciliere, coeziune socială și justiție imparțială, numeroase realizări în aceste domenii având loc în timpul anului 2015. În ceea ce privește dialogul politic și reconcilierea, în 2015 a fost înființată Comisia națională pentru reconciliere și despăgubirea victimelor (CONARIV), pentru a despăgubi victimele crizei postelectorale din 2010. S-au realizat, de asemenea, progrese în sistemul judiciar prin abolirea pedepsei cu moartea în martie 2015 și prin punerea în aplicare a Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale (CPI) în dreptul intern. Răspunzând unui mandat de arestare emis de CPI, președintele Ouattara a refuzat să o transfere pe Simone Gbagbo la Haga, considerând că ar trebui judecată în Côte d'Ivoire. S-au inițiat primele urmăriri penale naționale împotriva lui Simone Gbagbo și a susținătorilor săi. Comisia națională de anchetă a înregistrat progrese în continuarea anchetelor în ambele tabere. Cu toate acestea, progresul în sectorul justiției este lent în ceea ce privește despăgubirea victimelor, independența justiției, accesul la justiție și combaterea impunității. Există, de asemenea, îngrijorări în ceea ce privește condițiile de arest preventiv arbitrar și/sau prelungit și condițiile de detenție.

Procesul de dezarmare, demobilizare și reintegrare (DDR) s-a încheiat în 2015. Însă persistă în continuare nevoia unei îmbunătățiri în domeniul reformei sectorului de securitate, în special din vestul și centrul țării și din Abidjan și în contextul retragerii progresive a misiunii ONU de menținere a păcii din această țară, ONUCI.

Pe parcursul anului, guvernul a adoptat politici de combatere a muncii copiilor și a traficului de ființe umane. Însă, în ciuda anumitor progrese, protecția socială a persoanelor este încă limitată, iar accesul la serviciile de bază rămâne o provocare majoră pentru mulți cetățeni din Côte d'Ivoire. Există în continuare îngrijorări serioase privind inegalitatea de gen și violența sexuală în această țară. Chestiunile sensibile legate de proprietatea funciară, cetățenie și migrație/imigrație reprezintă, de asemenea, provocări importante pentru stabilitate în anumite părți ale țării.

În cadrul contactelor sale politice permanente și al dialogului politic în temeiul articolului 8 (din Acordul de la Cotonou), UE a evocat periodic chestiunile legate de drepturile omului cu autoritățile ivoriene. Ultimul dialog politic în temeiul articolului 8 a avut loc în iunie 2015 între ambasadorii UE și ministrul afacerilor externe, însoțit de mai mulți miniștri și ministere (afaceri interne, justiție și drepturile omului și economie). Totodată, UE și-a continuat dialogul permanent cu partidele politice de toate orientările, precum și cu organizațiile locale ale societății civile și cu organizațiile locale neguvernamentale.

Reuniunile de dialog specifice și asistența pentru dezvoltare acordată de UE s-au axat pe reforma sectorului de securitate, precum și pe consolidarea justiției și pe accesul la aceasta, ambele fiind finanțate prin intermediul celui de-al 10-lea FED, precum și pe reintegrarea foștilor combatanți, finanțată prin intermediul Instrumentului de stabilitate. Prin intermediul IEDDO, UE a oferit sprijin pentru ONG-urile care se ocupă de prevenirea conflictelor în regiunea vestică și în zonele urbane sensibile. Prin intermediul acestui instrument, UE a finanțat, de asemenea, eforturile societății civile de a lupta împotriva impunității și de a promova justiția imparțială, precum și inițiativele privind justiția de tranziție. IEDDO a finanțat, de asemenea, proiecte menite să sprijine femeile victime ale violenței sexuale și să consolideze capacitățile societății civile de a facilita reconcilierea în țară. Prin intermediul celui de-al 10-lea FED, s-a acordat în continuare sprijin pentru societatea civilă în cadrul unui proiect de promovare a guvernancei locale.

Republica Democratică Congo

Situația drepturilor omului în Republica Democratică Congo (RDC) este tot mai îngrijorătoare, în special în partea de est a țării. Neorganizarea de alegeri locale și provinciale și întârzierile în programarea alegerilor legislative și prezidențiale au generat tensiuni și preocupări serioase și din ce în ce mai acute, atât în ce privește libertatea și securitatea societății civile, cât și pentru opoziția politică.

În estul RDC, mai multe grupări armate au rămas active și, în ciuda unor succese limitate, armata (FARDC) și forțele de menținere a păcii ale ONU (MONUSCO) nu au dobândit dinamismul preconizat, în special datorită cooperării operaționale limitate. Comandanții grupărilor armate sunt responsabili de numeroase crime de război și abuzuri grave comise împotriva populației civile, în special răpiri și violență sexuală. FARDC a comis, de asemenea, încălcări ale drepturilor omului și a utilizat forța în mod disproporționat. Grupările armate și FARDC continuă să fie legate de exploatarea ilegală a resurselor naturale.

Prezența refugiaților din mai multe țări învecinate - cel mai recent din Burundi - și un număr mare de PSI în provinciile de est, pe lângă constrângerile legate de capacitate și insecuritate, au contribuit la o situație umanitară complexă și imprezvizibilă.

În septembrie, o serie de lideri ai partidelor politice din coaliția aflată la guvernare, așa-numita G7, au fost expulzați din guvern pentru că și-au exprimat opoziția față de încercările președintelui de a și prelungi guvernarea cu un al treilea mandat. Ulterior, UE a fost informată cu privire la hărțuirea membrilor opoziției și a familiilor acestora. Din acel moment au existat cazuri de amenințări fizice împotriva jurnaliștilor, de întrerupere a anumitor transmisii radio/TV, de interferențe ale semnalelor radio vizând RFI, iar pentru o perioadă prelungită s-a suprimat accesul accesului la internetul mobil și la serviciile SMS. În octombrie, UE a emis o declarație prin care lua act cu îngrijorare de datele publicate de Biroul comun al ONU pentru drepturile omului din RDC (UNJHRO), care arată o creștere semnificativă a încălcărilor drepturilor omului, în special în Kinshasa și Goma, inclusiv pierderi de vieți omenești, vătămări corporale, arestări și jafuri. De asemenea, în ultimul timp s-au multiplicat cazurile de detenție arbitrară de către serviciile de informații.

UE a solicitat în mod repetat un climat politic pașnic, o dezbatere calmă, protecția libertății de exprimare, respectul pentru drepturile omului, statul de drept și drepturile opoziției, respectul pentru Constituția RDC și un spațiu politic deschis, precum și garanții de independență și imparțialitate din partea sistemului judiciar. De asemenea, UE a fost implicată activ în sprijinirea activităților specifice puse în aplicare de către actorii locali non statali, finanțate prin Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO). Iată câteva exemple de acțiuni puse în aplicare în 2015: sprijinirea organizațiilor de femei din Kivus; finanțarea inițiativelor vizând promovarea educației civice bazate pe drepturile omului în perspectiva viitoarelor alegeri; finanțarea mai multor activități de prevenire a conflictelor la nivelul comunității; promovarea accesului la justiție al femeilor și al copiilor victime ale violenței sexuale; și acordarea de asistență supraviețuitorilor torturii și altor abuzuri. La 2 octombrie 2015, Consiliul ONU pentru Drepturile Omului a adoptat prin consens o rezoluție referitoare la situația din RDC.

S-au constatat unele măsuri pozitive în țară. De exemplu, în septembrie, RDC a ratificat Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap și protocolul adițional la aceasta.

Ar trebui, de asemenea, menționate anumite evenimente importante desfășurate în 2015, cum ar fi o conferință generală privind starea justiției, investirea Comitetului pentru drepturile omului și instituirea Curții Constituționale.

UE continuă să colaboreze prin intermediul programelor sale de cooperare în vederea îmbunătățirii cadrului juridic electoral pentru desfășurarea alegerilor și a promovării educației. De asemenea, UE sprijină inițiativele care vizează încurajarea consolidării societății civile, promovarea educației civice și sprijinirea victimelor încălcărilor drepturilor omului și anchetarea cazurilor de violență sexuală. În contextul abordării sale globale, UE nu a ezitat să își exprime îngrijorarea, prin intermediul unor declarații, discursuri, ateliere și măsuri formale și informale, încurajând guvernul RDC să asigure respectarea deplină a drepturilor omului în întreaga țară.

Djibouti

În ansamblu, nu s-a înregistrat nicio îmbunătățire a situației drepturilor omului în Djibouti în 2015, iar actele de hărțuire împotriva activiștilor din domeniul drepturilor omului și împotriva opozițiilor guvernului au continuat, în special în perioada care a precedat ultimele alegeri prezidențiale. Deși semnarea, în decembrie 2014, a unui acord-cadru între guvern și opoziție în ceea ce privește reformele politice a oferit o marjă de manevră opoziției cu privire la organizarea de reuniuni publice și accesul la mass-media de stat, acesta a încetat, deoarece negocierile s-au blocat asupra chestiunii unei comisii electorale independente. Decizia adoptată de guvern la finalul lunii noiembrie 2015 de a declara „măsuri de securitate excepționale” cu doar câteva luni înainte de alegerile prezidențiale, programate pentru aprilie 2016, nu va contribui la îmbunătățirea situației drepturilor omului. La 21 decembrie 2015, în țară au avut loc confruntări violente între forțele de securitate și membrii opoziției, care au afectat și reprezentanți ai societății civile și au dus la mai multe decese. Utilizarea excesivă a forței de către poliție și de către alte forțe de securitate și impunitatea larg răspândită a celor care comit abuzuri și a torționarilor rămân un important motiv de îngrijorare.

La începutul anului 2015, UE și Franța au emis declarații publice care au salutat acordul-cadru din decembrie 2014 privind reformele politice, considerându-l o măsură pozitivă și au subliniat importanța punerii depline în aplicare a acestuia. UE a reiterat acest mesaj în cadrul reuniunii de dialog politic cu guvernul în temeiul articolului 8, desfășurată în februarie 2015. În cursul anului, UE a continuat, de asemenea, să organizeze reuniuni periodice cu partidele de opoziție și apărătorii drepturilor omului. Având în vedere deteriorarea situației politice din Djibouti la sfârșitul anului 2015, marcată de confruntarea violentă dintre guvern și opoziție, UE a făcut o declarație publică solicitând clarificări cu privire la evenimente și aducerea în fața justiției a celor vinovați de încălcări și a încurajat guvernul și opoziția să pună în aplicare acordul-cadru din 2014.

Delegația UE gestionează mai multe proiecte ale OSC în Djibouti, în special în ceea ce privește drepturile femeilor, reziliența rurală și drepturile persoanelor cu handicap. Având în vedere faptul că consolidarea societății civile este o prioritate majoră pentru UE în Djibouti, UE a inițiat un proces de stabilire a unui dialog mai structurat cu organizațiile societății civile din această țară. Cele trei proiecte ale UE privind reziliența, având o puternică componentă a societății civile, au fost lansate în 2015, alături de două proiecte privind drepturile femeilor și un proiect privind integrarea economică a persoanelor cu handicap, cu un buget total de 1,8 milioane EUR.

În plus, în programul indicativ național al celui de al 11-lea FED pentru Djibouti s-au alocat 8 milioane EUR pentru societatea civilă, descentralizare și egalitatea de gen.

De asemenea, în 2015 au avut loc mai multe activități de informare diplomatice în domeniul drepturilor omului. În luna aprilie, s-a efectuat un demers pe lângă ministrul afacerilor externe și cooperării internaționale, în sprijinul ratificării Tratatului privind comerțul cu arme în sprijinul priorităților UE și al inițiativelor în cadrul Comitetului III al Adunării Generale a ONU.

Guinea Ecuatorială

Situația generală a drepturilor omului în Guinea Ecuatorială continuă să fie un subiect de îngrijorare pentru UE, deoarece nu s-au înregistrat progrese reale în acest an, în ciuda unor semne ușor încurajatoare în 2014. Prin urmare, principalele priorități ale UE în Guinea Ecuatorială în ceea ce privește drepturile omului rămân aceleași: transpunerea moratoriului privind pedeapsa cu moartea în dreptul intern, îmbunătățirea libertății de exprimare și de asociere, pluralismul politic efectiv și sprijinirea societății civile. Situația detenției în 2015 a rămas problematică, în pofida unor îmbunătățiri.

În 2015, procesul de democratizare din Guinea Ecuatorială nu a înregistrat niciun fel de progrese majore. Punerea în aplicare a măsurilor concretizate în urma mesei rotunde (noiembrie 2014), încurajate de UE, care a reunit guvernul și partidele de opoziție, a avansat foarte puțin. Cu toate acestea, au fost legalizate două partide: the *Unión de Centro Derecha* (Uniunea de Centru-dreapta, UCD) și *Ciudadanos por la Innovación en Guinea Ecuatorial* (Cetățeni pentru Inovare, CI), aducând numărul partidelor politice legalizate din țară la 15. În plus, nu a fost efectuată nicio reformă majoră a legislației electorale, iar reprezentanții partidelor de opoziție, uniți în cadrul platformei de *Frente de Oposición Democrática* (Frontul Opoziției Democratice, FOD, creată în martie 2015), continuă să fie hărțuiți și intimidati. UE va profita de orice ocazie pentru a solicita un dialog constructiv cu toate partidele din opoziție în perioada premergătoare alegerilor prezidențiale preconizate a avea loc în 2016.

Punerea în aplicare a recomandărilor acceptate de autoritățile din Guineea Ecuatorială, ca parte a celei de a doua revizuirii a evaluării periodice universale de către ONU din 2014, nu a înregistrat progrese în 2015. UE și statele sale membre au sprijinit societatea civilă în pregătirea acestui proces și vor continua să monitorizeze îndeaproape punerea în aplicare a recomandărilor, în ciuda lipsei de progrese cu privire la această chestiune.

În ceea ce privește pedeapsa cu moartea, în urma adoptării unui moratoriu în 2014, în 2015 nu a avut loc nicio execuție.

În ciuda dificultăților, UE și statele sale membre au continuat să se implice alături de autoritățile din Guineea Ecuatorială cât mai mult posibil în discuții privind democrația și drepturile omului în diferite formate, inclusiv în cazuri individuale de persoane aflate în detenție arbitrară. Parlamentul European a formulat o serie de întrebări privind persecutarea opozanților, detenția arbitrară și libertatea de exprimare, precum și anumite cazuri individuale.

Într-o notă pozitivă, țara beneficiază, pentru prima dată de IEDDO. O cerere de propuneri a fost lansată în 2015, cu alocarea unui cuantum de 300 000 EUR pentru sprijinirea societății civile și a apărătorilor drepturilor omului. În consecință, în decembrie 2015 a fost încheiat un contract cu un ONG din Guineea Ecuatorială privind un proiect intitulat „*Incidencia de la sociedad civil en su fortalecimiento y en la promoción de los derechos humanos en Guinea Ecuatorial*”.

Eritreea

Situația drepturilor omului din Eritreea în 2015 rămâne un motiv de profundă îngrijorare. Spațiul politic intern pentru implicarea partidelor politice, sindicatelor și a mass-mediei independente, precum și a societății civile active este extrem de limitat. Guvernul continuă să refuze accesul în țară al Raportorului special al ONU pentru situația drepturilor omului în Eritreea și al Comisiei de anchetă privind drepturile omului în Eritreea.

În iunie 2015, comisia de anchetă a publicat primul său raport, potrivit căruia încălcări sistematice, larg răspândite și grave ale drepturilor omului au fost și sunt comise în Eritreea sub autoritatea guvernului. În urma acestui raport, Consiliul pentru Drepturile Omului a mandatat comisia de anchetă să continue investigațiile, inclusiv în cazul în care aceste încălcări ar putea constitui crime împotriva umanității. Rezultatul acestei anchete va fi prezentat în iunie 2016.

Guvernul a manifestat o oarecare disponibilitate de a-și spori colaborarea cu comunitatea internațională în ceea ce privește drepturile omului, traficul de persoane și aspectele legate de introducerea clandestină. În special, guvernul și-a exprimat disponibilitatea de a înregistra progrese privind anumite recomandări formulate în cadrul procesului de evaluare periodică universală și s-a implicat activ în procesul de la Khartoum privind migrația, fiind membru al Comitetului director. O componentă privind drepturile omului, referitoare la punerea în aplicare a recomandărilor EPU (cele care au fost acceptate de către guvern) este inclusă în programul indicativ național al celui de al 11-lea FED (2014-2020). Proiectul de punerea în aplicare a acestor măsuri este în curs de pregătire. În 2015, guvernul și-a declarat intenția de a reduce serviciul național pentru cetățenii eritreeni, în prezent nelimitat, la 18 luni, deși această declarație a fost ulterior retrasă. În 2015, UE a continuat să reamintească Eritreei obligațiile sale privind drepturile omului, atât în temeiul dreptului internațional, cât și al legislației naționale. În cadrul dialogului politic și al schimburilor, atât formale, cât și informale cu autoritățile, UE a îndemnat guvernul din Eritreea să ia măsuri concrete pentru a îmbunătăți situația drepturilor omului.

În aprilie 2015, a fost organizată o reuniune de dialog politic desfășurată în temeiul articolul 8 pe teme de migrație, concentrându-se asupra cauzelor profunde, a traficului de ființe umane și a introducerii ilegale de ființe umane, precum și asupra cooperării regionale și internaționale. În noiembrie 2015, un alt dialog a fost dedicat drepturilor omului și migrației. În acest cadru, UE și-a exprimat satisfacția cu privire la implicarea acestei țări în cadrul procesului de evaluare periodică universală și angajamentul său ferm față de cooperarea cu Eritreea cu privire la principalele aspecte legate de drepturile omului. În același timp, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la situația generală a drepturilor omului, subliniind necesitatea unor progrese concrete și a angajamentului față de drepturile omului.

În 2015, UE a continuat să își exprime, de asemenea, îngrijorarea față de autorități cu privire la problema migrației și a traficului de persoane în Cornul Africii. Delegația UE în special a fost foarte activă în pregătirile privind participarea Eritreei la reuniunea la nivel înalt de la Valletta, precum și în continuarea sprijinirii guvernului eritreean cu privire la implicarea efectivă a acestuia în procesul de la Khartoum.

De asemenea, au avut loc mai multe activități de informare diplomatice în domeniul drepturilor omului. În martie 2015, a fost efectuat un demers de promovare a stabilirii listei actualizate a muncilor periculoase în conformitate cu Convenția 182 a OIM privind cele mai grave forme ale muncii copiilor pe lângă ministrul muncii și bunăstării umane. În octombrie și noiembrie 2015, au fost efectuate o serie de demersuri pe lângă guvern, în sprijinul priorităților UE și al inițiativelor adoptate în cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU.

În ceea ce privește sprijinul financiar specific pentru drepturile omului, în prezent există opt proiecte în derulare în cadrul programului IEDDO și 12 în cadrul programului CSO-LA pe diverse teme, cum ar fi drepturile lucrătorilor, drepturile femeilor și ale copiilor, precum și drepturile persoanelor cu handicap.

Etiopia

În 2015 libertatea de exprimare și de asociere a rămas problematică în Etiopia, voci critice la adresa guvernului, inclusiv membri ai opoziției și jurnaliști, continuând să fie arestați pe tot parcursul anului, în special în temeiul Proclamației privind antiterorismul (ATP). Numărul de cazuri de terorism care ajung în instanță este în creștere, existând peste 40 de cazuri în curs și 280 de persoane acuzate. Delegația UE a urmărit îndeaproape situația și a monitorizat o parte din procese. În plus, UE și statele sale membre au discutat despre drepturile civile și politice prin intermediul dialogului politic în temeiul articolului 8 cu guvernul, inclusiv la cel mai înalt nivel politic.

În martie 2015, șapte activiști pentru drepturile de proprietate funciară au fost arestați în timp ce se îndreptau către o reuniune a unui ONG referitoare la suveranitatea alimentară și drepturile funciare, trei dintre aceștia fiind ulterior puși sub acuzație în temeiul Proclamației privind antiterorismul (ATP). Ciocnirile cu poliția din timpul demonstrațiilor oficiale împotriva Statului Islamic care au avut loc după uciderea unor creștini etiopieni în Libia au condus, de asemenea, la numeroase arestări. Cel puțin nouă membri activi ai guvernului au fost arestați, fiindu-le ulterior aplicate pedepse variind de la două luni la trei ani și jumătate de închisoare.

În iulie 2015, cu câteva zile înainte de vizita președintelui SUA, Barack Obama, Ministerul Justiției și-a retras acuzațiile de terorism împotriva a cinci bloggeri și jurnaliști din comunitatea de blogging Zone 9 și a eliberat-o pe Reyot Alemu, o jurnalistă condamnată la cinci ani de închisoare pe baza unor acuzații asemănătoare, cu puțin timp înainte de data la care era prevăzută eliberarea acesteia.

În luna octombrie a urmat achitarea altor patru membri ai grupului Zone 9. Cu toate acestea, în urma apelului depus de procuror, cauza mai poate fi reexaminată de Curtea Supremă, iar un membru al Zone 9 face încă obiectul unor acuzații în temeiul codului penal.

Într-un alt proces emblematic, 18 membri ai comitetului de arbitraj musulman au primit pedepse lungi cu închisoarea, de la șapte la 22 de ani pentru rolul lor în cadrul protestelor musulmane. O parte a acestora au fost eliberați în septembrie, ca parte a grațierilor anuale cu ocazia Anului Nou.

La 24 mai 2015 au avut loc alegeri generale în Etiopia, într-un mediu politic preelectoral strict controlat, cu un spațiu politic restrâns. UE nu a fost invitată să observe alegerile; purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație cu privire la alegerile din 27 mai, menționând spațiul limitat pentru o dezbatere deschisă și impactul negativ al acestei situații asupra mediului electoral în ansamblu. Singura misiune internațională de observare a alegerilor a fost trimisă de către UA și a conchis că alegerile au fost „calme, pașnice și credibile”. Cu toate acestea, misiunea UA a scos în evidență deficiențe în ceea ce privește transparența; în plus, peste 100 de observatori ai opoziției au fost reținuți temporar în ziua alegerilor. Partidul de guvernământ și aliații săi au revendicat, în cele din urmă, toate locurile din parlament, cu 82 % din voturi. După alegeri, arestările cu țintă precisă vizând membri ai opoziției politice au continuat, opoziția susținând că șapte membri activi ai acesteia au fost uciși din motive politice.

Guvernul Etiopiei elaborează în prezent un nou plan de acțiune național privind drepturile omului (NHRAP) pentru 2016-2018, Comisia etiopiană pentru drepturile omului (EHRC) continuând să urmărească situația drepturilor omului. Cu sprijin din partea mai multor donatori, EHRC a desfășurat o observare a aspectelor legate de drepturile omului aferente alegerilor, dar raportul nu a fost publicat până în prezent. Numirea unui nou comisar șef, fostul vicepreședinte al Comisiei electorale naționale din Etiopia, ridică îndoieli cu privire la capacitatea EHRC de a institui un sistem independent de supraveghere a executivului. Etiopia a introdus o nouă lege privind traficul de ființe umane în august 2015. Din perspectiva drepturilor omului, dezavantajele acesteia sunt introducerea pedepsei cu moartea și posibilitatea de a transfera sarcina probei către persoanele acuzate.

O serie de conflicte și înfruntări violente desfășurate în 2015 au ridicat, de asemenea, preocupări legate de drepturile omului. În regiunea Gondar, tensiunile etnice între comunitățile Amhara și Quemant ar fi condus la mai multe sute de morți în noiembrie și decembrie. Incendiul dintr-o închisoare și revolta care a urmat au provocat, conform datelor oficiale, moartea a cel puțin 17 deținuți și rezidenți, deși mai multe surse indică un număr mai mare de victime. Protestele pe scară largă ale agricultorilor din peste 150 de orașe din Oromia, legate în special de planul de urbanism vizând Addis Abeba, au fost reluate în luna decembrie, ceea ce a condus la tulburări pe scară largă și la decesul a cel puțin 100 de persoane. Disponibilitatea unor informații exacte rămâne o provocare importantă având în vedere penuria de surse independente și lipsa de acces în zonele de conflict. Purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a dat publicității o declarație în urma ciocnirilor din 23 decembrie.

ÎR/VP, dna Mogherini a vizitat Addis Abeba la 20 octombrie 2015, ocazie cu care s-a întâlnit cu liderii etiopieni, inclusiv prim-ministrul, precum și cu reprezentanți ai societății civile. Spațiul societății civile în Etiopia este foarte restrâns, iar aceasta a discutat despre preocupările privind drepturile omului în această țară și despre modalitățile prin care UE ar putea ajuta.

Gabon

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația din Gabon trebuie să abordeze condițiile de detenție, crimele „rituale”, drepturile femeilor, traficul de persoane, inclusiv de copii. Înainte de alegerile prezidențiale și legislative din 2016, transparența și caracterul deschis tuturor al procesului electoral au ridicat, de asemenea, semne de întrebare. Punerea în aplicare a reformelor electorale, inclusiv a unui sistem biometric complet și integrat, a fost solicitată pe scară largă de către societatea civilă. Eficacitatea sistemului judiciar este limitată de resursele financiare și umane insuficiente (de exemplu, în domeniul medicinei legale) și de efectele corupției. Dreptul la justiție și dreptul la viață au fost puse sub semnul întrebării, astfel cum s-a demonstrat prin reținerea fostului ministru Serge Maurice Mabiala și prin cazul tânărului student Bruno Mboulou Mbeka, despre care se presupune că a fost ucis în timpul protestelor opoziției din 20 decembrie 2014. În urma evenimentelor, UE a emis o declarație locală prin care și-a exprimat regretul față de violența și moartea tânărului student și a adresat un apel la reținere din partea tuturor părților, la efectuarea unei anchete imediate de către autorități, precum și la un dialog politic deschis și constructiv.

Nu a existat niciun dialog anual specific privind drepturile omului cu toate autoritățile implicate, dar UE și statele sale membre au continuat să se implice în discuții cu Gabonul privind democrația și drepturile omului în diferite formate și la diferite niveluri. În iunie 2015 a avut loc un dialog politic cu autoritățile gaboneze în temeiul articolul 8 din Acordul de la Cotonou. Părțile s-au angajat să desfășoare un dialog de două ori pe an începând din 2016, următoarea sesiune fiind programată pentru începutul anului 2016.

În 2015, UE a continuat să colaboreze cu Gabon în calitatea sa de membru al Consiliului ONU pentru drepturile omului. UE și statele sale membre au efectuat mai multe demersuri ad-hoc și activități de sensibilizare față de autoritățile gaboneze. UE a intensificat în continuare cooperarea și alinierea poziției sale față de Gabon, în special în perspectiva pregătirii pentru reuniunile Comisiei a III-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, precum și cu privire la chestiuni multilaterale de interes comun.

În ceea ce privește ratificarea instrumentelor internaționale din domeniul drepturilor omului, Gabonul a progresat în 2015 în ceea ce privește prezentarea și discutarea mai multor rapoarte, inclusiv Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap, Convenția împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante, precum și Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor. Procesul de ratificare a Convenției internaționale privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora, precum și Carta africană privind democrația, alegerile și guvernanta sunt, în prezent, în curs de examinare de către autoritățile competente.

În 2015, Gabonul a lansat consultări interministeriale în vederea pregătirii celei de a treia EPU, prevăzută să aibă loc la sfârșitul anului 2016 sau la începutul anului 2017.

Delegația UE și-a menținut dialogul periodic cu societatea civilă și cu organizațiile pentru apărarea drepturilor omului, întâlnindu-se cu reprezentanții organismelor oficiale relevante, adică ai Direcției generale pentru drepturile omului și ai Comisiei naționale pentru drepturile omului. În 2015, UE și statele sale membre au elaborat o foaie de parcurs pentru colaborarea cu societatea civilă din Gabon.

Sub aspectul cooperării financiare, țara este beneficiară a IEDDO. În 2015, s-a lansat o cerere de propuneri în cadrul sistemului de ajutor pentru fiecare țară, în urma căreia s-a semnat un contract în valoare de 600 000 EUR.

Gambia

Situația din Gambia în domeniul drepturilor omului și al statului de drept rămâne un motiv serios de îngrijorare pentru UE. În 2015, prioritățile UE au rămas libertatea mass-mediei, pedeapsa cu moartea, violența împotriva femeilor, respectarea mecanismelor internaționale privind drepturile omului, condițiile de detenție, sprijinirea apărătorilor drepturilor omului, nediscriminarea și statul de drept. În contextul unui mediu politic dificil, UE a continuat să pună în aplicare aceste priorități, împreună cu statele membre reprezentate la nivel local sau acreditate în Gambia. În iunie 2015, a fost reluat dialogul politic în temeiul articolului 8, care fusese suspendat de către Gambia începând din noiembrie 2014. Aspectele legate de drepturile omului au fost menționate pe tot parcursul anului, în timpul dialogului politic oficial și/sau al contactelor diplomatice cu autoritățile gambiene.

În 2015, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la legislația existentă privind libertatea de exprimare, care deschide calea pentru o interpretare în sens larg și eventuale abuzuri, precum și cu privire la arestările și la cazurile semnalate de hărțuire a ziariștilor și a apărătorilor drepturilor omului. Delegația UE la Banjul a organizat prânzuri de lucru regulate, în cadrul cărora reprezentanții mass-mediei locale au fost invitați la un schimb de opinii informal. În plus, UE urmează să sprijine îmbunătățirea mediului mass-mediei printr-un proiect UNESCO finanțat din Fondul european de dezvoltare (870 000 EUR). De asemenea, UE a continuat să sprijine societatea civilă și apărătorii drepturilor omului din țară, inclusiv prin sprijinirea ONG-urilor locale.

Printre evoluțiile negative din 2015 se numără introducerea de praguri financiare și logistice mai ridicate pentru candidații la alegeri și partidele politice. Acest lucru întărește dubiile cu privire la existența unor condiții de concurență echitabile înaintea viitoarelor alegeri prezidențiale și legislative din 2016 și 2017. În ceea ce privește libertatea religioasă, care a fost, în general, satisfăcătoare, declarația președintelui Jammeh potrivit căreia Gambia este o republică islamică reprezintă un motiv de îngrijorare.

În ceea ce privește drepturile femeilor, s-au înregistrat progrese notabile, președintele Jammeh anunțând interzicerea mutilării genitale feminine în noiembrie 2015, anunț care a fost transpus într-o lege la începutul anului 2016. Lobby-ul continuu din partea asociațiilor locale și a actorilor internaționali, inclusiv UE, a precedat acest pas important. Au fost lansate trei proiecte finanțate de UE pentru a aborda drepturile femeilor și emanciparea economică a femeilor (800 000 EUR).

Gambia a făcut obiectul celei de a doua EPU, în noiembrie 2014, la care UE a contribuit. Grupul de lucru pentru evaluarea periodică universală a evidențiat o serie de deficiențe grave în domeniul drepturilor civile și politice, în special în ceea ce privește libertatea de exprimare și de asociere, dar a recunoscut progresele în ceea ce privește drepturile femeilor, educația și asistența medicală. În răspunsul său din martie 2015, guvernul Gambiei a acceptat majoritatea recomandărilor evaluării periodice universale în ceea ce privește drepturile femeilor, inclusiv mutilarea genitală feminină, drepturile copiilor, drepturile persoanelor cu handicap, sănătatea, educația și formarea, refugiații, Comisia națională pentru drepturile omului, respectarea obligațiilor de raportare ale ONU, îmbunătățirea sistemului judiciar și a independenței acestuia, bunăstarea socială și dezvoltarea. Toate recomandările EPU referitoare la abrogări sau restricții ale pedepsei cu moartea și la drepturile persoanelor LGBTI au fost însă respinse. Recomandările privind libertatea de exprimare au fost „consemnate” sau acceptate „sub rezerva legilor din Gambia”.

Printr-o evoluție pozitivă, Gambia a aderat, în iunie 2015, la Convenția internațională privind drepturile persoanelor cu handicap și protocolul său opțional. Cu toate acestea, un număr important de convenții internaționale nu au fost încă ratificate de către Gambia, în special cele privind tortura și disparițiile forțate.

La începutul anului 2015, raportorii speciali ai ONU privind execuțiile extrajudiciare, sumare sau arbitrar și privind tortura și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante au publicat rapoarte cu privire la misiunea în Gambia din noiembrie 2014. Ambele rapoarte au evidențiat deficiențe grave și au fost respinse de autoritățile din Gambia. Misiunea a fost parțial suspendată, deoarece raportorii speciali nu le fusese acordat acces nelimitat la închisoare, contrar mandatului convenit anterior. UE a încurajat periodic guvernul Gambiei să reînnoiască invitația destinată raportorilor speciali.

În iulie, s-a acordat o grațiere prezidențială unui număr aproximativ de 300 de deținuți. În plus, funcționarii din Gambia au vizitat Nigeria pentru a studia Comisia pentru drepturile omului din această țară în vederea instituirii unei astfel de comisii în Gambia. Cu toate acestea, în pofida anunțurilor repetate privind înregistrarea de progrese și a lobby-ului continuu din partea UE, legislația relevantă nu a fost încă adoptată.

În 2015, președintele și-a confirmat poziția anti-LGBTI, iar legea împotriva „comportamentului nefiresc” și amendamentul privind „homosexualitatea gravă”, rămân în vigoare. UE a continuat să își exprime îngrijorarea în cursul dialogului politic oficial și în contactele diplomatice.

În urma tentativei nereușite de lovitură de stat din 30 decembrie 2014, UE a emis o declarație locală prin care a condamnat atacul și a solicitat respectarea statului de drept în ceea ce privește deținuții. Hărțuirea și intimidarea continuă, inclusiv arestările arbitrare și detenția ilegală care depășește limita constituțională de 72 de ore, în special de către Agenția Națională de Informații (NIA). În cadrul unui dialog în temeiul articolului 8, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la arestările și cazurile de detenție ilegală care depășesc limita constituțională. Independența sistemului judiciar rămâne discutabilă, printre altele, din cauza destituirii și numirii frecvente a judecătorilor. Asistența tehnică pe termen lung pentru accesul la justiție și la studii juridice este în derulare (2 689 850 EUR), fiind finanțată prin Fondul european de dezvoltare. Activitățile acoperă domenii precum accesul la justiție, educația, cercetarea și formarea în domeniul juridic, precum și gestionarea cauzelor.

Ghana

Potrivit *Freedom House*, situația drepturilor omului din Ghana este destul de bună, cu un scor de 37/40 pentru drepturi politice, respectiv de 47/60 pentru libertăți civile. Cu toate acestea, pedeapsa cu moartea continuă să facă parte din dreptul ghanez, deși niciun prizonier nu a fost executat din 1993 (cele mai multe condamnări la moarte sunt comutate în condamnări la închisoare pe viață). De asemenea, homosexualitatea rămâne ilegală în Ghana, deși legea respectivă este impusă rar.

În cadrul dialogului politic în temeiul articolului 8 dintre Ghana și UE, desfășurat în iunie 2015 și coprezidat de președintele Ghanei, John Dramani Mahama, a fost abordată o serie largă de aspecte legate de drepturile omului. Atât UE, cât și Ghana au subliniat angajamentul comun față de procesul democratic și respectarea drepturilor omului, subliniind în special importanța unor alegeri deschise tuturor, transparente și credibile, în noiembrie 2016, care vor reconfirma legitimitatea democratică deja constatată a Ghanei. Ambele părți au convenit asupra rolului important pe care Comisia electorală îl joacă în acest proces.

Corupția continuă să fie o preocupare crescândă. La o reuniune pregătitoare cu organizațiile societății civile, organizată de UE în mai 2015 pentru a identifica aspectele relevante care ar trebui să fie incluse în dialogul politic, corupția a fost identificată drept una dintre principalele preocupări. Acest aspect a fost pus în discuție în cadrul dialogului, UE a salutat adoptarea de către guvern a planului de acțiune național de combatere a corupției și a anunțat sprijinul viitor pentru punerea sa în aplicare. În mai 2015, UE a salutat adoptarea și publicarea de către Ghana a Planului de acțiune privind remunerarea, în vederea soluționării neregulilor în materie de remunerare; în consecință și pe baza evaluării pozitive a condițiilor de plată, s-a reluat sprijinul bugetar acordat de UE Ghanei. Cu toate acestea, rămân încă multe de făcut pentru a-i trimite în justiție pe cei responsabili de corupție la toate nivelurile. Discursul favorabil al Ghanei cu privire la acest aspect nu este însoțit de măsuri ferme.

Accesul la un sistem de justiție eficient și echitabil a fost, de asemenea, una dintre principalele chestiuni din domeniul drepturilor omului abordate în cursul anului 2015. S-a acordat o atenție publică specială unui documentar care prezintă cazuri de corupție în rândul judecătorilor, care a fost prezentat publicului la Accra, în septembrie. Acest scandal a generat o dezbatere națională privind procesul de numire pentru judecători și o discuție mai generală cu privire la reforma sectorului justiției. O anchetă privind această chestiune, precum și cazurile de corupție conexe anterioare, este în curs de desfășurare.

Integrarea perspectivei de gen a fost în centrul multor proiecte ale UE și al discuțiilor din Ghana în acest an. Ministerul pentru Chestiuni de Gen, Copii și Protecție Socială a finalizat acțiunea pozitivă care va fi transmisă cabinetului spre examinare. Odată transpusă într-o lege, aceasta va contribui la redresarea dezechilibrelor sociale, culturale, economice și educaționale și la promovarea egalității de gen în Ghana. Între timp, în 2015, ministerul a lansat o politică națională de gen cu rolul de a integra îngrijorările în materie de egalitate de gen în procesele de dezvoltare naționale. Această politică se concentrează pe îmbunătățirea condițiilor sociale, juridice, civice, politice, economice și socioculturale ale populației din Ghana, în special femei, copii, persoane vulnerabile și persoane cu nevoi speciale, precum persoanele cu handicap și cele marginalizate.

UE a continuat să promoveze drepturile omului în activitățile sale de cooperare pentru dezvoltare. 12 milioane EUR au fost acordate în sprijinul instituțiilor publice independente implicate în procesul electoral (precum Comisia electorală, Comisia națională pentru media și Comisia națională pentru educație civică), al inițiativelor de responsabilizare pentru femei și tineri, al organizațiilor societății civile care promovează educația civică și a alegătorilor.

IEDDO a oferit finanțare pentru punerea în aplicare a unei serii de activități în parteneriat cu organizațiile societății civile pentru promovarea și protecția drepturilor copilului în această țară. Acest lucru se realizează în strânsă colaborare cu UNICEF.

La 16 octombrie 2015, a fost organizat un forum cu organizațiile societății civile și autoritățile locale pentru a le informa despre programul tematic CSO-LA al UE și pentru a solicita informații pentru elaborarea unor linii directoare pentru lansarea unei cereri de propuneri în 2016.

Guinea

La fel ca în 2014, în 2015, Guinea s-a confruntat cu provocări în domeniul drepturilor omului și al statului de drept, într-un context marcat de tensiuni politice și de îndelung așteptata redresare economică și medicală în urma epidemiei de Ebola. Acțiunea UE în domeniul drepturilor omului a constat în colaborarea cu autoritățile prin dialog și diplomatie publică, precum și prin oferirea de asistență tehnică și financiară.

Alpha Condé (RPG), primul președinte ales democratic (decembrie 2010), după o serie de regimuri autoritare și lovituri de stat, a fost reales în primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale din 11 octombrie. O misiune UE de observare a alegerilor s-a derulat din septembrie până în noiembrie 2015 pentru a observa procesul. În pofida unor incidente violente înainte de data votării, care au dus la 11 decese raportate, votarea a avut loc în condiții relativ calme și cu o prezență la vot ridicată. Cu toate acestea, alegerile prezidențiale au fost viciate de probleme logistice și organizatorice, precum și de lipsa de transparență din partea Comisiei electorale, de o insuficientă imparțialitate administrativă și de accesul inegal al partidelor și al candidaților la mass-media publică. În ciuda deficiențelor instituționale, a ritmului lent al reformelor și al capacității reduse a statului de a furniza servicii de bază populației, în 2015 au avut loc mai puține demonstrații de stradă față de alegerile parlamentare din 2013. După ciocnirile violente dintre activiștii din opoziție și forțele de securitate din aprilie și mai 2015 și boicotarea de către opoziție a sesiunilor parlamentare din aprilie-iulie, opoziția și coaliția de guvernământ au reluat dialogul politic la sfârșitul lunii iunie, ajungând la un acord cu sprijinul activ al comunității internaționale (inclusiv UE).

Ca un semn că impunitatea este abordată, de la realegerea sa Alpha Condé a concediat un ministru și mai mulți înalți funcționari pentru abateri profesionale. În plus, în 2015 Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a sancționat cinci magistrați pentru abateri.

Utilizarea disproporționată a forței de către forțele de securitate în restabilirea ordinii publice a dus la reducerea numărului de victime în 2015, comparativ cu anul electoral 2013, ceea ce indică o îmbunătățire în strategiile utilizate de forțele de securitate. De peste cinci continuă ancheta națională privind masacrul din septembrie 2009 al susținătorilor opoziției, la o manifestație desfășurată în Conakry, în cea mai mare parte de către membri ai gărzii prezidențiale de elită. În 2015, completul de judecată național din Guineea, care investighează masacrul, a realizat unele progrese, prin finalizarea audierilor victimelor și prin punerea sub acuzație a unui număr de peste zece persoane. Actualul ministru al justiției și-a exprimat, de asemenea, angajamentul de a continua demersurile în 2016.

În pofida acestor progrese în combaterea impunității, există în continuare o lipsă de răspundere pentru abuzurile grave săvârșite de forțele de securitate și alți funcționari. Reformele ambițioase ale sectorului justiției și ale sectorului de securitate sunt puse în aplicare cu sprijin din partea comunității internaționale (inclusiv UE). Cu asistența tehnică acordată de UE, mai multe texte juridice esențiale (Codul Penal, Codul de procedură penală, Codul de justiție militară, Codul civil și Codul copiilor) sunt revizuite în conformitate cu standardele internaționale. În ceea ce privește situația din închisori, sectorul corecțional a ajuns într-o etapă critică în 2015 cu o serie de evadări sau tentative de evadări din închisori, fapt ce a dus la ciocniri violente între deținuți și forțele de securitate. Un acces inegal la justiție, impunitatea, suprapopularea închisorilor și procedurile îndelungate de justiție continuă să existe și, în consecință, cetățenii din Guineea nu au încredere în sistemul lor judiciar. Cu toate acestea, în august 2015 a fost adoptat un proiect de lege în vederea raționalizării organizării instanțelor de judecată și accelerarea proceselor. Lipsa resurselor și a personalului calificat reprezintă provocări la punerea în aplicare efectivă a acestei reforme. Prin intermediul programelor tematice finanțate de UE, mai multe proiecte puse în aplicare de ONG-uri au continuat în domeniul emancipării femeilor și al drepturilor femeilor și copiilor.

Violența împotriva copiilor și o prevalență ridicată a mutilării genitale a femeilor (MGF) continuă să reprezinte motive de îngrijorare profundă. Libertatea de exprimare, prevăzută de Constituția din Guinea, este, însă, în general respectată. Au fost raportate ciocniri periodice legate de dispute între diferite ramuri ale islamului, iar autoritățile au inclus tema amenințării teroriste islamiste pe agenda lor. Guvernul a ordonat recent închiderea unei moschei invocând preocupări în materie de securitate aeroportuară și a fost deschisă o dezbatere asupra interzicerii vălului integral, un aspect pe care președintele Condé este dornic să îl reglementeze la nivel regional prin intermediul Comunității Economice a Statelor din Africa de Vest (ECOWAS). Comisia națională de reconciliere provizorie (PNRC), instituită în 2011, care nu s-a dovedit eficace, a încercat să își reia activitatea în 2015 fără a face progrese majore.

Guinea a efectuat cea de a doua evaluare periodică universală în ianuarie 2015, acceptând 179 de recomandări și „luând act” de altele 15. Ministrul pentru drepturile omului nu a reușit încă să integreze aceste recomandări în politica națională pentru drepturile omului, care mai necesită desfășurarea de consultări la nivel local, regional și național înainte de a putea fi adoptată.

În 2015, UE a continuat să furnizeze Guineei sprijin tehnic și financiar, în cooperare cu Organizația Națiunilor Unite și cu alte părți interesate internaționale. Principalele activități ale UE în domeniul drepturilor omului din 2015 s-au axat pe sprijinul pentru organizarea alegerilor prezidențiale, asistență pentru reforma sectorului judiciar (PARJU) și lupta împotriva impunității și reforma sistemului penitenciar. Sprijinul UE include, de asemenea, asistență pentru reforma sectorului de securitate, sprijinul acordat protecției civile și paznicilor de pădure (al nouălea FED), finanțarea activităților de consolidare a capacității și de consolidare a păcii pentru societatea civilă și mass-media, precum și sprijinul pentru emanciparea femeilor și a altor grupuri vulnerabile.

Guineea-Bissau

În 2015, situația drepturilor omului din Guineea-Bissau s-a îmbunătățit. Cu toate acestea, au existat cazuri de tortură și alte rele tratamente și decese survenite în custodia poliției. Obiectivele principale ale UE în materie de democrație și drepturile omului în această țară includ sprijinirea eforturilor autorităților de consolidare a stabilității democratice și a statului de drept, combaterea sărăciei și îmbunătățirea drepturilor omului în această țară. În urma alegerilor din 2014 și a restabilirii ordinii constituționale, în martie 2015, UE a eliminat restricțiile privind cooperarea pentru dezvoltare cu Guineea-Bissau. În aceeași lună, UE, împreună cu guvernul Guineei-Bissau și PNUD, a organizat o conferință a donatorilor în Bruxelles, în sprijinul strategiei naționale de dezvoltare pentru perioada 2015-2025 și al planului operațional pe cinci ani „Terra ranka”, care include un pilon privind consolidarea democrației, statul de drept și promovarea drepturilor omului.

Dialogul politic cu Republica Guineea-Bissau în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou a fost reluat în 2015, iar la 7 iulie o a avut loc la Bissau o reuniune cu prim-ministrul din perioada respectivă. Drepturile omului, statul de drept și lupta împotriva impunității au fost invocate în cadrul acestei reuniuni, precum și cu ocazia tuturor celorlalte contacte bilaterale periodice, atât la nivelul delegațiilor, cât și la nivel central.

Evenimentele politice care au început în august 2015 confirmă faptul că în Guineea-Bissau una dintre principalele probleme continuă să fie statul de drept.

În 2015, UE a continuat să furnizeze sprijin financiar proiectelor finanțate prin FED și IEDDO. Aceste proiecte s-au axat pe consolidarea capacităților societății civile în ceea ce privește drepturile omului, pe sprijinirea luptei împotriva violenței bazate pe gen și pe promovarea emancipării femeilor, pe promovarea drepturilor copiilor, îmbunătățirea condițiilor de detenție și creșterea nivelului general de sensibilizare pe tema drepturilor omului prin organizarea unor activități diferite.

Kenya

În ansamblu, în ceea ce privește situația drepturilor omului în Kenya, s-au luat măsuri timide în direcția cea bună în unele domenii, în timp ce în alte domenii situația s-a deteriorat. Insecuritatea și reacția destul de dură a guvernului față de terorism continuă să reprezinte un motiv de profundă îngrijorare. O serie de dispariții și de execuții extrajudiciare, detenții ilegale, acte de tortură și alte încălcări ale drepturilor omului care au fost raportate de către Comisia națională pentru drepturile omului din Kenya. Drepturile persoanelor LGBTI fac încă obiectul unor presiuni, întrucât homosexualitatea este în continuare incriminată de lege, deși nu au loc urmăriri penale *de facto*. Kenya nu a abolit pedeapsa cu moartea, iar instanțele pronunță în continuare sentințe de condamnare la moarte.

La fel ca în anii precedenți, UE a fost activă într-o serie largă de aspecte privind drepturile omului în Kenya, în special privind sprijinirea punerii în aplicare a constituției adoptate în 2010, lupta împotriva impunității, împiedicarea execuțiilor extrajudiciare și protejarea apărătorilor drepturilor omului.

Constituția din 2010 a creat un sistem descentralizat, prin care puterea legislativă și cea executivă sunt delegate celor 47 de entități administrative. Acest proces este sprijinit de UE. Persistă anumite provocări constituționale, cum ar fi punerea în aplicare a „normei de gen de două treimi”. UE a acordat o prioritate deosebită sprijinirii punerii în aplicare a Constituției prin abordarea acestui aspect în cadrul dialogului politic, precum și prin intermediul diplomației publice. Numeroase proiecte de cooperare pentru dezvoltare din 2015 s-au axat de asemenea pe acest aspect, iar UE a selectat de curând patru proiecte ale unor organizații ale societății civile care au rolul de a contribui la aplicarea normei de gen de două treimi la nivel local în perioada premergătoare alegerilor din 2017, în vederea prevenirii discriminării împotriva femeilor în timpul desemnării candidaților din rândul partidelor și a raportării acesteia.

Președintele Kenyatta, adjunctul acestuia, William Ruto, și susținătorii lor au pledat ferm împotriva CPI pentru a retrage acuzațiile pendinte împotriva vicepreședintelui Ruto. Prin mesaje personale adresate guvernului și unor actori influenți, UE a subliniat importanța continuării cooperării dintre Kenya și CPI, în conformitate cu Statutul de la Roma. Impunitatea rămâne o problemă în Kenya, deoarece politicienii, forțele de securitate și înalții funcționari sunt rareori trași la răspundere pentru acțiunile lor. În dialogul său cu guvernul, UE a ridicat problema execuțiilor extrajudiciare.

În plus, mulți apărători ai drepturilor omului sunt adesea intimidati, hărțuiți și plasați sub supraveghere. Mulți sunt, de asemenea, vulnerabili la incriminare și defăimare. Delegația UE și statele membre ale UE au sprijinit organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului care militează pentru încetarea impunității, precum Comisia națională pentru drepturile omului din Kenya (KNCHR) și Unitatea Medico-Legală Independentă (IMLU). Țările de Jos continuă să servească drept punct focal al UE cu privire la această chestiune și prezidează grupul lunar al apărătorilor drepturilor omului care reunește statele membre, partenerii internaționali (SUA, Canada, Norvegia, Elveția) și organizațiile societății civile active în acest domeniu.

Totodată, UE menține un dialog regulat cu societatea civilă pe tema drepturilor omului.

Kenya a făcut obiectul evaluării periodice universale în ianuarie 2015. Kenya a susținut majoritatea recomandărilor, inclusiv cele referitoare la instrumentele naționale de protecție a drepturilor omului, execuțiile extrajudiciare, genul, drepturile copiilor, asigurând totodată respectarea dreptului internațional în lupta împotriva terorismului. Cu toate acestea, Kenya a respins recomandările referitoare la ratificarea diferitelor convenții internaționale, abolirea pedepsei cu moartea, sancțiunile penale pentru infracțiuni în domeniul mass-mediei, legalizarea avortului și dezincriminarea relațiilor între persoane de același sex.

În ceea ce privește combaterea terorismului, ar trebui subliniat faptul că, fără a aduce atingere conformității cu normele general acceptate privind menținerea drepturilor omului, statul de drept trebuie să se aplice pe deplin împotriva formelor extreme de radicalism și terorism.

Lesotho

Incidentele de abuzuri în materie de drepturile omului au crescut în 2015. Starea de instabilitate după presupusa lovitură de stat din august 2014 a subminat statul de drept. Încălcările drepturilor omului includ cazuri de tortură, de tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane și degradante, execuții arbitrare, arestări preventive de lungă durată și întâzieri mari în derularea proceselor. A existat, de asemenea, o creștere a numărului de amenințări cu moartea la adresa avocaților, a părților interesate ale societății civile și împotriva altor persoane, precum și îngrădirea libertății de exprimare și a spațiului societății civile. Violența împotriva femeilor și a copiilor rămâne un motiv de îngrijorare major în această țară.

În ciuda acestei situații, indicatorii privind guvernanta, statul de drept și drepturile omului din Lesotho rămân relativ mulțumitori, conform standardelor continentale și regionale.

Instituțiile de guvernanță, cum ar fi biroul Ombudsmanului, Direcția privind corupția și infracțiunile economice și Auditorul general, sunt operaționale. Cu toate acestea, administrația publică este slabă și foarte politizată, capacitatea de gestionare comună este variabilă, iar corupția este răspândită. Combaterea corupției a fost o prioritate a fostului prim-ministru, dar guvernul actual pare a fi mai puțin interesat de acest aspect. Mai multe cauze sunt pe rol în instanțe, inclusiv cauze împotriva unor miniștri.

Încă nu a fost instituită îndelung-așteptata Comisie națională pentru drepturile omului. Cu toate acestea, în 2015, un proiect de lege în vederea operaționalizării acestei comisii a fost prezentat în cadrul Adunării naționale și se preconizează că votul va avea loc în curând.

Sectorul judiciar este relativ redus și marcat de rivalitatea internă lentă și gestionarea lentă în mod constant a cauzelor. Dna Majara, judecătoare, a fost numită președinte al Curții Supreme de Justiție din Lesotho în 2014. Se speră că aceasta va fi în măsură să pună în aplicare reformele necesare și să încurajeze autoritățile judiciare să utilizeze sistemul de gestionare a cauzelor pentru care UE a oferit un sprijin semnificativ de consolidare a capacităților. Actualul președinte al Curții de Apel, judecătorul Mosito, a devenit ținta criticilor din partea actualului prim-ministru și circulă zvonuri că ar putea fi eliberat din funcție numai pentru a fi înlocuit cu o persoană controversată.

În ceea ce privește pedeapsa cu moartea, există o tendință îngrijorătoare. Sentințele de condamnare la moarte merg automat la Curtea de Apel, unde judecătorii, care, în mod tradițional, au provenit din Africa de Sud, ar urma să comute sentințele în pedepse cu închisoarea pe viață. Însă acest lucru e pe cale de a se schimba în prezent datorită faptului că judecătorii nu mai provin în primul rând din Africa de Sud.

În Lesotho, guvernul de coaliție format din șapte partide, constituit după alegerile din februarie 2015, s-a confruntat cu provocări critice pe parcursul întregului an, în special în ceea ce privește uciderea fostului comandant al forțelor de apărare din Lesotho (LDF), generalul Mahao. Ca urmare, în iulie 2015, Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC) a hotărât să înființeze o comisie de anchetă pentru a ancheta circumstanțele privind împușcarea generalului Mahao, presupusul complot de revoltă din interiorul LDF, presupusa răpire a foștilor membri ai LDF și presupusa ucidere a unor membri ai opoziției. Activitatea comisiei de anchetă a SADC a fost împiedicată de cooperarea nesatisfăcătoare dintre martorii din rândul armatei și guvern. Organizarea simultană de către LDF a unei curți marțiale și nerespectarea hotărârilor înaltei curți militare de a elibera deținuții care trebuiau să depună mărturie în cadrul Comisiei de anchetă, a afectat, de asemenea, activitatea acesteia din urmă. Liderii partidelor de opoziție au fost în exil peste graniță, în Africa de Sud din luna mai, invocând preocupări care de securitate personală, iar membrii opoziției din parlament boicotează în prezent parlamentul.

Sprijinul UE în sectorul guvernantei din 2015 s-au axat pe furnizarea de sprijin în următoarele sectoare: justiție; protecția socială, în special pentru copiii vulnerabili; gestionarea finanțelor publice; societatea civilă; și drepturile omului. Prin intermediul IEDDO, UE a finanțat și inițiative de combatere a traficului și a violenței bazate pe gen. UE sprijină, de asemenea, un proiect privind integrarea perspectivei de gen și justiția pentru a ajuta autoritățile să facă progrese în ceea ce privește egalitatea de gen în această țară. Prin FED, UE colaborează totodată cu UNICEF în vederea furnizării de asistență tehnică către Ministerul Dezvoltării Sociale pentru a promova drepturile copiilor vulnerabili.

Principalele provocări care trebuie abordate în sectorul guvernantei includ transformarea instituțiilor de guvernanță în gardieni mai eficace ai tutorilor prerogativelor lor juridice, instituirea unei comisii naționale pentru drepturile omului care să funcționeze eficient, care să asigure o administrare eficientă a justiției, prin efectuarea de reforme și (depolitizarea armatei), să combată discriminarea împotriva femeilor, să îmbunătățească sistemele de protecție socială și să instituie un cadru juridic pentru funcționarea eficientă și liberă a societății civile.

Liberia

În cazul Liberiei, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului includ abolirea oficială a pedepsei cu moartea, promovarea și protejarea drepturilor femeilor și ale copiilor, precum și furnizarea de sprijin societății civile în eforturile acesteia de promovare a drepturilor omului. Printre obiectivele specifice se numără asigurarea accesului la sistemul de sănătate și la educație pentru femei și copii, reducerea tuturor formelor de exploatare și combaterea violenței de gen și a mortalității materne. Printre aspectele problematice se numără condițiile de detenție și numărul mare de persoane în arest preventiv, care reflectă deficiențe sistemice în cadrul mai larg al sistemului de justiție penală. Există preocupări legate de responsabilitate și transparență în sectorul public.

UE a continuat să se implice activ în domeniul drepturilor omului în 2015, inclusiv prin dialogul politic UE-Liberia. De asemenea, UE a încercat să furnizeze informații pentru dezbaterile publice pe teme precum pedeapsa cu moartea și a violenței bazate pe gen, inclusiv prin mass-media. Sprijinul practic pentru abordarea preocupărilor legate de drepturile omului a fost oferit de către UE și statele sale membre, cu proiecte specifice în domenii precum drepturile femeilor, drepturile copiilor și sectorul justiției. În mai 2015, Liberia a făcut obiectul celei de a doua evaluări periodice universale din cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite. Liberia a fost felicitată pentru eforturile depuse în lupta împotriva Ebola și pentru progresele în ceea ce privește tranziția politică pașnică în ultimii ani.

Guvernul Liberiei a recunoscut multe dintre aceste aspecte și ia măsuri pentru remedierea lor, deși a evidențiat, de asemenea, necesitatea de a respecta avizul intern pe teme cum ar fi drepturile LGBTI și pedeapsa cu moartea. În multe domenii, lipsa de resurse și de capacitate zădărnicește eforturilor de respectare a obligațiilor internaționale, inclusiv în ceea ce privește drepturile economice și sociale.

Întrucât epidemia de Ebola din Liberia a fost în mare măsură sub control până la începutul anului 2015, starea de urgență declarată în august 2014 nu a fost repetată. Organizarea alegerilor pentru Senat în decembrie 2014 a fost o indicație pozitivă a angajamentului în favoarea democrației și a dreptului la un proces echitabil, în ciuda împrejurărilor dificile în care acestea au avut loc, iar redeschiderea școlilor în februarie 2015 a marcat sfârșitul restricțiilor la scară largă, care au avut un impact direct asupra drepturilor omului.

Cu toate acestea, epidemia de Ebola a evidențiat limitările guvernului Liberiei în ceea ce privește nevoile de bază ale cetățenilor săi și a scos la lumină lipsa încrederii dintre populație și clasa conducătoare. Această lipsă de încredere este legată de lipsa de transparență și de responsabilitate, inclusiv de fenomenul răspândit al corupției la toate nivelurile serviciului public, precum și între nivelurile superioare ale puterii executive, legislative și judecătorești.

În Liberia sunt în curs de punere în aplicare mai multe proiecte cu fonduri UE prin intermediul IEDDO privind accesul la justiție al femeilor și fetelor, violența bazată pe gen și practicile tradiționale vătămătoare, inclusiv MGF. O inițiativă comunitară pentru promovarea drepturilor omului și a egalității de gen în zonele rurale din Liberia este pusă în aplicare de către Societatea Națională de Cruce Roșie Liberiană prin intermediul Crucii Roșii daneze și depune eforturi pentru a consolida capacitatea Crucii Roșii de a aborda egalitatea de gen, precum și de a combate discriminarea pe criterii de gen și vulnerabilitatea în comunitățile rurale din Lofa, Bong și Nimba. Proiectul a fost suspendat până în mai 2015 din cauza epidemiei de Ebola.

În anul 2015 au fost selectate noi proiecte pentru începerea activităților în 2016, inclusiv proiecte privind statul de drept și buna guvernare printr-o transparență sporită și acces la informații din sectorul securității și al justiției.

Prin intermediul inițiativei AWARE: Un răspuns al Africii de Vest la Ebola, UE a stabilit priorități privind sprijinul acordat sectorului educațional din Liberia. Unul dintre principalele obiective ale UE este de a asigura accesul la apă curată în școlile din Liberia și de a mobiliza comunitățile pentru a menține și a folosi corect facilitățile oferite. Un proiect organizat de „Salvați copiii” și finanțat prin intermediul Instrumentului de stabilitate european (IdS) a sprijinit participarea copiilor și a tinerilor, precum și formarea profesională.

Madagascar

În 2015, principalele priorități în domeniul drepturilor omului pentru Madagascar au fost promovarea libertăților fundamentale, promovarea drepturilor femeilor și ale copiilor și eliminarea violenței, respectarea drepturilor omului în administrația publică și justiție, sprijinirea societății civile și a apărătorilor drepturilor omului.

În 2015 au avut loc două dialoguri în temeiul articolului 8 la nivel prezidențial cu privire la funcționarea defectuoasă a sistemului judiciar în general și în special la combaterea eficientă a corupției și a traficului de Dalbergia spp., dificultățile existente în materie de libertate de exprimare și noul cod de comunicare care urmează a fi votat în iulie 2016. Alte aspecte discutate au inclus abuzuri asupra drepturilor omului și execuții ilegale în partea de sud a țării, comise de forțele de securitate în cursul represaliilor împotriva bandiților înarmați (*Dahalo*), supravegherea comunităților locale care se opun impunității acestor bandiți și lipsa participării societății civile la definirea și punerea în aplicare a politicilor sectorului public.

Alegerile municipale din 2015 au fost pașnice și rezonabile, cu o rată de participare rezonabilă (50 %) și au fost câștigate de partidul președintelui. În conformitate cu actualele eforturi de stabilizare, la 29 decembrie au avut loc alegeri pentru Senat, iar alegerile regionale vor urma în 2016.

UE acordă o atenție deosebită repetatelor încercări de a neutraliza (de sus în jos, de către sistemul de justiție corupt) sau de a uzurpa (de jos în sus, de către partidele politice) activitatea agenției de anchetă anticorupție, Bianco (susținute prin intermediul unui program în cadrul celui de-al 11-lea FED care vizează îmbunătățirea administrației pentru cetățeni) și tratamentul martorilor care vor depune mărturie cu privire la anumite cazuri de corupție (de exemplu Armand Marozafy și Patrick Zakariasy). De asemenea, UE urmărește foarte îndeaproape și efectuează misiuni pe teren pentru a evalua evoluția corupției, a traficului de arme și a abuzurilor asupra drepturilor omului comise împotriva populației de forțele de securitate în timpul operațiunilor de combatere a furtului de bovine. Pentru președintele Madagascarului, furtul vitelor (care afectează zeci de mii de vite din rasa zebu) a devenit o chestiune de banditism deschis și de criminalitate organizată care afectează economia și securitatea țării și duce la cazuri izolate de abuzuri asupra drepturilor omului. În opinia sa, numai o reformă profundă a sectorului de securitate și de justiție poate schimba în mod durabil această situație.

În 2015, dialogul cu societatea civilă s-a concentrat asupra corupției și a abuzurilor asupra drepturilor omului, dar și asupra descentralizării puterii (alegerile municipale din iulie 2015) și viitoarele nevoi de sprijin în acest context. O vizită a președintelui Rajaonarimampianina la Bruxelles în noiembrie 2015 a reprezentat o ocazie ca instituțiile europene să își exprime îngrijorarea cu privire la corupția persistentă și ritmul lent al reformelor în materie de guvernare în această țară, respectivele aspecte subminând capacitatea oamenilor de a beneficia de democrație.

Trei reuniuni ale Grupul de lucru pentru Africa al UE (COAFR) referitoare la Madagascar au contribuit la informarea statelor membre ale UE cu privire la progresele lente privind drepturile omului din această țară.

La începutul anului 2015, Madagascar s-a angajat să urmeze toate recomandările cuprinse în evaluarea periodică universală a Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU și a abolit juridic pedeapsa cu moartea (care nu a fost niciodată pusă în aplicare) în martie 2015. O altă recomandare importantă, crearea unui consiliu național pentru drepturile omului independent, este deja prevăzută în buget și este programată pentru a fi pusă în aplicare în 2016. În general, Consiliul a salutat implicarea Madagascarului în unele ameliorări privind drepturile omului, în pofida dificultăților acestei țări de a depăși criza sa politică.

În conformitate cu cele patru priorități strategice pentru drepturile omului, în 2015, UE a continuat să ofere sprijin pentru educația civică și electorală din Madagascar, să promoveze drepturile copiilor prin intermediul programului național pentru facilitarea accesului la educație și protejarea copiilor împotriva turismului sexual, a prostituției, a traficului de ființe umane și a exploatării sexuale a copiilor. UE a urmărit, de asemenea, să îmbunătățească condițiile de detenție pentru minori și a făcut demersuri pentru promovarea drepturilor femeilor prin cursuri de formare și sprijin pentru emanciparea economică și socială a femeilor celor mai vulnerabile din zonele urbane. Alte domenii de interes au constat în formarea electorală pentru alegerile locale, respectarea drepturilor omului de către funcționarii administrației publice și justiției, precum și sprijinul pentru profesiile juridice. De asemenea, au fost finanțate proiecte de îmbunătățire a condițiilor de detenție și de reintegrare socială a deținuților.

Cu ocazia Zilei drepturilor omului de la 10 decembrie, șeful Delegației UE împreună cu organizațiile societății civile din Madagascar au semnat șase noi proiecte axate pe domeniile menționate mai sus; alte opt vor urma la începutul anului 2016. S-a pus un accent deosebit pe sprijinirea grupurilor vulnerabile pentru ca acestea să poată avea acces la drepturile lor economice.

Malawi

În 2015, obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în cadrul relațiilor sale cu Malawi s-au axat pe drepturile politice, pe guvernanta democratică și pe drepturile grupurilor vulnerabile.

Situația globală a drepturilor omului în această țară a rămas destul de stabilă în 2015, iar principalele provocări continuă să se refere la egalitatea de gen și la violența împotriva femeilor și a copiilor, la numărul mare de căsătorii ale copiilor, la discriminarea pe motive de orientare sexuală, la condițiile de detenție din închisori și la drepturile economice și sociale. În plus, au existat rapoarte îngrijorătoare în 2015 privind violența împotriva persoanelor cu albinism și uciderea acestora.

În coordonarea cu alte state membre, UE s-a angajat în discuții cu Malawi pe tema drepturilor omului și a democrației, discuții care au îmbrăcat diferite forme, fiind purtate inclusiv prin intermediul dialogului politic și al cooperării periodice cu Comisia pentru drepturile omului din Malawi.

UE a acordat sprijin procesului de reformă electorală care analizează abordarea provocărilor din sistemul electoral și gestionarea alegerilor, inclusiv continuarea misiunii UE din 2014 de observare a alegerilor.

La nivel local, UE a continuat să sprijine eforturile de educație civică prin intermediul Inițiativei naționale pentru educație civică (NICE), care s-a axat pe consolidarea vocilor cetățenilor (inclusiv grupurile dezavantajate), cu scopul de a îmbunătăți transparența, responsabilitatea și capacitatea de reacție a responsabililor și furnizorilor de servicii.

În mai 2015, cu facilitarea sprijinului UE, a avut loc evaluarea performanței statului Malawi în cadrul mecanismului universal de revizuire periodică. În urma revizuirii, guvernul a acceptat 132 de recomandări și a respins 41. Majoritatea recomandărilor respinse se referă la pedeapsa cu moartea și aspecte privind LGBTI.

În ceea ce privește cooperarea financiară, Malawi a beneficiat de sprijinul UE pentru a îmbunătăți respectarea drepturilor omului în țară prin intermediul consolidării capacităților Comisiei pentru drepturile omului din Malawi. Asistența s-a concentrat în 2015 pe monitorizarea punerii în aplicare a legislației referitoare la drepturile omului și consolidarea cadrului instituțional pentru închisori. De asemenea, UE a furnizat sprijin pentru anchete la fața locului și abordarea bazată pe drepturile omului în analiza bugetară.

UE a continuat să sprijine agenda privind egalitatea de gen prin intermediul proiectului dedicat egalității de gen și emancipării femeilor (GEWE), în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, precum și prin colaborarea la o scară mai redusă cu ONG-uri locale. Prin intermediul activităților sale de promovare, programul a contribuit la finalizarea și adoptarea de către Parlament a noii legi privind căsătoria, divorțul și relațiile de familie, care stabilește vârsta legală pentru căsătorie la 18 ani.

UE și statele sale membre au continuat să acorde sprijin organizațiilor societății civile locale care militează pentru drepturile persoanelor aparținând minorităților și ale grupurilor vulnerabile, inclusiv persoanele LGBTI și persoanele cu handicap. Problema drepturilor copiilor este, de asemenea, abordată prin proiecte care sprijină îmbunătățirea sistemelor de protecție a copilului.

Mali

În Mali au avut loc două evenimente majore în 2015, și anume semnarea Acordului pentru pace și reconciliere din Mali de către coaliția de coordonare a grupărilor armate la 15 mai și 20 iunie și o intensificare la nivelul țării insecurității și atacurilor teroriste, care s-au extins în mod periculos către sud.

În cuprinsul concluziilor Consiliului Afaceri Externe din 9 februarie s-a reafirmat angajamentul UE față de sprijinirea Mali pe drumul către dezvoltare, pace, reconciliere și stabilitate. O parte integrantă a acestui sprijin este faptul că guvernul malian înregistrează progrese în ceea ce privește guvernanta, democrația, statul de drept, reforma sectorului justiției și al securității și lupta împotriva impunității. Eforturile de stabilizare trebuie să vizeze crearea securității pentru populație, mai ales în cazul femeilor și copiilor.

Reprezentantul Special al UE pentru Sahel, Ángel Losada, numit recent în funcție, a efectuat prima sa vizită oficială la Bamako, în perioada 17-18 decembrie, pentru a sublinia importanța Mali pentru UE, precum și importanța respectării drepturilor omului și a problemelor legate de securitate.

Comisarul UE pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor, dl Stylianides, a vizitat Mali la 17 februarie și a purtat discuții cu președintele Keita privind problemele aferente penuriei de alimente și malnutriției infantile cu care se confruntă populația din Mali.

Prioritățile UE în materie de democrație vizează consolidarea statului Mali și prezența sa pe teren, în special în partea de nord. Urmărirea acestui obiectiv implică furnizarea de sprijin autorităților maliene pentru asigurarea unor procese electorale libere și transparente, a egalității de gen, a bunei guvernante (inclusiv lupta împotriva corupției și îmbogățirea ilicită), a reformei sectorului judiciar și a modernizării și profesionalizării forțelor de securitate din Mali prin intermediul reformei sectorului de securitate.

Drepturile omului sunt integrate în toate aspectele acestui sprijin, întrucât respectarea și promovarea drepturilor fundamentale reprezintă singura modalitate de a ajunge la o încetare durabilă a crizei actuale, la consolidarea structurilor statale și la consolidarea serviciilor.

UE joacă un rol major în procesul de monitorizare a acordului de pace, iar în prezent prezidează subcomitetul de dezvoltarea socioeconomică din cadrul *Comité de suivi de l'Accord* (Comitetul de monitorizare a acordului, CSA). Acest angajament față de pace și stabilitate este demonstrat, de asemenea, printr-o contribuție activă la dialogul politic privind drepturile omului, care implică autoritățile, societatea civilă și grupurile armate din Mali într-un proces de consultare și de negociere politică. Misiunile din cadrul Politicii de securitate și apărare comună (PSAC), misiunea UE de instruire (EUTM) și misiunea UE de consolidare a capacităților în Mali (EUCAP Sahel Mali) au integrat, de asemenea, module referitoare la drepturile omului în cursurile lor de formare.

Cei 15 membri ai Comisiei pentru adevăr, justiție și reconciliere au fost numiți la 14 octombrie 2015, deși comisia nu este încă operațională.

Legea de stabilire a cotelor de gen pentru funcționarii publici aleși și desemnați a intrat în vigoare în luna decembrie și a marcat începutul unei noi ere pentru egalitatea de gen în sectorul public din Mali.

La nivel operațional, UE a luat măsuri pentru a promova și proteja drepturile omului în mai multe rânduri în 2015. De exemplu, prin intermediul grantului IEDDO de urgență, un apărător al drepturilor omului și familia sa au fost duși temporar într-un loc sigur din afara țării.

Alte inițiative din cadrul IEDDO s-au axat pe aspecte cum ar fi copiii străzii, drepturile deținuților și sprijinirea societății civile în rolul său de monitorizare a abuzurilor privind drepturile omului.

Comisiei naționale pentru drepturile omului i-a fost acordat un grant în valoare de 250 000 EUR pe o perioadă de doi ani cu scopul de a sprijini activitățile de audit statutar și reformă ale acesteia. În plus, în 2015 au fost semnate patru mari contracte de grant în valoare totală de 1 500 000 EUR, acoperind căsătoriile forțate, abuzul și exploatarea copiilor și promovarea cetățeniei în rândul tinerilor (în special în nord).

Delegația UE la Bamako și statele membre ale UE au continuat să participe la proiectul pentru sprijinirea procesului electoral (PAPEM). Amânate în 2015, alegerile administrative ar trebui să aibă loc în 2016. În 2015, activitatea în cadrul PAPEM s-a concentrat pe realizarea unui recensământ al populației destinat serviciului stării civile, cu scopul de a îmbunătăți domeniul unor alegeri libere, reprezentative și transparente.

Fonduri speciale din partea celui de-al 10-lea FED au fost alocate pentru reforma sectorului justiției sprijinită de UE. Programul urmărește să ofere asistență structurală pentru reabilitarea centrelor de detenție și o abordare pe mai multe niveluri a procesului de reformă a sectorului justiției.

Mauritania

Obiectivele UE în 2015 în materie de drepturile omului au continuat să se axeze pe o serie de priorități pentru Mauritania, cum ar fi îmbunătățirea sistemului de justiție, lupta împotriva sclaviei, discriminarea minorităților etnice și discriminarea pe considerente de gen, statutul ONG-urilor, abolirea pedepsei cu moartea, lupta împotriva torturii, a maltratării și a disparițiilor forțate. De asemenea, a fost acordată o atenție specială conflictelor etnice și libertății de exprimare (religioasă).

Două evoluții legislative importante au avut loc în 2015: adoptarea a două legi, una pentru incriminarea torturii și a altor pedepse inumane sau practici pline de cruzime ca fiind crime împotriva umanității, iar cealaltă pentru instituirea unui mecanism național preventiv (MNP) pentru prevenirea torturii și a relelor tratamente. Adoptarea unei noi legi împotriva sclaviei a înlocuit-o pe cea din 2007 dublând pedeapsa maximă cu închisoarea pentru infracțiunea de sclavie de la 10 la 20 de ani. De asemenea, Mauritania a recunoscut în cele din urmă dreptul organizațiilor societății civile (dar numai al celor care îndeplinesc o serie de criterii) să depună plângeri în instanță ca parte civilă în numele victimelor. Acesta a prevăzut, de asemenea, asistență juridică gratuită pentru victime și a făcut trimitere la dreptul lor la despăgubiri.

O evoluție îngrijorătoare a fost adoptarea de către Consiliul de miniștri a unui proiect de lege privind asociațiile fără efectuarea în prealabil a unei consultări publice cu societatea civilă; proiectul menține sistemul actual, care necesită obținerea unei autorizări prealabile și acordă competențe discreționare Ministerului Internelor în raport cu ONG-urile și partidele politice.

În ciuda progreselor juridice și instituționale înregistrate în domeniul drepturilor omului în ultimii ani, în special prin adoptarea unor convenții internaționale, comunitatea internațională a continuat să își exprime îngrijorările puternice în mai multe domenii, subliniind lipsa oricărei puneri în aplicare efective a legislației. Problemele persistente includ controlul guvernamental asupra sistemului judiciar; impunitatea și lipsa responsabilității; tratamentul abuziv din partea autorităților de aplicare a legii; limitarea libertății de întrunire; violența împotriva femeilor; căsătoriile copiilor, căsătoriile timpurii și căsătoriile forțate; discriminarea rasială și etnică; și munca copiilor. Condițiile de detenție inumane, arestările arbitrare și arestarea preventivă îndelungată necesită încă să fie abordate.

În iunie 2015, Comitetul OIM pentru aplicarea standardelor (CAS) a examinat respectarea de către Mauritania a Convenției privind munca forțată, axându-se pe problema actuală a sclaviei.

Evaluarea periodică universală a ONU pentru drepturile omului în Mauritania a avut loc la Geneva în noiembrie 2015. Majoritatea recomandărilor au avut ca obiect eliminarea practicilor actuale ale sclaviei, traficului de persoane și a torturii, abolirea pedepsei cu moartea, combaterea mutilării genitale a femeilor (MGF), emanciparea femeilor, protejarea drepturilor femeilor și copiilor, precum și ratificarea mai multor instrumente esențiale privind drepturile omului.

Dialogul periodic dintre UE și autoritățile și apărătorilor drepturilor omului este una dintre principalele axe ale activității delegației UE în Mauritania. În 2015 au avut loc două reuniuni oficiale ale UE cu apărătorii ai drepturilor omului și două sesiuni de dialog politic cu guvernul în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, care a inclus, de asemenea, aspecte legate de drepturile omului.

UE a oferit sprijin pentru redactarea unei noi legi pentru prevenirea tuturor formelor de violență împotriva femeilor, deși transmiterea acesteia către Parlament a fost amânată. Delegația UE a subliniat în mod repetat importanța adoptării legii respective. Acesta a susținut, de asemenea, necesitatea unei mai bune puneri în aplicare a justiției pentru minori, în special alternativele la încarcerarea tinerilor la un loc cu adulții.

Următoarele incidente au fost deosebit de importante, făcând obiectul unor declarații locale emise de UE: impasul în cauza lui Cheikh Ould Mohamed Ould M'kheitir, blocat în stadiul recursului, după ce acesta fusese condamnat la moarte pentru apostazie la sfârșitul lui 2014; și condamnarea liderilor mișcării împotriva sclaviei *Initiative de Resurgence du Mouvement Abolitionniste*, Biram Ould Dah Abeid și Brahim Bilal Ramdhane, la doi ani de închisoare pentru participarea la o demonstrație neautorizată împotriva sclaviei și a practicilor de expropriere a terenurilor.

În 2015 au fost puse în aplicare trei proiecte în cadrul IEDDO. Acestea au acoperit priorități strategice esențiale, precum prevenirea violențelor împotriva tinerelor femei angajate ca servitoare, emanciparea economică a foștilor sclavi, precum și sprijinirea conviețuirii pașnice a comunităților și rezolvarea diferendelor privind terenurile.

Republica Mauritius

Obiectivele UE pentru drepturile omului și democrație în contextul relațiilor sale cu Republica Mauritius vizează promovarea în continuare a respectului pentru drepturile omului, democrație și statul de drept, cu un accent deosebit pe violența bazată pe gen și pe violența împotriva copiilor. Pe tot parcursul anului 2014, UE a continuat să participe la discuții cu Republica Mauritius pe tema drepturilor omului și a democrației, discuții care au îmbrăcat diferite forme, fiind purtate inclusiv prin intermediul dialogului politic, al dialogului pe marginea politicilor și al cooperării pentru dezvoltare. Izbucnirea cazurilor de corupție a stârnit îngrijorare cu privire la aspectele de guvernanță din această țară. Guvernul a declarat că transparența și buna guvernare reprezintă o prioritate esențială. Cu toate acestea, unele acțiuni ale guvernului au fost etichetate de către opoziție ca vendete politice. Retrogradarea Republicii Mauritius în lista de observare de nivel 2 din cadrul raportului anual pentru 2015 al Departamentului de Stat al SUA privind traficul de persoane (TIP) reprezintă un motiv de îngrijorare.

UE a întreprins un demers în aprilie 2015 privind aderarea Republicii Mauritius la Tratatul ONU privind comerțul cu arme. Mauritius a aderat la acest tratat în iulie 2015. În octombrie 2015, Guvernul din Mauritius a depus instrumentul său de aderare la Convenția privind munițiile cu dispersie. De asemenea, UE a întreprins un demers privind prioritățile UE în cadrul Comisiei a III-a a ONU.

UE a dat publicității declarații ale ÎR/VP cu ocazia Zilei internaționale împotriva pedepsei cu moartea.

În timpul anului, UE și-a continuat și intensificat dialogul neoficial cu organizațiile societății civile, participând și contribuind financiar la campanii de promovare a drepturilor femeilor, în vederea revirimentului, la nivel național, al reacțiilor privind violența bazată pe gen, precum și în vederea sporirii sensibilizării publicului și inițierii unui dialog public.

În ceea ce privește cooperarea financiară, Republica Mauritius beneficiază de finanțare din liniile bugetare tematice ale UE pentru sprijinirea actorilor nestatali. În urma unei cereri de propuneri anunțate în 2013, delegația UE pune în aplicare patru contracte cu ONG-uri active în domeniul drepturilor copiilor și femeilor.

În 2015, Mauritius a primit un pachet în valoare de 0,1 milioane EUR în cadrul IEDDO pentru punerea în aplicare a acțiunilor începând din 2016. Programarea acestor fonduri va fi stabilită după consultări cu apărătorii drepturilor omului și cu alte părți interesate relevante. În plus, UE a continuat să ofere sprijin financiar Republicii Mauritius prin intermediul programului de sprijin bugetar în valoare de 86 de milioane EUR. În cadrul acestui program, doi dintre indicatori se referă la promovarea sănătății materne și reducerea mortalității infantile.

Mozambic

Tensiunile politice și conflictele armate locale care au urmat alegerilor din octombrie 2014 au persistat în cursul anului 2015. Acest lucru a creat presiuni suplimentare asupra procesului democratic și de reconciliere și un mediu în care încălcările drepturilor omului sunt din ce în ce mai probabile, în ciuda acțiunilor pozitive întreprinse de autoritățile mozambicane în anumite domenii.

Misiunea UE de observare a alegerilor în Mozambic a efectuat o vizită în luna februarie și și-a prezentat raportul final cu principalele recomandări pentru viitoarele alegeri. În plus, UE a continuat să ofere sprijin organizațiilor societății civile care activează în domeniul drepturilor omului, al educației civice, al libertății de informare și al democrației, precum și Parlamentului. În ceea ce privește statele membre, Portugalia a organizat vizite de schimb de experiență între parlamentele din Republica Mozambic și din Portugalia, iar Finlanda a susținut o cercetare pe teme de politică referitoare la democratizare la nivelul universităților locale.

În ceea ce privește statul de drept, o versiune revizuită a Codului Penal a intrat în vigoare în iunie 2015, legalizând avortul și eliminând acuzațiile referitoare la „acte împotriva naturii”, ceea ce a fost interpretat în sens larg ca fiind o dezincriminare a homosexualității. Codul simplifică o serie de proceduri penale, reduce timpul de detenție preventivă și prevede pedepse neprivative de libertate.

UE și o serie de state membre au sprijinit consolidarea capacităților în sectorul justiției. UE a oferit sprijin pentru Parchet, biroul anticorupție și Curtea Supremă. Portugalia a organizat cooperarea între procurorii generali. Germania a sprijinit descentralizarea sistemului de justiție, a Ombudsmanului și a Comitetului de etică. UE, Italia și Suedia a sprijinit, de asemenea, inițiative pentru îmbunătățirea accesului la un sistem judiciar favorabil incluziunii.

În ceea ce privește libertatea de exprimare, Mozambic a coborât cu șase poziții în clasamentul mondial al libertății presei pe 2015 (85/180). Cu toate acestea, Mozambicul a adoptat o lege privind accesul la informații, care fusese considerat anterior ca fiind o deficiență majoră. UE și în special Suedia au sprijinit eforturile societății civile de a contribui la noua lege și reglementarea acesteia și împreună cu statele membre ale G14, a desfășurat un dialog periodic cu guvernul pentru a include un drept de informare în cadrul de evaluare a performanței pentru sprijinul bugetar general. De asemenea, UE a promovat diseminarea informațiilor prin sprijinirea Forumului național pentru posturile de radio comunitare.

În martie, Gilles Cistac, profesor de drept constituțional, a fost asasinat. Profesorul era cunoscut pentru opiniile sale juridice cu privire la constituționalitatea propunerii RENAMO de provincii autonome. În august, un jurnalist, Paulo Machava, a fost împușcat mortal, dar motivele nu sunt încă cunoscute cu certitudine. Anchetele efectuate în urma asasinării nu au dat încă rezultate, iar UE continuă să urmărească îndeaproape această problemă, precum și uciderea judecătorului Silica în 2014.

În august, a avut loc un proces de calomnie intens mediatizat împotriva renumitului profesor universitar Carlos Nuno Castel-Branco, care a publicat o postare pe Facebook prin care îl critica pe fostul președinte Guebuza, și a jurnalistului Fernando Mbanze, care a republicat textul. Ambii inculpați au fost achitați. Cu toate acestea, procurorul a formulat ulterior un recurs împotriva ambelor verdicte. Procesul a fost observat de mai multe state membre.

S-au întreprins, de asemenea, eforturi în sprijinul libertății de asociere, al organizațiilor societății civile și al platformelor care solicită responsabilitatea la nivel național, inclusiv sprijin pentru crearea de sindicate ale lucrătorilor.

UE și câteva state membre sprijină, de asemenea, activitățile legate de egalitatea de gen și emanciparea femeilor, punând accentul pe căsătoria copiilor și violența bazată pe gen. Aproape 50 % din fetele din Mozambic continuă să se căsătorească înainte de vârsta de 18 ani. Căsătoria copiilor este ilegală, dar nu este pedepsită prin lege. În decembrie a fost adoptată de guvern o strategie națională pentru prevenirea și eliminarea căsătoriei copiilor. Alte domenii de activitate ale UE includ sprijin pentru accesul la educație, participarea politică a femeilor și asistență juridică. UE și mai multe state membre furnizează sprijin pentru ONG-urile, sindicatele și activitățile guvernamentale care vizează sensibilizarea publicului cu privire la drepturile copilului și riscul de abuz, facilitând totodată accesul la educație și la serviciile sociale.

Cea de a doua evaluare periodică universală a Mozambicului a avut loc la 19 ianuarie 2016. Pe când raportul guvernului a subliniat condițiile de detenție și închisorile suprapopulate ca fiind una dintre principalele provocări, raportul paralel al organizațiilor societății civile s-a axat pe domenii precum accesul la justiție, drepturile minorităților sexuale, drepturile comunității și libertatea de exprimare. De la ultima evaluare periodică universală din 2011, Mozambicul a luat măsuri pentru a consolida în continuare drepturile omului, precum ratificarea Protocolului opțional la Convenția ONU împotriva torturii și adoptarea unei legi privind accesul la informații. Cu toate acestea, Mozambicul nu și-a îndeplinit încă angajamentul de a ratifica Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și protocolul opțional la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Nu au fost prelungite nici invitațiile permanente la procedurile speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului. Semnalarea continuă a detențiilor arbitrare, a utilizării excesive a forței de către poliție și chiar a unor asasinat sugerează că recomandările pentru abordarea acestor aspecte nu au fost probabil urmate în mod satisfăcător. Raportorul special privind execuțiile extrajudiciare, sumare sau arbitrare a așteptat un răspuns din partea guvernului cu privire la o vizită începând din 2008.

Rapoartele privind persecutarea persoanelor cu albinism (asasinate pentru ceremonii de magie neagră) în anumite părți ale țării au reprezentat, de asemenea, un motiv de îngrijorare în cursul anului 2015. Guvernul a numit un comitet care să elaboreze măsuri pentru protejarea persoanelor care suferă de albinism și sunt planificate campanii de sensibilizare cu privire la albinism.

Namibia

Namibia dispune de un cadru legislativ avansat pentru protecția drepturilor omului și este parte la majoritatea convențiilor internaționale pe această temă. Este, de asemenea, una dintre puținele țări care au adoptat un plan de acțiune în domeniul drepturilor omului. Namibia a pus în aplicare numeroase recomandări ale evaluării periodice universale și admite, de asemenea, deficiențe majore în ceea ce privește situația persoanelor LGBTI. Însă punerea în aplicare a drepturilor sociale și economice este nesatisfăcătoare. În 2011, evaluarea periodică universală a evidențiat deficiențe majore în ceea ce privește accesul la justiție, situația din centrele de detenție, protecția minorităților (în special a populației san), precum și violența bazată pe gen.

Țara se clasează pe o poziție bună în indicele libertății presei, precum și în indicele Ibrahim al guvernantei în Africa. În ultimul an, Namibia a sporit considerabil participarea femeilor la viața politică. Cu toate acestea, șomajul, sărăcia și inegalitatea continuă să fie principalele provocări cu care se confruntă Namibia, afectând totodată situația drepturilor omului în această țară⁹. Acest context socioeconomic, asociat cu abuzul de droguri și de alcool, cu o educație insuficientă și cu anumite atitudini sociale favorizează un climat în care violența împotriva femeilor și fetelor ajunge la niveluri semnificative.

Un pas înainte cu privire la drepturile copiilor a fost făcut odată cu adoptarea, în martie 2015, a mult-așteptatei legi privind îngrijirea și protecția copilului. Acesta ar trebui să intre în vigoare în 2016. UE și statele sale membre vor urmări îndeaproape punerea în aplicare a legii. Dialogul recent dintre UE și guvern cu privire la toate formele de violență împotriva copiilor și femeilor, desfășurat la 26 noiembrie 2015, a confirmat că Namibia este pe deplin conștientă de aceste probleme. Discuțiile s-au axat în principal pe căsătoriile copiilor, pe căsătoriile timpurii și pe cele forțate, care au fost incriminate în legislația națională a Namibiei de la dobândirea independenței. Cu toate acestea, încă există anumite probleme privind violența împotriva copiilor în comunitățile indigene (și mai ales în rândul populației san).

O provocare care persistă în legătură cu drepturile copilului se referă la eliberarea de certificate de naștere, deoarece acestea sunt eliberate automat în spitale și, prin urmare, cei născuți la domiciliu sau în zone îndepărtate sunt excluși.

În ceea ce privește populațiile indigene, noul guvern a luat unele măsuri importante în 2015. O persoană de etnie san a fost numită ministru adjunct pentru comunitățile marginalizate în cabinetul președintelui pentru a examina, în special cazul populației san și al altor comunități marginalizate. În iunie 2015, biroul Ombudsmanului a finalizat o Carte albă privind drepturile comunităților marginalizate. De asemenea, Ombudsmanul a făcut lobby pentru includerea drepturilor comunităților marginalizate în planul național de acțiune privind drepturile omului pentru perioada 2015-2019.

---

⁹ 29 % din populația Namibiei este considerată a fi săracă sau foarte săracă, valoarea coeficientului Gini este de 0,58, iar rata șomajului de 33,8 %.

Verdictul în procesul Caprivi pentru trădare a fost în cele din urmă comunicat în septembrie 2015. Fiind cel mai îndelungat proces din Namibia referitor la un atac armat secesionist în fâșia Caprivi, ar fi fost o pată pe istoricul Namibiei în domeniul drepturilor omului din ultimii ani. Este un proces unic în istoria juridică a Namibiei, implicând un număr fără precedent de acuzați care au fost judecați pentru un total de 278 de capete de acuzare pe o durată de aproape 12 ani. În urma procesului au fost achitate 35 de persoane acuzate de înaltă trădare, omor și tentativă de omor, iar 30 de persoane au fost găsite vinovate de aceleași acuzații. Persoanele achitate, după ce au petrecut 12 ani în închisoare, au demarat procesul de acțiune civilă împotriva statului pentru detenție ilegală.

În 2015, pe lângă efectuarea de demersuri cu privire la aspecte legate de drepturile omului, UE și statele sale membre au sprijinit activitățile din Namibia privind prevenirea torturii, consolidarea Parlamentului, egalitatea de gen, drepturile copiilor, populațiile indigene și consolidarea capacităților pentru ONG-uri și pentru cei care lucrează în domeniul drepturilor civile. Grupul de lucru al UE pentru drepturile omului se reunește în mod regulat pentru a discuta despre democrație și drepturile omului. În 2015, Uniunea Europeană a finanțat un program de consolidare a performanțelor și a responsabilității interne a parlamentului, astfel încât să sprijine implicarea sa în agenda de dezvoltare a Namibiei. De asemenea, UE susține un proiect în vederea consolidării contribuției societății civile la dezvoltarea durabilă și la justiția socioeconomică în Namibia. Un al treilea program al UE în Namibia se axează pe asistența acordată guvernului, în special Ministerului Educației, pentru a asigura accesul echitabil la educație de calitate, furnizarea de servicii educaționale eficiente la niveluri mai scăzute de educație și reducerea inegalităților în materie de acces la școli, precum și calitatea prin intermediul planificării bazate pe necesități. Prin intermediul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) și al liniei bugetare tematice privind societatea civilă și autoritățile locale (CSO-LA), UE sprijină, de asemenea, ONG-urile namibiene și europene în punerea în aplicare a mai multor proiecte în următoarele domenii: accesul la justiție; alegerile și educația votanților; violența bazată pe gen; orfanii și copiii vulnerabili, inclusiv copiii cu handicap auditiv; adolescenții vulnerabili, inclusiv cei care au contractat HIV/SIDA; aspecte LGBTI; și promovarea procesului de descentralizare.

Niger

Situația drepturilor omului în Niger nu a înregistrat progrese în 2015, în ciuda unor eforturi întreprinse de autorități. Acest lucru se datorează în principal deficiențelor instituționale adânc înrădăcinate și deteriorării situației de securitate, care împiedică punerea în aplicare a reformelor structurale și a drepturilor internaționale ale omului. În plus, întrucât este una dintre principalele țări de tranzit din Africa de Vest spre Europa, Niger trebuie să se ocupe de migrația neregulamentară și de traficul conex, precum și de persoanele repatriate și de migranții blocați din alte țări.

Prezența sporită a grupării Boko Haram în sud-est reprezintă un important factor agravant, existând zilnic atacuri împotriva populației civile și a forțelor de securitate. Lupta împotriva grupării Boko Haram a provocat, de asemenea, încălcări ale drepturilor omului de către forțele de securitate, care nu sunt întotdeauna pregătite să respecte normele internaționale. Acest lucru a fost evident în modul de tratare de către forțele de securitate a strămutărilor masive de populație și în arestarea a sute de persoane, inclusiv copii, apărători ai drepturilor omului și jurnaliști.

Situația de securitate, starea de urgență declarată în regiunea Diffa și climatul preelectoral tensionat (au avut loc alegeri prezidențiale și legislative în februarie 2016) au dus la unele abuzuri de putere ale instituției responsabile de securitate, în special în ceea ce privește libertatea de exprimare, de întrunire și libertatea presei. Demonstrațiile violente anti-Charlie Hebdo din ianuarie 2015 au provocat distrugerea a numeroase biserici și proprietăți creștine și au dus la moartea a zeci de persoane. În ciuda reacției rapide a autorităților, această creștere bruscă a violenței demonstrează prezența din ce în ce mai numeroasă a religiei în viața socio-economică a țării și răspândirea semnificativă a convingerilor radicale. În plus, sfârșitul anului a fost marcat de anunțarea unei lovituri de stat eșuate, demonstrând încă o dată climatul politic tensionat.

Discriminarea și violența împotriva femeilor se manifestă în continuare în Niger. Deși sunt conștiente de consecințele creșterii demografice necontrolate, autoritățile din Niger se confruntă cu ponderea tradițiilor și, prin urmare, nu sunt în măsură să realizeze progrese care să permită femeilor să beneficieze de un nivel mai bun al educației. Acest lucru a fost pus în evidență de incapacitatea Adunării Naționale de a realiza progrese referitoare la codul familiei în ceea ce privește aspectele legate de căsătoriile copiilor, căsătoriile timpurii și cele forțate, precum și de faptul că a fost imposibilă ridicarea rezervelor din partea Nigerului cu privire la Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW).

Prioritățile UE în domeniul drepturilor omului în Niger includ respectarea principiilor democratice și a statului de drept; consolidarea sistemului judiciar, în special accesul la justiție și condițiile de detenție; și protecția drepturilor femeilor și ale copiilor. Aceste priorități sunt prezentate în inițiative specifice, cum ar fi planul de acțiune privind egalitatea de gen și foaia de parcurs pentru cooperarea cu societatea civilă. Reuniunile de dialog politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou au fost un instrument esențial prin care UE a comunicat guvernului îngrijorările sale în materie de drepturile omului. Delegația UE în Niamey a fost, de asemenea, în contact cu autoritățile nigeriene în legătură cu pregătirile pentru evaluarea periodică universală a ONU privind drepturile omului, care a avut loc în ianuarie 2016.

Merită subliniate o serie de acțiuni care au avut loc în 2015. Cu ocazia Zilei internaționale a drepturilor omului, Delegația UE de la Niamey a desfășurat două inițiative legate de lupta împotriva tuturor formelor de violență împotriva femeilor și a copiilor, punând accentul pe căsătoriile copiilor, căsătoriile timpurii și forțate și mutilarea genitală a femeilor (MGF). În cadrul IEDDO au fost aprobate patru noi proiecte care vizează îmbunătățirea condițiilor de detenție, inclusiv condițiile de viață ale minorilor aflați în detenție și combaterea căsătoriilor copiilor. Misiunea EUCAP Sahel Niger continuă să formeze forțele de securitate și anumite părți interesate din domeniul justiției în ceea ce privește punerea corectă în aplicare a legislației de combatere a terorismului, cu respectarea deplină a drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar, a dreptului penal și protecția victimelor și a grupurilor vulnerabile, cum ar fi femeile, copiii și refugiații.

Nigeria

În 2015, implicarea UE referitoare la drepturile omului și democrația din Nigeria s-a axat în special pe prioritățile anului, cum ar fi alegerile prezidențiale, insurgența în curs a grupării Boko Haram, reforma sectorului de securitate și a sectorului judiciar, abolirea pedepsei cu moartea și drepturile copiilor.

Alegerile generale din 2015 au fost istorice, opoziția câștigând pentru prima dată de la tranziția de la regimul militar din 1999, cu un transfer pașnic al puterii. Poporul nigerian a demonstrat un angajament în favoarea democrației și a oferit un exemplu pentru alte țări africane. Cu toate acestea, trebuie subliniat, de asemenea, că alegerile deosebit de competitive au fost marcate de incidente de violență, de abuzuri ale autorităților aflate la guvernare și de tentative de manipulare. S-a raportat un număr de 160 de persoane ucise în urma violenței legate de alegeri. UE a desfășurat o misiune de observare a alegerilor (MOA), apreciată de diferitele părți interesate din alegeri pentru contribuția sa pozitivă la consolidarea democrației în Nigeria.

Noul președinte, Muhammadu Buhari, care și-a preluat funcția la sfârșitul lunii mai, a subliniat angajamentul noului guvern față de drepturile omului, în special în ceea ce privește lupta împotriva rebeliunii conduse de gruparea Boko Haram care a continuat să ducă la încălcări grave ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar în 2015. În ciuda progreselor realizate de forțele armate nigeriene și cele din țările vecine și a recuperării majorității zonelor controlate de Boko Haram, insurgenții au continuat să vizeze civilii prin atacuri cu bombe și sinucigașe, precum și prin asasinat, torturi, violuri, căsătorii forțate, recrutarea copiilor-soldați și distrugerea școlilor și a proprietății. Peste 3 600 de civili au murit ca urmare a atacurilor comise de Boko Haram în 2015. Gruparea teroristă și-a extins, de asemenea, atacurile și în țările învecinate Ciad, Niger și Camerun, devenind o amenințare regională la adresa păcii și a securității. Impactul umanitar ca urmare a violențelor este raportat ca reprezentând criza cu evoluția cea mai rapidă din Africa, cu un număr estimat de 2,2 milioane de persoane strămutate în interiorul țării și peste 190 000 de nigerieni care au fugit în țările învecinate.

Abordarea dură a rebeliunii de către armata nigeriană a continuat. Într-un raport publicat în iunie 2015, Amnesty International a afirmat că armata nigeriană a ucis ilegal peste 1 200 de persoane, iar 7 000 de bărbați și băieți au decedat în detenție militară. Raportul a solicitat o anchetă privind crimele de război comise de ofițerii de rang înalt din armata nigeriană. Presupusele execuții în masă a sute de protestatari musulmani și iți aparținând grupului Mișcarea Islamică din Nigeria din Zaria, statul Kaduna, de către armata nigeriană în decembrie 2015 sunt, de asemenea, extrem de îngrijorătoare. Armata nigeriană a fost, de asemenea, criticată sever după ciocnirile violente care au avut loc în orașul Zaria din nordul statului Kaduna, în decembrie 2015, în urma cărora purtătorul de cuvânt al SEAE a făcut o declarație solicitând lansarea unei anchete minuțioase pentru identificarea celor responsabili și aducerea lor în fața justiției. Potrivit unui raport ulterior publicat de *Amnesty International* în aprilie 2016, peste 350 de persoane au fost ucise în urma confruntărilor dintre membrii Mișcării Islamice din Nigeria (IMN) și armata nigeriană.

Încălcarea drepturilor copiilor a rămas o problemă în Nigeria. În conformitate cu constatările anchetei privind violența nigeriană împotriva copiilor (VACS), 60 % dintre copiii cu vârsta sub 18 ani au suferit o anumită formă de violență fizică, emoțională sau sexuală. VACS, publicat în 2015 și susținut de UE, a fost primul de acest tip în Africa de Vest. În plus, raportul anual al Secretarului General al ONU privind copiii și conflictele armate a plasat Boko Haram pe lista părților care recrutează sau utilizează copii,ucid sau mutilează copiii, comit violuri și alte forme de violență sexuală împotriva copiilor sau comit atacuri asupra școlilor și/sau spitalelor.

S-au înregistrat unele progrese în domeniul legislativ, o serie de legi promițătoare fiind adoptate înainte de predarea puterii de către fostul președinte Goodluck Jonathan în mai 2015, inclusiv legea privind administrarea justiției penale, care stabilește un cadru cuprinzător pentru reforma sectorului, precum și legea de interzicere a violenței împotriva persoanelor, care abordează violența împotriva femeilor și a fetelor. Legea privind interzicerea torturii și legea privind persoanele cu handicap se află într-un stadiu avansat în cadrul Adunării naționale.

Întrucât noul guvern nu a fost numit și nu și-a preluat funcția până la 11 noiembrie, în 2015 nu s-a putut organiza niciun dialog ministerial oficial între UE și Nigeria, nici dialogul UE-Nigeria privind drepturile omului. Dar Grupul de lucru UE pentru drepturile omului de la nivel local s-a reunit periodic și a lansat invitații mai multor activiști și profesioniști din domeniul drepturilor omului, într-un efort de a-și continua colaborarea cu societatea civilă.

În plus, UE și statele sale membre au întreprins o serie de acțiuni în 2015, la nivel local și central, pentru a dinamiza înregistrarea unor noi progrese în domeniul drepturilor omului și al democrației. La 9 februarie 2015, Consiliul Afaceri Externe a prezentat concluzii privind rebeliunea condusă de gruparea Boko Haram, fiind publicate numeroase declarații ale ÎR/VP și ale purtătorului de cuvânt al acesteia cu privire la alegeri, la atacurile mortale comise de Boko Haram și grațierea acordată unui deținut condamnat la moarte. În 2015, Nigeria a făcut obiectul dezbaterilor de urgență din cadrul Parlamentului European de două ori: în ianuarie pentru abordarea atrocităților din nordul Nigeriei, iar în octombrie pentru abordarea situației dificile a copiilor afectați de rebeliunea în curs. Prin intermediul IEDDO, s-a lansat un nou proiect pentru a promova adoptarea legii privind moratoriul referitor la pedeapsa cu moartea și pentru a menține campaniile strategice în favoarea abolirii pedepsei cu moartea, pe lângă furnizarea de servicii juridice *pro bono* prizonierilor condamnați la moarte sau care riscă să fie condamnați la moarte. Alte patru proiecte IEDDO au fost lansate în 2015, vizând drepturile copiilor. UE a efectuat demersuri pe lângă Ministerul Afacerilor Externe din Nigeria în sprijinul priorităților și inițiativelor UE, în special cele ale celui de al 29-lea Consiliu pentru drepturile omului. Pentru comemorarea Zilei Internaționale a Drepturilor Omului 2015, Franța și delegația UE au organizat un eveniment privind violența împotriva femeilor și a fetelor cu proiecția filmului „Bărbatul care repară femeile” și cu participarea activă, în rândul vorbitorilor, a laureatului premiului Saharov, Hauwa Ibrahim.

Rwanda

Principala evoluție din domeniul drepturilor omului în 2015 a fost depunerea oficială a instrumentului de ratificare a Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii (OPCAT) la 1 iulie 2015 (cu intrare în vigoare la 30 iulie 2015). Deși aceasta mai trebuie să fie urmată de instituirea unui mecanism preventiv național, ratificarea OPCAT reprezintă un angajament oficial semnificativ din partea Rwandei pentru prevenirea abuzurilor privind drepturile omului, cum ar fi tortura, prin deschiderea către supravegherea internațională oficială.

După cum s-a subliniat în cadrul evaluării periodice universale din 2015 a acestei țări, persistă în continuare provocări în domeniul drepturilor omului în ceea ce privește libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei, dezvoltarea societății civile, libertatea de asociere, precum și în alte domenii legate de drepturile politice. Legea privind mass-media din 2013 nu a fost încă pusă în aplicare într-un mod corespunzător care să lase reglementarea în primul rând în sarcina unui organism independent și nu a guvernului. Libertatea de exprimare ar trebui să fie consolidată în continuare dacă legislația și punerea sa în aplicare de către stat ar avea drept rol protejarea drepturilor individuale, mai degrabă decât restrângerea și controlul libertății de exprimare. În ciuda eforturilor de reformă și a eforturilor guvernului din trecut de a introduce mai multă transparență, cadrul de reglementare pentru organizațiile neguvernamentale este în continuare greoi și împiedică dezvoltarea unei societăți civile naționale dinamice, capabile să contribuie la dialogul politic, prestarea de servicii și crearea de locuri de muncă. Au existat mai multe cazuri de organizații ale societății civile care nu au putut să se înregistreze în 2015.

UE a continuat să se implice, în 2015, în domeniul drepturilor omului alături de guvern, organizațiile societății civile, apărătorii drepturilor omului și alte părți interesate, atât prin intermediul dialogului politic, cât și al activităților operaționale. În 2015, dialogul politic (articolul 8 din Acordul de la Cotonou dintre UE și ACP), care rămâne principala platformă pentru implicarea alături de guvern în acest domeniu s-a axat asupra procesului de revizuire constituțională din Rwanda și pe chestiuni legate de mass-media și libertatea de exprimare, societatea civilă și libertatea de asociere, precum și alte aspecte privind drepturile omului. S-a convenit că UE și Guvernul Rwandei vor continua în 2016 printr-o implicare mai axată asupra punerii în aplicare a recomandărilor evaluării periodice universale din 2015.

Pe lângă dialogul politic în temeiul articolului 8, UE s-a implicat de asemenea, alături de miniștrii guvernamentali competenți, în aspecte specifice legate de drepturile omului, cum ar fi mijloacele de comunicare în masă și cazurile de detenție. Reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Stavros Lambrinidis, care a efectuat o vizită în Rwanda în 2015 pentru dialogul UE-UA privind drepturile omului, a profitat de această ocazie pentru a pleda ca Rwanda să devină un stat membru al Curții Penale Internaționale și să extindă spațiul pentru exercitarea libertății de exprimare și a libertății mass-mediei. UE a emis declarații locale privind libertatea de exprimare (cu ocazia Zilei Mondiale a Libertății Presei din martie 2015), precum și o declarație mai precisă privind libertatea presei în iunie 2015, după suspendarea pe termen nedefinit a transmisiei BBC în Kinyarwanda.

La nivel neguvernamental, UE a organizat reuniuni lunare cu apărătorii drepturilor omului, pe teme care au inclus procesul evaluării periodice universale, libertatea de asociere și aspectele legate de detenție, precum și reuniuni *ad hoc* cu alți reprezentanți ai organizațiilor societății civile. Aceste reuniuni ar trebui să devină mai structurate din perspectiva foii de parcurs a UE pentru dialogul cu societatea civilă, care a fost elaborată recent.

La nivel operațional, UE a oferit totodată sprijin financiar pentru *Ligue des droits de la personne dans la région des Grands Lacs* (Liga Drepturilor Omului din Regiunea Marilor Lacuri) pentru elaborarea unui raport paralel față de revizuirea periodică universală și a lansat o cerere de propuneri pentru a sprijini societatea civilă și organizațiile pentru drepturile omului. În domeniul sprijinului acordat societății civile, cererea s-a axat pe transparența bugetară și pe participarea cetățenilor la procesul de monitorizare a punerii în aplicare a politicilor, pe consolidarea capacităților pentru posturile de radio comunitare și pe îmbunătățirea fluxului liber de informații între guvern și alte părți interesate. În domeniul drepturilor omului, cererea s-a axat pe participarea cetățenilor la procesul electoral și la cel democratic; pe drepturile deținuților, inclusiv accesul la asistență judiciară în sistemul justiției penale; și pe măsuri alternative la detenție în etapele anterioare și ulterioare procesului. UE și ambasaderele statelor membre au sprijinit, de asemenea, o serie de proiecte care vizează consolidarea mass-mediei din Rwanda prin consolidarea capacităților pentru organismul de autoreglementare - Comisia pentru mass-media din Rwanda -, prin sprijin pentru emisiuni de radio prezentând dezbaterile pe marginea problemelor politice și sprijin pentru posturile de radio comunitare care implică cetățenii.

São Tomé și Príncipe

Prioritățile UE în São Tomé și Príncipe în ceea ce privește drepturile omului și democrația includ ratificarea tratatelor internaționale privind drepturile omului, măsuri de sprijin pentru sistemul judiciar, eliminarea relelor tratamente aplicate de către forțele de poliție, eforturi de combatere a corupției și sensibilizarea cu privire la necesitatea de a combate discriminarea. În 2015, guvernul a luat o serie de măsuri concrete pentru a face progrese cu privire la aceste aspecte. De exemplu, la 5 noiembrie 2015, São Tomé a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap. UE a salutat această evoluție importantă printr-o declarație locală din partea UE.

São Tomé și Príncipe a făcut obiectul celei de a doua evaluări periodice universale în octombrie 2015. În cadrul revizuirii au fost recunoscute progresele înregistrate de la ultima evaluare periodică universală din 2011, iar țara a fost încurajată să ratifice ale instrumente suplimentare privind drepturile omului.

În ultimii ani, São Tomé a fost afectată de modificări repetate ale administrației, guvernele succesive menținându-se la putere, în medie, doi ani din cei patru ani de mandat. Această tendință pare să se fi inversat de la alegerile din 2014, care au adus la putere un guvern sprijinit de majoritatea membrilor Adunării naționale (60 %). De remarcat este și faptul că acesta este al doilea guvern, din 1990, care deține sprijinul majorității din cadrul Adunării Naționale. Această stabilitate politică este privită ca o oportunitate pozitivă pentru guvern de a aborda aspecte precum crearea unei instituții naționale pentru drepturile omului, în conformitate cu principiile de la Paris și protejarea mai eficientă a drepturilor omului de care se bucură femeile și copiii.

Țării i s-au alocat 150 000 EUR prin IEDDO. Cererea de propuneri a fost lansată în prima jumătate a anului 2015 și s-a axat pe combaterea discriminării de gen și pe îmbunătățirea participării femeilor la viața socială, economică și publică. Contractul a fost semnat în decembrie 2015 cu o organizație neguvernamentală locală, iar proiectul va completa o inițiativă în curs de desfășurare privind prevenirea violenței de gen.

Senegal

Situația globală a drepturilor omului în Senegal este satisfăcătoare. Cu toate acestea, drepturile femeilor, copiilor și persoanelor LGBTI rămân un motiv de îngrijorare. În 2015, UE s-a implicat în diplomația publică și în cooperarea pentru dezvoltare cu acțiuni care se axează pe aceste domenii, precum și pe impunitate, sprijinul pentru procesul de pace din regiunea Casamance și libertatea de asociere și de exprimare. Aceste priorități au fost abordate și în cadrul dialogului politic și al reuniunilor specifice cu ministerele de resort și cu organizațiile societății civile.

Dreptul familiei, dreptul muncii și dreptul penal continuă să discrimineze femeile și împiedică accesul acestora la drepturile sociale și economice. Accesul la servicii de sănătate (inclusiv avortul în condiții de siguranță), la educație, la locuri de muncă, la terenuri, la credite și la justiție rămâne în continuare problematic, în special în zonele rurale. Violența sexuală împotriva femeilor, inclusiv practicile dăunătoare precum mutilarea genitală a femeilor (MGF) și căsătoriile timpurii, persistă. Măsurile de protecție, în special Legea privind paritatea și împotriva MGF, continuă să fie aplicate necorespunzător. Autoritățile și-au manifestat disponibilitatea de a adopta un proiect de lege care să permită avortul medical într-un număr limitat de cazuri.

Situația copiilor cerșetori (*talibés*) care frecventează școli coranice (*daaras*) s-a deteriorat în 2015. Urmărirea penală a rămas marginală în ciuda mai multor decese violente ale unor *talibés*, pe teritoriul întregii țări. Proiectul de lege din 2013 vizând reglementarea și modernizarea *daaras* rămâne într-un stadiu incert. Cu toate acestea, guvernul își intensifică eforturile de a renova *daaras* și de a ameliora calitatea învățământului.

În timpul dialogului său politic în temeiul articolului 8 din luna iunie, UE a subliniat necesitatea de a pune în aplicare legile și recomandările existente cu privire la drepturile femeilor și ale copiilor. Pentru a sărbători Ziua Internațională a Femeii în 2015, delegația UE a participat la o masă rotundă cu privire la rolul mass-mediei în promovarea egalității de gen, organizată de ONG-uri locale. De asemenea, delegația a întreprins un demers cu privire la violența împotriva femeilor și a copiilor, concentrându-se în special asupra copiilor, asupra căsătoriilor timpurii și forțate (CEFM) și asupra mutilării genitale a femeilor (MGF). În ceea ce privește cooperarea pentru dezvoltare, 4,2 milioane EUR au fost oferite pentru consolidarea capacităților organizațiilor societății civile de a proteja, de a susține și de a crește gradul de conștientizare cu privire la drepturile copiilor.

În ceea ce privește lupta împotriva impunității, procesul istoric împotriva fostului președinte al Ciadului, Hissène Habré, pentru crime de război, crime împotriva umanității și acte de tortură a început la Dakar, în fața Camerelor Africane Extraordinare.

La nivel intern, Curtea Supremă a confirmat sentința de șase ani de închisoare și amenzi substanțiale pentru îmbogățire ilicită, acordate de instanța specială anticorupție *Cour de repression de l'enrichissement illicite*, CREI) împotriva lui Karim Wade (fiul fostului președinte Abdoulaye Wade și fost ministru). Ca răspuns la criticile aduse respectării de către CREI a standardelor juridice internaționale, a legalității și legitimității exprimate de ONU și de o serie de organizații ale societății civile, guvernul și-a anunțat intenția de a crea o cameră de apel.

În cursul anului 2015, guvernul și-a intensificat eforturile de reducere a perioadelor de detenție premergătoare proceselor și de îmbunătățire a condițiilor de detenție, prin proiecte de construire a unor noi închisori și de furnizare a unor cursuri de formare pentru personalul din centrele de detenție. Este în curs de adoptare o lege consfințește dreptul de a avea acces la un avocat în cauzele civile.

Acțiunile UE privind lupta împotriva impunității au inclus participarea la Comitetul director al procesului lui Hissène Habré, furnizarea de asistență financiară pentru consolidarea supremației legii în Senegal (tribunale, închisori, formare, sensibilizarea opiniei publice) și finanțare pentru consolidarea capacităților Curții de Conturi senegaleze. UE a furnizat peste 400 000 EUR pentru a sprijini oficiul național de combatere a fraudei și a corupției (OFNAC) în domeniul formării, sensibilizării, comunicării și al anchetelor.

În 2015, președintele Macky Sall și-a exprimat în repetate rânduri sprijinul pentru incriminarea homosexualității. În ansamblu, discriminarea, hărțuirea și stigmatizarea persoanelor LGBTI continuă în Senegal. Homofobia generalizată, o forță de poliție prea zeloasă și un sistem judiciar adesea conservator au condus la sentințe mai multe și mai aspre pentru homosexuali. În plus, procesele pentru relațiile între persoane de același sex sunt caracterizate de diverse încălcări ale garanțiilor procedurale de bază, de un prag probatoriu scăzut și de defăimare publică. Alte tendințe îngrijorătoare sunt reticenta tot mai mare a organizațiilor de apărare a drepturilor omului față de apărarea publică a drepturilor persoanelor LGBTI și retorica și acțiunile din ce în ce mai homofobe ale ONG-urilor islamice.

În ansamblu, situația din regiunea Casamance, care face obiectul conflict separatist îndelungat și de nivel scăzut s-a îmbunătățit în cursul anului. Procesul de pace rămâne fragil, dar continuă să beneficieze de angajamentul autorităților. UE a sprijinit procesul de pace prin intermediul unui program în valoare de 3 milioane EUR din cadrul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP). În plus, UE și-a continuat sprijinul pentru dezvoltarea regiunii Casamance, în valoare totală de 35 de milioane EUR, prin intermediul Fondului european de dezvoltare.

Un nou decret prezidențial a înăsprit controlul asupra ONG-urilor, definindu-le în principal ca prestatorii de servicii ale căror bugete și intervenții trebuie să fie aprobate în prealabil în funcție de politicile de dezvoltare ale guvernului. UE și mai multe state membre au aprobat o foaie de parcurs pentru colaborarea cu organizațiile societății civile din Senegal. Foaia de parcurs își propune să încurajeze dialogul și relațiile constructive dintre autoritățile senegaleze și organizațiile susmenționate, în vederea consolidării capacităților acestora.

În ceea ce privește libertatea presei, la fel ca în anii precedenți, în câteva ocazii jurnaliștii au fost reținuți pentru infracțiuni legate de presă, fiind mai apoi eliberați. Președintele Sall și-a retras sprijinul pentru proiectul de cod al presei care dezincrimina aceste infracțiuni, iar legea rămâne într-un stadiu incert în parlament.

Republica Seychelles

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în relațiile sale cu Republica Seychelles includ consolidarea procesului de reformă electorală, monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate prin evaluarea periodică universală și sprijinul pentru transpunerea în dreptul intern a convențiilor și tratatelor internaționale.

Alegerile prezidențiale din decembrie 2015 au demonstrat un înalt grad de maturitate democratică în Seychelles. Acestea s-au desfășurat în mod pașnic, ordonat și transparent și au fost mai competitive ca niciodată, cu șase candidați.

UE a continuat să participe la discuții de promovare a drepturilor omului și a democrației în Seychelles, discuții care au îmbrăcat formate diverse, inclusiv prin intermediul dialogului politic periodic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, care a avut loc în iulie 2015.

UE și-a reluat în repetate rânduri solicitările vizând îmbunătățirea mediului democratic, cu accent pe consolidarea procesului de reformă electorală și pe modificarea dispozițiilor legale privind consolidarea libertății de întrunire, a libertății de exprimare și a libertății presei, precum și privind combaterea discriminării femeilor și protejarea drepturilor copiilor.

Sierra Leone

Progresele înregistrate de Sierra Leone privind drepturile omului de la sfârșitul războiului civil sunt de apreciat. Cu toate acestea, persistă provocări considerabile. Obiectivele UE în materie de drepturi ale omului includ abolirea pedepsei cu moartea, egalitatea de gen, emanciparea femeilor, asigurarea respectării legislației privind combaterea muncii copiilor și a exploatării acestora, reducerea sărăciei, precum și îmbunătățirea accesului la justiție, sănătate și educație. Drepturile persoanelor afectate de arendarea terenurilor pe scară largă și de industriile extractive necesită, de asemenea, o atenție continuă. UE a semnalat guvernului probleme în materie de drepturi internaționale ale omului în contextul participării Sierrei Leone în calitate de membru în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului și a continuat să sprijine proiecte pentru promovarea drepturilor fundamentale în țară.

În 2015, situația drepturilor omului a fost în mare parte dominată de epidemia de Ebola. Aceasta a absorbit o mare parte din resursele umane și financiare ale țării și este percepută ca având consecințe negative asupra drepturilor economice și sociale. Cu toate acestea, starea de urgență publică legată de Ebola și competențele foarte largi atribuite guvernului nu au dat naștere unor abuzuri mai ample privind drepturile omului, cu excepția câtorva incidente izolate.

Aflată în cel de al treilea an în calitate sa de membru în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, această țară a continuat să joace un rol constructiv. Ultima evaluare periodică universală datează din 2011 și Sierra Leone se pregătește pentru o nouă examinare *inter pares* în ianuarie 2016. Guvernul a acceptat 126 din cele 129 de recomandări; s-a luat notă de trei recomandări referitoare la orientarea și practicile sexuale.

La 2 iulie 2015, parlamentul a ratificat Protocolul la Carta africană a drepturilor omului și a drepturilor popoarelor în ceea ce privește drepturile femeilor în Africa, cunoscut sub numele de „Protocolul de la Maputo”. În cursul discuțiilor din parlament, reprezentanții guvernului și ai parlamentului au semnalat că nu există nicio intenție imediată de a pune în aplicare modificări la practicile tradiționale dăunătoare, cum ar fi mutilarea genitală a femeilor. Punerea în aplicare a unor legi mai stricte și sporirea accesului la justiție pentru supraviețuitorii actelor de violență sexuală și bazată pe gen ar fi necesare. ONG-urile au organizat campanii pentru a pune capăt practicii mutilării genitale în rândul fetelor cu vârsta mai mică de 18 ani.

La 5 noiembrie 2015, Comisia pentru Drepturile Omului din Sierra Leone (HRCSL), susținută de Regatul Unit și Irlanda, a prezentat raportul său Comisiei Africane pentru Drepturile Omului și ale Popoarelor (ACHPR) la cea de a 57-a sesiune a acesteia de la Banjul. Sierra Leone și-a îndeplinit obligațiile de raportare în temeiul Cartei africane pentru prima dată după adoptarea acesteia de către OUA la 27 iunie 1981.

Anunțată în repetate rânduri, dezbaterea privind Codul de procedură penală din parlament înregistrează progrese semnificative, dar acesta nu a fost încă adoptat. Actul va permite președintelui Curții Supreme să emită norme privind politicile, de exemplu privind cauțiunea și condamnarea, și să reducă numărul de cauze nesoluționate și numărul de persoane aflate în arest preventiv în închisori.

Se utilizează în continuare elemente din Legea privind ordinea publică (1965) referitoare la defăimare, calomnie penală și rebeliune pentru arestarea și detenția jurnaliștilor. Situația jurnalistului radio David Baryoh, arestat și reținut în repetate rânduri și al cărui pașaport este reținut de către autorități, rămâne nerezolvată. Acesta a depus un dosar la Înalta Curte din Freetown, contestând decizia luată de Comisia independentă pentru mass-media (IMC) de suspendare pe o perioadă nedeterminată a programului radio „Monolog”.

În 2015, Ministerul Finanțelor și Dezvoltării Economice a început elaborarea unei noi politici privind ONG-urile. Există preocupări legate de faptul că noua politică va duce la intensificarea controalelor asupra modului de funcționare a organizațiilor societății civile din Sierra Leone, prin intermediul unor cerințe administrative mult prea oneroase, care vor împovăra în mod nejustificat organizațiile societății civile, având drept efect în practică limitarea capacităților lor operaționale. În încercarea de a soluționa unele dintre aceste probleme, s-au organizat activități de lobby asupra guvernului pentru a se asigura că vocea societății civile este mai bine reflectată în procesul de elaborare a noii politici. Procesul este în curs de desfășurare.

Drepturile omului, combinate cu măsuri specifice care să sprijine egalitatea de gen și educația drept contribuție importantă la reducerea sărăciei, fac parte din agenda națională pentru prosperitate (2013-2018), lansată de guvern în iulie 2013. UE susține acest proces. UE susține, de asemenea, prin intermediul fondului comun gestionat de PNUD, procesul de revizuire constituțională pentru o democrație mai favorabilă incluziunii, o coeziune socială sporită, instrumente de prevenire a conflictelor și o mai bună protejare a drepturilor omului. Ca urmare a epidemiei de Ebola, termenul acordat comitetului național de revizuire a constituției pentru prezentarea unui raport către guvern și parlament a fost amânat pentru martie 2016, iar un referendum este prevăzut să aibă loc în toamna anului 2017.

Prin intermediul dialogului politic și al sensibilizării prin intermediul mass-mediei, UE continuă să sprijine drepturile copilului, în special în ceea ce privește căsătoriile copiilor, căsătoriile timpurii și forțate și dreptul la educație/educația fetelor. Ministerul Educației, Științei și Tehnologiei continuă să pună în aplicare o politică prin care interzice fetelor însărcinate să participe la sistemul tradițional de educație și la examenele organizate de stat. În 2015, s-a înființat un proiect susținut de Irlanda și de Regatul Unit, care permite fetelor însărcinate să își continue educația, iar activitățile de lobby continuă în vederea eliminării interdicțiilor. Prin intermediul unui proiect privind drepturile copiilor, delegația UE consolidează capacitatea coaliției din Sierra Leone privind drepturile copiilor și rețelele copiilor de a pleda pentru promovarea și protecția drepturilor copiilor la nivel național și la nivel regional și de a o monitoriza.

UE promovează, de asemenea, „munca decentă și dialogul social” prin intermediul unui proiect în curs care aliniaza legislația muncii la drepturile fundamentale ale lucrătorilor, recunoscute la nivel internațional. Proiectul este în strânsă legătură cu strategiile guvernamentale recente vizând crearea de locuri de muncă și drepturile femeilor și tinerilor, astfel cum figurează în Agenda pentru prosperitate.

Somalia

Somalia iese lent din decenii de conflicte și anarhie, iar situația drepturilor omului continuă să fie deosebit de critică. În ciuda încercărilor de îmbunătățire a situației, în 2015 au continuat încălcările la scară largă ale drepturilor omului, inclusiv execuțiile extrajudiciare, violențele împotriva femeilor și copiilor, traficul de copii, atacurile împotriva jurnaliștilor și a libertății de exprimare, detenția arbitrară și pedeapsa cu moartea. Situația în materie de securitate rămâne în general volatilă, deși autoritățile somaleze și armata națională somaleză (SNA), sprijinite de Misiunea Uniunii Africane în Somalia (AMISOM), și-au continuat eforturile vizând înfrângerea insurecției Al-Shabaab și limitarea, pe cât posibil, a încălcărilor drepturilor omului la scară largă, atribuite în principal organizației teroriste Al-Shabaab. În ansamblu, situația drepturilor omului va rămâne strâns legată de evoluțiile politice și de situația de securitate din această țară.

În 2015, Grupul de lucru pentru drepturile omului (HRWG) a fost prezidat de Suedia și Danemarca. În plus față de UE și de statele sale membre, la grupul de lucru mai participă Norvegia, Elveția și SUA. În cursul anului 2015, HRWG a colaborat cu omologii somalezii și cu partenerii internaționali. În iunie 2015, acesta a organizat reuniuni comune în Mogadiscio pentru a interacționa cu partenerii și pentru a furniza mesaje comune. HRWG a emis, de asemenea, un comunicat de presă pentru a marca Ziua Drepturilor Omului la 10 decembrie 2015.

În cursul anului 2015, și cu obiectivul general de îmbunătățire a accesului la forme favorabile incluziunii, echitabile și responsabile de securitate și de protecție pentru toți somalezii, UE a pus accentul pe statul de drept, pe accesul la justiție și pe lupta împotriva impunității, contribuind astfel la promovarea unui mediu mai favorabil pentru respectarea drepturilor omului. Acestea au inclus utilizarea de instanțe mobile, furnizarea de asistență juridică, soluționarea tradițională a litigiilor, formarea ofițerilor de poliție și a celor din corpul de custodie, refacerea infrastructurii judiciare și diplomația publică și privată. UE s-a angajat de asemenea în ceea ce privește libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei, de exemplu prin sprijinirea ziariștilor deținuți.

În conformitate cu strategia de țară privind drepturile omului, UE s-a aflat în prima linie în ceea ce privește sprijinirea procesului de democratizare în Puntland și Somaliland, cu scopul de a spori eficacitatea și răspunderea instituțiilor statului. În plus, UE sprijină activ alegerile din Somaliland, planificate pentru martie 2017, pentru ca acestea să fie credibile și favorabile incluziunii, prin finanțarea înregistrării votanților și prin asistență tehnică.

Alături de ONU, UE a fost în fruntea celor care fac presiuni pentru un proces electoral credibil și mai favorabil incluziunii, în vederea alegerii unui nou parlament și a unui nou președinte în 2016. Printre aceste eforturi, se număra tragerea la răspundere a autorităților somaleze în ceea ce privește angajamentul lor de a rezerva 30 % din locuri, în ambele camere ale parlamentului, pentru femei. Este recunoscut faptul că alegerile de tipul „o persoană, un vot” nu vor fi fezabile în 2016, dar că procesul din 2016 va avea un electorat mai extins, ceea ce ar trebui să constituie un prim pas către niște alegeri de tipul „o persoană, un vot” în 2020.

Din cauza actualei situații de conflict, în 2015 au existat mai multe cazuri grave de victime în rândul civililor, dar, mai ales datorită angajamentului UE, în cadrul AMISOM a fost creată o celulă de urmărire, analiză și reacție cu privire la victimele civile. În sprijinul drepturilor copilului, UE și-a continuat eforturile pentru a preveni traficul de copii, contactând autorități locale, factori de decizie politică, poliția, funcționarii din domeniul imigrației și comunitățile afectate. În plus, activitățile UE de prevenire a violenței împotriva copiilor și de oprire a încălcărilor grave ale drepturilor copilului au continuat prin sprijinul acordat planurilor de acțiune ale guvernului somalez privind recrutarea și folosirea copiilor-soldați și uciderea și mutilarea copiilor.

În ianuarie 2015, Somalia a ratificat Convenția privind drepturile copilului, care a fost semnată inițial în 2002. Instrumentul a fost depus la ONU în octombrie 2015.

În plus, având în vedere raportul organizației Human Rights Watch din septembrie 2014 privind, de exemplu, abuzurile sexuale comise de forțelor AMISOM în Somalia, UE s-a concentrat, de asemenea, asupra actelor de violență și abuzurilor sexuale împotriva femeilor, în strânsă legătură cu Uniunea Africană (UA), efectuând mai multe demersuri.

Având o susținere internă foarte ridicată pentru pedeapsa capitală, Somalia este un caz dificil pentru promovarea activităților împotriva pedepsei cu moartea. În cursul anului 2015, UE a adoptat o poziție fermă cu privire la aplicarea pedepsei cu moartea în Somalia. Șefii misiunilor UE au criticat public încetarea unui moratoriu multianual *de facto* privind aplicarea pedepsei cu moartea în Somaliland, în martie 2015. În 2015, nu au mai avut loc alte execuții în Somaliland. În Somaliland, activistul pentru drepturile omului Guled Jama s-a pronunțat, de asemenea, împotriva execuțiilor și, ulterior, a fost trimis la închisoare. Delegația UE și mai multe state membre au intervenit în numele său pe lângă autoritățile din Somaliland, iar Guled Jama a fost eliberat ulterior. Prin intermediul Fondului de urgență al IEDDO, UE a facilitat evacuarea lui Guled Jama din Somaliland, permițându-i să se restabilească în Europa și dându-i posibilitatea de a desfășura campanii de promovare și eforturi de lobby într-un număr de capitale din UE.

În Ziua Mondială și Europeană împotriva Pedepsei cu Moartea, șefii de misiune ai UE au emis un comunicat de presă privind pedeapsa cu moartea în Somalia, care s-a concentrat, de asemenea, asupra respectării garanțiilor procedurale, utilizarea tribunalelor militare și necesitatea de a implementa un moratoriu privind pedeapsa cu moartea, în conformitate cu angajamentele asumate în cea mai recentă evaluare periodică universală din 2011.

Somalia va face obiectul unui proces de evaluare periodică universală în 2016, guvernul federal somalez angajându-se în mod constructiv în pregătirea acesteia.

În 2015, delegația UE a contractat un nou set de acțiuni (începând din 2016) prin intermediul IEDDO, care vizează în mod special legătura dintre drepturile omului și securitate. Unul dintre obiectivele principale este o mai bună conectare a activiștilor pentru drepturile omului și a organizațiilor la guvern, inclusiv poliția, profesioniștii din sectorul juridic, magistrații, pentru a oferi servicii de siguranță și de securitate de înaltă calitate victimelor violenței sexuale și de gen, punând astfel capăt culturii impunității pentru autorii unor astfel de infracțiuni.

Africa de Sud

Constituția impresionantă și progresivă a Africii de Sud consfințește drepturile omului și protejează libertățile politice fundamentale. În general, instituțiile democratice funcționează bine, existând controale și echilibru. Sistemul judiciar este independent în acțiunea sa, iar mass-media și societatea civilă beneficiază de un spațiu de liberă exprimare.

Din păcate, în ciuda cadrului juridic ambițios al Africii de Sud și a eforturilor depuse de guvern, multe dintre aceste drepturi rămân doar pe hârtie. Africa de Sud trebuie să facă față unei moșteniri istorice grele reprezentate de decalaje și discriminare, încă nerezolvate din multe puncte de vedere, precum și provocărilor economice și lipsei de capacitate, toate acestea contribuind la crearea unor oportunități inegale, la tensiuni sociale și reacții violente, care au un impact disproporționat asupra femeilor și fetelor.

UE și statele sale membre au sprijinit în mod tradițional promovarea și protejarea drepturilor omului în Africa de Sud printr-o abordare integrată, care reunește asistență tehnică și financiară, sensibilizarea publicului și dialogul politic. Asistența financiară este canalizată în principal prin intermediul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) și prin Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare (ICD). Delegația UE și statele membre participă, de asemenea, la activitățile de diplomatie publică pe teme legate de drepturile omului în formate diferite și cu diferiți interlocutori, exprimându-și totodată sprijinul prin contacte periodice, angajament public și dialog. Există un lung istoric de susținere a instituțiilor parlamentare și o colaborare eficace cu instituțiile publice (de exemplu, Apărătorul Public, Comisia pentru Drepturile Omului și Comisia pentru Egalitatea de Gen) și organele guvernamentale (de exemplu, Ministerul Justiției și Dezvoltării Constituționale). Relațiile cu societatea civilă sunt periodice, ample și fructuoase. Acestea variază de la interacțiuni în cadrul punerii în aplicare a activităților finanțate de UE la nivel local și la nivel național, până la consultări și dialoguri structurate.

Cel de al treilea dialog anual UE-Africa de Sud în domeniul drepturilor omului, care s-a desfășurat la Pretoria la 11 decembrie 2015 și care a fost coprezidat de Reprezentantul Special al UE pentru

drepturile omului, Stavros Lambrinidis, este un exemplu fericit de discuții oneste și directe care contribuie la consolidarea încrederii și la o mai bună înțelegere a pozițiilor părților. Ca urmare a dialogului, Africa de Sud și-a schimbat votul împotriva rezoluției Adunării Generale a ONU cu privire la apărătorii drepturilor omului într-un vot în favoarea acesteia. De asemenea, Africa de Sud a fost de acord să aibă în vedere organizarea, alături de UE, a unui eveniment comun împotriva torturii, să coopereze mai strâns cu UE la Geneva și la New York și să găsească o abordare mai bună a interacțiunii cu societatea civilă înainte de următorul dialog. De asemenea, RSUE a discutat cu omologii săi despre cât de importantă este sprijinirea activității Curții Penale Internaționale, atât pentru Africa de Sud, cât și pentru continentul african în general. Al treilea dialog dintre Africa de Sud și UE în domeniul drepturilor omului a fost precedat de întâlniri repetate ale Reprezentantului Special al UE pentru drepturile omului cu organizații ale societății civile, cu avocați specializați în drepturile omului și cu opinia publică sud-africană, în cadrul unor evenimente publice sau cu acces restrâns.

În 2015, relația cu organizațiile societății civile a fost consolidată. Această tendință a fost susținută de o foaie de parcurs a UE pentru implicarea alături de societatea civilă în Africa de Sud, prin care delegația UE în Africa de Sud a subliniat necesitatea sprijinirii în continuare a contribuției societății civile la procesele esențiale referitoare la politici, inclusiv cele care stau la baza Parteneriatului strategic UE-Africa de Sud. Foaia de parcurs a fost rezultatul unui seminar al organizațiilor societății civile organizat la sfârșitul anului 2014, care a reunit părți interesate din Africa de Sud și din UE și care s-a soldat cu o serie de recomandări în mai multe domenii legate de drepturile omului, cum ar fi controlul migrației, rasismul, xenofobia, afrofobia, egalitatea de gen și nediscriminarea, drepturile copilului, drepturile persoanelor cu handicap, precum și spațiul de acțiune al societății civile. Acest seminar a oferit o platformă de discuție privind chestiuni punctuale legate de drepturile omului și privind consolidarea apărării și promovării drepturilor omului în ambele zone geografice.

Implicarea în sprijinul chestiunilor ținând de drepturile omului a îmbrăcat forme variate în 2015. Aceasta a inclus sprijinirea proiectelor organizațiilor societății civile finanțate în cadrul programelor bilaterale ale ICD (justiție, educație, sănătate) și în cadrul IEDDO. Implicarea a constat totodată într-o serie de evenimente organizate de către delegația UE prin intermediul unor activități diplomatice cu caracter public (cum ar fi seria de manifestări ale UE *Inspiring Thinkers* și celebrările legate de Ziua Europei), de către partenerii UE, în contextul unor evenimente culturale (precum festivalul de film Tri-Continental), sau puse în aplicare de beneficiarii ai proiectelor UE ori de ministere sud-africane cu care delegația UE și unele state membre ale UE sunt asociate. În 2015, aceste evenimente s-au axat în principal pe drepturile persoanelor cu handicap, pe egalitatea de gen și violența pe criterii de gen, pe drepturile LGBTI, pe migrație și pe xenofobie.

În plus față de aceste evenimente, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, care a încheiat campania de 16 zile de activism împotriva violenței pe criterii de gen, delegația UE a organizat o masă rotundă pe tema serviciilor accesibile femeilor care sunt victime ale violenței. Aceasta a fost organizată împreună cu organizația *Joint Gender Fund*, care oferă sprijin organizațiilor societății civile care abordează chestiuni legate de violența pe criterii de gen în Africa de Sud. Reprezentanți ai organizațiilor societății civile care oferă servicii femeilor (de exemplu, sub forma adăposturilor, a consilierii și a centrelor de criză pentru cazurile de viol) și reprezentanți ai guvernului Africii de Sud au identificat principalele dificultăți în finanțarea acestui tip de servicii, preconizându-se aprofundarea discuțiilor în anul următor.

În ceea ce privește vizita președintelui al-Bashir în Africa de Sud în vederea participării la reuniunea la nivel înalt a Uniunii Africane, UE a emis o declarație la 14 iunie, invitând Africa de Sud să acționeze în conformitate cu Rezoluția 1593 a Consiliului de Securitate al ONU în ceea ce privește executarea mandatului de arestare emis împotriva oricărei persoane prezente în țară și puse sub acuzare de CPI. Această problemă a fost ridicată și cu ocazia celui de al treilea dialog cu Africa de Sud în domeniul drepturilor omului.

Sudanul de Sud

Conflictul care a început la mijlocul lunii decembrie 2013 între facțiunile loiale președintelui Salva Kiir și cele loiale vicepreședintelui Riek Machar a continuat în 2015. Acest conflict s-a înțepit începând cu luna aprilie și până în iunie, înainte de semnarea, la 26 august 2015, a Acordului privind soluționarea conflictului din Republica Sudanul de Sud. Punerea în aplicare de către părți a acestui acord a fost extrem de încetă; Guvernul de Tranziție al Unității Naționale, care ar fi trebuit, în temeiul acordului, să își fi început mandatul în noiembrie, nu a fost constituit până la sfârșitul anului.

S-au produs numeroase încălcări ale acordului de încetare a focului și au izbucnit noi conflicte în zone anterior pașnice, în special în zona Equatorias – conflicte care s-au contopit cu conflictul principal.

Mai multe mii de persoane au murit în conflict, deși este imposibil de stabilit numărul exact de decese. Uniunea Africană a instituit o comisie de anchetă privind Sudanul de Sud, care să investigheze aspecte referitoare la criză, inclusiv încălcările drepturilor omului. Raportul comisiei, publicat în octombrie 2015, a concluzionat că există motive întemeiate să se creadă că în timpul conflictului, în diferite părți ale Sudanului de Sud, au fost comise infracțiuni precum omucideri, exterminări, ucidere fără discriminare a civililor, ucidere a soldaților în afara luptelor propriu-zise, acte de tortură (inclusiv acte de canibalism forțat), violuri, persecuții pe motive politice și înrolări forțate ale copiilor-soldați, fiind puse în practică tratamente inumane și degradante. Au existat, de asemenea, motive întemeiate pentru a se crede că aceste infracțiuni au fost comise pe arii răspândite sau în mod sistematic. Majoritatea atrocităților au fost comise împotriva civililor care nu erau implicați în niciun fel în conflict. Se estimează că aproximativ 16 000 de copii au fost recrutați în timpul conflictului, devenind copiii-soldați. Comisia a atras atenția asupra brutalității ieșite din comun a abuzurilor comise, făcând referire la rapoarte în care sunt semnalate cazuri de persoane arse de vii în lăcașuri de cult și în spitale, de ucideri în masă, de femei de toate vârstele supuse violurilor în grup sau de persoane care nu au fost doar împușcate, ci supuse bătăilor înainte de a fi forțate să sară în foc. Comisia a semnalat faptul că aceste crime ar putea fi calificate drept crime împotriva umanității sau crime de război și a solicitat anchete suplimentare pentru a stabili responsabilitatea individuală. Capitolul V din Acordul privind soluționarea conflictului din Republica Sudanul de Sud prevede instituirea unui mecanism de justiție de tranziție, inclusiv a unei instanțe mixte însărcinate cu anchetarea și urmărirea penală a persoanele vinovate de încălcări ale dreptului internațional.

Aproximativ 1,66 milioane de cetățeni sud-sudanezi continuă să fie strămutați în interiorul țării, iar alți 645 000 s-au refugiat în țările vecine. Raportul Comisiei Uniunii Africane a semnalat faptul că, în numeroase cazuri, persoanele strămutate în interiorul țării au fost atrase în afara taberelor pentru protecția civililor și apoi ucise, violate sau supuse bătăilor; scopul acestor atacuri a fost răspândirea terorii în rândul persoanelor strămutate în interiorul țării.

S-a estimat că, în 2015, aproximativ 4,6 milioane de persoane din Sudanul de Sud erau afectate de o insecuritate alimentară gravă și aveau nevoie de asistență umanitară.

S-a preconizat că peste 245 000 de copii cu vârste sub cinci ani erau amenințați de malnutriție gravă. Furnizarea de asistență umanitară internațională a fost adesea obstrucționată de părțile aflate în conflict. Atât forțele guvernamentale, cât și forțele de opoziție au jefuit birourile agențiilor umanitare și piețele și au distrus infrastructura, obstrucționând astfel eforturile de ajutorare. Au fost înregistrate numeroase atacuri împotriva spitalelor și a clinicilor.

Autoritățile din Sudanul de Sud, în special Serviciul Național de Securitate (SNS), au limitat puternic libertatea de exprimare. Forțele de securitate au intimidat ziariști, i-au arestat în mod arbitrar, au închis ziare și au obligat stații de radio să își întrerupă emisia. Activiști din rândul societății civile au fost, de asemenea, intimidați. În decembrie 2015, 13 activiști care acuzaseră forțele guvernamentale de comiterea de abuzuri împotriva civililor au fost arestați la Wau de către SNS, fiind acuzați că ar fi aliați ai rebelilor și că „discreditează public” administrația de stat. A fost adoptată o lege privind SNS care acordă ofițerilor SNS competențe sporite în materie de supraveghere, arestare și detenție, precum și o largă imunitate, fără însă ca aceste competențe să fie însoțite de drepturi adecvate la respectarea garanțiilor procedurale.

În aprilie, Sudanul de Sud a aderat la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, la Convenția ONU împotriva torturii și la protocolul opțional la aceasta, precum și la Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei și la protocolul său opțional.

UE a sprijinit activ eforturile de încheiere și de punere în aplicare a Acordului privind soluționarea conflictului din Republica Sudanul de Sud; în special, UE a furnizat sprijin pentru a facilita înființarea diferitelor organisme administrative prevăzute în acord, inclusiv a mecanismelor juridice de tranziție. UE a impus interdicții de circulație și înghețări ale activelor comandanților militari care puneau în pericol procesul de pace, iar embargoul asupra armelor, impus în iulie 2011, a rămas în vigoare. În octombrie 2015, Consiliul Uniunii Europene a adoptat concluzii prin care își exprima șocul provocat de încălcările grave ale drepturilor omului din Sudanul de Sud și prin care solicita tragerea la răspundere pentru aceste acțiuni. UE a solicitat punerea în aplicare cu prioritate a mecanismelor juridice de tranziție prevăzute în acordul de pace, precum și aducerea în fața justiției a celor vinovați de încălcări ale drepturilor omului. UE a condamnat în repetate rânduri încălcările drepturilor omului din Sudanul de Sud într-o serie de declarații făcute în decursul anului. În cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, UE a pledat pentru numirea unui mandatar pe problema Sudanului de Sud și a încurajat o strânsă cooperare între UA și ONU. UE a oferit atât sprijin politic, cât și financiar apărătorilor individuali ai drepturilor omului din Sudanul de Sud.

Sudan

Pe parcursul anului 2015, situația drepturilor omului în Sudan nu a înregistrat nicio îmbunătățire generală și s-a deteriorat în unele zone. Conflictele din Darfur, Kordofanul de Sud și Nilul Albastru au continuat. Având în vedere contextul politic, alegerile din 2015 nu au fost credibile și președintele al-Bashir și-a asigurat un nou mandat. Încălțări grave ale drepturilor omului au fost săvârșite, fără consecințe, de actori statali, de milițiile sprijinite de guvern și de forțele rebele, fără niciun respect față de constituția provizorie a Sudanului datând din 2005, față de angajamentele internaționale sau față de recomandările prezentate în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului. Au existat în continuare probleme privind accesul organizațiilor umanitare și s-au înregistrat atacuri împotriva civililor, inclusiv bombardamente aeriene arbitrare, tactici de pârjolire a terenurilor, acte de violență pe criterii de gen, execuții extrajudiciare și detenții arbitrare. Situația din Sudan a fost agravată de lipsa generală a posibilităților de tragere la răspundere.

În 2015, eforturile pentru pace și drepturile omului au rămas o prioritate pentru UE. UE, în special prin intermediul reprezentantului special al UE pentru Cornul Africii, Alexander Rondos, a sprijinit eforturile care vizează găsirea unei soluții politice complexe și adresate tuturor în Sudan. A fost acordat sprijin politic și financiar pentru eforturile de mediere conduse de președintele Mbeki în cadrul Grupului la nivel înalt de punere în aplicare al UA pentru Sudan și Sudanul de Sud. UE a considerat că gravitatea situației drepturilor omului în Sudan necesită o atenție permanentă din partea Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU și, prin urmare, a sprijinit prelungirea mandatului expertului independent privind Sudanul, promovând totodată puternic accesul neîngrădit al acestuia în toate zonele țării. Deși în 2015 nu s-a putut purta niciun dialog între UE și guvern în domeniul drepturilor omului, UE a continuat să sprijine consolidarea capacităților pentru instituțiile naționale care se ocupă de drepturile omului și să faciliteze coordonarea la nivel internațional în ceea ce privește problemele drepturilor omului, prezidând Forumul Partenerilor Internaționali pentru Drepturile Omului. Dialogul cu societatea civilă s-a desfășurat, la rândul său, în mod regulat.

UE a fost, de asemenea, activă în ceea ce privește promovarea libertății de exprimare și a libertății presei în contextul dialogului național și al alegerilor. UE a dat publicității mai multe declarații îndemnând guvernul să respecte libertatea de exprimare, de întrunire pașnică și libertatea presei, să elibereze deținuții și să le ofere șansa unui proces echitabil, precum și să desfășoare o anchetă credibilă în ceea ce privește încălcările drepturilor omului care s-au soldat cu omucideri, răniri și pagube materiale. UE a monitorizat în permanență acțiunile în instanță împotriva mai multor politicieni și activiști. Aceasta a efectuat, de asemenea, demersuri diplomatice discrete într-o serie de cazuri individuale de încălcări ale drepturilor omului în care au fost vizați activiștii politici. În cadrul programului tematic al IEDDO, UE a sprijinit o serie de proiecte privind educația civică și educația în materie de drepturi ale omului, precum și libertatea presei.

În special, delegația UE a urmărit cu o îngrijorare profundă arestarea, în Sudan, a doi pastori originari din Sudanul de Sud, participând la audierea acestora și ridicând problema la nivel politic cu ocazia dialogurilor cu autoritățile sudaneze, cu scopul de a transmite un semnal politic puternic privind importanța pe care UE o acordă libertății de religie și de convingere, libertății de exprimare, precum și dreptului la un proces echitabil.

Situația dezastruoasă din Darfur a continuat să rețină atenția UE. În mai multe rânduri, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la continuarea luptelor și a strămutării masive a civililor în Darfur, pronunțându-se totodată împotriva plecării UNAMID, care trebuie să se producă numai după ce sunt îndeplinite anumite criterii, în special găsirea unei soluții politice pentru conflictele din Darfur, îmbunătățirea securității și luarea de măsuri privind civilii și persoanele strămutate în interiorul țării.

Delegația UE a organizat, de asemenea, mai multe evenimente publice în sprijinul drepturilor omului și a promovat drepturile femeii și ale copilului în Sudan prin intermediul proiectelor de dezvoltare, precum și prin intermediul dialogului local cu partenerii naționali și internaționali.

În cele din urmă, UE sprijină mai multe organizații pentru apărarea drepturilor omului și organizații ale societății civile prin intermediul IEDDO și al programului tematic „Actori nestatali și autorități locale”, cu scopul de a consolida capacitățile organizațiilor și competențele lor în materie de promovare a intereselor, sprijinind coordonarea și stabilirea unei rețele de contacte, precum și promovând un mediu mai favorabil pentru organizațiile societății civile.

Swaziland

Capitolul 3 al Constituției naționale adoptate în 2005 prevede o „Cartă a drepturilor”, care să garanteze respectarea și promovarea drepturilor și libertăților fundamentale. Cu toate acestea, în țară există încă preocupări stârnite de faptul că anumite legi limitează capacitatea cetățenilor de a se bucura pe deplin de aceste drepturi. Deși partidele politice sunt libere să își desfășoare activitatea, ele nu pot participa la formarea guvernului, întrucât persoanele sunt alese în parlament pe baza meritului personal. Legea privind ordinea publică din 1988 conferă șefului poliției dreptul de a autoriza orice reuniune publică, acest lucru afectând în mod negativ libertatea de întrunire și de asociere.

Hărțuirea și arestarea liderilor politici au continuat în 2015, în temeiul Legii privind combaterea terorismului, emisă în 2008, care este percepută drept un instrument utilizat de către autorități pentru a elimina orice opinii divergente în această țară. După ce au petrecut mai mult de 12 luni în închisoare ca urmare a faptului că le-a fost refuzată eliberarea pe cauțiune, Mario Masuku, președintele PUDEMO (Mișcarea Democratică Unită a Poporului), și Maxwell Dlamini, secretarul-general al SWAYOCO (Congresul Tineretului Swazi), au fost eliberați din închisoare de către Curtea de Apel, după ce au înaintat pentru a treia oară o cerere de eliberare pe cauțiune. În ceea ce privește pedeapsa cu moartea, în Swaziland există un moratoriu *de facto*, iar ultima execuție a avut loc în 1983. În timpul sesiunii ONU din 2015, Swaziland, pentru prima dată, nu s-a opus rezoluției privind un moratoriu asupra recurgerii la pedeapsa cu moartea.

Ratificarea convențiilor și a protocoalelor internaționale privind drepturile omului nu pare să constituie o problemă în această țară. Dificultatea o reprezintă punerea în aplicare a unor convenții precum CEDAW, dificultate scoasă în evidență de faptul că femeile continuă să aibă statut de minoritate în activitățile socioeconomice și politice ale țării.

Accesul la justiție rămâne o problemă în această țară, din cauza costurilor implicate. În plus, înainte de eliberarea din funcție a președintelui Curții Supreme, în mai 2015, independența sistemului judiciar a fost discutabilă, întrucât au existat acuzații grave legate de cauze discutate și tranșate de fostul președinte al Curții Supreme și de fostul ministru al justiției înainte de a fi aduse în fața instanței.

În 2014, libertatea de exprimare și libertatea presei au fost restrânse ca urmare a arestării lui Bheki Makhubu, redactor-șef, și a lui Thulani Maseko, avocat specializat în drepturile omului. Cei doi au fost condamnați pentru sfidarea instanței, pentru că și-au exercitat în mod pașnic dreptul la libertatea de exprimare. La 21 mai 2015, Parlamentul European a adoptat o rezoluție referitoare la Swaziland prin care și-a exprimat îngrijorarea cu privire la încălcările grave ale drepturilor omului, în urma arestării celor doi acuzați. În iunie 2015, Curtea Supremă din Swaziland a dispus eliberarea dlui Maseko și a dlui Makhubu, după ce au executat 15 luni din pedeapsa de doi ani de închisoare.

Rezoluția Parlamentului European pe această temă a contribuit la aducerea Regatului Swaziland în atenția opiniei publice internaționale, precum și la expunerea respectării nesatisfăcătoare a drepturilor omului în această țară.

Cea de a 104-a Conferință Internațională a Muncii a decis să păstreze încadrarea Regatului Swaziland la un „alineat special” (ceea ce presupune monitorizarea atentă de către OIM), din cauza nerespectării persistente a Convenției nr. 87 a OIM privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical.

La 1 ianuarie 2015, Swaziland a fost exclusă efectiv din programul SUA privind comerțul – *The African Growth and Opportunity Act* – din cauza preocupărilor legate de drepturile lucrătorilor.

În 2015, delegația UE, în colaborare cu alte părți interesate, a întreprins o serie de acțiuni de promovare a drepturilor omului în Swaziland. UE a continuat să discute cu autoritățile Regatului Swaziland pe teme legate de drepturile omului și de democrație, prin intermediul dialogului politic desfășurat în temeiul articolului 8. De asemenea, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la noua Lege a serviciilor publice din 2015, care conține dispoziții regresive în ceea ce privește statutul politic al funcționarilor publici.

UE a furnizat sprijin financiar organizațiilor societății civile prin intermediul unei serii de instrumente financiare, cum ar fi IEDDO, liniile bugetare tematice privind organizațiile societății civile și autoritățile locale și FED – sprijin destinat unor proiecte care se axează pe aspecte precum drepturile culturale, drepturile copilului și ale femeii și accesul la justiție și la informații. Fondurile au fost utilizate pentru a sprijini reforma politică și sistemul electoral prin asigurarea de cursuri de formare pentru organizațiile societății civile care să dezvolte competențele de negociere, comunicarea și diplomația. Cu sprijinul UE, organizațiile societății civile au elaborat un raport alternativ care prezintă situația drepturilor omului în această țară. Raportul propune o serie de recomandări cu privire la modul în care pot fi abordate problemele legate de drepturile omului. Având în vedere faptul că violența împotriva copiilor și a femeilor se menține la un nivel foarte ridicat în această țară, UE a sprijinit, în 2015, o serie de inițiative vizând îmbunătățirea statutului femeilor, fiind organizate campanii care au făcut presiuni pentru promulgarea Legii privind infracțiunile sexuale și violența domestică.

Tanzania

Pregătirile întreprinse de Tanzania pentru alegerile generale din octombrie 2015 au oferit un context specific pentru monitorizarea de către UE a drepturilor omului și au adus tot mai mult în atenție drepturile politice. Menținerea arenei politice, caracterul participativ al procesului electoral, libertatea presei, dreptul la informare și libertatea de asociere au figurat, în ansamblu, printre principalele priorități ale UE.

În 2015 nu a fost purtat un dialog politic între Tanzania și UE, deși acesta este unul dintre elementele-cheie ale relațiilor bilaterale, în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou pentru dezbaterea chestiunilor legate de drepturile omului și de statul de drept. Cu toate acestea, au avut loc consultări periodice pe tema drepturilor omului cu părți interesate de la nivel național, cum ar fi Comisia pentru Drepturile Omului și Buna Guvernanță, partidele politice și societatea civilă, inclusiv Coaliția Apărătorilor Drepturilor Omului.

Sprijinul acordat de UE pentru organizarea alegerilor a fost canalizat prin intermediul unui fond comun gestionat de PNUD și numit Proiectul pentru responsabilizare democratică. Acesta a oferit asistență financiară și tehnică Comisiei electorale naționale și Comisiei electorale din Zanzibar și a promovat atât reforme juridice și instituționale vizând alegerile, cât și educația civică și electorală. UE a monitorizat procesul de înregistrare a datelor biometrice ale alegătorilor și a trimis o misiune completă de observare a alegerilor condusă de Judith Sargentini, deputat în Parlamentul European, pentru alegerile generale din octombrie. Un proiect care vizează prevenirea conflictelor și medierea a fost lansat înainte de alegerile din Zanzibar, cu implicarea tuturor factorilor relevanți participanți la procesul electoral. Delegația UE și statele membre ale UE au emis o declarație locală la câteva zile după alegeri prin care își exprimau îngrijorarea cu privire la decizia luată de președintele Comisiei electorale din Zanzibar de anulare a alegerilor din această regiune, cu atât mai mult cu cât toți observatorii internaționali au evaluat favorabil procesul electoral. Mai mult, declarația a îndemnat Comisia electorală din Zanzibar să reia și să finalizeze numărătoarea voturilor și să anunțe rezultatele alegerilor, invitând toate părțile interesate să se angajeze în dialoguri constructive ca principal mijloc de soluționare a divergențelor și să salvgardeze progresele economice și democratice obținute ca urmare a multor ani de eforturi prelungite.

În ceea ce privește libertatea presei și dreptul la informare, suspendarea, la începutul anului 2015, a publicației *The East African*, un săptămânal de renume, a determinat UE să emită o declarație locală în care se sublinia importanța garantării libertății de exprimare și a dreptului la informare, precum și nevoia unei legislații echitabile și echilibrate în ceea ce privește mass-media. Un discurs ținut de șeful delegației pentru a marca Ziua Internațională a Libertății Presei a fost citat pe larg în mass-media. În urma alegerilor, o declarație locală comună a fost dată publicității de către UE și de partenerii care împărtășesc aceeași viziune, prin care se atrăgea atenția asupra consecințelor noii legii de combatere a criminalității informatice, astfel cum au fost acestea scoase în evidență de nerespectarea drepturilor omului în ceea ce îi privește pe observatorii interni. Spre sfârșitul anului, a fost organizat un forum cu actorii interesați din domeniul mass-mediei pentru a dezbate rolurile și responsabilitățile ce revin presei în viața socială și politică.

UE a continuat să își manifeste interesul susținut pentru litigiile funciare din Tanzania, în special pentru cazurile în care mijloacele de subsistență și drepturile cutumiare dobândite ale comunităților de păstori au fost afectate. O rezoluție a Parlamentului European din luna martie a condamnat încălcarea drepturilor fundamentale ale omului aparținând comunităților rurale locale, strămutarea ilegală a acestora, distrugerea locuințelor și a modului lor de viață tradițional. Rezoluția a invitat totodată autoritățile să adopte și să pună în aplicare politici funciare eficace și să ofere mecanisme adecvate și prompte de soluționare a litigiilor.

La începutul anului 2015 au fost lansate două proiecte finanțate de UE și axate pe practicile tradiționale dăunătoare. Unul dintre proiecte a vizat căsătoria copiilor și mutilarea genitală a femeilor, iar al doilea s-a axat pe drepturile femeilor mai în vârstă, în contextul atacurilor care au urmat unor acuzații de vrăjitorie. În 2015 a continuat punerea în aplicare a unui amplu set de acțiuni finanțate de UE vizând drepturile copilului și emanciparea femeii în Tanzania.

Cu ocazia Zilei Internaționale de Sensibilizare cu Privire la Albinism din luna iunie, delegația UE a emis un comunicat de presă prin care își confirma profunda îngrijorare cu privire la discriminarea și violența cu care se confruntă persoanele care suferă de albinism și prin care sublinia necesitatea de a-i educa pe oameni și de a-i lămurii că miturile care înconjoară albinismul sunt nu numai false și înșelătoare, ci și o încălcare a drepturilor omului, împotriva legii și, în sens mai larg, contrare conceptului de umanitate.

Ca parte a eforturilor de sensibilizare depuse de UE împotriva pedepsei cu moartea, cu ocazia Zilei Mondiale împotriva Pedepsei cu Moartea din luna octombrie, șefii de misiune ai UE au vizitat o închisoare, întâlnindu-se inclusiv cu deținuți condamnați la moarte, și au făcut schimb de opinii cu părțile interesate de la nivel guvernamental și din domeniul drepturilor omului, salutând menținerea moratoriului împotriva pedepsei cu moartea în Tanzania și promovând abolirea acesteia.

În cele din urmă, în decembrie, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, delegația UE a publicat un mesaj în două cotidiane importante, atât în limba engleză, cât și în limba swahili, mesaj în care se sublinia cât de important este ca tanzanienii să se poată bucura de drepturile și libertățile lor.

Togo

Trei elemente principale pot fi scoase în evidență în ceea ce privește situația drepturilor omului în Togo, în 2015. În primul rând, alegerile prezidențiale din aprilie 2015 s-au desfășurat fără incidente violente sau probleme legate de drepturile omului. În al doilea rând, a fost adoptat un nou cod penal conținând mai multe dispoziții care marchează progrese în domenii cum ar fi incriminarea torturii, traficul ilegal de migranți, traficul de persoane în general (nu doar cel care îi afectează pe copii), reglementarea discriminării împotriva femeilor și a bolnavilor de SIDA, precum și mutilarea genitală a femeilor. În al treilea rând, impunitatea, recursul excesiv la forță și lipsa de încredere în forțele de poliție și în sistemul judiciar au continuat să reprezinte provocări majore; acest lucru a fost demonstrat și de faptul că forțele de securitate au ucis peste 12 persoane cu ocazia unor manifestații.

În general, ritmul reformelor și al punerii lor în aplicare a făcut ca îmbunătățirile reale ale condițiilor de trai ale cetățenilor din Togo să se facă simțite cu greu. Condițiile proaste din închisori și recursul abuziv la arestul preventiv au rămas o problemă.

Activitatea UE în domeniul drepturilor omului în Togo, în 2015, a inclus un dialog periodic cu autoritățile, liderii și organizațiile societății civile, precum și activități diplomatice cu caracter public, asistență tehnică și financiară. Acțiunile s-au axat pe consolidarea societății civile și pe sprijinirea eforturilor de reconciliere națională, pe reforma sectoarelor justiției și securității și pe prevenirea conflictelor electorale. Situația drepturilor omului în Togo a fost abordată în cadrul dialogului politic periodic al UE, inclusiv cu ocazia sesiunii oficiale de dialog politic din noiembrie 2015.

UE a continuat să lucreze în cursul anului 2015 pentru a pune în aplicare recomandările Comisiei pentru adevăr, justiție și reconciliere și pentru a sprijini societatea civilă și a consolida autoritățile locale, în special prin intermediul proiectului „Pascrena” de susținere a societății civile și a reconcilierii naționale (*Projet d'appui à la société civile et à la réconciliation nationale*), în cadrul IEDDO. În cursul ultimelor luni din 2015, UE a înregistrat progrese în ceea ce privește pregătirea unui nou program dedicat consolidării statului și a lansat un program de sprijinire a modernizării sectorului justiției. Se depun totodată eforturi pentru a consolida capacitățile forțelor de securitate și pentru a spori gradul de profesionalism și de compatibilitate cu drepturile omului al metodelor de lucru ale acestora; un proiect vizând instituirea unui nou colegiu de poliție va primi, la rândul său, sprijin.

Uganda

În perioada premergătoare alegerilor prezidențiale și parlamentare, care urmează să aibă loc în 2016, UE a continuat să îndemne autoritățile ugandeze să pună în aplicare recomandările făcute în 2011 de misiunea UE de observare a alegerilor (MOA). UE a deplâns faptul că Legea (de modificare a) Constituției din 2015 – percepută inițial ca urmând să pună în aplicare reforme consistente ale sistemului electoral – nu a luat în considerare nici recomandările constructive făcute de Organizația Interpartinică pentru Dialog, care a reunit toate partidele politice ugandeze cu cel puțin un mandat în parlament, nici pe cele făcute de MOA. UE a decis să trimită o misiune de observare a alegerilor la alegerile din 2016.

În 2015, libertatea de asociere și de întrunire au rămas un motiv de îngrijorare. UE a fost preocupată de faptul că primul proiect de lege privind organizațiile neguvernamentale supus atenției parlamentului ar fi acordat organismelor de reglementare competențe extinse de control asupra activităților societății civile. UE și-a exprimat îngrijorarea în mod repetat față de autoritățile ugandeze și a trimis adrese scrise Comisiei parlamentare pentru apărare și afaceri interne, căreia i-a revenit răspunderea de a examina proiectul de lege. Modificările introduse de comisie au eliminat unele dintre cele mai restrictive dispoziții; cu toate acestea însă, legea adoptată impune ONG-urilor obligații vagi și extinse, care ar putea constitui un obstacol în calea activităților lor. UE va urmări îndeaproape punerea în aplicare a legii, inclusiv formularea regulamentelor în vederea operaționalizării acesteia.

Legea privind gestionarea ordinii publice din 2013 a fost utilizată ca bază pentru a împiedica o serie de reuniuni politice organizate de partidele de opoziție. Au existat păreri împărțite legate de faptul că o interpretare corectă a legii ar impune, de fiecare dată, organizatorilor unor reuniuni politice obținerea unei aprobări din partea poliției înainte de desfășurarea reuniunii. UE a încurajat poliția și partidele de opoziție să ajungă la o interpretare comună a legii, care să faciliteze adunările politice pașnice.

UE a discutat cu președintele Museveni despre drepturile omului, în cadrul dialogului în temeiul articolului 8, la 24 aprilie 2015. Discuția a abordat procesul electoral, libertatea de asociere, egalitatea de gen, posibilitatea tragerii la răspundere a forțelor de poliție și combaterea torturii.

Adoptarea Legii privind prevenirea și interzicerea torturii în 2012 a creat un cadru juridic cuprinzător pentru prevenirea torturii în Uganda. UE a continuat să sprijine punerea în aplicare a acestei legi, printre altele, prin diseminarea conținutului său prin intermediul traducerilor în limbile locale. De asemenea, UE a furnizat sprijin Centrului African pentru Tratatamentul și Reabilitarea Victimelor Torturii și Comisiei pentru drepturile omului din Uganda, în eforturile acestora de a ancheta acuzațiile de tortură. UE a solicitat autorităților ugandeze să ratifice Protocolul opțional la Convenția ONU împotriva torturii în cel mai scurt timp posibil.

Deși a salutat menținerea moratoriului *de facto* privind aplicarea pedepsei cu moartea, UE a continuat să îndemne autoritățile ugandeze să abolească pedeapsa cu moartea și la nivel legislativ.

UE a colaborat cu parteneri locali de la nivelul societății civile pentru a promova drepturile femeii și ale copilului. În mod special, UE a ajutat Asociația Parlamentară a Femeilor din Uganda să organizeze o sesiune parlamentară a femeilor în iulie 2015, a sprijinit un proiect comun împotriva violenței pe criterii de gen la care au participat societatea civilă și Ministerul Muncii, Dezvoltării Sociale și Egalității de Șanse între Femei și Bărbați și a participat la Forumul național privind situația copiilor din Uganda.

UE a continuat să sprijine activitatea Comisiei pentru drepturile omului din Uganda; de exemplu, UE a ajutat această comisie și Comisia pentru egalitatea de șanse să monitorizeze accesul la serviciile de sănătate în Uganda, precum și condițiile de muncă din industrie, din ramura minieră și din comunitățile de pescari. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că, începând din aprilie 2015, Comisia pentru drepturile omului din Uganda și-a văzut redus personalul la numai doi comisari, nemaivând un președinte, și a solicitat numirea de înlocuitori.

În ianuarie 2015, UE a salutat predarea lui Dominic Ongwen, un așa-numit comandant de brigadă al Armatei de Rezistență a Domnului, precum și transferarea acestuia la Curtea Penală Internațională, pentru a fi judecat sub acuzația de crime împotriva umanității și de crime de război.

Premiul anual al UE pentru apărătorii drepturilor omului din Uganda a fost acordat în 2015 doctorului Livingstone Sewanyana, fondator și director executiv al Inițiativei Fundația pentru Drepturile Omului.

Zambia

Alegerile prezidențiale anticipate din ianuarie 2015 au fost considerate, în general, libere și democratice. Deși continuă să existe mass-media care nu e aservită guvernului, totuși alegerile generale prevăzute pentru august 2016, care limitează ca durată mandatul noului guvern format de Frontul Patriotic, au deja un impact asupra libertății presei și asupra libertății de exprimare. Ministrul Informațiilor și al Difuzării Publice lansează periodic amenințări publice împotriva organelor presei, ceea ce determină mass-media de stat (și uneori cea privată) să se autocenzureze. În 2015, principalul ziar independent, *The Post*, și-a văzut jurnaliștii arestați și intimidați, iar administrația financiară din Zambia a încercat să îi închidă cu totul activitatea din cauza unor chestiuni legate de obligațiile fiscale. Posturile de radio comunitare au fost amenințate de cadre ale Frontului Patriotic pentru că au oferit timp de antenă în programele lor reprezentanților opoziției. Interpretul Pilato a fost reținut și pus sub acuzare pentru publicarea unui cântec în care îl ridiculiza pe președinte, dar a fost ulterior eliberat.

UE și statele sale membre sunt preocupate de faptul că încălcările drepturilor civile și politice s-ar putea înmulți în perioada premergătoare alegerilor din 2016. Corupția și violența politică au continuat să constituie o problemă în Zambia (de exemplu, foști politicieni care executau pedepse cu închisoarea au fost eliberați anticipat, cadre de partid care au dat dovadă de violență s-au amestecat în alegerile parlamentare anticipate, în timp ce lideri ai opoziției au fost atacați și reținuți/arestați pentru perioade scurte, în temeiul Legii privind ordinea publică) – chiar dacă aceste chestiuni sunt comparativ mai puțin îngrijorătoare decât în alte țări din regiune. Tranziția către e-guvernare în Zambia a fost interpretată ca un pas pozitiv în lupta împotriva corupției și în progresul către o mai mare transparență.

Pe hârtie, există sprijin politic pentru drepturile femeii și ale copilului, inclusiv împotriva căsătoriilor între copii, a căsătoriilor timpurii și a celor forțate, atât din partea reprezentanților la nivel înalt ai guvernului, cât și din partea liderilor tradiționali, dar limitele acestui angajament sunt dezvăluite de grațierea prezidențială oferită pe motive politice cântărețului General Kanene, un apropiat al Frontului Patriotic, care executa o pedeapsă cu închisoarea pentru molestarea unui minor, precum și de numirea sa ulterioară în funcția de ambasador al Zambiei împotriva violenței pe criterii de gen. Incidentele violente pe criterii de gen se înmulțesc, posibil ca urmare a creșterii numărului de raportări ale incidentelor. Deteriorarea dramatică a situației economice în 2015 ar putea conduce la un mediu și mai ostil față de femeile și copiii vulnerabili, în special în comunitățile sărace.

Amnistia prezidențială care a comutat sentințele de condamnare la moarte a peste 330 de prizonieri în pedepse cu închisoarea pe viață a fost salutată de către UE. Din 1997 încoace nu au mai avut loc execuții în Zambia, în baza unui moratoriu *de facto*. Cu toate acestea, condițiile din închisorile suprapopulate ale țării rămân foarte precare, în special în cazul femeilor, al copiilor cu statut de însoțitor și al altor grupuri vulnerabile. În ceea ce privește aspectele pozitive, se pare că există sprijin politic din ce în ce mai pronunțat pentru tranziția de la o abordare strict punitivă către o abordare corectivă în sistemul penitenciar din Zambia.

Recunoașterea drepturilor persoanelor LGBTI este în continuare o problemă în Zambia, așa cum au demonstrat-o condamnarea unei femei transgen, care riscă acum până la 15 ani de închisoare, precum și o serie de editoriale anti-LGBTI publicate în unul dintre ziarurile de stat. Cu toate acestea, în ceea ce privește aspectele îmbucurătoare, Curtea Supremă din Zambia a confirmat achitarea lui Paul Kasonkomona, un activist pentru drepturile LGBT, și a susținut dreptul la libertatea de exprimare al acestuia, în timp ce în trei cazuri vizând LGBTI, bărbați acuzați că au întreținut relații sexuale cu alți bărbați au fost achitați de instanțele inferioare în decursul unui an.

Zimbabwe

Situația drepturilor omului în Zimbabwe a rămas stabilă, dar fragilă. Deși frecvența încălcărilor grave ale drepturilor omului a rămas relativ scăzută în comparație cu perioada de vârf a violențelor înregistrate în timpul alegerilor din 2008, au existat în continuare unele incidente îngrijorătoare.

Faptul că autoritățile din Zimbabwe nu au înregistrat progrese în cazul răpirii activistului pentru drepturile omului Itai Dzamara rămâne un motiv serios de îngrijorare. Itai Dzamara, un militant pentru democrație, a fost răpit de bărbați neidentificați în martie 2015. Curtea Supremă a emis un ordin prin care îi îndruma pe Ministrul Afacerilor Interne și pe comandantul general al forțelor de poliție să facă tot ce este necesar pentru a-l găsi pe activistul dispărut și să colaboreze îndeaproape cu avocații acestuia. Până în prezent, locul în care se găsește acesta și starea sa rămân necunoscute. Parlamentul European și-a exprimat îngrijorarea la 19 mai 2015, iar delegația UE a dat publicității declarații locale la 11 martie, 9 aprilie, 9 mai, 9 iunie, 7 iulie, 7 august și 9 septembrie 2015 și continuă să sprijine cererile de clarificare privind acest caz, formulate de societatea civilă prin intermediul platformelor de comunicare socială.

În urma unei serii de incidente implicând violențe intrapartinice și interpartinice, UE a emis, la 17 noiembrie, o declarație locală prin care își exprima îngrijorarea și prin care încuraja toate părțile să respecte principiile democratice. Pe parcursul anului 2015, atmosfera electorală legată de alegerile parțiale a fost, în mare parte, lipsită de violență. Cu toate acestea, la 10 iunie, în regiunea Hurungwe de Vest s-au înregistrat cazuri de intimidare și de violență politică în perioada premergătoare alegerilor și imediat după acestea.

Rămân în vigoare acte legislative represive (Legea privind ordinea și siguranța publice, Legea accesului la informații și protecției datelor cu caracter privat). În timpul verii, o descindere împotriva vânzătorilor neautorizați care își desfășurau activitatea în locuri interzise din Harare și din alte orașe a degenerat. Poliția a fost criticată de societatea civilă pentru recursul la forță excesivă. Există totuși indicii conform cărora prevederea constituțională care stipulează că deținuții trebuie să fie eliberați în termen de 48 de ore dacă nu sunt puși sub acuzare este, în general, respectată în ceea ce îi privește pe apărătorii drepturilor omului.

De la adoptarea noii Constituții progresiste în 2013, zece legi au fost modificate pentru a fi în conformitate cu Constituția. Trei mari proiecte de lege se găsesc în diferite stadii ale lucrărilor în parlament (inclusiv proiectul de lege de modificare generală a actelor legislative, care va amenda legea electorală). Legea Comisiei pentru egalitatea de gen așteaptă să fie promulgată de către președinte. Douăzeci și două de proiecte de lege sunt în curs de elaborare de către grupul operativ interministerial prezidat de Ministerul Justiției (cu sprijinul delegației UE).

Persistă preocupări legate de statul de drept, inclusiv în ceea ce privește confiscările susținute de terenuri și tratamentul coloniștilor urbani spontani și al persoanelor strămutate în interiorul țării.

În general și în ciuda acestor îngrijorări, există unele domenii în care se constată oarecare progrese încurajatoare în ceea ce privește drepturile omului. Puterea judiciară dă unele semne de independență, inclusiv în ceea ce privește câteva cazuri de notorietate publică vizând ocuparea terenurilor, deși hotărârile judecătorești nu sunt întotdeauna puse în aplicare. Există progrese în direcția operaționalizării comisiilor constituționale independente. În iunie, președintele Mugabe i-a numit pe membrii Comisiei pentru egalitatea de gen, iar în decembrie – pe membrii Comisiei naționale pentru pace și reconciliere. Comisia pentru drepturile omului a devenit din ce în ce mai funcțională. Cu toate acestea, comisiile respective necesită în continuare o mai mare independență și mai multe resurse.

Arena în care societatea civilă este în măsură să funcționeze rămâne relativ deschisă. Guvernul colaborează din ce în ce mai strâns cu unele organizații ale societății civile, inclusiv la nivelul administrației locale, pe teme privind drepturile sociale și economice. Pe parcursul întregului an, organizațiile societății civile au fost în măsură să observe alegerile parțiale fără impedimente.

Deși are o circulație limitată (restrânsă în general la zonele urbane), presa scrisă privată din Zimbabwe a rămas, în linii mari, liberă, iar jurnaliștii pot, în cea mai mare parte, să aducă critici guvernului. Cu toate acestea, jurnalismul de investigație, care urmărește scoaterea la iveală a cazurilor de corupție, rămâne dificil. Libertatea transmisiilor radio, în special în zonele rurale, unde acestea constituie principala sursă de informare, este limitată de către stat. Accesul la rețelele de socializare este în creștere și, până în prezent, neîngrădit.

De zece ani există un moratoriu *de facto* privind aplicarea pedepsei cu moartea. În 2015 nu au fost semnate spre executare condamnări la moarte.

VI. Peninsula Arabă

Bahrain

În 2015, la patru ani după re izbucnirea tulburărilor în Regatul Bahrain, UE a continuat să monitorizeze îndeaproape evoluțiile locale și, acolo unde a fost cazul, folosind diferite mijloace, a continuat să își exprime îngrijorarea cu privire la situația internă a drepturilor omului, să salute reformele pozitive și să ofere sprijin pentru a spori protecția efectivă a drepturilor omului.

UE a solicitat în mod sistematic tuturor părților să se implice în mod constructiv într-un proces de veritabilă reconciliere națională și de dialog, fără condiții prealabile și într-un mod pașnic. UE a salutat unele dintre inițiativele adoptate de guvernul din Bahrain – inclusiv punerea în aplicare a recomandărilor Comisiei independente de anchetă din Bahrain – și a urmărit îndeaproape activitatea instituțiilor nou-înființate, cum ar fi Ombudsmanul Poliției pentru Ministerul Internelor, Instituția Națională pentru Drepturile Omului, Unitatea pentru investigații speciale și Comisia pentru drepturile prizonierilor și deținuților. Condițiile necesare pentru o reconciliere reală și de durată nu au fost încă întrunite și necesită în continuare eforturi suplimentare. UE a făcut apel în repetate rânduri la toți cetățenii din Bahrain să utilizeze noile instituții pentru a se asigura că acestea pot aduce îmbunătățiri reale situației drepturilor omului din Bahrain, inclusiv pe baza recomandărilor temeinice formulate în rapoartele prezentate de Instituția Națională pentru Drepturile Omului și de Ombudsman.

UE a avut contacte repetate cu autoritățile din Bahrain în legătură cu preocupările privind drepturile omului în acest regat, încurajând totodată măsurile de reformă în curs de desfășurare. UE a organizat mai multe inițiative de comunicare, oficiale și neoficiale, cu autoritățile din Bahrain cu privire la o serie de arestări ale unor personalități pentru critici aduse autorităților din Bahrain sau din Arabia Saudită. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la libertatea presei și libertatea de exprimare în contextul suspendării temporare a publicației *Al Wasat*, unul dintre ziarele de marcă – măsură care a fost rapid abandonată.

Pe lângă o serie de declarații publice, ÎR/VP și funcționarii SEAE au avut contacte directe periodice cu actori politici și activiști din Bahrain. Reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis, a vizitat Bahrain pentru a doua oară în luna mai 2015 și a organizat o serie amplă de consultări cu autoritățile, cu organizațiile politice din opoziție, cu organismele naționale din domeniul drepturilor omului și cu actorii societății civile, axându-se în mare măsură pe reconcilierea națională și pe situația drepturilor omului. În timpul acestei vizite, el a repetat oferta UE de a sprijini punerea în aplicare a angajamentelor internaționale ale Bahrainului și a recomandărilor făcute în cadrul evaluării periodice universale, cu accent deosebit pe chestiunea tragerii la răspundere și a tratamentelor abuzive aplicate în centrele de detenție.

UE a continuat să încurajeze toate organizațiile politice să se angajeze într-un dialog național care vizează reforma și reconcilierea națională și să respingă în mod fără echivoc violența, făcând concomitent apel la autorități să stabilească contacte cu opoziția și să aibă în vedere măsuri de consolidare a încrederii, inclusiv eliberarea activiștilor pașnici.

Nouăsprezece state membre ale UE au sprijinit, în cadrul punctului 2 al sesiunii de la Geneva, o declarație comună referitoare la Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR) și la situația drepturilor omului din Bahrain, declarație adoptată la 14 septembrie.

Kuweit

Principalele aspecte pe care UE le-a discutat cu autoritățile kuweitiene în timpul anului 2015 au fost situația persoanelor cunoscute sub numele de *bidoons* (rezidenți apatrizi), pedeapsa cu moartea, libertatea de exprimare și situația lucrătorilor străini și a lucrătorilor casnici.

UE a salutat adoptarea a două legi care reglementează drepturile de muncă ale lucrătorilor casnici. În conformitate cu noua legislație, drepturile și obligațiile lucrătorilor casnici sunt clar definite. Noua legislație introduce unele schimbări pozitive, iar UE va continua să monitorizeze punerea lor în aplicare și mecanismele de asigurare a respectării acestora.

În contactele sale cu autoritățile kuweitiene, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la o serie de arestări ale activiștilor drepturilor omului pentru că și-au exercitat în mod pașnic dreptul la libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire. De asemenea, UE și-a reiterat opoziția față de pedeapsa cu moartea în toate cazurile și în toate circumstanțele, invitând Kuweitul să revină la un moratoriu *de facto* privind aplicarea pedepsei capitale.

O serie de state membre ale UE au participat la evaluarea Kuweitului efectuată de Grupul de lucru pentru evaluarea periodică universală (EPU) al Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, în ianuarie 2015. UE încurajează autoritățile kuweitiene să pună în aplicare recomandările făcute în cadrul evaluării periodice universale și va continua să monitorizeze procesul.

UE monitorizează îndeaproape situația apatrizilor din Kuweit, întrucât o soluție definitivă cu privire la această chestiune nu a fost încă găsită.

De asemenea, UE a ridicat problema drepturilor lucrătorilor migranți, în special dreptul acestora la educație în școlile de stat.

Oman

În ansamblu, Omanul se bucură de unele dintre cele mai înalte standarde din regiune sub aspectul drepturilor omului și consideră un motiv de mândrie faptul că e o țară pașnică și relativ tolerantă, dar rămân unele preocupări în domeniul drepturilor omului, în special al libertății de exprimare.

Îngrijorarea UE a fost stârnită de mai multe acțiuni în justiție formulate împotriva activiștilor care au protestat sau și-au exprimat punctele de vedere pe platformele de comunicare socială, dar a remarcat, de asemenea, că au fost acordate grațieri în cele mai multe dintre aceste cazuri. UE a monitorizat îndeaproape o serie de cazuri individuale inclusiv cele referitoare la Ismaeel al-Meqbali, Helal al-Alawi, Saeed Jadad și Hassan al-Basham.

UE a salutat vizita din septembrie 2014 a raportorului special al ONU pentru drepturile de întrunire pașnică și de asociere, Maina Kiai. În raportul său privind vizita, prezentat Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, dl Kiai a afirmat că dreptul de întrunire pașnică este în Oman „cvasiinexistent în practică” și a făcut recomandări adresate Omanului privind dreptul la libertatea de întrunire și de asociere.

Un alt motiv de îngrijorare pentru UE a fost discriminarea lucrătorilor expatriați în aplicarea legislației muncii și în practică, precum și statutul și situația generală a acestora. UE a purtat discuții cu autoritățile din Oman privind situația lucrătorilor străini și privind traficul de persoane. Existau, de asemenea, o protecție insuficientă a victimelor violenței domestice și prejudecăți împotriva femeilor.

Qatar

UE și statele sale membre s-au axat în special pe libertatea de exprimare și pe dezvoltarea unor mijloace de comunicare în masă independente, pe eforturile de consolidare a societății civile prin intermediul unei legislații mai liberale privind libertatea de asociere și inițiativele societății civile, pe sprijinirea apărătorilor drepturilor omului, pe drepturile femeii și pe îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale lucrătorilor migranți.

Atenția UE s-a concentrat asupra condițiilor lucrătorilor migranți în Qatar, ca urmare a semnalărilor privind salarii neplătite, deficiențe în materie de sănătate și siguranță, condiții improprii de locuit și agenții de ocupare a forței de muncă lipsite de scrupule în țările de origine ale lucrătorilor, în perioada premergătoare Campionatului Mondial de Fotbal din 2022. UE a salutat o nouă lege introdusă la sfârșitul lunii octombrie, care urmează să fie pusă în aplicare până în decembrie 2016, calificând-o drept un pas important în acest domeniu și încurajând, în același timp, autoritățile qatariene să reformeze în continuare sistemul *kafala* (de sponsorizare) și să îl înlocuiască cu un sistem bazat pe contracte.

Qatar se confruntă, de asemenea, cu o reclamație în temeiul articolului 26 din Constituția OIM pentru încălcarea Convenției nr. 81 a OIM privind inspecția muncii și a Convenției nr. 29 privind munca forțată, depusă la OIM împotriva statului. La 12 noiembrie a avut loc o discuție tripartită cu ocazia unei reuniuni a Consiliului de administrație al OIM, în cursul căreia Qatarul și-a reiterat deschiderea de a coopera cu organismele internaționale și cu OIM, în special în vederea îmbunătățirii drepturilor migranților. În declarația sa comună, UE a făcut apel la Qatar să coopereze îndeaproape cu OIM.

Arabia Saudită

UE a intrat în dialog cu autoritățile saudite în legătură cu preocupările privind drepturile omului în acest regat, încurajând totodată măsurile de reformă. Printre principalele domenii problematice s-au numărat sistemul de tutelă exercitată de bărbați și drepturile femeii, pedeapsa cu moartea, reforma sistemului judiciar, libertatea de exprimare, toleranța religioasă, discriminarea și drepturile lucrătorilor străini.

Pe lângă o serie de declarații publice, UE a organizat mai multe inițiative de informare, oficiale și neoficiale, direcționate către autoritățile saudite în legătură cu mai multe cauze judiciare având de a face cu drepturile omului, în strânsă coordonare cu statele membre ale UE și cu partenerii care împărtășesc aceeași viziune, exprimându-și îngrijorarea cu privire la o serie de cazuri implicând activiști, precum Raif Badawi și Ali al-Nimr. Prin rezoluția sa de urgență din februarie 2015, Parlamentul European a solicitat eliberarea imediată și necondiționată a lui Raif Badawi. Rezoluția a condamnat cu fermitate biciuirea în public a acestuia de către autoritățile saudite și a solicitat anularea condamnării și a sentinței pronunțate, inclusiv a interdicției de călătorie. De asemenea, Parlamentul European a decernat Premiul Saharov pentru libertatea de gândire lui Raif Badawi. La 18 decembrie, soția sa, Ensaf Haidar, a acceptat premiul în numele soțului său, care a rămas în închisoare.

În decembrie, delegația Uniunii Europene, în strânsă cooperare cu ambasadele statelor membre ale Uniunii Europene, a decernat Premiul Chaillot 2015 pentru promovarea drepturilor omului în regiunea Consiliului de Cooperare al Golfului atât Inițiativei Baladi, cât și Forumului Cultural Thulatha. Un Premiu Chaillot special, pentru realizări pe tot parcursul vieții, i-a fost decernat lui Ibrahim al-Mugaiteeb, pentru a recunoaște și a încuraja în continuare eforturile sale și activitatea depusă pentru promovarea și apărarea drepturilor omului în Regatul Arabiei Saudite.

UE a avut contacte periodice cu organizațiile societății civile și cu apărătorii drepturilor omului și a semnalat în repetate rânduri autorităților relevante cazurile care provoacă îngrijorare. Începând cu anul 2013, delegația UE a obținut aprobarea ca diplomații să participe la procesele publice (Arabia Saudită a adoptat o lege privind ONG-urile în decembrie 2015).

UE, prin intermediul delegației Uniunii Europene, a prezentat prioritățile și inițiativele UE autorităților saudite, în întâmpinarea fiecărei reuniuni a Consiliului pentru Drepturile Omului și a Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU.

Parlamentul European a efectuat o vizită în Regatul Arabiei Saudite în februarie, în cadrul reuniunii interparlamentare dintre Parlamentul European și Adunarea Consultativă Majlis Ash-Shura.

Parlamentul European a adoptat, la 8 octombrie, o rezoluție prin care solicita Arabiei Saudite să suspende execuția lui Ali Mohammed al-Nimr și prin care cerea un moratoriu privind aplicarea pedepsei cu moartea.

Delegația Uniunii Europene a organizat o dezbatere privind violența împotriva femeilor și copiilor în Arabia Saudită, în strânsă colaborare cu unele dintre ambasadele statelor membre ale UE și cu autoritățile saudite, la 10 decembrie 2015. Evenimentul a făcut parte din acțiunile diplomatice de anvergură globală ale UE vizând toate formele de violență împotriva femeilor și copiilor.

La 12 decembrie, UE a salutat alegerile locale din Arabia Saudită, în care, pentru prima dată, atât bărbații, cât și femeile au putut vota și au putut fi aleși, marcându-se astfel un moment important pentru emanciparea femeilor din această țară.

UE împărtășește unele dintre preocupările experților ONU în domeniul drepturilor omului cu privire la măsurile excesiv de generale de combatere a terorismului, care ar putea conduce la încălcări ale drepturilor omului care nu au legătură cu terorismul, precum și cu privire la măsurile care îi vizează pe activiștii politici online.

Emiratele Arabe Unite

UE, în strânsă coordonare cu ambasadele statelor membre ale UE, a continuat să monitorizeze activ situația drepturilor omului în Emiratele Arabe Unite.

În octombrie 2015, Emiratele Arabe Unite au fost realese în Consiliul pentru Drepturile Omului de la Geneva. UE a acordat o atenție deosebită promisiunilor și angajamentelor voluntare asumate de EAU pentru perioada 2016-2018.

Cea de a patra și cea de a cincea reuniune a Grupului de lucru tehnic bilateral UE-Emiratele Arabe Unite privind drepturile omului au avut loc în mai și, respectiv, în noiembrie. Reuniunile au abordat întreaga gamă de preocupări ale UE, inclusiv pedeapsa cu moartea, libertatea de exprimare, disparițiile forțate, migrația și ocuparea forței de muncă, precum și violența domestică.

La cea de a 69-a Adunare Generală a ONU, Emiratele Arabe Unite s-au abținut de la votarea rezoluției ONU privind un moratoriu asupra aplicării pedepsei cu moartea. Emiratele Arabe Unite aplică standardele minime ale Consiliului Economic și Social al ONU și execută rar sentințele de condamnare la moarte. Cu toate acestea, în iulie 2015, o femeie din Emiratele Arabe Unite a fost executată pentru asasinarea unei femei de cetățenie americano-română în incinta unui centru comercial. Nu există o confirmare oficială a faptului că această execuție va deschide calea către reluarea generală a executării pedepselor cu moartea în această țară. În ianuarie 2014, președintele Khalifa a suspendat toate execuțiile iminente aferente cazurilor de omor, în vederea găsirii unei soluții conforme cu legea islamică șaria („prețul sângelui”), fapt care ar putea fi interpretat ca un moratoriu *de facto* asupra folosirii pedepsei cu moartea.

În cooperare cu țările de origine, Emiratele Arabe Unite au dat dovadă de implicare în încercarea de a limita abuzurile comise cu ocazia recrutării lucrătorilor migrați. Este esențial să se garanteze dreptul lucrătorilor de a-și alege angajatorii. Un nou decret pentru reglementarea relațiilor de muncă a fost anunțat de Ministrul Muncii al Emiratelor Arabe Unite la 29 septembrie 2015 și urma să intre în vigoare la 1 ianuarie 2016. Cu siguranță, aceste dispoziții ar constitui un progres în ceea ce privește protecția lucrătorilor migrați din Emiratele Arabe Unite. În practică, dispozițiile urmăresc, în principal, să facă imposibilă înlocuirea ofertei inițiale cu un alt contract de muncă final, mai puțin favorabil pentru lucrător, precum și să permită lucrătorilor să schimbe angajatorul în Emiratele Arabe Unite fără a fi obligați să se întoarcă în țara lor de origine.

Autoritățile din Emiratele Arabe Unite au continuat să mențină restricții severe asupra libertății de exprimare și de asociere, în special în cazurile în care guvernul Emiratelor Arabe Unite a fost supus criticilor și s-au solicitat reforme democratice. Legea din 2012 privind criminalitatea informatică din Emiratele Arabe Unite – în care se stipulează că „orice formă de utilizare abuzivă a unui computer sau dispozitiv inteligent sau a unei rețele sau sistem electronic ar putea conduce la o pedeapsă mergând până la închisoare pe viață și/sau la o amendă cuprinsă între 50 000 AED și 3 milioane AED” – a fost invocată de mai multe ori în cursul anului.

Premiul Martin Ennals pe 2015 pentru apărătorii drepturilor omului a fost decernat lui Ahmed Mansour, cetățean al Emiratelor Arabe Unite. Din cauza interdicției de călătorie impuse de guvernul Emiratelor Arabe Unite, acesta nu a putut participa la ceremonia de decernare a premiilor de la Geneva.

Au fost semnalate cazuri de presupuse dispariții forțate pe parcursul întregului an, inclusiv cea a lui Nasser Ben Ghaith, un economist și profesor universitar cetățean al Emiratelor Arabe Unite, care, conform rapoartelor, a fost arestat și dus într-un loc necunoscut la 18 august, fiind ținut fără să aibă dreptul de a comunica timp de aproape opt luni.

Al treilea scrutin pentru alegerea Consiliului Național Federal a avut loc la 3 octombrie, cu un colegiu electoral cu de două ori mai mulți membri decât cel care a participat la alegerile din 2011 și cu o mai mare participare la vot – un semn al interesului crescând al cetățenilor Emiratelor Arabe Unite față de acest proces. Pentru prima dată în zona Golfului, o femeie, Amal al-Qubaisi, a fost numită președinte al Adunării Naționale.

Yemen

Drepturile omului și democrația au reprezentat obiectul principal al implicării UE în Yemen. Conferința dialogului național și rezultatele acesteia, care au contribuit la procesul de elaborare a Constituției, au părut să ghideze Yemenul către o nouă strategie privind drepturile omului și procesul democratic, în deplină conformitate cu dreptul internațional.

Cu toate acestea, la începutul anului 2015, tranziția inițial promițătoare a Yemenului a fost deviată de la cursul său de o combinație de factori, ca urmare a ocupării capitalei Sanaa și a unor părți extinse ale țării de către forțele aliate Houthi/Saleh în septembrie 2014, de un vid tot mai accentuat de putere și de provocări complexe în materie de guvernare. Din martie 2015, o coaliție militară condusă de Arabia Saudită a intervenit în Yemen, ca răspuns la o solicitare a președintelui Hadi, cu obiectivul de a readuce la putere guvernul legitim al Yemenului și de a înlătura forțele Houthi/pro-Saleh, în timp ce eforturi de pace se desfășoară în paralel sub auspiciile ONU. Conflictul din Yemen riscă să devină un război cronic și prelungit, care ar putea conduce la o dezintegrare și mai mare a statului, la o fragmentare teritorială și la o violență sectară și mai accentuate – toate acestea fiind probabil de natură să îi priveze pe cetățeni de o serie de drepturi fundamentale ale omului.

În prezent, multe dintre instituțiile yemenite din Sanaa continuă să funcționeze, dar nu mai sunt în totalitate sub control guvernamental legitim, ceea ce face foarte dificilă implicarea internațională în chestiuni legate de drepturile omului, în timp ce sudul Yemenului este, de asemenea, un mediu de operare foarte dificil. În această situație, cele mai elementare drepturi ale omului ale yemeniților, inclusiv dreptul la viață, sunt puse în pericol în primul rând de conflictul în sine. Conflictul îngreunează, de asemenea, activitatea organizațiilor umanitare și a apărătorilor drepturilor omului. ONU și organizațiile pentru apărarea drepturilor omului au condamnat încălcările frecvente ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar de către toate părțile aflate în conflict.

Situația umanitară sumbră, în special lipsa securității alimentare și a serviciilor sociale esențiale, este susceptibilă să aibă un impact nu numai asupra generației actuale. Mai mult, gradul de distrugere este atât de ridicat încât înscrierea Yemenului pe calea creșterii economice și a dezvoltării va rămâne o provocare semnificativă, în timp ce populația crește cu o rată de 3,1 %, aproximativ 70 % dintre cetățeni având sub 35 de ani.

Delegația UE sprijină eforturile trimisului special al ONU și ale echipei sale, de redirecționare a Yemenului către un parcurs politic și către încetarea conflictului armat. De asemenea, UE a făcut apel la toate părțile implicate să adere la principiile drepturilor omului și ale dreptului internațional. Declarațiile ÎR/VP Mogherini și ale comisarului pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor, dl Stylianides, au abordat, între altele, problema atacurilor împotriva civililor și a accesului umanitar. Delegația UE a inițiat totodată un dialog cu actorii Houthi/pro-Saleh, făcând presiuni ca să îi determine să renunțe la acțiunile lor care contravin principiilor democratice, precum și principiilor internaționale ale drepturilor omului și ale dreptului umanitar (eliberarea prizonierilor politici, protecția jurnaliștilor etc.), abordând, de asemenea, chestiuni referitoare la libertatea de religie sau de convingere. Cu toate acestea, continuă încălcările drepturilor omului, inclusiv detenția jurnaliștilor și atacurile țintite asupra zonelor cu civili.

În cadrul celei de a 30-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului, UE a sprijinit eforturile depuse de Țările de Jos de obținere a aprobării unui proiect de rezoluție privind Yemenul în temeiul punctului 10 (cooperarea tehnică). Această propunere de rezoluție s-a concentrat asupra instaurării unui mecanism independent și imparțial pentru anchetarea încălcărilor drepturilor omului în contextul conflictului actual, în conformitate cu raportul Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului în această privință. Cu toate acestea, la 2 octombrie 2015, Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU a adoptat o rezoluție comună, prezentată de guvernul Yemenului și de Arabia Saudită, privind „asistența tehnică și consolidarea capacităților în Yemen în domeniul drepturilor omului”, care stabilește condițiile pentru numirea unei comisii naționale de anchetă care, preconizează UE, urmează să își desfășoare activitatea în mod independent. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la deteriorarea situației drepturilor omului în Yemen și a solicitat autorităților legitime să se asigure că presupusa încălcare a acestor drepturi nu rămâne nepedepsită. UE și-a reiterat sprijinul pentru prezentarea orală a înaltului comisar cu ocazia celei de a 31-a sesiuni a Consiliului; se așteaptă un raport scris cuprinzător în cadrul celei de a 33-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului.

UE continuă să încurajeze Yemenul să adere la Tratatul privind comerțul cu arme, întrucât rezervele excesive de armament ale Yemenului adunate de-a lungul deceniilor, sub conducerea fostului președinte Saleh, nu numai că au absorbit fonduri publice în unul dintre cel mai puțin dezvoltate state arabe, dar continuă totodată să alimenteze conflictul actual. În acest context, Yemenul va trebui să inițieze reformarea radicală a sectorului său de securitate ca să își poată modifica traiectoria viitoare către dezvoltare, îmbunătățind astfel drepturile economice și sociale ale cetățenilor săi. UE va continua să încerce să joace un rol în sprijinirea reformei sectorului securității civile în plan civil. Unul dintre proiectele planificate în 2015 în cadrul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) a vizat abordarea reformei sectorului de poliție prin înființarea unei secții de poliție pilot la Sanaa, care să demonstreze cum pot fi desfășurate activitățile polițienești la nivel local pornind de la o abordare care să respecte drepturile omului. Modelul folosit pentru acest proiect și pentru alte proiecte conexe va putea fi folosit în momentul în care conflictul se va calma.

În paralel, UE a continuat să sprijine mai multe organizații ale societății civile din Yemen care continuă să activeze în domeniul drepturilor omului și al medierii, în pofida unor obstacole majore, pentru a proteja structura fragilă a societății yemenite. În decembrie 2015, împreună cu UNICEF, a fost lansat un proiect privind protecția copiilor în timpul conflictelor armate. Pe tot parcursul anului 2015, s-a continuat acordarea de asistență directă apărătorilor drepturilor omului prin diverse mecanisme de sprijin ale UE. În pofida suspendării unei serii de proiecte și a reducerii numărului activităților de bază, unele organizații ale societății civile din Yemen au monitorizat activ încălcările drepturilor omului în anumite domenii (de exemplu, în ceea ce privește victimele în rândul civililor, disparițiile forțate sau evaluarea daunelor) sau au lucrat la consolidarea securității juridice, a procedurilor de arestare și a condițiilor de detenție, inclusiv în cazul femeilor și fetelor.

În cadrul IcSP, UE a oferit sprijin Mecanismului de verificare și inspecție al ONU (UNVIM) în vederea facilitării liberei circulații a bunurilor comerciale în Yemen – o țară aproape exclusiv dependentă de importurile de mărfuri și produse alimentare de bază. UNVIM urmărește să asigure faptul că încărcătura comercială și ajutorul umanitar care pătrund în apele teritoriale ale țării sunt în conformitate cu RCSONU 2216. În contextul sprijinului constant al UE pentru reformarea sectorului securității civile, Centrul de la Geneva pentru Controlul Democrat al Forțelor Armate (DCAF) a beneficiat, de asemenea, de finanțare în cadrul IcSP pentru a pregăti proiecte viitoare în acest sector. Mai mult, o cerere de propuneri finanțată de IcSP vizând „sprijinul pentru actorii societății civile la nivel național în ceea ce privește prevenirea conflictelor, consolidarea păcii și pregătirea pentru situații de criză în Yemen” a avut drept rezultat alocări de fonduri pentru proiecte pe teme precum „consolidarea păcii la nivel local” și „femeile și copiii în situații de conflict armat”. În sfârșit, delegația UE și-a axat eforturile de sensibilizare și activitățile diplomatice cu caracter public pe emanciparea femeilor și pe practica predominantă în Yemen a căsătoriilor timpurii, prin prezentarea filmului premiat „Mă cheamă Nojoon, am 10 ani și sunt divorțată” și prin organizarea unei expoziții fotografice conexe de promovare a femeilor de profesie fotograf din Yemen. Filmul a atras un public de aproape 1 000 de persoane la Paris și la Bruxelles, fiind planificate evenimente ulterioare la Bruxelles (festivalul „Elles tournent”) și la New York pentru începutul anului 2016, pentru a realiza legătura dintre situația din Yemen și campaniile de la nivel mondial.

Iran

În ciuda angajamentelor asumate de președintele Rouhani de îmbunătățire a libertăților civile în timpul guvernării sale, în 2015 s-au înregistrat puține progrese. Problemele au persistat, în special creșterea numărului execuțiilor, lipsa garanțiilor pentru un proces liber și echitabil, încălcări ale libertății de exprimare, de religie și de convingere, precum și încălcări ale drepturilor femeii.

În 2015, contactele UE cu Iranul au continuat să se axeze pe găsirea unei soluții pentru chestiunea nucleară. Cu toate acestea, UE a continuat să discute problemele privind drepturile omului în Iran utilizând o multitudine de căi bilaterale și multilaterale, oficiale și neoficiale. UE a dat publicității declarații vizând mai multe cazuri individuale, cum ar fi execuțiile iminente ale unor infractori minori, reiterându-și preocupările cu privire la numărul mare de execuții din Iran, în special pentru infracțiuni ca cele legate de droguri, care nu se încadrează în categoria infracțiunilor celor mai grave conform legislației internaționale în domeniul drepturilor omului. Totodată, UE a făcut apel la guvernul iranian să se abțină de la utilizarea pedepsei cu moartea.

Aplicarea pedepsei cu moartea a reprezentat o problemă majoră legată de drepturile omului, date fiind cele 765 de execuții raportate în 2015 (482 de execuții au fost raportate în 2014, iar alte 500 în 2013, conform datelor disponibile).

În timpul primei sale vizite la Teheran, la 28 iulie 2015, ÎR/VP al UE, dna Mogherini, a subliniat necesitatea îmbunătățirii situației drepturilor omului.

Parlamentul European a continuat să manifeste un interes viu față de situația drepturilor omului din Iran. O delegație a Comisiei pentru afaceri externe a Parlamentului European (AFET), condusă de Elmar Brok, a vizitat Iranul în iunie 2015, iar președintele Parlamentului European, dl Schulz, a vizitat țara în octombrie 2015.

Iranul a făcut obiectul celei de a doua evaluări periodice universale (EPU) în cursul celei de a 28-a sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului din martie 2015. UE a participat la acest proces și a salutat acceptarea de către Iran a 130 de recomandări (din 291). Cu ocazia Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite de la New York, UE a sprijinit din nou o rezoluție, propusă de Canada, care denunța situația drepturilor omului din Iran.

Mecanismele de supraveghere ale OIM au analizat abaterile comise de Iran în materie de libertate de asociere, evidențiind cazuri grave și urgente în acest sens.

Irak

Irakul se confruntă cu o situație disperată a drepturilor omului în contextul abuzurilor grave comise de Da'esh, al violenței sectare accentuate și al situației dificile cu care se confruntă minoritățile etnice și religioase. Țara se confruntă cu o criză umanitară, existând 3,2 milioane de persoane strămutate intern și 8,7 milioane de irakieni care au nevoie de asistență.

Pe tot parcursul anului, UE a continuat să depună eforturi în vederea găsirii unei soluții politice pentru conflictul din Irak, prin abordarea cauzelor sale profunde. UE l-a sprijinit pe prim-ministrul al-Abadi în punerea în aplicare a programului său de reformă care viza corupția larg răspândită și serviciile publice deficitare. UE a solicitat guvernului să stabilească contacte cu toate segmentele societății irakiene și să avanseze pe calea reconcilierii naționale.

La 16 martie 2015, Consiliul Afaceri Externe a adoptat strategia regională a UE pentru Siria și Irak, precum și pentru amenințarea reprezentată de ISIL/Da'esh, strategie care urmărește obținerea unei păci durabile, a stabilității și a securității în regiune. Aceasta ghidează acțiunile UE și ale statelor membre pe teren, inclusiv în domenii relevante pentru drepturile omului, cum ar fi statul de drept, incluziunea politică, guvernanta locală, combaterea corupției, reforma sistemului judiciar, precum și sprijinul pentru furnizarea de servicii de bază și pentru dezvoltarea economică. În concluziile Consiliului din 14 decembrie 2015, miniștrii afacerilor externe au condamnat cu fermitate încălcările continue, grave, sistematice și larg răspândite ale drepturilor omului săvârșite de către Da'esh și au cerut ca făptașii să fie trași la răspundere. Concluziile au subliniat totodată faptul că lupta împotriva Da'esh trebuie să se desfășoare cu respectarea drepturilor omului.

În cadrul Acordului de parteneriat și cooperare UE-Irak semnat în mai 2012, Subcomitetul pentru drepturile omului și democrație s-a reunit pentru a doua oară la Bagdad, în aprilie 2015, pentru a discuta traficul de femei și copii din comunitatea yazidi, folosirea torturii și recursul la mărturisiri forțate, precum și libertatea presei. Au fost scoase în evidență domeniile în care s-au înregistrat progrese cu privire la monitorizarea penitenciarelor și la capacitatea poliției irakiene de a se ocupa de cazurile de violență domestică, nu în ultimul rând prin angajarea de femei în posturi de ofițeri de poliție.

Parlamentul European a adoptat mai multe rezoluții, condamnând acțiunile Da'esh și atrăgând atenția asupra situației umanitare, precum și asupra drepturilor persoanelor aparținând minorităților din Irak. Cea de a șasea reuniune interparlamentară dintre Parlamentul European și Irak a avut loc la Bruxelles, în decembrie 2015.

La nivel local, delegația UE în Irak a condus și a organizat reuniuni lunare ale Grupului de lucru privind drepturile omului UE+ (statele membre ale UE plus țările care împărtășesc aceeași viziune și ONU) – grupul reprezentând o platformă de informare și dialog periodic cu funcționari guvernamentali, parlamentari, actori politici, ONG-uri și organizații ale societății civile din Irak. În februarie 2015, delegația UE și ambasaderele statelor membre ale UE au emis o declarație cu privire la punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a CSONU privind femeile, pacea și securitatea. În noiembrie 2015, s-au stabilit contacte locale cu partidele politice din Kurdistan, ca reacție la impasul politic din regiune și la demonstrațiile populației. Au fost întreprinse mai multe acțiuni vizând tortura, inclusiv în raport cu poliția, precum și vizând pedeapsa cu moartea, inclusiv prin dialogul dintre șeful delegației și președintele republicii. În 2015, regiunea Kurdistan din Irak a executat trei persoane, punând capăt astfel moratoriului *de facto* asupra pedepsei cu moartea introdus în 2008. În conformitate cu sursele guvernului federal, 37 din 38 de persoane au fost condamnate la moarte în 2015.

În noiembrie 2015, delegația UE a întreprins acțiuni de sensibilizare cu privire la un articol controversat al Legii privind cărțile de identitate naționale, articol care încalcă libertatea de religie sau de convingere a grupurilor nemusulmane. Mai mult, UE și-a reînnoit apelul Irakului de a semna statutul Curții Penale Internaționale, protocoalele opționale la Convenția împotriva torturii și la Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, precum și Protocolul al doilea opțional la Convențiile de la Geneva. Delegația UE a contribuit la formularea intervențiilor UE în cadrul Grupului de lucru privind evaluarea periodică universală vizând Irakul.

Irakul beneficiază de mai multe proiecte finanțate de UE vizând drepturile omului, statul de drept, educația și sprijinul pentru autoritățile locale. O proporție de aproximativ 15 % din programul indicativ multianual al Irakului pentru perioada 2014-2017 este dedicată proiectelor consacrate drepturilor omului. Proiectele în curs de desfășurare oferă sprijin sectorului justiției penale, contribuie la consolidarea capacității Înaltei comisii independente pentru drepturile omului și urmăresc consolidarea rezilienței administrației locale și regionale. Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) finanțează în prezent cursuri de formare pentru organizații ale societății civile, profesori și profesori universitari, pentru ca aceștia să poată susține seminare privind drepturile omului, toleranța religioasă, combaterea discriminării și emanciparea de gen.

UE a sprijinit organizațiile umanitare partenere din Irak cu 104,65 milioane EUR în 2015, axându-se pe asistența adaptată nevoilor în zone greu accesibile. Acțiunile diplomatice în domeniul umanitar au fost realizate cu scopul de a denunța încălcarea pe scară largă a dreptului internațional umanitar de către toate părțile aflate în conflict. În acest context, comisarul european pentru ajutor umanitar și protecție civilă, dl Stylianides, a vizitat Irakul de două ori.

VII. ASIA

Afganistan

În 2015, UE a stabilit contacte cu guvernul, parlamentul, societatea civilă din Afganistan, cu comunitatea internațională, precum și cu statele membre, cu scopul de a crește gradul de conștientizare și respectul pentru drepturile omului. Principalele domenii problematice au fost în continuare drepturile femeii și ale copilului, societatea civilă și apărătorii drepturilor omului, tortura și abuzul, libertatea de exprimare, libertatea religioasă și/sau de convingere, pedeapsa cu moartea și accesul la justiție.

Primul dialog local Afganistan-UE pe tema drepturilor omului a fost organizat la 15 iunie 2015, axându-se pe chestiuni precum drepturile femeii, drepturile copilului, tortura și tratamentele abuzive, accesul la justiție, libertatea de exprimare și persoanele vulnerabile din punct de vedere social și/sau persoanele cu handicap. O reuniune ulterioară cu guvernul a avut loc la 1 decembrie 2015.

UE a continuat să sprijine consolidarea cadrelor internaționale, regionale și naționale pentru apărarea și promovarea drepturilor omului în Afganistan. UE și-a menținut rolul de lider al dialogului referitor la politici, inclusiv în ceea ce privește Autonomia prin Cadrul privind răspunderea reciprocă (SMAF). Proiectul SMAF a fost aprobat în septembrie 2015 și se concentrează asupra unor reforme-cheie în domenii cum ar fi guvernanta, statul de drept și drepturile omului, inclusiv drepturile femeii, eradicarea violenței împotriva femeilor și punerea în aplicare a Rezoluției 1325 a CSONU privind femeile, pacea și securitatea. Drepturile copilului au reprezentat, de asemenea, o prioritate pe agenda dialogului referitor la politici.

UE a continuat să pledeze în favoarea numirii unui procuror general până la sfârșitul anului 2015 și în favoarea reformării sectorului justiției până la sfârșitul anului 2016. UE a susținut totodată numirea unei femei în funcția de judecător al Curții Supreme; cu toate acestea, candidata în cauză a fost respinsă de parlament.

UE a subliniat necesitatea ca guvernul afgan să dea dovadă de angajament politic și de sprijin pentru Comisia independentă pentru drepturile omului din Afganistan (AIHRC).

La 20 septembrie 2015, UE și ambasada finlandeză au organizat, împreună cu guvernul afgan, o conferință privind punerea în aplicare a Planului național de acțiune (PNA) privind femeile, pacea și securitatea (RCSONU 1325), în scopul promovării implementării acestui plan, pe care guvernul l-a lansat la 30 iunie 2015.

În 2015, UE a făcut mai multe declarații publice ca reacție la încălcări grave ale drepturilor omului. UE a exprimat în mod frecvent îngrijorarea cu privire la numărul ridicat de victime din rândul civililor ca urmare a atacurilor teroriste, a conflictului armat și a situației de securitate fragile. În luna martie, UE a dat publicității o declarație de presă în care condamna uciderea brutală a unei tinere de către o mulțime dezlănțuită, la Kabul. Cinci femei au fost lapidate în zone controlate de talibani în 2015, iar UE a emis declarații de condamnare.

Pe tot parcursul anului, UE a continuat să sprijine manifestări publice care promovau drepturile omului și drepturile femeii, inclusiv prin sponsorizarea și promovarea dezbaterilor, a prezentărilor publice, a evenimentelor și a discursurilor.

După amenințări directe la adresa jurnaliștilor din partea talibanilor, UE a stabilit o reuniune periodică cu jurnaliștii, o dată la două luni, privind libertatea presei și siguranța oamenilor de presă.

UE a continuat să fie un donator-cheie în Afganistan, militând pentru drepturile omului cu ajutorul diferitelor sale instrumente și programe tematice. Delegația UE a pus în aplicare 23 de contracte în sprijinul societății civile, al drepturilor omului, al emancipării femeilor, al mass-mediei și al protecției sociale. Proiectele erau concepute să susțină rolul societății civile în promovarea drepturilor omului și a reformelor democratice; să creeze un spațiu mai favorabil care să permită femeilor afgane să participe la viața publică; să consolideze participarea politică și protecția drepturilor pentru persoanele strămutate intern și marginalizate din mediile urbane; să aprofundeze cunoștințele liderilor tineretului pe teme privind drepturile omului, drepturile civice și de gen; să susțină apărătorii drepturilor omului; să atenueze și să prevină violența domestică împotriva femeilor și a fetelor și să le ofere sprijin politic, acces la formare profesională, consolidarea capacităților și consiliere psihosocială.

În 2015, UE a acordat două noi granturi prin intermediul sistemelor de ajutor pentru fiecare țară ale IEDDO (CBSS) axate pe monitorizarea și raportarea chestiunilor legate de drepturile omului, pe consolidarea capacităților mass-mediei, inclusiv ale jurnalismului de investigație, precum și pe promovarea emancipării politice și civile a femeilor și pe drepturile femeii, prin stabilirea de contacte cu liderii religioși și cu muftiții. De asemenea, UE a furnizat un grant de urgență, în cadrul IEDDO, pentru sprijinirea unor activiști pentru drepturile omului și pentru drepturile femeii evacuați din Kunduz după cucerirea orașului de către talibani.

EUPOL colaborează îndeaproape cu Ministerul Internelor și îl susține oferind consiliere strategică privind sarcinile și responsabilitățile ce îi revin, punând un accent deosebit pe planurile de punere în aplicare a strategiei pentru femeile din poliție. În mod deosebit, strategia prevede instituirea unui comitet de monitorizare a hărțuirii și abuzurilor sexuale comise împotriva ofițerilor de poliție de sex feminin din cadrul poliției naționale afgane și instituirea unei comisii separate care să raporteze și să monitorizeze prestația poliției naționale afgane și încălcările drepturilor omului comise de către personalul acesteia. EUPOL a furnizat consiliere unității responsabile de probleme de gen din cadrul Parchetului General, punând accent pe consolidarea capacităților în domeniul drepturilor omului și al egalității de gen. EUPOL a sprijinit discuțiile dintre Ministerul Internelor și Comisia independentă pentru drepturile omului din Afganistan (AIHRC)/Ombudsmanul Poliției pe tema memorandumului de înțelegere al acestora. EUPOL a participat, de asemenea, la lucrările Grupului de lucru pentru reforma dreptului penal care elaborează, în prezent, Codul penal.

Negocierile referitoare la un Acord de cooperare privind parteneriatul și dezvoltarea (CAPD) cu guvernul afgan s-au încheiat cu succes, iar CAPD a fost parafat la 1 iulie 2015.

ASEAN

În urma adoptării de către șefii de stat sau de guvern ASEAN a unei declarații ASEAN privind drepturile omului în 2012, a fost intensificată activitatea Comisiei interguvernamentale pentru drepturile omului a ASEAN (AICHR), aceasta reprezentând principalul organism pentru drepturile omului din cadrul ASEAN. Având la bază Planul de acțiune de la Bandar Seri Begawan 2013-2017 pentru intensificarea parteneriatului consolidat dintre ASEAN și UE, dialogul și cooperarea dintre UE și ASEAN privind drepturile omului s-au ameliorat considerabil.

În luna octombrie, UE a invitat membrii AICHR, ai Comisiei ASEAN pentru promovarea și apărarea drepturilor femeilor și copiilor (ACWC), ai Comisiei pentru femei a ASEAN (ACW), ai Comitetului pentru punerea în aplicare a Declarației ASEAN privind protecția și promovarea drepturilor lucrătorilor migranți (ACMW) și ai Secretariatului ASEAN (ASEC) la Bruxelles, pentru o vizită de o săptămână. În cursul acestei vizite, UE și ASEAN au desfășurat primul dialog în materie de politici privind drepturile omului, coprezidat de reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis. În ceea ce privește UE, obiectivul a fost acela de a consolida încrederea reciprocă și de a instaura obiceiul unor dialoguri periodice privind drepturile omului și al unei cooperări bilaterale și multilaterale consolidate, încurajând totodată organismele ASEAN active în domeniul drepturilor omului să colaboreze mai deschis cu societatea civilă și să dezvolte componenta axată pe protecție a mandatelor lor. Discuțiile au permis totodată schimburi constructive în materie de politici cu privire la subiecte precum responsabilitatea socială a întreprinderilor și drepturile omului, drepturile femeii și ale copilului. În plus față de dialogul oficial, RSUE a condus un atelier de o jumătate de zi pe tema cooperării cu societatea civilă. AICHR a avut, de asemenea, ocazia să stabilească contacte cu Parlamentul European, cu ONG-urile din UE și cu reprezentanții mediului de afaceri pentru a discuta despre responsabilitatea socială a întreprinderilor. Programul a fost completat de o serie de vizite pe teren și de o zi întreagă de reuniuni cu autoritățile belgiene.

Bangladesh

Principalele obiective ale UE în domeniul drepturilor omului și democrației au rămas reforma sistemului judiciar, un moratoriu privind pedeapsa cu moartea, punerea în aplicare a Acordului de pace privind Chittagong Hill Tracts, sprijin pentru populația Rohingya, drepturile persoanelor care aparțin minorităților, apărătorii drepturilor omului, drepturile femeii și ale copilului, sprijinirea societății civile și punerea în aplicare a drepturilor lucrătorilor.

În 2015, în Bangladesh s-a înregistrat o restrângere a spațiului democratic și o deteriorare constantă a drepturilor civile și politice, inclusiv din cauza execuțiilor extrajudiciare, a disparițiilor forțate și a măsurilor restrictive împotriva opoziției și a activiștilor în domeniul drepturilor omului. De asemenea, intimidarea jurnaliștilor și a redactorilor a devenit mai frecventă, fiind luate măsuri pentru a submina viabilitatea economică a unor ziare importante. Atacurile asupra libertății de exprimare s-au înmulțit în 2015. Uciderea a patru autori de bloguri atei și a unui editor în 2015 a demonstrat că această țară nu este imună la riscul accentuării extremismului religios. Deteriorarea situației în materie de securitate a fost subliniată de uciderea a doi cetățeni străini. Un aspect îmbucurător a fost reprezentat de progresele înregistrate în ceea ce privește drepturile economice și sociale.

UE și-a continuat dialogul pe tema drepturilor omului și democrației cu Bangladeshul cu ocazia reuniunilor subcomisiei pentru buna guvernare, drepturile omului și migrație, în februarie 2015, și în cadrul Comisiei mixte UE-Bangladesh, în noiembrie 2015. Principalele aspecte discutate au fost protecția drepturilor democratice fundamentale, execuțiile extrajudiciare, disparițiile forțate, măsurile restrictive împotriva opoziției și a activiștilor pentru drepturile omului, situația minorităților și a popoarelor indigene și violența împotriva femeilor și a copiilor.

UE și statele sale membre au urmărit cu regularitate situația drepturilor omului în Bangladesh prin intermediul dialogului politic, al activităților diplomatice cu caracter public, al proiectelor și asistenței pentru dezvoltare, colaborând cu reprezentanți din Bangladesh, stabilind întâlniri cu activiști pentru drepturile omului sau organizând vizite pe teren pentru a se familiariza cu situația la fața locului. Șefii de misiune ai UE au emis mai multe declarații cu privire la incidente violente. La 15 ianuarie 2015, șefii de misiune s-au întâlnit, de asemenea, cu ministrul de externe, pentru a-și exprima regretul cu privire la violența politică și la victimele cu care aceasta s-a soldat.

UE a condamnat cu fermitate, în mai multe declarații, uciderea unor autori de bloguri și a solicitat autorităților să realizeze anchete corespunzătoare în vederea aducerii vinovaților în fața justiției. Parlamentul European a adoptat, la 26 noiembrie 2015, o rezoluție referitoare la libertatea de exprimare în Bangladesh, condamnând atacurile împotriva scriitorilor laici, a autorilor de bloguri, a minorităților religioase și a personalului umanitar străin și solicitând autorităților din Bangladesh să pună capăt imediat tuturor actelor de violență, hărțuire, intimidare și cenzură. La 29 septembrie 2015, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație prin care a condamnat uciderea unui angajat italian al organizațiilor umanitare și prin care a solicitat ca făptașii să fie aduși în fața justiției.

În ceea ce privește pedeapsa cu moartea, Bangladesh a continuat execuțiile și pronunțarea de sentințe de condamnare la moarte. La 9 aprilie 2015, în urma confirmării de către Curtea Supremă de Justiție din Bangladesh a pedepsei cu moartea în cazul lui Muhammad Kamaruzzaman, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație prin care a condamnat pedeapsa cu moartea. Lipsa de corectitudine și de transparență a lucrărilor Tribunalului pentru crime internaționale din Bangladesh a fost criticată de către experții juridici și de președintele Delegației Parlamentului European pentru relațiile cu țările din Asia de Sud.

Ca răspuns la prestația slabă a Comisiei electorale cu ocazia a trei alegeri consecutive (cel mai recent, în aprilie 2015, alegerile municipale din Dhaka și Chittagong au fost marcate de numeroase nereguli constatate de observatori ai UE); în conformitate cu articolul 1 din Acordul de cooperare din 2001, care acordă un rol esențial respectării drepturilor omului și principiilor democratice, UE a hotărât, împreună cu alți donatori, să rezilieze un program de sprijin pentru Comisia electorală din Bangladesh.

Cooperarea în temeiul Pactului privind durabilitatea a continuat în 2015, cu scopul de a îmbunătăți drepturile lucrătorilor, medicina muncii și condițiile de securitate la locul de muncă în cadrul industriei confecțiilor din Bangladesh. Mult așteptatele norme de aplicare a Legii revizuite a muncii din Bangladesh au fost publicate în septembrie 2015, iar inspectarea fabricilor din industria confecțiilor a continuat într-un ritm constant. Aceste aspecte au fost discutate în cadrul unei conferințe intitulate „Să ne amintim de Rana Plaza: calea de urmat”, care a avut loc la Parlamentul European, în aprilie 2015. În cadrul celei de a 104-a sesiuni a Conferinței Internaționale a Muncii, UE și-a adus contribuția la examinarea respectării de către Bangladesh a Convenției nr. 87 a OIM privind libertatea de asociere.

Pentru a facilita realizarea de progrese în punerea în aplicare a Acordului de pace privind Chittagong Hill Tracts, UE a finanțat două proiecte: proiectul intitulat „Instrumentul de dezvoltare a districtului Chittagong Hill Tracts”, care a primit 24 de milioane EUR, și un proiect de consolidare a serviciilor de bază în domeniul educației din regiunea respectivă.

UE și-a continuat dialogul cu organizațiile societății civile și cu apărătorii drepturilor omului. ONG-urilor din domeniul drepturilor omului li s-a furnizat sprijin constant prin intermediul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului.

În 2015 au fost în curs de desfășurare aproximativ 35 de proiecte, care au abordat aspecte mergând de la drepturile copilului, ale femeii și ale persoanelor cu handicap, de la drepturile minorităților, ale popoarelor indigene și ale lucrătorilor, până la consolidarea societății civile – valoarea lor totală ajungând la 210 milioane EUR. În 2015, au fost selectate șapte noi proiecte axate pe societatea civilă cărora le-au fost alocate 6,8 milioane EUR. Consolidarea guvernantei democratice este, de asemenea, una dintre prioritățile programului indicativ multianual pentru perioada 2014-2020.

Bhutan

În 2015, principala prioritate a UE privind drepturile omului și democrația a rămas sprijinul pentru procesul continuu și încununat de succes de democratizare și de modernizare, cu accent deosebit pe consolidarea drepturilor civile și politice, pe promovarea unei societăți civile active și pe sprijinul acordat eforturilor depuse de guvernul din Bhutan de combatere a violenței împotriva femeilor și copiilor. UE a continuat să dialogheze cu Bhutanul în vederea soluționării problemei de durată a refugiaților originari din Bhutan și vorbitori de nepaleză care trăiesc în Nepal.

De la ultima evaluare periodică universală (în 2014), Bhutan a răspuns unei serii de recomandări făcute în contextul EPU, vizând, printre altele, accesul la serviciile sociale (de exemplu, sănătate și educație), eradicarea sărăciei, combaterea violenței domestice, chestiunile legate de gen, precum și combaterea corupției. Bhutan a adoptat măsuri demne de menționat, în special în ceea ce privește combaterea corupției și protecția drepturilor femeii și ale copilului. Cu toate acestea, mai rămân de rezolvat întârzierile înregistrate în ratificarea unor instrumente internaționale de bază din domeniul drepturilor omului și mai trebuie eliminate o serie de restricții privind libertatea de întrunire și de asociere.

În 2015, UE a intrat în dialog, sub diferite forme, cu guvernul din Bhutan pe teme legate de drepturile omului, în special cu ocazia ultimei consultări bienale (a șasea ca număr) desfășurate la Thimphu în noiembrie 2015, precum și cu ocazia întâlnirilor cu prim-ministrul și cu ministrul de externe. De asemenea, au fost invocate aspecte problematice și cu ocazia primei vizite a prim-ministrului Tobgay la Bruxelles, în iunie 2015. Vizita șefilor de misiune ai UE în Bhutan, în mai 2015, a oferit un prilej de discuții ample cu autoritățile și cu alte părți interesate din Bhutan cu privire la evoluția procesului de democratizare din această țară.

În cadrul programului indicativ multianual (2014-2020), UE și-a axat sprijinul pe întărirea societății civile și pe reforma administrației locale, cu scopul de a consolida procesul de descentralizare și de delegare de competențe și resurse.

Brunei

Statul Brunei Darussalam este o monarhie absolutistă, în care s-a declarat starea de urgență încă din 1963. Un amestec de „consilii comunale” și organisme consultative, printre care se numără și un Consiliu legislativ, joacă un rol limitat în ceea ce privește recomandarea de acte legislative și aprobarea acestora. Deși e o societate tolerantă sub alte aspecte, Brunei a adoptat o variantă conservatoare a religiei musulmane, pe care dorește să o dezvolte și mai mult prin conceptul de monarhie islamică malaeză.

Deși Constituția protejează la nivel teoretic libertatea religioasă, în practică sunt puse în aplicare diferite restricții. În 2015, guvernul și-a continuat politicile încetățenite de promovare a școlii șafiiste a islamismului sunnit (religia oficială de stat). În decembrie, au existat rapoarte internaționale care semnalau faptul că în moschei s-au ținut predici prin care musulmanii erau îndemnați să evite asocieri cu simboluri ale cultului creștin, deși persoanele de altă credință decât cea musulmană își pot practica religia, spre exemplu în bisericile catolice sau anglicane. În cadrul comunității musulmane, legile și politicile impun restricții grupurilor religioase care nu urmează învățăturile școlii șafiiste. Un cod penal subordonat legii islamice șaria și publicat în octombrie 2013 include dispoziții care au un impact asupra structurilor legislative care reglementează libertatea religioasă. Etapa I (care prevede pedepse constând numai în amenzi și detenție) a fost introdusă în mai 2014. Puține cazuri au ajuns în fața instanțelor. În 2015 nu au existat indicii din care să reiasă dacă sau nu urma să se treacă la alte etape ale codului.

În septembrie 2015, Brunei a semnat Convenția ONU împotriva torturii, însă nu a anunțat încă data ratificării acesteia.

Introducerea progresivă a unui drept penal subordonat legii islamice șaria poate fi privită ca o încercare de a consolida disciplina socială și religioasă și de a salvagarda cultura, tradițiile și obiceiurile malaeze, mai degrabă decât drept o încercare de a pedepsi infracțiunile sau de a limita creșterea ratei criminalității, aceste fenomene fiind rare în Brunei. Scopul urmărit este de a conserva societatea din Brunei în forma sa actuală și de a menține „valorile fundamentale” ale acesteia. Codul penal vine să completeze dreptul familiei deja existent din Brunei, subscris legii islamice șaria. Cum etapele II și III nu au fost declanșate încă și întrucât există deocamdată numai detalii sumare cu privire la modul în care conceptul juridic al șaria va fi integrat legislației existente, este dificil să se evalueze, la acest stadiu, în ce mod ar putea fi pus în aplicare în viitor dreptul penal subordonat legii islamice șaria.

UE a folosit în mod sistematic prilejul oferit de reuniunile bilaterale cu autoritățile din Brunei pentru a aduce în discuție chestiuni legate de drepturile omului. Statele membre ale UE au solicitat în mod constant Regatului Brunei să adere și la alte instrumente de bază ale ONU privind drepturile omului. Statele membre reprezentate în Brunei au participat la evenimentele organizate cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii, pentru a sensibiliza opinia publică cu privire la Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW).

Myanmar/Birmania

Drepturile omului și democrația – în special situația din statul Rakhine – nediscriminarea, libertatea de religie și de convingere, precum și libertatea de exprimare rămân în centrul cooperării UE cu Myanmar/Birmania.

Un număr de nouăzeci și unu de partide politice și peste 6 000 de candidați au participat la alegerile de importanță istorică desfășurate în Myanmar/Birmania la 8 noiembrie 2015. Participarea la vot impresionantă, de 69 %, demonstrează dorința de schimbare a poporului din Myanmar/Birmania. O misiune UE de observare a alegerilor condusă de dl Graf Lambsdorff, vicepreședinte al Parlamentului European, a contribuit la desfășurarea cu succes a alegerilor. Misiunea UE de observare a alegerilor, cu o echipă de 150 de persoane, printre care s-au numărat și șapte deputați în Parlamentul European, a fost cea mai numeroasă misiune internațională de observare a alegerilor; membrii săi au fost prezenți pe întreg teritoriul țării și au colaborat strâns cu alți observatori internaționali. Declarația preliminară a misiunii UE de observare a alegerilor din 10 noiembrie 2015 a scos în evidență faptul că ziua alegerilor a fost bine organizată și că alegerile au fost competitive. Cu toate acestea, pentru ca alegerile să fie cu adevărat democratice, ar fi necesare reforme juridice suplimentare și îmbunătățiri aduse procedurilor, inclusiv modificarea Constituției.

Deși Liga Națională pentru Democrație, condusă de laureata Premiului Nobel pentru pace, Aung San Suu Kyi, a câștigat majoritatea absolută în parlament, va numi viitorul președinte și va forma noul guvern, membrii armatei vor continua să dețină 25 % din mandatele parlamentare fără să fie aleși; armata va avea drept de veto și va putea numi trei miniștri importanți în cadrul viitoarei administrații.

La 22 iunie 2015, Consiliul Afaceri Externe a adoptat concluzii privind viitoarele alegeri din Myanmar/Birmania, cu scopul de a trimite un mesaj timpuriu guvernului în ceea ce privește așteptările UE ca în 2015 să fie organizate alegeri credibile, universale și transparente.

În 2015, situația drepturilor omului nu s-a îmbunătățit, în special în ceea ce privește privarea minorităților etnice de drepturile civice, cu precădere a musulmanilor rohingya, precum și continuarea arestărilor și a reținerilor în închisoare ale activiștilor politici și ale apărătorilor drepturilor omului. În ciuda îngrijorării profunde exprimate de comunitatea internațională, inclusiv de UE, Myanmar/Birmania a adoptat patru legi privind „protejarea rasei și a religiei”. Aceste legi restrâng exercitarea deplină a drepturilor omului în cazul femeilor și al persoanelor care aparțin minorităților, precum și libertatea religioasă și de convingere. Ele sunt, de asemenea, contrare obligațiilor internaționale ale țării în domeniul drepturilor omului.

Tensiunile intercomunitare s-au menținut la un nivel ridicat, mai ales în statul Rakhine. Aproximativ 140 000 de persoane strămutate în interiorul țării, marea majoritate a acestora aparținând populației rohingya, au rămas închise în tabere mizere de refugiați încă din 2012, fiind lipsite de drepturi de bază cum ar fi libertatea de mișcare și accesul la educație, dreptul la asistență medicală și capacitatea de a-și câștiga existența. Musulmanii rohingya din statul nordic Rakhine, unde sunt majoritari, se confruntă cu restricții și încălcări ale drepturilor omului suplimentare. Discriminarea și marginalizarea sistematice determină mii de rohingya în fiecare an să întreprindă călătorii foarte periculoase pe mare, către Malaysia trecând prin Thailanda, căzând adeseori victimă traficantilor și persoanelor care introduc ilegal migranți. Unii dintre ei sfârșesc într-o formă contemporană de sclavie, așa cum au dovedit-o criza migranților din Golful Bengal și din Marea Andaman, în mai 2015, și expunerea, de către Indonezia, a situației peștelui pescuit cu ajutorul sclavilor.

În 2015, pentru prima oară, foștii deținători de cărți de înregistrare temporară –așa-numiții deținători de cărți albe, inclusiv populația rohingya și alte minorități etnice – nu au putut să voteze sau să candideze în alegeri din cauza faptului că nu au cetățenie. Niciunul dintre cele două mari partide politice nu a propus candidați musulmani, din cauza influenței puternice a budiștilor intransigenți în timpul campaniei electorale. Prin urmare, în noul parlament nu va exista niciun singur reprezentant musulman. Incitarea la ură și discursurile de incitare la ură au continuat să rămâne nepedepsite.

În acest context, reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis, și-a continuat dialogul pe tema drepturilor omului cu acest stat. Cu ocazia celui de al doilea dialog UE-Myanmar privind drepturile omului, în iunie 2015, RSUE a vizitat statul Rakhine ca să analizeze provocările complexe cu care se confruntă comunitățile rorhingya și rakhine. RSUE a organizat reuniuni importante cu o serie de miniștri, cu liderul Ligii Naționale pentru Democrație, Aung San Suu Kyi, cu societatea civilă – inclusiv în cadrul unui forum specializat dedicat societății civile, care a precedat dialogul privind drepturile omului – și cu liderii religioși. În urma interacțiunii atât cu guvernul, cât și cu reprezentanții diferitelor comunități, RSUE a căutat să obțină progrese cu privire la toate aspectele principale, inclusiv segregarea comunităților și alte preocupări legate de drepturile omului, cetățenia, drepturile electorale, cele patru legi privind „protejarea rasei și a religiei” și discursurile tot mai frecvente de incitare la ură, în special împotriva musulmanilor. Dialogul privind drepturile omului a abordat o serie de aspecte legate de drepturile omului, inclusiv drepturile lucrătorilor, drepturile funciare, migrația, prizonierii de conștiință, condițiile de detenție, nediscriminarea, ratificarea și punerea în aplicare a convențiilor de bază din domeniul drepturilor omului și cooperarea în cadrul forurilor multilaterale.

La 15 octombrie 2015, UE a semnat, în calitate de martor internațional, un acord național de încetare a focului între guvernul Myanmarului/Birmaniei și grupările etnice armate. Acordul reprezintă un pas important în direcția păcii, securității și prosperității și face posibilă inițierea unui dialog politic la nivel național. Într-o declarație făcută în numele UE, ÎR/VP Mogherini a salutat semnarea acordului și a solicitat includerea grupurilor ne desemnate cu ocazia următoarei etape a procesului. Includerea lor va fi esențială pentru reconcilierea națională, respectarea drepturilor persoanelor care aparțin minorităților și dezvoltarea echitabilă în beneficiul tuturor. În pofida progreselor înregistrate în negocierile de pace, confruntările dintre armată și unele grupări etnice armate au continuat, în special în statele Kachin și Shan, ceea ce a dus la noi strămutări ale populației. S-au raportat cazuri de violență sexuală, recrutare forțată și muncă forțată.

Când a aderat la Inițiativa de promovare a drepturilor și practicilor fundamentale în domeniul muncii în Myanmar, în mai 2015, UE și-a demonstrat angajamentul de a colabora cu guvernul, cu OIM și cu alți parteneri (de exemplu, cu Statele Unite și Japonia) pe tema drepturilor lucrătorilor și a responsabilității sociale a întreprinderilor. Cooperarea cu societatea civilă a fost consolidată în continuare. UE a organizat un forum al societății civile înaintea dialogului privind drepturile omului, în scopul furnizării de informații cu privire la provocările în materie de drepturi ale omului din Myanmar/Birmania. Foaia de parcurs a UE pentru implicarea alături de societatea civilă a fost lansată la 16 septembrie 2015. Au fost create patru grupuri de referință, care au inclus organizații locale ale societății civile, reprezentanți ai statelor membre ale UE, ONG-uri internaționale și alți parteneri de dezvoltare. Au continuat reuniunile cu apărătorii drepturilor omului. UE a efectuat și coordonat monitorizarea periodică a audierilor în fața instanței și a proceselor apărătorilor drepturilor omului și ale activiștilor, inclusiv ale studenților arestați în timpul protestelor din martie 2015.

În 2015, UE a propus din nou o rezoluție privind situația drepturilor omului în Myanmar/Birmania, atât în fața Comisiei a III-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, cât și în Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU. Ambele rezoluții au fost adoptate fără a fi supuse votării.

Evaluarea periodică universală a Myanmarului/Birmaniei a avut loc la 6 noiembrie 2015.

Myanmar/Birmania a semnat Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Protocolul facultativ la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate, aderând totodată la Grupul de prieteni ai Inițiativei privind Convenția ONU împotriva torturii.

Cambodgia

Situația drepturilor omului în Cambodgia rămâne o prioritate pentru UE. În prima parte a anului 2015 s-au înregistrat progrese în unele domenii, în special în ceea ce privește un acord asupra modificărilor aduse legislației electorale, instituirea unui Comitet electoral național bipartit și o oarecare implicare din partea guvernului în problemele funciare. Cu toate acestea, relațiile dintre cele două partide politice principale s-au deteriorat în mod semnificativ în a doua jumătate a anului, înregistrându-se o serie de incidente având drept obiectiv aparent intimidarea opoziției și reducerea libertății de exprimare a acesteia, degradând astfel drepturile politice. O serie de legi noi care au fost adoptate sau sunt în etapele finale de pregătire stârnesc îngrijorare cu privire la posibila lor utilizare în scopul limitării libertății de exprimare și a libertății de asociere. Există în continuare probleme grave legate de independența sistemului judiciar.

La 9 aprilie 2015, delegația UE a emis o declarație locală prin care a salutat numirea noului Comitet electoral național. La 15 iulie 2015, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație vizând adoptarea unei noi legi privind ONG-urile și asociațiile, prin care își exprima regretul cu privire la consultarea prealabilă insuficientă a părților interesate și îngrijorarea cu privire la potențialul legii de a restricționa activitățile ONG-urilor. La 27 octombrie 2015, delegația UE a emis o declarație locală după ce doi parlamentari ai opoziției au fost bătuți de demonstranți, îndemnând autoritățile să îi aducă pe cei responsabili în fața justiției și să ia măsuri pentru a asigura siguranța tuturor reprezentanților aleși în mod democratic.

UE a desfășurat un dialog periodic pe tema drepturilor omului cu autoritățile din Cambodgia. Delegația a avut, de asemenea, contacte periodice cu organizațiile societății civile, inclusiv cu reprezentanții comunităților indigene. În colaborare cu Germania, UE a continuat să încurajeze guvernul din Cambodgia să pună capăt întârzierilor cu care se distribuie titlurile de proprietate asupra terenurilor comunale popoarelor indigene și să monitorizeze îndeaproape caracterul universal al înscrierilor titlurilor în cadastru. În 2015, vizitele pe teren ale personalului UE s-au axat în mod deosebit pe aceste chestiuni și au oferit ocazia pentru o coordonare la fața locului cu ONG-urile și cu populația locală.

Distribuirea terenurilor este o prioritate majoră în ceea ce privește relațiile și discuțiile dintre UE și guvernul din Cambodgia. Delegația UE a continuat să insiste asupra necesității unei mai mari transparențe privind evaluarea situației terenurilor de stat acordate pe post de concesiuni funciare în scopuri economice, privind utilizarea viitoare a terenurilor scoase deja din circuitul concesiunilor funciare în scopuri economice, precum și privind eforturile de soluționare a disputelor privind terenurile. UE a furnizat asistență tehnică Guvernului Regal al Cambodgiei pentru conceperea unui mecanism independent de evaluare și compensare destinat comunităților afectate de concesiunile funciare în scopuri economice destinate plantațiilor de trestie de zahăr; proiectul nu a fost încă aprobat de guvern.

Aspectele legate de drepturile sindicale, violența împotriva lucrătorilor și revizuirea salariului minim au căpătat un caracter prioritar în cadrul dialogului politic. UE a desfășurat, de asemenea, dialoguri periodice cu asociațiile de întreprinderi (în special cu cele din industria textilă) și cu investitorii individuali pe tema respectului față de drepturile lucrătorilor și a condițiilor decente de muncă.

În cadrul celei de a 104-a sesiuni a Conferinței Internaționale a Muncii, UE și-a adus contribuția la examinarea respectării de către Cambodgia a Convenției nr. 182 a OIM privind cele mai grave forme ale muncii copiilor. Mecanismele de supraveghere ale standardelor OIM au analizat totodată abaterile comise în materie de libertate de asociere, evidențiind cazuri grave și urgente în acest sens.

În 2015, UE a continuat să sprijine mai multe ONG-uri din domeniul drepturilor omului și a alocat o sumă totală de 1 milion EUR sub formă de noi granturi, instituind totodată granturi pentru patru apărători ai drepturilor omului.

UE contribuie cu 10 milioane EUR la bugetul pe 2015-2016 al componentelor naționale și internaționale ale Camerelor extraordinare ale instanțelor din Cambodgia (ECCC). În 2015, UE a devenit în mod oficial membră a Grupului donatorilor principali ai ECCC.

Republica Populară Chineză

Pentru anul 2015, principalele obiective ale UE au vizat în continuare ratificarea de către China a Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) semnat în 1998 – obiectivul pe termen mediu constituindu-l respectarea dispozițiilor PIDCP, precum și Constituția Chinei, dreptul penal și dreptul procesual penal. De asemenea, UE și-a continuat campania mondială împotriva pedepsei cu moartea, cu atât mai mult cu cât China rămâne țara cu cel mai mare număr de execuții, în pofida eforturilor țării de a reduce semnificativ numărul infracțiunilor pasibile de pedeapsa cu moartea, inclusiv prin modificarea, în 2015, a dreptului procesual penal, care a redus suplimentar la 46 numărul acestora. Reprezentând unul dintre pilonii centrali ai PIDCP, libertatea de exprimare în China, atât online, cât și offline, a rămas, de asemenea, o prioritate a UE, același lucru fiind valabil în ceea ce privește dezvoltarea unei societăți civile active și apărătorii activi ai drepturilor omului. Nu în ultimul rând, UE a continuat să promoveze exercitarea tuturor drepturilor omului de către persoanele care aparțin minorităților, mai ales de către uiguri și tibetani.

În ansamblu, situația drepturilor omului a continuat să se deterioreze considerabil, constatându-se, în luna iulie, un nou val de arestări și detenții cărora le-au căzut victimă aproximativ 300 de avocați specializați în drepturile omului, activiști și angajați ai firmelor de avocatură, deși arestarea în mai 2014 a unui cunoscut avocat chinez specializat în drepturile omului, Pu Zhiqiang – care fusese implicat într-o serie de cazuri legate de libertatea presei, libertatea de exprimare și protejarea apărătorilor drepturilor omului – ar putea fi considerată drept un preludiu al acestei noi recrudescențe a actelor de represiune. Până la sfârșitul anului, aproximativ 30 de avocați se aflau încă în locuințe supravegheate, adică erau reținuți în locuri care nu au fost făcute publice, fără a avea acces la consiliere juridică și fără vizite din partea familiei, ceea ce ridică semne serioase de întrebare cu privire la angajamentul declarat al Chinei față de consolidarea statului de drept.

La 20 mai 2015, purtătorul de cuvânt al UE a emis o declarație privind acuzațiile aduse lui Pu Zhiqiang. În decembrie 2015, Pu Zhiqiang a fost în cele din urmă pus sub acuzare la Beijing pentru comentariile critice făcute online, pe platformele de socializare, la adresa Partidului Comunist aflat la putere și a primit o sentință de trei ani pentru stârnirea de certuri și instigare la ură etnică – sentință suspendată pe motive medicale.

Anul s-a încheiat cu expulzarea *de facto* a unui jurnalist francez care a publicat într-o revistă franceză un articol critic la adresa politicii duse de China în Xinjiang.

Reforma legislativă s-a accelerat odată cu adoptarea legislației privind securitatea națională și privind lupta împotriva terorismului și odată cu introducerea unui proiect de lege privind ONG-urile străine și securitatea cibernetică, toate având consecințe negative asupra drepturilor omului și asupra arenei societății civile, precum și asupra comunității de afaceri. UE a transmis sistematic observații ca răspuns la consultările publice lansate de China pe marginea proiectelor de acte legislative, pentru a încuraja China să evite impunerea de restricții legislative privind drepturile omului în absența garanțiilor și fără respectarea standardelor internaționale.

Situația din regiunea tibetană nu s-a îmbunătățit, iar în luna august 2015 s-a înregistrat al 143-lea caz de autoincendiere printre tibetani (au existat șapte astfel de cazuri în 2015) din februarie 2009 încoace. În plus, continuă incriminarea cazurilor de autoincendiere, ajungându-se la pedepsirea colectivă a membrilor familiei și a comunităților. În Xinjiang au fost înregistrate mai multe ciocniri violente între populația uigură și autoritățile chineze, ceea ce a dus la moartea a peste 100 de persoane în cursul anului trecut, deși lipsa de informații din partea autorităților chineze și împiedicarea accesului jurnaliștilor și al diplomaților face dificilă obținerea unei imagini exacte.

În ciuda declarațiilor Chinei în fața Comitetului contra torturii, conform cărora țara a luat „măsuri legislative, administrative și judiciare eficace și măsuri de altă natură în vederea interzicerii în mod strict a tuturor actelor de tortură”, comitetul și-a exprimat îngrijorarea profundă stârnită de acuzații credibile de tortură, decese survenite în arest, detenții arbitrare și dispariții vizându-i pe tibetani, uiguri și mongoli, precum și de relatările frecvente privind continuarea practicii de detenție ilegală în locuri de detenție neoficiale și nerecunoscute – așa-numitele „închisori negre” – și de returnarea forțată a cetățenilor nord-coreeni care fug din țara lor.

UE a continuat să intre în dialog cu China pe tema drepturilor omului în diferite forme și la diferite niveluri. De exemplu, la reuniunea la nivel înalt UE-China din iunie, președintele Tusk a adus în discuție situația drepturilor omului și a făcut declarații la conferința finală de presă prin care exprima sprijinul UE pentru procesul de reformă ambițios al Chinei, dorința comună de a îmbunătăți în continuare cooperarea privind drepturile omului la nivel bilateral și internațional, precum și preocupările UE cu privire la libertatea de exprimare și de asociere, inclusiv privind situația persoanelor care aparțin minorităților, cum ar fi tibetanii și uigurii. În acest context, președintele Tusk a încurajat China să reia dialogul serios cu reprezentanții lui Dalai Lama. În timpul reuniunii anuale a Comitetului mixt UE-China privind comerțul (octombrie 2015), comisarul Malmström a subliniat importanța consolidării statului de drept și a unui sistem judiciar independent, care să permită avocaților să își desfășoare activitatea liber și fără constrângeri și care să sprijine activitățile întreprinderilor și ale cetățenilor străini. Făcând referire la importanța societății digitale pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea în China, comisarul Malmström a solicitat omologului său chinez „să contribuie la transformarea internetului într-un vehicul pentru libertatea de exprimare și pentru liberul schimb”.

Reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis, a călătorit pentru a doua oară în China (la Beijing, Guangzhou, Shenzhen și Hong Kong) în noiembrie și a participat la peste 30 de reuniuni separate cu înalți funcționari chinezi și cu reprezentanți ai societății civile europene și chineze (inclusiv avocați, jurnaliști online, cadre universitare, apărători ai drepturilor omului care reprezentau femei și minorități sexuale, activiști pentru drepturile lucrătorilor și funcționari ai organizațiilor internaționale). RSUE și-a exprimat deosebita îngrijorare față de creșterea represiunii împotriva apărătorilor drepturilor omului și a avocaților din domeniu, față de direcția luată de reforma legislativă – în special în ceea ce privește proiectul de lege privind ONG-urile străine și alte legi sau proiecte de lege privind securitatea națională – și față de impactul negativ al acestora asupra drepturilor omului și a societății civile. De asemenea, RSUE a discutat cea de a 20-a aniversare a Declarației de la Beijing și proiectul de lege privind violența domestică, proiect care a fost adoptat în cele din urmă în decembrie 2015, abordând inclusiv o serie de modificări propuse de UE, drepturile lucrătorilor, drepturile întreprinderilor și drepturile omului, drepturile persoanelor care aparțin minorităților etnice și religioase, inclusiv din Tibet și Xinjiang, tortura și pedeapsa cu moartea.

Cea de a 34-a rundă a dialogului UE-China privind drepturile omului a avut loc la Beijing, în perioada 30 noiembrie - 1 decembrie. China a continuat să pună accentul pe succesele înregistrate în reducerea sărăciei și pe îmbunătățirea generală a condițiilor de trai din China și și-a exprimat nemulțumirea față de preocupările invocate de UE și justificate prin referiri la cazuri individuale. China a adus în discuție gestionarea de către UE a crizei refugiaților și lupta împotriva terorismului și și-a exprimat dorința de a participa la mai multe proiecte de cooperare în domeniul drepturilor omului cu UE pe teme precum drepturile privind mediul, drepturile femeii, precum și afacerile și drepturile omului.

Purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis șapte declarații privind China pe parcursul anului 2015 vizând: arestarea și reținerea activiștilor pentru drepturile femeii, în luna martie; condamnarea jurnalistei Gao Yu, în aprilie; acuzațiile aduse avocatului specializat în drepturile omului Pu Zhiqiang, în mai; recente evoluții ale situației drepturilor omului, în iulie; reținerea în continuare a avocaților și a apărătorilor drepturilor omului și tratamentul aplicat membrilor familiilor acestora, în octombrie; condamnarea avocatului specializat în apărarea drepturilor omului Pu Zhiqiang și refuzul Chinei de a reînnoi viza unei jurnaliste europene, dna Ursula Gauthier, în decembrie.

UE a făcut totodată referire la situația drepturilor omului din China în cadrul declarațiilor formulate cu ocazia celor trei sesiuni ordinare ale Consiliului pentru Drepturile Omului, care au avut loc în lunile martie, iunie și septembrie, precum și în cadrul celei de a 70-a Adunări Generale a ONU, folosind aceste prilejuri pentru a-și comunica diferitele preocupări.

Hong Kong

UE a urmărit îndeaproape evoluțiile legate de votul universal pentru alegerea șefului executivului în 2017. La 18 iunie 2015, UE a făcut o declarație, prin intermediul purtătorului de cuvânt, cu privire la reformele politice din Hong Kong, solicitând tuturor părților să se angajeze în discuții constructive, în vederea relansării rapide a procesului de reformă electorală. UE a continuat să sprijine societatea civilă din Hong Kong prin contacte periodice cu apărătorii drepturilor omului, cu ONG-urile și cu mass-media, precum și prin organizarea de seminare și ateliere pe tema drepturilor omului. În noiembrie 2015, reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, a efectuat pentru prima dată o vizită la Hong Kong și a discutat o gamă largă de aspecte, inclusiv statul de drept și independența sistemului judiciar în temeiul principiului „o țară, două sisteme”, drepturile lucrătorilor, independența centrelor universitare și libertatea presei, inegalitățile sociale și egalitatea de șanse. La sfârșitul anului 2015, cinci editori din Hong Kong, dintre care doi dețin cetățenii UE și sunt asociați cu o editură și o librărie din Hong Kong, au dispărut. Circumstanțele dispariției acestora au fost suspecte.

Taiwan

Per ansamblu, situația drepturilor omului este bună. Cu toate acestea, pedeapsa capitală rămâne un obicei deplâns de UE. În Taiwan au avut loc șase execuții în luna iunie, care au urmat execuțiilor anterioare din 2014, 2013 și 2012 și care au încălcat moratoriul *de facto* respectat în perioada 2005-2010. În declarația sa, UE a solicitat un moratoriu imediat asupra execuțiilor, în conformitate cu recomandările din 2013 făcute de o comisie de experți internaționali. UE a continuat cooperarea cu autoritățile locale și cu societatea civilă axată pe măsuri efective de reintroducere a unui moratoriu privind aplicarea pedepsei cu moartea, în perspectiva abolirii sale oficiale. În acest context, UE a continuat să sprijine ONG-ul Alianța din Taiwan pentru Abolirea Pedepsei cu Moartea prin intermediul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului. În cadrul dialogului său periodic cu Taiwan – consultările anuale dintre UE și Taiwan privind aspecte necomerciale – UE și-a manifestat îngrijorarea cu privire la pedeapsa cu moartea și la continuarea aplicării acesteia.

India

În 2015, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului pentru India s-au axat pe protejarea drepturilor femeii și ale copilului, pe prevenirea torturii și pe drepturile apărătorilor drepturilor omului. Misiunea de a obține un moratoriu asupra execuțiilor care să deschidă calea pentru abolirea pedepsei cu moartea și angajamentul de a combate toate formele de discriminare au rămas puncte importante pe ordinea de zi.

India este o democrație amplă și viguroasă, cu un cadru constituțional și instituțional solid care are drept scop protejarea drepturilor omului. Practicile societale adânc înrădăcinate pe care guvernul nu le poate eradica numai prin recursul la acțiune pozitivă rămân principala cauză a multor probleme legate de drepturile omului din India. Mass-media și societatea civilă raportează frecvent abuzuri și cazuri de discriminare, care îi afectează în special pe dalați (*n.tr.*: paria, persoane aflate în afara sistemului castelor), precum și acte de violență pe criterii de gen și acte de intoleranță religioasă. În general, libertatea de exprimare este respectată. În martie, Curtea Supremă a respins un amendament legislativ controversat care îngrădea libertatea de exprimare online. O punere în aplicare mai strictă a legii privind reglementarea contribuțiilor străine, modificată în 2010, a afectat accesul la finanțare externă al aproximativ 13 000 de organizații ale societății civile. Există cel puțin 2 milioane de organizații ale societății civile în India, dintre care aproximativ 42 000 sunt autorizate să primească finanțare externă.

UE a intrat în dialog cu o gamă largă de părți interesate din domeniul drepturilor omului, inclusiv cu reprezentanți ai societății civile, cu funcționari guvernamentali și cu instituții specializate, în ciuda absenței dialogului anual privind drepturile omului. În anul care a trecut, oameni politici marcanti, inclusiv miniștri de stat și miniștri-șef, au participat la proiecte legate de drepturile omului și sponsorizate de UE. Aspecte privind drepturile omului au fost luate în discuție în timpul vizitei la Parlamentul European întreprinse în iunie de președintele Lok Sabha (camera inferioară a parlamentului indian) și cu ocazia vizitei delegației Parlamentului European pentru relațiile cu India la New Delhi, în luna martie.

În vederea promovării drepturilor femeii și ale copilului, UE a participat la mai multe evenimente, organizate în special cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii și a Zilei Internaționale a Fetelor. În octombrie, la Jaipur a fost organizat un dialog cu funcționari guvernamentali în vederea unei intervenții la nivel de comunitate, ca parte a unui proiect pe trei ani finanțat de UE privind promovarea egalității de gen și combaterea discriminării împotriva fetelor în anumite districte din Rajasthan, Uttar Pradesh și Jharkhand.

După o pauză de aproximativ doi ani, la 30 iulie 2015 a avut loc o execuție, pedeapsa capitală fiind aplicată unei persoane condamnate pentru participarea la atacurile de la Bombay din 1993. Numai o lună mai târziu, Comisia pentru legislație a Indiei și-a prezentat raportul privind pedeapsa cu moartea, propunând abolirea pedepsei capitale în toate circumstanțele, cu excepția cazurilor de terorism sau de război în țară. Cu ocazia Zilei Mondiale împotriva Pedepsei cu Moartea, la data de 10 octombrie, s-a organizat un eveniment prin intermediul unui proiect sponsorizat de IEDDO, reflectându-se astfel interesul susținut al UE.

UE a abordat situația apărătorilor drepturilor omului interacționând cu rețelele acestora, inclusiv cu ocazia vizitelor pe teren (de exemplu, în Manipur), ocupându-se de cazurile lor individuale și acordând asistență celor care aveau nevoie de sprijin prin intermediul mecanismului de sprijin de urgență consacrat apărătorilor drepturilor omului, de la caz la caz.

Un alt proiect finanțat de UE a vizat domeniul reformelor forțelor de poliție în Asia de Sud, incluzând activități precum instituirea unei secții de poliție virtuale – un instrument de formare inovator pus deja în aplicare de Academia de formare a forțelor de poliție din Rajasthan.

O serie vastă de proiecte aflate în desfășurare și finanțate de UE și/sau de statele membre se axează pe egalitatea de gen, pe drepturile copilului, pe drepturile persoanelor cu handicap, pe drepturile popoarelor indigene, pe traficul de persoane, pe abolirea pedepsei cu moartea și pe libertatea de exprimare online și offline.

În cadrul IEDDO, UE a lansat o cerere locală de propuneri, cu un buget de 1,9 milioane EUR, al cărei obiectiv este de a spori capacitatea organizațiilor locale ale societății civile de a promova drepturile omului pe baza principiilor egalității, incluziunii și nediscriminării. Proiectele selectate se concentrează pe incluziunea socială a comunităților marginalizate, în special a minorităților religioase, pe o funcționare a forțelor de poliție favorabilă incluziunii, pe accesul la justiție pentru deținuții condamnați la moarte, pe promovarea pluralismului și a diversității în instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului și pe promovarea incluziunii și a diversității la locul de muncă.

Indonezia

Pe întreg parcursul anului, UE a acordat o atenție deosebită mai ales chestiunilor legate de libertatea de religie și de credință, precum și protecției persoanelor care aparțin minorităților. Delegația UE la Jakarta a organizat reuniuni periodice cu grupările minorităților, cu victimele actelor de intoleranță și cu organizațiile din domeniul drepturilor omului care desfășoară activități pe această temă.

Delegația UE a continuat să coopereze cu Nahdlatul Ulama, cea mai mare organizație musulmană din țară, care aderă la valorile toleranței și pluralismului. De asemenea, delegația a organizat, la Yogyakarta, un seminar cu tema „religie și pietate publică”, în cooperare cu Universitatea Gadjah Mada.

Indonezia a executat 14 persoane în 2015 (șase în ianuarie și opt în aprilie) pentru infracțiuni legate de droguri, inclusiv 12 resortisanți străini. Există cel puțin alți 130 de deținuți condamnați la moarte, aproximativ jumătate dintre aceștia pentru infracțiuni legate de droguri. UE a făcut declarații publice prin care a condamnat execuțiile în ianuarie, în februarie și în aprilie. UE a menținut contacte strânse cu înalți funcționari, subliniindu-și opoziția față de pedeapsa cu moartea și invitând guvernul indonezian să renunțe la execuțiile viitoare. În contextul Zilei Mondiale împotriva Pedepsei cu Moartea din 10 octombrie, delegația UE a organizat o campanie pe platformele de socializare împotriva pedepsei cu moartea.

Guvernul provinciei autonome din Aceh a anunțat că, începând cu data de 23 octombrie, Codul penal islamic extins (*qanun jinayat*) se aplică în această provincie. Acest regulament incriminează, printre altele, relațiile sexuale consensuale între persoane de același sex și relațiile sexuale consensuale în afara căsătoriei. În cadrul reuniunilor cu funcționari ai administrației centrale și locale, delegația UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la posibilele implicații pentru minorități ale noului regulament subordonat legii islamice șaria și a solicitat autorităților să garanteze drepturile omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților, indiferent de religie, de etnie sau de orientare sexuală.

UE a urmărit îndeaproape evoluțiile din provinciile Papua și Papua de Vest și a salutat decizia președintelui Widodo de grațiere a mai multor deținuți politici și de a permite accesul jurnaliștilor străini în Papua. Există în continuare motive de îngrijorare cu privire la actele de violență și la încălcările drepturilor omului comise de serviciile de securitate, precum și cu privire la limitarea libertății de exprimare în provincii. Delegația UE a găzduit mai multe reuniuni cu apărători ai drepturilor omului papuași.

Prevenirea torturii rămâne o prioritate pentru UE în Indonezia. Delegația UE lucrează împreună cu Comisia națională pentru drepturile omului și cu Asociația pentru Prevenirea Torturii cu sediul la Geneva, în vederea consolidării mecanismelor de supraveghere. Delegația a organizat o campanie pe platformele de socializare pentru a marca Ziua Internațională pentru Sprijinirea Victimelor Torturii.

În ceea ce privește afacerile și drepturile omului, delegația UE a furnizat sprijin pentru Fundația pentru Standarde Internaționale de Raportare privind Drepturile Omului (FIHRRST), care a elaborat și promovează standarde de raportare privind drepturile omului pentru întreprinderi și care a redactat o carte a drepturilor omului pentru orașul Bandung, împreună cu primarul acestuia.

IEDDO a sprijinit 13 proiecte în 2015, acoperind o gamă largă de aspecte, inclusiv alegerile, soluționarea conflictelor și medierea, libertatea de religie, afacerile și drepturile omului, responsabilitatea pentru încălcările drepturilor omului și protejarea grupurilor vulnerabile.

Japonia

UE și-a menținut cooperarea de lungă durată pe tema drepturilor omului cu Japonia, țară care împărtășește valorile și viziunea noastră în multe privințe și care dorește să fie percepută ca actor responsabil pe plan mondial. Japonia este mai interesată ca niciodată să se implice, alături de UE, în chestiuni legate de drepturile omului. În 2015, UE și Japonia au continuat să organizeze consultări privind drepturile omului ca parte a unui angajament comun de a promova respectarea drepturilor omului în întreaga lume. Ele au continuat să dea dovadă de implicare sub aspectul drepturilor omului la nivelul ONU, participând în mod activ la activitatea Consiliului pentru Drepturile Omului și a Adunării Generale a ONU, inclusiv în ceea ce privește rezoluția pe care au propus-o în comun privind Republica Populară Democrată Coreeană. Pe tot parcursul anului au avansat lucrările pe marginea negocierii Acordului de parteneriat strategic UE-Japonia privind cooperarea politică, globală și alte tipuri de cooperare sectorială, inclusiv vizând aspecte legate de drepturile omului.

Pedeapsa cu moartea a rămas o prioritate pe agenda drepturilor omului în 2015, Japonia continuând să o aplice, în pofida apelurilor lansate de UE în favoarea abolirii pedepsei cu moartea sau a adoptării unui moratoriu asupra execuțiilor. În 2015, trei persoane au fost executate (una în iunie și două în decembrie). UE a condamnat public aceste execuții. UE și-a continuat dialogul activ cu guvernul japonez și cu societatea civilă privind pedeapsa cu moartea prin declarații politice, prin mesaje postate pe platformele de socializare și prin întâlniri cu reprezentanți ai parlamentului și ai societății civile, în vederea promovării unei dezbateri publice pe tema pedepsei cu moartea. UE a sprijinit, de asemenea, studiul efectuat de Universitatea Waseda privind pedeapsa cu moartea în Japonia.

Sfera cooperării dintre UE și Japonia în domeniul drepturilor omului a continuat să se lărgască: au fost întreprinse activități specifice în domeniul egalității de gen; UE a adus în discuție problema libertății presei (ca urmare a adoptării unor noi acte legislative privind secretele de stat) și a condițiilor de detenție din Japonia, atrăgând totodată atenția asupra chestiunilor vizând comunitatea LGBT din Japonia (prin intermediul unor activități comune, cu ocazia Săptămânii Curcubeului de la Tokyo).

Sub egida dialogului privind politica industrială dintre UE și Japonia, a doua reuniune a Grupului de lucru UE-Japonia privind responsabilitatea socială a întreprinderilor a avut loc la 25 și 26 noiembrie 2015. Participanții au purtat discuții privind cooperarea dintre UE și Japonia în domeniul RSI.

Republica Coreea

Respectarea principiilor universale în materie de drepturi ale omului reprezintă un element esențial al Acordului-cadru UE-Republica Coreea asupra căruia s-a convenit în 2010, împreună cu Acordul de liber schimb și cu Declarația privind un parteneriat strategic.

Cu ocazia reuniunii la nivel înalt UE-Republica Coreea din septembrie 2015, liderii au reiterat faptul că promovarea și protecția drepturilor omului sunt esențiale pentru menținerea păcii și securității și pentru atingerea unei dezvoltări durabile. Aceștia au împărtășit opinia conform căreia crizele complexe și tentativele de restrângere a arenei rezervate societății civile în întreaga lume necesită atenție și eforturi comune. În acest context, liderii s-au angajat să continue consolidarea cooperării în domeniul drepturilor omului.

Republica Coreea este în continuare unul dintre cei mai apropiați parteneri ai UE ca viziune în cadrul forurilor ONU pentru drepturile omului, și anume în cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU și al Consiliului pentru Drepturile Omului. Aceasta a prezentat Comitetului pentru Drepturile Omului raportul său privind punerea în aplicare a Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, iar comitetul și-a prezentat concluziile în octombrie 2015. Republica Coreea a fost realesă în Comitetul pentru Drepturile Omului și va deține funcția de președinte al comitetului respectiv în 2016.

Cea de a doua rundă a consultărilor privind drepturile omului dintre UE și Republica Coreea a avut loc la Bruxelles, în iunie 2015, și a făcut posibilă aprofundarea cooperării cu privire la prioritățile internaționale pentru 2015. Cele două părți au depus eforturi deosebite pentru a menține în atenția comunității internaționale situația drepturilor omului din Republica Populară Democrată Coreeană.

La Seoul, UE a monitorizat evoluția punerii în aplicare a unor legi care ar putea afecta atmosfera generală sub aspectul exercitării libertății de întrunire și de exprimare, remarcând în același timp diversitatea de opinii și dezbaterile politice intense care caracterizează democrația din Coreea de Sud. Au fost exprimate îngrijorări cu privire la menținerea în închisoare a persoanelor care refuză serviciul militar pe motive de conștiință (aproximativ 600 de bărbați ispășesc pedepse de 18 luni de închisoare pentru refuzul de a efectua serviciul militar). Republica Coreea nu a ratificat încă convențiile de bază privind standardele de muncă legate de libertatea de asociere și de negocierea colectivă. Acest aspect este abordat cu ocazia reuniunilor UE-Republica Coreea care fac parte din seria de acțiuni ulterioare Acordului de liber schimb UE-Republica Coreea. UE și Republica Coreea au convenit, în acest cadru, asupra unei cooperări comune vizând punerea în aplicare a convențiilor de bază privind standardele de muncă legate de nediscriminarea la angajare. Conferința internațională a muncii a analizat problemele legate de punerea în aplicare a acestei convenții în Republica Coreea.

UE a salutat moratoriul *de facto* de durată privind ducerea la îndeplinire a execuțiilor, moratoriu care este în vigoare de 17 ani, continuând să încurajeze abolirea oficială a pedepsei capitale. UE își exprimă satisfacția de a fi cooperat cu organizațiile societății civile în ceea ce privește sărbătorirea egalității în drepturi a persoanelor LGBTI, cu ocazia festivalului *Pride* organizat în centrul orașului Seoul.

Republica Populară Democrată Coreeană

UE este în continuare îngrijorată de rapoartele care semnalează încălcări grave și pe scară largă ale drepturilor omului în Republica Populară Democrată Coreeană. Creșterea respectului pentru drepturile omului în această țară rămâne în centrul politicii UE față de Republica Populară Democrată Coreeană. Pe parcursul anului 2015, UE și-a continuat eforturile de implicare a comunității internaționale, în general, în abordarea acestor preocupări, prin participarea în toate forurile-cheie relevante și prin colaborarea strânsă cu partenerii. UE a adus periodic în discuție returnarea cetățenilor din Republica Populară Democrată Coreeană din alte țări, în special din acele țări care au frontieră comună cu Republica Populară Democrată Coreeană, solicitând respectarea deplină a principiului nereturnării.

UE a inițiat, împreună cu Japonia, două rezoluții în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului și al Adunării Generale a ONU, rezoluții care au reflectat, încă o dată, concluziile și recomandările din raportul emis în 2014 de comisia de anchetă a ONU și din rapoartele secretarului general al ONU și ale raportorului special. Inițiatorii au subliniat gravitatea și urgența situației și au recomandat Consiliului de Securitate al ONU să ia în considerare posibilitatea semnalării situației Curții Penale Internaționale, precum și posibilitatea impunerii de sancțiuni împotriva celor suspecți că le revine cea mai mare responsabilitate pentru crime împotriva umanității. O serie de state membre ale UE au colaborat cu alți parteneri pentru a facilita includerea situației din Republica Populară Democrată Coreeană pe ordinea de zi a Consiliului de Securitate al ONU, care a analizat situația pentru a doua oară în decembrie 2015.

UE a salutat demararea activităților structurii locale a Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, cu sediul la Seoul. Scopul acesteia este de a consolida monitorizarea și documentarea situației drepturilor omului, de a asigura identificarea răspunderilor, de a furniza raportorului special un sprijin sporit, de a accentua implicarea și consolidarea capacităților guvernelor tuturor statelor vizate, ale societății civile și ale altor părți interesate, precum și de a menține în prim plan situația drepturilor omului din această țară.

Ca parte a politicii sale de implicare critică, EU a lăsat o poartă deschisă dialogului cu Republica Populară Democrată Coreeană. Preocupările legate de drepturile omului au fost abordate în cadrul dialogului politic UE-Republica Populară Democrată Coreeană din iunie 2015. RSUE pentru drepturile omului este în continuare pregătit să viziteze țara dacă există condițiile necesare unui angajament constructiv, în scopul schimbului de opinii și pentru a face demersuri pentru obținerea de îmbunătățiri concrete pe teren. UE a salutat unele semnale pozitive din partea Republicii Populare Democrată Coreene (cum ar fi ratificarea Protocolului facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului și pregătirile în vederea înaintării unui raport Comitetului pentru drepturile copilului referitor la punerea în aplicare de către această țară a Convenției cu privire la drepturile copilului) și a încurajat Republica Populară Democrată Coreeană să depună și mai multe eforturi, inclusiv prin punerea în aplicare deplină a recomandărilor făcute ca urmare a evaluării periodice universale și acceptate în 2014 și prin cooperarea cu mecanismele ONU pentru drepturile omului. UE a continuat să se implice în Republica Populară Democrată Coreeană într-o serie de proiecte axate în principal pe securitatea alimentară, sănătate, apă și salubritate, în beneficiul celor mai vulnerabile persoane din Republica Populară Democrată Coreeană. UE salută continuarea cooperării în aceste domenii între autoritățile din Republica Populară Democrată Coreeană și părțile interesate de la nivel internațional, inclusiv partenerii UE în materie de punere în aplicare.

Laos

În 2015, situația drepturilor omului din Laos a rămas problematică. În Laos, libertatea de exprimare nu este încă un drept fundamental acceptat în practică. Mass-media este în mare măsură supravegheată de către agențiile de stat și autocenzura în rândul jurnaliștilor este o realitate cotidiană. Adoptarea legii privind criminalitatea informatică a înăsprit și mai mult controlul statului asupra „utilizării negative” a internetului și a platformelor de socializare. Mai mulți utilizatori ai internetului au făcut obiectul unor intimidări pentru opiniile exprimate online. Libertatea de întrunire și libertatea de asociere nu sunt, nici ele, respectate încă. Nu se pot întreprinde demersuri juridice de către societatea civilă cu privire la o serie de chestiuni delicate – inclusiv drepturi funciare, corupție și drepturile persoanelor aparținând minorităților etnice – fără riscul de a se expune intimidării și actelor de răzbunare. Statul încearcă încă să gestioneze o mare parte a arenei societății civile prin intermediul „organizațiilor de masă”, care sunt, de fapt, o extensie a statului. Reforma cadrului legislativ și de reglementare pentru organizațiile societății civile și ONG-urile internaționale din Laos nu a extins spațiul de manevră limitat aflat la dispoziția acestora, acest sector fiind caracterizat de un climat de intimidare. Rata înregistrării organizațiilor societății civile naționale este redusă și în scădere.

Pedeapsa cu moartea figurează încă în Codul penal pentru infracțiunile cele mai grave (de exemplu, pentru traficul de droguri). Este în vigoare un moratoriu *de facto*. În contextul revizuirii Codului penal, se fac eforturi în vederea utilizării mai rare a pedepsei capitale. Nu există informații publice privind aplicarea pedepsei cu moartea.

Cea de a doua evaluare periodică universală a Laosului a avut loc în 2015. În iunie, Laos a acceptat 116 din cele 196 de recomandări propuse. Majoritatea recomandărilor privind drepturile civile și politice au fost respinse. Acestea au făcut referire la Statutul de la Roma, la cooperarea în cadrul procedurilor speciale și la instituțiile naționale în domeniul drepturilor omului, la pedeapsa cu moartea, la libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire, la societatea civilă și la dispariția lui Sombath Somphone. În această privință, după scurgerea a mai mult de 1 000 de zile, UE continuă să își exprime îngrijorarea profundă cu privire la dispariția inexplicabilă a lui Sombath Somphone, solicitând explicații suplimentare cu privire la anchetă.

În cadrul dialogului UE-Laos privind drepturile omului din noiembrie, Laos a convenit să organizeze o reuniune între UE și statele membre, pe de o parte, și șeful echipei de anchetă, pe de altă parte. UE a solicitat, de asemenea, informații cu privire la soarta lui Bounthanh Thammavong, cetățean polonez, care a fost arestat la 19 iunie pentru propagandă împotriva statului Laos și condamnat, la 25 septembrie, la cinci ani de închisoare și la plata unei amenzi de 9,5 milioane LAK. În cadrul dialogului UE-Laos privind drepturile omului din noiembrie, UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la acest caz și cu privire la restricțiile nejustificate, având în vedere obligațiile internaționale asumate de Laos, vizând accesul la asistență consulară și dreptul la un proces echitabil.

Malaysia

În 2015, UE și Malaysia au finalizat textul unui acord de parteneriat și cooperare, după aproape cinci ani de negocieri. Textul finalizat al APC cuprinde 60 de articole, inclusiv o clauză privind drepturile omului, care prevede un dialog structurat pe tema drepturilor omului.

Gradul ridicat de control asupra presei scrise a rămas neschimbat, în timp ce libertatea de exprimare online a cunoscut un declin și mai accentuat în 2015: în temeiul legii privind instigarea la rebeliune au fost anchetate 220 de persoane, dintre care 11 au fost puse sub acuzare și trei au fost condamnate. Legea a fost utilizată din ce în ce mai des în scopul controlării platformelor de socializare. O versiune consolidată a legii privind instigarea la rebeliune înăsprește în mod considerabil sancțiunile pentru rebeliune.

Guvernul a recurs la tactici de intimidare prin utilizarea tot mai frecventă a unor legi represive menite să înăbușe orice formă de opoziție. O nouă lege privind prevenirea terorismului permite reținerea persoanelor în arest pe perioadă nedeterminată, în absența unui proces și fără posibilitatea unei căi de atac. O serie de alte legi permit comisiilor cu caracter administrativ să prelungească perioadele de detenție și permit, de asemenea, folosirea probelor secrete și a martorilor secreți. Aceste măsuri reprezintă un pas înapoi semnificativ și constituie o amenințare gravă la adresa libertății de exprimare, deja foarte limitată în această țară.

În plus, la 3 decembrie, parlamentul malaysian a adoptat proiectul de lege din 2015 privind Consiliul național de securitate. Proiectul de lege prevede o gamă largă de competențe care permit declararea unor „zone de securitate” și efectuarea de arestări, precum și reținerea sau confiscarea de bunuri fără mandat. Nu poate fi introdusă nicio plângere sau acțiune în justiție împotriva forțelor de securitate. Sintagma „securitate națională” nu a fost definită în mod clar. Membri ai parlamentului, avocați și activiști pentru drepturile omului au ridicat semne de întrebare cu privire la lipsa de consultare și posibilitățile de abuz.

Condamnarea liderului *de facto* al opoziției, Anwar Ibrahim, la cinci ani de închisoare pentru sodomie, precum și modul de desfășurare a procesului au provocat îngrijorări serioase în legătură cu motivațiile politice din spatele acestui caz. În octombrie, Grupul de lucru al ONU împotriva detenției arbitrare a constatat că privarea de libertate a lui Anwar este arbitrară.

Comunitatea LGBTI continuă să facă obiectul unor discriminări grave în Malaysia, relațiile între persoanele de același sex fiind incriminate. În octombrie, Curtea Federală a casat, pe motive procedurale, o sentință judecătorească anterioară a Curții de Apel, care decretase că incriminarea travestirii în îmbrăcămintea sexului opus este neconstituțională.

În iulie, Departamentul de Stat al SUA a promovat în mod oficial Malaysia la rangul 2 pe lista de observare a țărilor, în raportul său anual privind traficul de persoane (TIP). Malaysia a fost la rangul 3 în 2014. Raportul TIP a arătat că descoperirea, în luna mai, a peste 139 de morminte în 28 de tabere de tranzit folosite pentru traficul de persoane vizându-i pe membrii comunității rohingya s-a petrecut în afara perioadei de raportare.

Delegația UE a găzduit mai multe reuniuni cu apărătorii drepturilor omului pe parcursul perioadei de raportare. În plus, delegația UE, state membre ale UE, țările cu viziuni similare precum și OHCHR au organizat reuniuni periodice de coordonare cu privire la apărătorii drepturilor omului. Delegația UE și statele membre ale UE au participat periodic la ședințele de judecată în cazurile care privesc apărători importanți ai drepturilor omului, au pledat cauza lor în dialogurile cu guvernul și s-au implicat prin vizite la nivel înalt.

La 10 februarie 2015, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație cu privire la condamnarea și pronunțarea sentinței în cazul liderului opoziției, Anwar Ibrahim, care, în opinia UE, a ridicat serioase semne de întrebare cu privire la respectarea garanțiilor procedurale.

La 17 martie 2015, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație privind arestarea și anchetarea parlamentarului Nurul Izzah, subliniind că libertatea de exprimare, independența sistemului judiciar și statul de drept reprezintă elemente esențiale ale unui sistem democratic și trebuie să fie respectate.

La 15 aprilie 2015, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a emis o declarație privind modificarea recent adoptată a legii privind instigarea la rebeliune, subliniind faptul că legea privind instigarea la rebeliune ar fi trebuit să fie abrogată, așa cum se anunțase în 2012, și că actuala înăsprire ar putea avea implicații pentru exercitarea libertății de exprimare, așa cum au demonstrat-o recente cazuri controversate în care legea a fost aplicată.

În mai 2015, în contextul Zilei Internaționale a Libertății Presei, delegația UE a organizat forumul „Jurnalismul în momentul de față”, reunind jurnaliști, conducători de trusturi de presă, redactori, activiști politici și diplomați. Forumul a subliniat importanța libertății presei în Malaysia.

Pe 11 și 12 iunie, delegația UE și ambasada Franței au sprijinit asociațiile *Ensemble Contre la Peine de Mort* („Împreună împotriva pedepsei cu moartea”) și Rețeaua Asiatică împotriva Pedepsei cu Moartea (ADPAN) în organizarea unui congres regional asiatic împotriva pedepsei cu moartea, la Kuala Lumpur. La 17 noiembrie, delegația UE și Ministerul de Externe al Regatului Unit au sprijinit asociația „Parlamentari pentru acțiune globală” în organizarea unei mese rotunde privind eliminarea pedepsei obligatorii cu moartea în Malaysia, masă rotundă care a avut loc în incinta parlamentului malaysian.

În septembrie 2015, UE a finanțat participarea lui Zunar, un caricaturist malaysian care abordează subiecte politice, la un eveniment dedicat libertății de exprimare organizat la Paris de asociația *Cartooning for Peace*, cu sprijinul UE.

În decembrie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind Malaysia. Rezoluția a deplâns deteriorarea situației drepturilor omului în această țară, a îndemnat guvernul malaysian să elibereze toți prizonierii politici și să abroge legislația restrictivă și a cerut UE să își intensifice eforturile de finanțare a proiectelor în Malaysia, inclusiv prin intermediul IEDDO.

La 23 decembrie, delegația a făcut demersuri pe lângă Ministerul Afacerilor Externe din Malaysia pe tema violenței împotriva copiilor și a femeilor, solicitând în mod deosebit interzicerea căsătoriilor între copii, a căsătoriilor timpurii, a căsătoriilor forțate și a mutilării/tăierii organelor genitale feminine.

În prezent, se află în desfășurare un proiect finanțat prin IEDDO pe tema „Campania pentru libertate online și offline: protejarea liberului acces la informații, a libertății de exprimare și de asociere pe internet în India, Malaysia și Pakistan”. Proiectul este gestionat de delegația de la New Delhi și este în curs de implementare în Malaysia de către EMPOWER Malaysia, în perioada februarie 2014 - februarie 2017.

Maldives

Anul 2015 a fost un an tumultuos din punct de vedere politic în Maldive, cu consecințe negative pentru democrație și pentru drepturile omului. UE a continuat să își exprime îngrijorările serioase privind situația statului de drept în țară, în special sub aspectul intervenției politicului în sistemul judiciar, al manipulării neconstituționale a legilor în scopuri politice și al modificărilor bruște ale Constituției, în scopul consolidării puterii executive.

Anul a fost caracterizat de restrângerea arenei aflate la dispoziția organizațiilor societății civile care activează în domeniul democrației și al drepturilor omului, inclusiv ca urmare a restricțiilor legislative (de exemplu, noi norme privind organizațiile neguvernamentale) și a hărțuirilor din partea autorităților. Chestiuni precum radicalizarea tineretului, extremismul religios, violența bazată pe gen și politizarea instituțiilor au devenit mai ardente. O altă preocupare majoră pentru UE o reprezintă semnalele care indică reluarea execuțiilor, după un moratoriu care a durat peste 60 ani.

Urmărirea în justiție și reținerea în închisoare a fostului președinte Nasheed, precum și a altor personalități ale opoziției politice, inclusiv a fostului ministru al apărării, Mohamed Nazim, și a fostului vicepreședinte, Ahmed Adeeb, a atras critici la nivel internațional și local datorate absenței unui proces echitabil și unor nereguli de procedură. UE a dat publicității declarații, ca urmare a arestării și condamnării fostului președinte Nasheed la 13 ani de închisoare, sub acuzația de terorism. În aprilie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție prin care solicită eliberarea dlui Nasheed. În octombrie, Grupul de lucru al ONU privind detenția arbitrară a publicat un aviz în care a concluzionat că arestarea dlui Nasheed este arbitrară și a solicitat eliberarea imediată a acestuia.

UE a făcut mai multe declarații în care și-a exprimat îngrijorarea cu privire la situația statului de drept în Maldive și în care a condamnat actele de violență care au avut loc în timpul demonstrațiilor publice cu ocazia zilei de 1 mai, precum și cu ocazia altor proteste antiguvernamentale, mai târziu în cursul anului.

În aprilie, șefii misiunilor UE din Sri Lanka s-au întâlnit la Male cu guvernul din Maldive, cu principalele partide politice, cu președintele Parlamentului și cu Comisia electorală. La toate aceste reuniuni, șefii de misiune au subliniat încă o dată mesajul principal transmis de UE: importanța principiilor democratice precum statul de drept și protejarea drepturilor omului, un apel la calm și moderație din partea tuturor actorilor în contextul unor situații tensionate și un apel la dialog politic pentru rezolvarea problemelor politice.

UE și statele sale membre au participat activ la cea de a doua evaluare periodică universală a Republicii Maldivelor, care s-a desfășurat la 6 mai. Deși s-au înregistrat progrese în anumite domenii, precum aderarea Republicii Maldivelor la Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale și măsurile luate pentru a promova accesul la educație și la sănătate, sentimentul general a fost că s-au înregistrat regrese îngrijorătoare în ceea ce privește situația drepturilor omului în țară, de la ultima evaluare, în urmă cu patru ani. În plus, independența Comisiei pentru drepturile omului din Maldive și capacitatea sa de a colabora cu sistemul ONU de apărare a drepturilor omului au fost grav afectate de hotărârea Curții Supreme într-o cauză *suo motu*, inițiată în 2014 împotriva a cinci membri ai comisiei, după ce aceasta a prezentat o contribuție scrisă la evaluarea periodică universală.

În noiembrie, UE a emis o declarație în care critica declararea stării de urgență pe o perioadă de 30 zile de către președintele Yameen, care a invocat o amenințare gravă la adresa securității naționale ca urmare a unei explozii la bordul bărcii cu motor prezidențiale în septembrie și ca urmare a descoperirii de arme de foc în două zone diferite ale țării. Starea de urgență a fost ridicată după șase zile. Cu toate acestea, decretul, care a limitat o serie de drepturi fundamentale prevăzute de Constituție, a fost utilizat pentru organizarea de razii polițienești efectuate pe proprietăți private și la două posturi de televiziune, precum și pentru arestarea unor jurnaliști.

În decembrie, Parlamentul European a adoptat o nouă rezoluție prin care și-a exprimat îngrijorarea cu privire la „deteriorarea treptată a standardelor democratice și la tendințele din ce în ce mai autoritare din Maldive”. Rezoluția a solicitat guvernului să îl elibereze, imediat și necondiționat, pe fostul președinte Mohamed Nasheed, pe fostul vicepreședinte Ahmed Adeeb și pe foștii miniștri ai apărării Tholhath Ibrahim și Mohamed Nazim, împreună cu șeful Imran Abdulla și cu alți prizonieri politici. Aceasta a invitat de asemenea UE să impună înghețarea activelor și interdicții de călătorie împotriva membrilor guvernului din Maldive și împotriva principalilor lor susținători din cadrul comunității de afaceri din Maldive.

UE și statele sale membre au continuat totodată cooperarea cu guvernul din Maldive, cu Comisia pentru drepturile omului, cu politicienii din opoziție și cu societatea civilă.

Mongolia

În 2015, Mongolia a sărbătorit cea de a 25-a aniversare a primelor sale alegeri libere și echitabile. În această perioadă, Mongolia și-a consolidat sistemul democratic, care se caracterizează prin independența puterii executive și a celei legislative și în care sunt active autorități naționale care și-au exprimat angajamentul în favoarea creșterii profesionalismului și a independenței sistemului judiciar. Existența libertății de exprimare și de asociere, precum și funcționarea, în general neîngrădită, a societății civile și a mass-mediei servesc, de asemenea, drept piloni care contribuie la menținerea guvernantei democratice. Mediul general în care activează societatea civilă este bun și continuă să se îmbunătățească, iar organizațiile neguvernamentale sunt active și se implică în definirea politicilor, mulțumită absenței generale a restricțiilor privind funcționarea acestora.

În cadrul cooperării lor în domeniul drepturilor omului cu Mongolia, UE și statele sale membre s-au concentrat pe aspecte precum promovarea statului de drept, sprijinirea dezvoltării societății civile, punerea la dispoziție a mijloacelor necesare pentru emanciparea grupurilor vulnerabile la nivel național și în zonele izolate și asigurarea accesului la căi de atac adecvate și la servicii publice relevante pentru promovarea drepturilor economice, sociale și culturale. În decembrie 2015, ambele părți au convenit totodată să lanseze un dialog UE-Mongolia privind drepturile omului, cu obiective care includ cooperarea bilaterală cu privire la chestiuni de interes comun legate de drepturile omului, statul de drept și principiile democratice, precum și schimbul de informații și de bune practici în vederea promovării și consolidării respectării drepturilor omului.

În cursul perioadei examinate, au existat o serie de evoluții pozitive, în special faptul că modificarea Codului penal, aprobată de către Parlamentul Mongoliei la începutul lunii decembrie (și care va intra în vigoare în septembrie 2016), abolește în mod explicit pedeapsa cu moartea. Odată pus în aplicare, se speră ca noul cod să conducă, de asemenea, la o revizuire a definiției torturii în conformitate cu dispozițiile Convenției împotriva torturii și la crearea unui mecanism independent pentru anchetarea cazurilor de tortură și de tratamente abuzive comise de către personalul responsabil de aplicarea legii. Aceste revizuiuri ar fi în conformitate, în ceea ce privește conținutul, cu recomandările primite de Mongolia în cadrul evaluării periodice universale.

Rata sărăciei în Mongolia este în continuă descreștere, de la 27,4 % în 2012 la 21,6 % în 2014. Cu toate acestea, Mongolia continuă să se confrunte cu o serie de provocări. Acestea includ nevoia garantării faptului că politicile de dezvoltare durabilă sunt puse în aplicare în zone mai largi ale țării, inclusiv în districtele *ger* (cu iurte) din Ulan Bator; nevoia creșterii disponibilității unor servicii de sănătate adecvate în regiunile îndepărtate; a urmării consecvente a punerii în aplicare a dispozițiilor legislative legate de protecția mediului; a măsurilor de limitare a impactului poluării atmosferice asupra sănătății cetățenilor; și a sprijinirii persoanelor cu handicap.

Mongolia continuă, de asemenea, să răspundă provocării reprezentate de anchetarea și prevenirea corupției, care rămâne o problemă serioasă. Deși majoritatea evaluărilor internaționale ale amplitudinii corupției nu indică o înrăutățire a situației, pesimismul privind existența corupției în rândul mongolilor și privind efectul acesteia asupra alegerilor din țară pare să se agraveze. Violența domestică reprezintă în continuare o problemă larg răspândită.

UE a fost activă în sprijinirea și încurajarea angajamentelor internaționale ale Mongoliei, în special în cursul evaluării periodice universale din 2015. În plus, au fost invocate aspecte legate de drepturile omului în cadrul sistemului generalizat de preferințe (SGP+) și, în acest context, au fost realizate progrese importante. Nu numai că Mongolia a ratificat, fără rezerve, toate convențiile relevante pentru SGP+ ale ONU în domeniul drepturilor omului, dar s-a înregistrat totodată o îmbunătățire evidentă în ceea ce privește nivelul de respectare a obligațiilor de raportare față de organismele de monitorizare a tratatelor, precum și în ceea ce privește punerea în aplicare a angajamentelor. Mai mult, după cum s-a menționat deja, în decembrie 2015 Parlamentul Mongoliei a aprobat amendamentele aduse Codului penal al țării, care au inclus abolirea pedepsei cu moartea.

Statele membre au desfășurat o serie de activități pentru a menține și a consolida contactele cu societatea civilă. Acestea au inclus evenimente și activități diplomatice cu caracter public menite să comunice prioritățile UE, printre acestea numărându-se manifestări care au avut loc cu ocazia Zilei Internaționale pentru Eliminarea Violenței împotriva Femeilor, o masă rotundă privind libertatea de exprimare cu ocazia Zilei Internaționale a Libertății Presei, o conferință privind dreptul la sănătate organizată împreună cu societatea civilă din Mongolia și un alt eveniment vizând dreptul la un mediu sănătos și importanța abordării schimbărilor climatice în perioada premergătoare COP21.

Nepal

Principalele aspecte legate de drepturile omului cu care se confruntă Nepalul sunt incertitudinea politică și agitația declanșată de dezacordurile privind procesul de elaborare a constituției (în special cu privire la chestiuni precum reprezentarea și delimitarea granițelor), urmările nefaste de lungă durată ale conflictului și mentalitatea predominantă a impunității, precum și sărăcia și discriminarea care afectează segmente largi ale populației. În 2015, UE și-a concentrat atenția asupra monitorizării procesului de elaborare a constituției, a promovării accesului la justiție pentru victimele conflictului și a eforturilor de susținere și reconstrucție după cutremur, inclusiv prin intermediul unui contract de sprijin în vederea consolidării statului.

După un proces de negociere de durată, Adunarea Constituantă din Nepal a adoptat o nouă constituție, la 20 septembrie 2015. Nepalul este definit ca fiind un stat laic, federal, multiethnic și favorabil incluziunii, democratic și a cărui formă de guvernământ este republica, suveranitatea revenind poporului. Constituția prevede dreptul la egalitate și la nediscriminare, dreptul de a nu fi calificat drept intangibil (*n.tr.*: paria), precum și dreptul de a nu fi supus exploatării în virtutea tradițiilor. Constituția introduce principiul reprezentării proporționale favorabile incluziunii: femeile, minoritățile etnice și cele care sunt excluse din sistemul castelor vor avea dreptul constituțional de a face parte din organismele de stat pe baza principiului incluziunii, parlamentul federal va atribui femeilor cel puțin o treime din numărul mandatelor ce revin fiecărui partid politic, iar fie președintele, fie vicepreședintele țării ar urma să fie o femeie.

A noua Comisie mixtă Nepal-UE a abordat situația drepturilor omului în Nepal. Discuția s-a axat în principal pe problema impunității – inclusiv pe recentele acte de violență din Madhesh, pe execuțiile extrajudiciare, pe arestările arbitrare și pe tratamentul aplicat în timpul arestului; pe egalitatea de gen – inclusiv pe dispozițiile discriminatorii privind cetățenia și pe agravarea traficului de persoane; pe discriminarea generată de principiul castelor; pe justiția tranzițională; și pe situația refugiaților.

UE și-a continuat lucrările pe marginea domeniilor prioritare – inclusiv egalitatea de gen, nediscriminarea și combaterea impunității – prin programele sale de dezvoltare, precum și prin activitățile specifice în domeniul drepturilor omului orientate către cele mai vulnerabile categorii. UE a continuat să sprijine punerea în aplicare a Planului național de acțiune privind RCSONU 1325 și 1820 privind femeile, pacea și securitatea și violența împotriva femeilor prin finanțare prin intermediul Fondului fiduciar pentru pace al Nepalului. În martie, delegația UE a organizat un festival de film pentru tineret, în care drepturile copilului și ale tineretului au fost scoase în evidență. UE a abordat situația apărătorilor drepturilor omului prin intermediul sprijinului acordat proiectelor societății civile.

Proiectele tematice finanțate prin intermediul liniilor tematice ale IEDDO și ale programului pentru actorii nestatali și autoritățile locale au contribuit la promovarea drepturilor economice, sociale și culturale ale comunităților marginalizate. Emanciparea comunităților marginalizate, stimularea responsabilizării și a transparenței au contribuit la creșterea participării femeilor, a dalitilor (*n.tr.*: paria) și a persoanelor cu handicap în procesele de luare a deciziilor, precum și la îmbunătățirea accesului acestora la justiție. Combaterea practicilor discriminatorii, cum ar fi *chhaupadi* (alungarea femeilor în grajduri pe perioada menstruației) și sprijinul pentru copiii infectați cu virusul imunodeficienței umane și pentru locuitorii cartierelor defavorizate au avut un impact pozitiv asupra situației femeilor și copiilor.

Pakistan

Situația drepturilor omului în Pakistan rămâne foarte îngrijorătoare. Deși se lucrează la înființarea unui cadru cu ajutorul principalelor instituții din domeniul drepturilor omului, multe dintre acestea sunt încă într-o perioadă de orientare în ceea ce privește îndeplinirea mandatului ce le revine și angajarea personalului, organizarea birourilor și obținerea echipamentelor necesare pentru a fi în măsură să funcționeze eficient. Pakistanul a anunțat că un plan național de acțiune privind drepturile omului a fost elaborat și urmează să fie adoptat în curând. Cu toate acestea, în contextul SGP+, UE și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la lipsa unor progrese tangibile în anumite domenii ale drepturilor omului.

Lupta împotriva terorismului a creat noi provocări în domeniul drepturilor omului. În urma atacului terorist împotriva unei școli militare din decembrie 2014, la Peshawar, care a ucis 148 de persoane, inclusiv 132 de copii, guvernul a aprobat un plan național de acțiune (PNA) împotriva terorismului, a ridicat moratoriul asupra pedepsei cu moartea aflat în vigoare din 2008 și, pentru o perioadă de doi ani, a extins competența instanțelor militare asupra civililor acuzați de terorism. În 2015, au avut loc peste 300 de execuții. În multe cazuri, există dovezi care indică utilizarea pe scară largă a torturii pentru a obține confesiuni. Într-un număr de cazuri, nu se știe cu siguranță dacă cei condamnați nu aveau mai puțin de 18 ani când au comis crimele care le-au fost imputate. Din cauza lipsei unui sistem fiabil de înregistrare a nașterilor în Pakistan, este adeseori dificil să se stabilească vârsta unei persoane. Transferul selectiv al cauzelor civile către tribunalele militare reprezintă, de asemenea, un motiv de îngrijorare, în special în ceea ce privește obligația de a asigura un proces echitabil, în conformitate cu articolul 14 din PIDCP.

Ca parte a înăspririi generale a controlului de către guvern, toate ONG-urile internaționale au fost somate să respecte cerințe mai stricte în ceea ce privește înregistrarea.

Alte domenii în care situația a rămas deosebit de problematică în ultimul an sunt lipsa protecției minorităților, a jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului, precum și continuarea execuțiilor extrajudiciare și a disparițiilor forțate.

În ceea ce privește libertatea de religie și de convingere, minoritățile religioase din Pakistan trăiesc cu teama de a fi vizate de persecuție și violență. Șiiții au fost grupul cel mai frecvent vizat de atacurile sectare, iar situația deja dificilă a creștinilor, ahmazilor și hindușilor a continuat să stârnească îngrijorare. În ianuarie a fost bombardată o moschee șiiită, fiind ucise 53 de persoane; în martie au fost atacate două biserici în apropiere de Lahore, fiind înregistrate puține victime numai datorită reacției prompte a personalului de securitate; iar în mai, lângă Karachi, a fost atacat un autobuz cu călători ismaeliți, ambuscada soldându-se cu 46 de morți. În cadrul PNA, guvernul a luat unele măsuri pentru a combate discursurile de incitare la ură, însă progresele sunt încă limitate.

Au fost introduse unele măsuri pentru a consolida garanțiile procedurale împotriva folosirii abuzive a legii împotriva blasfemiei. Curtea Supremă a hotărât că statului îi revine obligația de a se asigura că nicio persoană nevinovată nu este obligată sau constrânsă să fie supusă unei anchete sau unui proces pe baza unor acuzații false sau inventate cu privire la săvârșirea unei asemenea infracțiuni. Totodată, conform hotărârii Curții Supreme, criticarea utilizării abuzive a legii privind blasfemia și solicitarea introducerii de garanții juridice nu constituie, în sine, acte de blasfemie.

Egalitatea de gen a trecut, de asemenea, printr-un an dificil, fiind raportate mii de cazuri de violență și discriminare împotriva femeilor. Persistă diferențe considerabile între femeile din clasa de sus și cele care aparțin straturilor inferioare ale societății. Decalajul dintre societatea urbană și societatea rurală rămâne, de asemenea, remarcabil.

Libertatea de exprimare este amenințată. Reprezentanții mass-mediei practică autocenzura și sunt frecvent supuși intimidărilor. Amenințările, actele de violență și uciderea jurnaliștilor sunt cele mai extreme exemple. Pakistan este considerat unul dintre cele mai periculoase locuri din lume pentru practicarea meseriei de jurnalist.

Se constată în continuare deficiențe majore în cadrul poliției și al sistemului judiciar, care, combinate cu pedeapsa cu moartea, sporesc considerabil riscul producerii de erori judiciare.

Delegația pentru Asia de Sud a Parlamentului European a vizitat Pakistanul în februarie 2015. Prima reuniune locală UE-Pakistan privind drepturile omului a avut loc în luna martie, la Islamabad. Acest dialog local vine să completeze activitatea subgrupului pentru guvernare și drepturile omului din cadrul Comisiei mixte UE-Pakistan, care s-a reunit la 7 septembrie 2015, la Bruxelles. Cu toate aceste ocazii, au fost discutate diferitele provocări în materie de drepturi ale omului, inclusiv pedeapsa cu moartea, situația minorităților religioase, instanțele militare și, în sens mai larg, punerea efectivă în aplicare a convențiilor privind drepturile omului corelate cu sistemul SGP+. Concluziile Consiliului Afaceri Externe din iulie au invitat Pakistanul să acorde prioritate și să ia măsuri suplimentare în vederea respectării, protejării și promovării libertății de religie sau de credință, a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, a drepturilor femeii și copilului, precum și a libertății de exprimare, inclusiv pentru jurnaliști și pentru apărătorii drepturilor omului.

UE și-a exprimat adâncă îngrijorare față de ridicarea moratorului asupra execuțiilor: au fost date publicității mai multe declarații, iar ÎR/VP Mogherini i-a adresat o scrisoare pe această temă lui Sartaj Aziz, consilier special al prim-ministrului pe probleme de securitate națională și afaceri externe. Delegația UE, în coordonare strânsă cu statele membre, a urmărit o serie de cazuri individuale în care recursul la execuții ar putea implica o încălcare a obligațiilor Pakistanului în domeniul drepturilor omului (executarea minorilor, folosirea torturii, încălcarea dreptului la un proces echitabil).

Delegația a monitorizat cu regularitate procesul legislativ, în special în ceea ce privește legislația privind ONG-urile și viitorul proiect de lege privind criminalitatea informatică. De asemenea, UE și-a exprimat îngrijorarea față de autorități, pe tot parcursul anului, cu privire la abuzuri specifice (inclusiv cazul Asiei Bibi acuzată de blasfemie, care a solicitat în prezent revizuirea de ultimă instanță a sentinței de către Curtea Supremă).

UE a continuat totodată să furnizeze sprijin în domeniile statului de drept, drepturilor femeii și ale copilului, precum și libertății de religie sau de convingere.

Filipine

Deși situația generală a drepturilor omului în Filipine rămâne un motiv de îngrijorare pentru UE, aceasta nu pare să se fi deteriorat în mod semnificativ în 2015. Se preconizează că acordul de parteneriat și cooperare dintre UE și Filipine, semnat în 2012, va intra în vigoare în 2016. Întrucât acordul prevede cooperarea în materie de drepturi ale omului, va oferi o oportunitate la nivel instituțional de a aborda această problemă într-un format mai structurat.

Principala problemă în Filipine rămâne mentalitatea impunității, întrucât cazuri de încălcări grave ale drepturilor omului, inclusiv execuții extrajudiciare și tortură, rămân în mare parte nerezolvate. Este vorba nu numai despre cazurile de abuzuri grave din domeniul drepturilor omului comise în trecut, ci și de asasinat vizând activiști pentru drepturile omului și jurnaliști, care au avut loc în ultimii ani. Impunitatea are diverse cauze structurale, cum ar fi problemele legate de accesul la justiție pentru majoritatea populației (în special pentru grupurile cu venituri mici, din cauza costurilor ridicate ale litigiilor și a complexității normelor de punere în aplicare a regulamentelor), precum și întârzierile cu care se desfășoară procedurile judiciare, astfel încât, în multe cazuri, decesul reclamanților intervine înainte de soluționarea cazului.

Începând cu 2010, administrația Aquino s-a străduit să consolideze cadrul juridic național de reglementare a drepturilor omului. Numărul execuțiilor extrajudiciare și al disparițiilor forțate a scăzut în comparație cu cel înregistrat în timpul administrației precedente.

Cu toate acestea, există încă lacune în ceea ce privește responsabilitatea persoanelor cu funcții de comandă, politicile și practicile, întrucât legile nu sunt întotdeauna pe deplin puse în aplicare, iar monitorizarea este insuficientă, în special în provincii. Procesul administrativ este lent în agențiile guvernamentale însărcinate cu anchetarea și furnizarea de dovezi care să confirme presupusele încălcări ale drepturilor omului.

Situația popoarelor indigene și a apărătorilor drepturilor omului constituie un motiv de îngrijorare. Același lucru este valabil pentru rolul jucat de armatele private și grupările paramilitare. Administrația Aquino nu a revocat ordinul executiv nr. 546, care legitimează înființarea grupărilor paramilitare și a armatelor private și care a fost semnat în timpul conducerii fostului președinte Arroyo. Organizațiile pentru apărarea drepturilor omului recunosc intenția actualii conduceri politice și administrative de a proteja drepturile omului și de a-i aduce pe cei care se fac vinovați de abuzuri în fața justiției, precum și intenția de a pune capăt, în mod special, uciderilor activiștilor și jurnaliștilor, dar solicită îmbunătățiri reale ale situației pe teren.

Cum multe abuzuri au loc în zone mai îndepărtate, sub influența intereselor politice sau comerciale locale, trebuie recunoscută, în acest context, dificultatea garantării faptului că politicile de la nivel național sunt puse în aplicare la nivel local.

În ceea ce privește situația ratificării și a raportării, Filipine a ratificat toate cele șapte convenții relevante ale ONU în domeniul drepturilor omului și (cu excepția raportului privind CEDR) respectă toate obligațiile de raportare. Cu toate acestea, există probleme grave în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației naționale în materie de drepturi ale omului.

Pe un ton mai optimist, ar trebui notat faptul că, în pofida execuțiilor extrajudiciare și a climatului de impunitate, societatea civilă din Filipine rămâne, în general, robustă.

Drepturile femeilor sunt promovate activ în Filipine, de exemplu prin intermediul Comisiei filipineze privind femeile și prin punerea în aplicare a unei Magna Carta a femeilor.

În conformitate cu respectarea obligațiilor de raportare ce revin în temeiul convențiilor ONU, există, de asemenea, sentimentul clar că guvernul ia foarte în serios obligațiile care decurg din mecanismul SGP+.

În 2015, UE a continuat să colaboreze cu interlocutorii relevanți, inclusiv cu comisiile pentru drepturile omului de la nivel național și regional, cu actorii statali, cu apărătorii drepturilor omului și cu societatea civilă. În cadrul dialogului politic periodic cu autoritățile filipineze, UE a subliniat în mod repetat necesitatea de a aborda într-un mod mai sistematic problema impunității și de a-i aduce pe autorii încălcărilor grave ale drepturilor omului în fața justiției.

UE a continuat să furnizeze sprijin financiar prin intermediul Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD) și al Instrumentului de stabilitate (IdS) în următoarele domenii: programul „Justiție pentru toți”, care vizează îmbunătățirea accesului la justiție și lupta împotriva impunității; consolidarea capacităților Comisiei regionale pentru drepturile omului din Regiunea Autonomă Mindanao; și protecția drepturilor economice, sociale și culturale ale populației, cu accent pe reducerea sărăciei, dezvoltarea umană și socială, precum și buna guvernare.

Singapore

În 2015, situația drepturilor omului din Singapore a evoluat la diverse niveluri. Cu toate că Singapore a luat noi măsuri în vederea îndeplinirii obiectivelor internaționale în materie de drepturi ale omului, mai este loc de progrese cu privire la diverse aspecte.

UE a salutat reforma din 2012-2013 a regimului obligatoriu al pedepsei cu moartea din Singapore, care a limitat pronunțarea automată a pedepsei cu moartea numai în cazul infracțiunilor de omor intenționat, al infracțiunilor comise cu arme de foc și al traficului de droguri ilicite care depășește un prag cantitativ. În cursul acestei perioade, a fost menținut un moratoriu *de facto*. Cu toate acestea, execuțiile au fost reluate în 2014 și au continuat în 2015. Informații privind execuțiile sunt limitate la un raport anual privind numărul total de execuții, care nu oferă detalii suplimentare. Anumite cazuri care implică pedeapsa cu moartea și anumite execuții sunt anunțate prin intermediul unui comunicat de presă sau în mass-media.

La 30 octombrie 2014, Curtea de Apel din Singapore a confirmat caracterul constituțional al secțiunii 377a din Codul penal. Legea incriminează orice act de ultraj contra bunelor moravuri între bărbați, chiar și atunci când acesta este consensual și se desfășoară în intimitate. Deși societatea din Singapore rămâne divizată cu privire la chestiunile legate de LGBTI, pe parcursul ultimilor ani, numeroase personalități de seamă și mulți lideri religioși din Singapore au chemat la acceptarea membrilor LGBTI ai comunității lor. Orașul-stat este totodată martorul unei participări tot mai numeroase la sărbătoarea anuală *Pink Dot*, care urmărește să promoveze libertatea de a iubi.

În 2015 s-au înregistrat limitări ale libertății de exprimare în Singapore, în contextul alegerilor generale, al decesului părintelui fondator Lee Kuan Yew și al celei de a 50-a aniversări a independenței Republicii Singapore. O acțiune în justiție importantă implicând libertatea de exprimare este încă în curs de desfășurare. Doi membri importanți ai societății civile au fost amendați pentru declarații făcute pe blogurile lor. Cazurile respective au stabilit precedente pentru utilizatorii de internet din Singapore. Cei doi au fost găsiți vinovați de calomnierea prim-ministrului Lee Hsien Loong și, respectiv, de sfidarea instanței (insultarea unuia sau mai multor membri ai instanței).

Un al patrulea caz a implicat un blogger adolescent, care a fost găsit vinovat de a fi făcut observații jignitoare destinate să lezeze sentimentele creștinilor. El a fost declarat vinovat și a primit o pedeapsă cu închisoarea de patru săptămâni, cu efect retroactiv, ceea ce s-a tradus prin eliberarea sa imediată. În ceea ce privește legea privind protecția împotriva hărțuirii, o hotărâre judecătorească recentă a decis în favoarea pârâtului, stipulând că un minister guvernamental nu poate fi considerat drept o „persoană” în temeiul legii respective.

Activitățile UE în domeniul drepturilor omului în 2015 au constat în acțiuni de monitorizare și raportare, prin întreprinderea de demersuri, prin coordonarea strânsă cu statele membre, precum și prin organizarea de reuniuni, de dialoguri și de evenimente variate.

În conformitate cu mandatul său în domeniul drepturilor omului, delegația UE a organizat numeroase dialoguri cu membri marcanți ai societății civile din Singapore, pe teme variind de la aspecte legate de LGBTI la libertatea de exprimare, pedeapsa cu moartea și provocările cu care se confruntă societatea civilă.

Cu ocazia Zilei Europene și Mondiale împotriva Pedepsei cu Moartea, UE a organizat o dezbatere privind pedeapsa cu moartea în Singapore. Este pentru a doua oară când un eveniment de acest tip a fost organizat la Singapore în afara sediului delegației, la Universitatea Națională din Singapore. Printre membrii grupului de dezbatere s-au numărat un avocat al apărării specializat în drept penal, un activist împotriva pedepsei cu moartea și doi profesori universitari de drept penal. Din public au făcut parte practicieni în domeniul dreptului, cadre universitare, studenți, diplomați din țări care împărtășesc aceeași viziune și consilieri politici ai UE.

În 2015, conferința organizată cu ocazia Zilei Drepturilor Omului s-a axat pe „progresele și perspectivele pentru drepturile femeii în Singapore și în ASEAN”. Seminarul a cuprins trei grupuri de discuție specializate pe teme: „Progresele înregistrate în Singapore de la ratificarea CEDAW acum 20 de ani”, „Provocările la adresa drepturilor femeii în Asia de Sud-Est” și „Perspectivele privind drepturile femeii în Europa și în Asia”.

Sri Lanka

Victoria președintelui Sirisena în alegerile prezidențiale din ianuarie 2015, al cărui mandat se axează pe reformă și al cărui program politic vizează buna guvernare, a reprezentat un moment de cotitură pentru Sri Lanka în toate privințele, inclusiv în ceea ce privește drepturile omului. Prin urmare, arena destinată activităților societății civile și diversității de opinie în debaterile politice s-a ameliorat în mod semnificativ.

La invitația guvernului din Sri Lanka, UE a trimis o misiune de observare a alegerilor (MOA) la alegerile parlamentare din august 2015. Misiunea s-a încheiat cu succes, constatând că alegerile au fost „bine organizate și au oferit electoratului o posibilitate reală de a alege dintr-o gamă largă de alternative politice”. Cu toate acestea, misiunea UE de observare a alegerilor a făcut o serie de recomandări privind modalitățile de îmbunătățire suplimentară a sistemului electoral pentru a-l aduce pe deplin în conformitate cu standardele internaționale. De asemenea, UE a furnizat un sprijin financiar în valoare de 1,2 milioane EUR organizațiilor naționale de observare a alegerilor, care au jucat un rol crucial, în calitate de observatori activi, la ambele alegeri din 2015. Activitățile finanțate includ educarea electoratului, formarea persoanelor active în domeniul mass-mediei și observarea alegerilor. Drept rezultat, peste 15 000 de observatori au fost folosiți în ziua alegerilor. În cursul anului 2015 s-au făcut pași importanți către o libertate sporită a presei și către eliminarea cenzurii, deși decizia președintelui Sirisena de a reinstitui Consiliul presei, utilizat de către fosta administrație pentru a controla libertatea presei și, în unele cazuri, pentru arestarea și sancționarea jurnaliștilor, a fost criticată de grupurile de apărare a drepturilor omului și de susținătorii presei libere.

O evoluție pozitivă majoră a fost adoptarea celui de al 19-lea amendament al Constituției, care limitează competențele președintelui și care instituie Consiliul Constituțional. Acesta din urmă a reînființat o serie de comisii independente, inclusiv Comisia pentru drepturile omului, contribuind la refacerea echilibrului puterilor pe baze sistematice.

În 2015, guvernul din Sri Lanka s-a implicat și a cooperat cu ONU și cu mecanismele ONU privind drepturile omului. Pentru prima dată, Sri Lanka a propus o rezoluție în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, prin care se angajează să instituie mecanismele necesare pentru anchetarea și urmărirea în justiție a presupuselor încălcări ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar în timpul războiului civil. În timpul anului au fost efectuate vizite de două grupuri de experți ai procedurilor speciale ale ONU: raportorul special pentru promovarea adevărului, justiției, despăgubirilor și a garanțiilor de nerepetare și Grupul de lucru pentru disparițiile forțate sau involuntare. În decembrie, Sri Lanka a semnat și și-a anunțat intenția de a ratifica Convenția internațională privind protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate. Pentru a recunoaște progresele importante realizate de guvernul din Sri Lanka, Consiliul Afaceri Externe al UE a adoptat concluzii privind Sri Lanka la 16 noiembrie 2015. De asemenea, concluziile au exprimat dorința UE de a continua strânsa colaborare cu guvernul și de a-l sprijini în înregistrarea de noi progrese în domenii cum ar fi responsabilizarea, reconcilierea și drepturile omului.

În ciuda tendințelor pozitive din 2015, au continuat să apară rapoarte privind practicarea, în continuare, a torturii, a hărțuirii și exploatării sexuale, precum și privind utilizarea disproporționată de către poliție a forței împotriva demonstranților. Intimidarea grupurilor victimelor rămâne, de asemenea, un subiect de îngrijorare. Revenirea vieții la un fâgaș normal în nordul și în estul țării după încheierea conflictului, cu șase ani în urmă, abordarea cauzelor primare ale conflictului trecut, precum și asigurarea asumării răspunderii și a reconcilierii continuă să constituie provocări majore.

Secretariatul ONG-urilor, care ținea anterior de Ministerul Apărării, este în prezent subordonat Ministerului Dialogului Social. Cu toate acestea, în pofida voinței politice la nivel înalt, reforma planificată inițial și recomandările comitetului consultativ al organizațiilor societății civile nu au fost încă puse în aplicare și, prin urmare, înregistrarea OSC-urilor rămâne un proces complex și de lungă durată.

UE a continuat să sprijine societatea civilă din Sri Lanka prin intermediul liniilor bugetare aferente Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) și organizațiilor societății civile și autorităților locale. Aceste proiecte se axează în principal pe emanciparea femeilor, și anume pe furnizarea de ajutor de subzistență, pe sprijinirea conducerii politice, pe prevenirea violenței sexuale și pe oferirea de consiliere pentru traume și alte tulburări psihologice rezultate în urma conflictului și a altor forme de violență structurală, precum și pe consolidarea drepturilor fundamentale și pe promovarea unei raportări care să țină seama de conflict și a reconcilierii.

În cadrul liniei bugetare aferente organizațiilor societății civile și autorităților locale, au fost finanțate 17 proiecte. Proiectele vizează, în principal, consolidarea rolului organizațiilor societății civile în sporirea rezilienței economice a comunităților, promovarea cooperării dintre organizațiile societății civile și autoritățile publice pentru îmbunătățirea serviciilor sociale, sporirea contribuției organizațiilor societății civile la îmbunătățirea oportunităților socioeconomice și a nivelului de trai al comunităților afectate de război în nordul și estul Sri Lankăi, construirea unei societăți civile și a unei guvernante favorabile incluziunii pentru o creștere durabilă, sprijinirea organizațiilor societății civile și a autorităților locale în vederea integrării copiilor cu handicap în societatea din Sri Lanka, precum și asigurarea unei participări consistente a comunităților de pe plantații la democrație și guvernare.

Thailanda

Impunerea legii marțiale la nivel național, în vigoare începând cu 20 mai 2014, a fost revocată la 1 aprilie 2015. Legea marțială a fost înlocuită cu Ordinul nr. 3/2015 al Consiliului Național al Păcii și al Ordinii (NCPO), emis în temeiul secțiunii 44 din constituția provizorie. În esență, ordinul a acordat autorităților aceleași competențe ca legea marțială, iar la 2 aprilie, purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a afirmat că această înlocuire nu aduce Thailanda mai aproape de o guvernare democratică și responsabilă.

De la lovitura de stat din mai 2014, autoritățile militare au reținut, de obicei pentru cel mult șapte zile, peste 1 255 de politicieni, activiști, jurnaliști și persoane pe care le-au acuzat de nerespectarea ordinelor NCPO, de sprijinirea guvernului demis, de nerespectarea monarhiei sau de implicarea în proteste și activități împotriva loviturii de stat. Utilizarea instanțelor militare pentru judecarea civililor constituie un motiv deosebit de îngrijorare. Civili sunt deferiți instanțelor militare pentru acuzații precum terorismul, dar și pentru infracțiuni nonviolente precum cea de lezmaiestate. Până la 30 noiembrie 2015, cel puțin 1 629 de civili fuseseră aduși în fața instanțelor militare din întreaga țară.

În septembrie, Ministerul Justiției a desemnat o cazarmă militară drept centru de detenție pentru persoanele suspectate de comiterea unor infracțiuni în materie de securitate națională. Utilizarea unei cazărmi militare face imposibil controlul civil și compromite accesul familiilor și al avocaților. Din septembrie, în această cazarmă au murit doi deținuți.

Autoritățile militare au adus urmărirea penală a persoanelor pentru acte considerate a fi de lezmaiestate în temeiul articolului 112 din Codul penal la rangul de prioritate absolută. De la lovitura de stat, cel puțin 53 de persoane au fost acuzate de lezmaiestate. Instanțele militare au aplicat de regulă sentințe mai aspre decât instanțele civile, inclusiv o pedeapsă de 60 de ani de închisoare, cea mai mare înregistrată vreodată.

Autoritățile militare au interzis sau perturbat în mod periodic discuțiile publice referitoare la situația politică și a drepturilor omului, precum și exprimarea unor diferențe de opinie politică, invocând motivul că aceste evenimente amenință securitatea națională. Forțele militare au intimidat studenți, activiști, cadre universitare și alte persoane prin vizite personale la domiciliu și/sau la locul de muncă, prin apeluri telefonice frecvente sau prin amenințări cu urmărirea în justiție. Jurnaliști și politicieni au fost citați în urma criticării autorităților militare.

NCPO interzice întrunirile politice alcătuite din mai mult de cinci persoane. Acești protestatari sunt adesea judecați de instanțe militare, caz în care pot risca până la doi ani de închisoare. Cel puțin 80 de persoane au fost arestate pentru organizarea de întruniri publice sau pentru participarea la acestea. De asemenea, acest lucru face imposibilă întrunirea partidelor politice și formularea de obiecții sau de propuneri de reformă, împiedicând totodată comunitățile locale să se organizeze și să demonstreze împotriva proiectelor care afectează drepturile aferente comunităților.

Alte aspecte legate de drepturile omului, care nu au legătură cu lovitura de stat, continuă să fie un motiv serios de îngrijorare. Thailanda se situa în continuare la rangul 3 în cadrul raportului privind traficul de persoane (TIP) publicat de SUA în luna iulie 2015. În Thailanda locuiesc aproximativ două-trei milioane de migranți proveniți din țările vecine. Zeci de mii dintre aceștia sunt victime ale traficului de persoane.

Lucrătorii migranți, în special, sunt foarte vulnerabili la încălcări ale drepturilor omului, mai precis ale drepturilor lucrătorilor. În 2015 au fost publicate o serie de rapoarte privind astfel de abuzuri în sectoarele pescuitului și prelucrării produselor de pescuit, în industria avicolă și în turism.

În regiunea agitată a sudului extrem, guvernul continuă să colecteze cu forța ADN-ul și amprente digitale ale persoanelor suspectate de a fi implicate în conflictul din această regiune.

Pe parcursul anului 2015, delegația UE s-a angajat într-un dialog intens cu apărătorii drepturilor omului, cooptând în eforturile sale nu doar statele membre ale UE, ci și țări care împărtășesc aceeași viziune. Grație gamei sale largi de activități, delegația UE s-a impus ferm ca apărător neclintit al drepturilor omului, o abordare care se bucură de o apreciere largă și explicită din partea comunității drepturilor omului din Thailanda. UE a ridicat, în discuțiile cu autoritățile thailandeze, problema prevalenței muncii forțate, a exploatării prin muncă a copiilor și a altor forme inacceptabile de muncă pe navele de pescuit din industria thailandeză de prelucrare a fructelor de mare, precum și problema traficului de persoane, care este considerată ca necesitând acțiuni urgente și hotărâte. Pentru a remedia situația, a fost organizat un dialog între UE și autoritățile thailandeze și s-a inițiat o cooperare cu OIM.

Purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a dat publicității două declarații: cea dintâi, la 2 aprilie, privind înlocuirea legii marțiale prin Ordinul nr. 3/2015, iar cea de a doua, la 10 iulie, referitoare la deportarea de către Thailanda a aproximativ 100 de persoane de origine turcică. Șeful delegației, împreună cu șefii misiunilor UE în Thailanda, a emis trei declarații: cea dintâi a vizat detenția fără control judiciar și utilizarea de instanțe militare (13 februarie), cea de a doua a făcut referire la arestarea a 14 studenți pe baza unor acuzații aduse împotriva lor privind participarea la demonstrații pașnice (30 iunie), iar în cea de a treia i s-a solicitat guvernului thailandez să respecte libertatea de exprimare și de întrunire și s-a subliniat importanța statului de drept și a apărării și promovării drepturilor omului pentru stabilitate și progres (24 septembrie).

Delegația UE s-a întâlnit periodic la nivel bilateral cu apărători ai drepturilor omului și cu ONG-uri și a participat la observarea proceselor în care erau în joc drepturile omului. În plus, delegația UE a organizat vizite pe teren în comunități vulnerabile, precum și reuniuni cu apărători ai drepturilor omului pentru statele membre ale UE și pentru țări care împărtășesc aceeași viziune. De asemenea, delegația a însoțit jurnaliștii în vizite ale unor proiecte destinate sporirii gradului de informare cu privire la sprijinul acordat de UE actorilor nestatali din Thailanda.

Delegația a marcat atât Ziua Mondială împotriva Pedepsei cu Moartea, cât și Ziua Internațională a Drepturilor Omului, organizând două evenimente publice de mare vizibilitate pentru care a obținut cooperarea Ministerului Justiției din Thailanda.

Timorul de Est

UE a continuat să sprijine Timorul de Est în efortul său de a construi o societate pașnică și de a-și consolida sistemul democratic incipient. În urma constituirii celui de al șaselea guvern constituțional în februarie 2015, UE a menținut contacte periodice cu guvernul prin intermediul unui dialog referitor la politici, precum și al unor reuniuni politice la nivel înalt. Cu toate acestea, a fost decisă amânarea pentru anul următor a celui de al treilea dialog politic intensificat în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou, care a fost inițial programat să aibă loc în toamna anului 2015. În acest context, UE a continuat să monitorizeze îndeaproape angajamentele în domenii precum drepturile omului, statul de drept, guvernanta și combaterea corupției, convenite cu Timorul de Est în cursul ultimului dialog politic în 2014.

Delegația UE cooperează îndeaproape cu statele membre active în Timorul de Est, precum și cu organizațiile ONU în vederea sprijinirii drepturilor omului și a consolidării democrației, în special prin intermediul unor programe de bună guvernare care vizează consolidarea capacităților în cadrul parlamentului național sau întărirea sectorului justiției. A fost, de asemenea, furnizată asistență pentru înființarea unei camere de conturi, precum și pentru adoptarea de măsuri de combatere a corupției, a spălării banilor, a criminalității organizate și a traficului de droguri. O serie de ONG-uri primesc sprijin cu scopul de a spori accesul la justiție, de a garanta participarea cetățenilor la definirea și la monitorizarea politicilor referitoare la terenuri și locuințe, precum și de a consolida mecanismele de sprijin și protecție pentru copiii și femeile care sunt victime ale violenței în familie.

Cadrul strategic și Planul de acțiune ale UE privind drepturile omului și democrația au inclus Timorul de Est în exercițiul-pilot de a doua generație destinat sprijinirii democrației. În 2015 a fost finalizat un profil al democrației cuprinzător în scopul identificării priorităților strategice, acesta urmând să servească drept bază pentru elaborarea unui plan de acțiune privind democrația în conformitate cu programul indicativ național.

Vietnam

În ciuda unei creșteri economice constante și a îmbunătățirii condițiilor socioeconomice pentru mulți locuitori, în 2015 drepturile civile și politice au continuat să fie încălcate în Vietnam. Respectarea și promovarea principiilor democratice, ale drepturilor omului și ale drepturilor fundamentale reprezintă un element esențial al Acordului de parteneriat și cooperare (APC) UE-Vietnam semnat în iunie 2012. Principalele îngrijorări ale UE includ drepturile civile și politice, cu precădere libertatea de exprimare și de întrunire, libertatea mass-mediei, libertatea de religie sau de convingere, precum și aplicarea pedepsei cu moartea. Apărătorii drepturilor omului continuă să fie intimidati, hărțuiți și arestați, fiind adesea condamnați la închisoare pe perioade lungi; cu toate că numărul de arestări în 2015 a fost în ușoară scădere, cazurile de hărțuire au fost mai numeroase.

La 19 ianuarie 2015, a avut loc la Bruxelles cea de a patra rundă a dialogului intensificat privind drepturile omului. În martie 2015, Vietnamul a ratificat Convenția ONU împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap. Anul s-a încheiat cu cea de a cincea rundă a dialogului intensificat privind drepturile omului, organizată la 15 decembrie, care a revelat în special posibilitatea inițierii unor acțiuni de sprijin din partea UE vizând reformele juridice relevante pentru drepturile omului, precum și planul de acțiune privind punerea în aplicare a UNCAT.

În cadrul ambelor dialoguri privind drepturile omului, precum și prin declarații publice și prin diplomație discretă, UE a îndemnat guvernul să elimine restricțiile asupra libertății de exprimare și a mass-mediei, a cerut să i se permită efectuarea de vizite în penitenciare și observarea unor procese și a solicitat eliberarea, din motive umanitare, a mai mulți activiști din închisoare aflați într-o stare de sănătate precară. UE și-a exprimat în repetate rânduri îngrijorarea cu privire la hărțuirea, arestarea și condamnarea mai multor avocați, activiști și bloggeri, în special pe baza dispozițiilor privind securitatea națională din Codul penal, și și-a reînnoit solicitările privind eliberarea tuturor apărătorilor pașnici ai drepturilor omului care se află în detenție în această țară.

În urma atacului asupra a trei apărători ai drepturilor omului la începutul lunii decembrie, UE a trimis o notă verbală autorităților pentru a solicita clarificări și urmărirea penală a autorilor. Arestarea avocatului Nguyen Van Dai (care s-a aflat printre cei atacați anterior) la 16 decembrie a atras o reacție puternică din partea UE, inclusiv o declarație a purtătorului de cuvânt al ÎR/VP la 18 decembrie.

Încurajările transmise Vietnamului de către UE (și de către alte țări care împărtășesc aceeași viziune) pentru a acționa în vederea abolirii pedepsei cu moartea își arată treptat roadele, având în vedere că numărul infracțiunilor care fac obiectul pedepsei cu moartea a fost redus și mai mult în dreptul penal revizuit adoptat în noiembrie. Cu toate acestea, dispozițiile controversate privind securitatea națională au fost menținute în dreptul penal revizuit și, în unele cazuri, au fost extinse. Consolidarea drepturilor deținuților în cadrul noilor legi privind detenția și procedura penală constituie un răspuns pozitiv la solicitarea UE de a aduce legislația în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile omului.

La 12 mai, Comisia Europeană (DG Trade) a organizat o masă rotundă la care reprezentanți ai instituțiilor europene și ai unor organizații nestatale și internaționale diverse au avut un schimb de opinii cu părți interesate din UE privind comerțul, dezvoltarea durabilă și drepturile omului în relațiile dintre UE și Vietnam.

La 17 decembrie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție „referitoare la proiectul de decizie a Consiliului privind semnarea, în numele Uniunii, a Acordului-cadru global de parteneriat și cooperare între Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Socialistă Vietnam, pe de altă parte”, în cadrul căreia au fost aduse în discuție o serie de aspecte îngrijorătoare legate de drepturile omului.

De asemenea, reprezentanții ai UE s-au întâlnit frecvent cu activiști din domeniul drepturilor omului și cu organizații ale societății civile. Totodată, UE a monitorizat evoluțiile în ceea ce privește libertatea de religie sau de convingere, care constituie în continuare un motiv de îngrijorare. Din nefericire, în 2015, autoritățile nu au aprobat solicitările de vizitare în închisoare a persoanelor care fac obiectul îngrijorărilor. Reprezentanții ai UE s-au întâlnit, de asemenea, cu reprezentanți ai Ministerului Securității Publice pentru a-și exprima îngrijorarea cu privire la hărțuirea și violența îndreptate împotriva activiștilor din domeniul drepturilor omului.

În urma evaluării periodice universale din 2014, în august 2015 Vietnamul a prezentat un proiect de plan de acțiune aferent acestei evaluări, cuprinzând o foaie de parcurs pentru punerea în aplicare a celor 182 de recomandări acceptate (din 227). UE a jucat un rol activ în cadrul procesului de evaluare periodică universală și al monitorizării acestuia și a oferit sprijin Vietnamului pentru punerea în aplicare a foii de parcurs. UE a încurajat în mod repetat Vietnamul să continue cooperarea în cadrul procedurilor speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, iar în cadrul celei de a cincea runde a dialogului privind drepturile omului Vietnam și-a anunțat, de asemenea, intenția de a-l invita pe Raportorul special al ONU privind dreptul la alimentație în 2016. Tot referitor la chestiuni multilaterale, Vietnamul a susținut rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului privind orientarea sexuală.

Cu ocazia vizitei prim-ministrului Dung la Bruxelles, a fost semnat acordul de finanțare pentru un nou program în valoare de 14 milioane EUR în sectorul justiției. Principalul obiectiv este acela de a îmbunătăți accesul la justiție pentru populația Vietnamului, punându-se un accent special pe grupurile cele mai vulnerabile (femeile, copiii și minoritățile etnice). Programul va sprijini Ministerul Justiției în punerea în aplicare a planurilor sale de reformă sectorială și organizațiile societății civile în îndeplinirea unui rol mai important în ceea ce privește promovarea accesului la justiție pentru persoanele sărace.

IEDDO a sprijinit opt proiecte care acoperă o gamă largă de domenii, inclusiv chestiuni legate de LGBTI, minoritățile etnice (acordându-se o atenție deosebită femeilor, copiilor și drepturilor funciare), libertatea religioasă, precum și drepturile lucrătorilor și relațiile de muncă. Unsprezece proiecte din cadrul alocării aferente actorilor nestatali au, în special, obiectivul de a consolida capacitățile organizațiilor societății civile (în domenii precum asistența medicală, comunitățile rurale, agricultura durabilă, lucrătoarele migrante și guvernanta locală). În cadrul mecanismului pentru dialogul strategic, UE a sprijinit, de asemenea, activități desfășurate în următoarele domenii: combaterea corupției, drepturile persoanelor aparținând minorităților etnice, libertatea de religie sau de convingere, guvernanta și migrația.

VIII. Oceania

Australia

Evaluarea periodică universală a Australiei a avut loc la 9 noiembrie 2015. Australia a primit în total 290 de recomandări. Australia a fost apreciată, printre altele, pentru numirea unui comisar pentru drepturile omului cu normă întreagă, pentru eforturile depuse în direcția egalității de gen și pentru susținerea drepturilor persoanelor cu handicap. În același timp, numeroase delegații au încurajat Australia să își revizuiască politicile de detenție și de azil, să elimine decalajele dintre populațiile indigene și cele neindigene și să ratifice o serie de instrumente internaționale importante în domeniul drepturilor omului, inclusiv Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii.

Violența împotriva femeilor este în continuare o problemă; guvernul australian a anunțat măsuri suplimentare care să furnizeze un dispozitiv de siguranță pentru femeile și copiii expuși unui risc ridicat.

UE, prin intermediul dialogurilor sale (privind securitatea, combaterea terorismului și migrația), cooperează cu Australia cu privire la chestiuni referitoare la politicile în domeniul migrației, precum și la combaterea radicalizării și a terorismului.

Acordul-cadru UE-Australia, parafat în martie 2015, va oferi oportunități de intensificare a dialogului și a cooperării pe teme legate de drepturile omului. În 2015, UE și Australia au convenit să efectueze în continuare schimburi oficiale periodice privind problemele internaționale în materie de drepturi ale omului.

Fiji

La 17 septembrie 2014, Fiji a organizat primele sale alegeri democratice după lovitura de stat militară din 2006. În urma alegerilor, UE a întrerupt măsurile aplicate în temeiul articolului 96 din Acordul de parteneriat de la Cotonou și a reluat cooperarea pentru dezvoltare cu Fiji în 2015. În cursul anului, UE a continuat să sprijine restabilirea democrației în Fiji prin furnizarea de asistență noului parlament.

Primul dialog politic la nivel înalt desfășurat în temeiul articolului 8 din Acordul de parteneriat ACP-UE după restaurarea democrației în Fiji a avut loc la Suva la 15 iunie 2015 și a cuprins discuții privind aspecte legate de drepturile omului. Reuniunea a fost prezidată, din partea Fiji, de prim-ministrul Josaia Voreqe Bainimarama și, în numele ÎR/VP al UE Mogherini, de Edgars Rinkēvičs, ministrul afacerilor externe al Letoniei.

Fiji a făcut obiectul celei de a doua evaluări periodice universale în fața Consiliului pentru Drepturile Omului la Geneva la sfârșitul lunii octombrie 2014, raportul final al grupului de lucru fiind publicat în martie 2015. Fiji a acceptat 112 recomandări și a luat act de 26 dintr-un total de 138 de recomandări. Fiji a informat Consiliul că 12 recomandări sunt deja în curs de aplicare.

Fiji este parte la o serie de convenții internaționale în materie de drepturi ale omului. Cu toate acestea, încă nu a ratificat Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) și nici Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (PIDESC), în pofida acceptării recomandărilor din cadrul evaluării periodice universale referitoare la aceste chestiuni. În martie 2015, parlamentul a aprobat ratificarea Convenției împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante; cu toate acestea, convenția nu a fost ratificată până în prezent.

În cursul anului, OIM a continuat să evalueze progresele înregistrate de Fiji în privința alinierii legislației la convențiile fundamentale ale OIM 87 și 98. Legea de modificare a relațiilor de muncă din 2015 a abrogat Decretul privind industriile naționale esențiale; deficiențele rămase vor fi examinate de către misiunea tripartită a OIM la începutul anului 2016.

S-au înregistrat evoluții mixte în ceea ce privește acuzațiile din trecut privind tortura și relele tratamente aplicate suspectilor și deținuților de către forțele de securitate din Fiji. Comisarul de poliție Groenewald a luat măsuri ferme în direcția aprofundării investigațiilor, dar a demisionat în noiembrie 2015 din cauza unei presupuse intervenții a armatei. Trebuie demonstrată realizarea unor progrese substanțiale în ceea ce privește procesele care vizează cazuri de tortură pentru a transmite un semnal clar că, într-o societate democratică, cultura impunității nu își are locul.

Comisia pentru drepturile omului și combaterea discriminării, care a fost reinstăluită, a continuat să funcționeze în temeiul unui decret restrictiv din 2009. Numirea noilor comisari în primăvara anului 2015 a reprezentat un pas înainte în ceea ce privește consolidarea respectării drepturilor omului în Fiji. În cursul anului, Comisia pentru drepturile omului și combaterea discriminării a primit aproape 300 de plângeri care vizau accesul la servicii, cum ar fi energia electrică și apa, violența împotriva femeilor, schimbările climatice și presupuse acte de brutalitate și de tortură aplicate de către poliție și agenții din penitenciare.

În prezent, guvernul este implicat în numeroase campanii de informare privind violența împotriva femeilor și a copiilor. ONU a raportat că 64 % dintre femeile din Fiji s-au confruntat cu o formă de violență în cursul vieții lor (deși foarte ridicată, această cotă rămâne una dintre cele mai scăzute din Pacificul de Sud). Aproximativ 15 % dintre femei au semnalat, de asemenea, faptul că au suferit abuzuri în timpul sarcinii. Comisarul european pentru cooperare internațională și dezvoltare, Neven Mimica, a organizat o reuniune specială privind chestiuni legate de gen cu cinci ONG-uri la Suva în iunie 2015, confirmând astfel importanța pentru UE a consultării organizațiilor societății civile și a dialogului cu acestea.

Fiji a găzduit campania „Pacific Free & Equal” („Pentru un Pacific liber și echitabil”) a ONU în perioada iunie-august 2015. Campania a vizat homofobia, transfobia și discriminarea împotriva comunității LGBTI.

În 2015, UE a continuat să acorde sprijin organizațiilor societății civile și a început punerea în aplicare a foii de parcurs privind Fiji pentru colaborarea cu societatea civilă. Consultările cu organizațiile societății civile au avut loc în contextul pregătirii programelor din cadrul celui de al 11-lea FED ale Fiji referitoare la justiție și la agricultură. În ambele sectoare, organizațiile societății civile vor fi implicate într-un dialog periodic și în punerea în aplicare a unor activități specifice. Inițiativa finanțată de UE privind consolidarea implicării cetățenilor în Fiji a colaborat, de asemenea, cu peste 40 de organizații ale societății civile și grupuri comunitare cu scopul de a susține și a promova implicarea cetățenilor în chestiuni-cheie precum responsabilitatea și drepturile omului, conducerea transformatoare, prestarea echitabilă a serviciilor, nediscriminarea, procesul decizional și construirea de coaliții.

Până la sfârșitul anului 2015, au fost afectate 2,4 milioane EUR (în cadrul alocațiilor aferente IEDDO și actorilor nestatali) pentru șase noi proiecte de consolidare a democrației participative, având ca obiective în special îmbunătățirea guvernantei și a responsabilității prin intermediul elaborării de politici favorabile incluziunii prin crearea unui mediu propice pentru colaborarea organizațiilor societății civile cu autoritățile publice, precum și sprijinirea rolului organizațiilor societății civile în promovarea democrației și a dezvoltării durabile prin consolidarea funcțiilor lor de supraveghere (monitorizarea și raportarea) în sprijinul proceselor naționale relevante.

Micile state insulare din Pacific – Kiribati, Republica Insulelor Marshall, Statele Federate ale Microneziei, Nauru, Palau, Tuvalu și Samoa

Patru țări au făcut obiectul evaluării periodice universale în 2015: Republica Insulelor Marshall, Kiribati, Statele Federate ale Microneziei și Nauru. Samoa și Palau vor fi evaluate în 2016.

În martie 2015, Republica Insulelor Marshall a ratificat Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap. În octombrie 2015, Kiribati și Statele Federate ale Microneziei au ratificat Protocolul facultativ la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate. Cu toate acestea, regiunea Pacificului continuă să aibă cel mai redus număr de tratate ratificate, în mare parte din cauza capacităților limitate. În plus, statele insulare din Pacific întâmpină de multă vreme probleme în furnizarea de rapoarte în temeiul tratatelor. Pentru a aborda aceste chestiuni, UE sprijină Secretariatul Forumului insulelor din Pacific în sporirea ratei de ratificare și de punere în aplicare a tratatelor internaționale privind drepturile omului de către insulele din Pacific în cadrul unui proiect vizând un program regional cu un buget de 1 milion EUR.

Cu excepția statelor Samoa și Fiji, niciunul dintre statele insulare din Pacific nu dispune de instituții naționale în domeniul drepturilor omului, ceea ce împiedică apărarea la nivel național a drepturilor omului în zona Pacificului. În 2015, biroul Ombudsmanului din Samoa a publicat pentru prima dată un raport privind situația drepturilor omului în Samoa. Raportul a recunoscut necesitatea unor garanții mai bune pentru egalitate și pentru respectarea femeilor, a copiilor, a persoanelor cu handicap și a deținuților.

Violența împotriva femeilor și a copiilor continuă să fie o problemă majoră în zona Pacificului. Țările trebuie să accelereze punerea în aplicare a strategiilor lor naționale, precum și aplicarea legislației privind violența domestică.

Situația solicitanților de azil și a refugiaților în Nauru a rămas îngrijorătoare. Subcomitetul pentru prevenirea torturii al ONU a vizitat Nauru în mai 2015 și a solicitat autorităților să instituie un organism independent de monitorizare care să se asigure că această țară își îndeplinește obligațiile de a trata persoanele aflate în detenție în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Situația drepturilor omului din Nauru a constituit un motiv de îngrijorare. La începutul lunii mai 2015, guvernul Republicii Nauru a luat măsuri pentru a restricționa accesul la internet și la platformele de comunicare socială, inclusiv la Facebook. De asemenea, acesta a adoptat modificări la Codul penal prin care orice comentariu considerat „a provoca un stres emoțional” și „susceptibil de a pune în pericol ordinea publică” este tratat drept infracțiune care poate fi pedepsită cu până la șapte ani de închisoare. Aceste modificări au fost amplu criticate de mass-media internațională, care le-a considerat drept o încercare de a limita libertatea de exprimare. În plus, mai mulți membri ai opoziției parlamentare se confruntă în prezent cu acțiuni în instanță, iar avocații lor au semnalat restricții privind accesul în țară. Delegația UE a monitorizat cu atenție situația politică și pe cea privind drepturile omului din Nauru, aflate în curs de deteriorare, iar în iunie 2015 a emis o declarație în această privință. O serie de misiuni au fost efectuate în Nauru pentru a evalua situația la fața locului.

Schimbările climatice constituie, în continuare, una dintre cele mai mari provocări pentru statele insulare din Pacific, având un impact asupra drepturilor omului, asupra violenței și a discriminării răspândite împotriva femeilor, asupra accesului la asistență medicală, precum și asupra ratelor ridicate de abandon școlar. În 2015, Tuvalu a fost lovit de ciclonele tropicale Pam, iar Statele Federate ale Microneziei au fost lovite de ciclonele tropicale Maysak.

Reprezentanți din Kiribati, Nauru și Tuvalu au participat la un atelier privind cercetarea referitoare la ocuparea forței de muncă străine și promovarea acesteia, care a fost finanțat de Uniunea Europeană cu ajutorul proiectului privind schimbările climatice și migrația în Pacific.

Prin intermediul dialogului cu aceste țări și al diferitelor instrumente financiare, UE a promovat drepturile omului, egalitatea de gen și o mai mare participare a femeilor la procesul de luare a deciziilor. Reprezentanți ai comunității LGBTI din statele insulare din Pacific au participat la două ateliere găzduite de Delegația UE pentru Pacific, în contextul lansării campaniei „Free & Equal” a ONU la Suva în iulie 2015. Atelierele au avut ca scop sporirea gradului de informare în legătură cu mecanismele de monitorizare a drepturilor omului, axându-se pe încălcările drepturilor omului comise împotriva persoanelor din motive legate de orientarea lor sexuală, de identitatea și exprimarea de gen sau de statutul intersexual.

Reuniunile bilaterale desfășurate la diferite niveluri au fost utilizate drept platformă pentru a promova respectarea drepturilor omului și egalitatea de gen în regiunea Pacificului. Au avut loc dialoguri politice la nivel local în Nauru, Palau, Republica Insulelor Marshall, Statele Federate ale Microneziei și Kiribati. În septembrie, comisarul european pentru cooperare internațională și dezvoltare, Neven Mimica, a discutat chestiuni legate de drepturile omului cu mai mulți lideri din zona Pacificului în cadrul celei de a 46-a reuniuni la nivel înalt a Forumului insulelor din Pacific, care a avut loc la Port Moresby. UE sprijină Secretariatul Forumului insulelor din Pacific în sporirea ratei de ratificare și de punere în aplicare a tratatelor internaționale privind drepturile omului de către insulele din Pacific în cadrul unui proiect regional cu un buget de 1 milion EUR.

Delegația UE a întreprins demersuri și a efectuat activități de informare prin care a invitat statele insulare din Pacific să sprijine inițiativele și prioritățile UE din domeniul drepturilor omului la nivelul ONU. În octombrie 2015, delegația a publicat comunicate de presă prin care a salutat ratificarea de către Kiribati și Statele Federate ale Microneziei a Protocolului facultativ la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate.

Noua Zeelandă

În urma recomandărilor din cadrul evaluării periodice universale din 2014, guvernul Noii Zeelande a adoptat legi care vizează prevenirea torturii și a relelor tratamente (în special Legea privind copiii vulnerabili), precum și prevenirea hărțuirii pe internet (Legea privind comunicarea nocivă în spațiul digital). Guvernul Noii Zeelande a recunoscut necesitatea de a acorda prioritate problematicii legate de sărăcia în rândul copiilor, de violența în familie și de egalitatea de gen (diferența de remunerare între femei și bărbați, prevenirea violenței împotriva femeilor). Populația maori continuă să fie reprezentată în mod disproporționat în statisticile privind pedeapsa cu închisoarea și sinuciderea în rândul tinerilor.

UE și Noua Zeelandă au continuat să organizeze consultări periodice privind drepturile omului în cadrul forurilor internaționale, inclusiv în cadrul ONU, la New York și la Geneva. UE și Noua Zeelandă au cooperat îndeaproape în cadrul CSONU.

Acordul de parteneriat UE-Noua Zeelandă privind relațiile și cooperarea a fost parafat în martie 2015 și, printre altele, va oferi ocazii de intensificare suplimentară a dialogului și de aprofundare a cooperării pe teme legate de drepturile omului.

Papua-Noua Guinee

Papua-Noua Guinee (PNG) are un sistem democratic de guvernare de la proclamarea independenței în 1975. În 2015, această țară a sărbătorit cea de a 40-a aniversare a independenței sale. Papua-Noua Guinee a obținut recent statutul de țară în curs de dezvoltare cu venituri medii inferioare, înregistrând o creștere economică semnificativă și o transformare socială dinamică pe parcursul ultimului deceniu. Sistemul judiciar este independent, iar presa din PNG este liberă, ambele funcționând relativ bine. Cu toate acestea, aspectele legate de guvernanță, de transparență și de drepturile omului prejudiciază profilul țării.

Este recunoscut la scară largă faptul că violența bazată pe gen continuă să fie un flagel la nivelul societății din PNG–, în special violența împotriva femeilor și a copiilor și tortura și omorurile legate de vrăjitorie. Numărul violurilor și al incidentelor de violență în familie este printre cele mai ridicate din lume. Guvernul a elaborat politici menite să abordeze această problemă, cum ar fi Legea privind protecția familiei din 2013 – deși punerea în aplicare a acesteia este încă deficitară –, iar partenerii internaționali pentru dezvoltare furnizează sprijin și finanțare în mod activ. Cu toate acestea, rămân încă multe de făcut pentru a ajunge la zonele periferice și a schimba tiparele comportamentale.

În mai 2013, modificările aduse Codului penal au avut ca rezultat creșterea numărului de infracțiuni care fac obiectul pedepsei cu moartea, precum trădarea, pirateria și tentativa de piraterie cu violență, reprezentând un pas înapoi alarmant în domeniul drepturilor omului. Anul 2014 a fost marcat de discuții cu privire la noi moduri de execuție (electrocutare, pluton de execuție, injecție letală cu privare de oxigen sau injecție letală cu anestezic), care au fost aprobate de către Consiliul executiv național în 2015. Cu toate acestea, moratoriul privind pedeapsa cu moartea nu a fost încălcat; ultima execuție a avut loc în anul 1954. Într-o notă mai optimistă, prim-ministrul a făcut recent declarații publice privind o eventuală revizuire. Cu toate acestea, poziția oficială rămâne neschimbată.

Date fiabile arată un nivel grav al corupției (locul 145 din 177 conform indicelui de percepție a corupției pentru 2014), lipsa unui cadru juridic și a unor mecanisme de responsabilizare și de supraveghere (locul 141 din 189 conform raportului „Doing Business” pentru 2015), nivelul insuficient și ineficiența în prestarea serviciilor (locul 158 din 186 conform indicelui dezvoltării umane), precum și nerealizarea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului. Corupția este percepută ca fiind endemică și răspândită pe întreg teritoriul țării. Această situație este amplu recunoscută de către guvern, care a luat o serie de măsuri concrete pentru a o aborda.

În iulie 2015, Consiliul executiv național a aprobat Fondul suveran de investiții al Papuei-Noua Guinee, care vizează asigurarea unei gestionări responsabile a veniturilor din minerit și petrol. Inițiativa este considerată un pas promițător către asigurarea faptului că o parte a veniturilor din minerale și petrol este rezervată în beneficiul generațiilor viitoare și pentru stabilitatea macroeconomică. Se preconizează că veniturile fiscale și dividendele provenite din sectorul mineritului și din cel petrolier vor fi vărsate în nou-înființatul Fond suveran de investiții începând cu primul trimestru al anului 2016. Cu toate acestea, persistă semne de întrebare cu privire la structura de guvernanță și la operațiunile Fondului suveran de investiții.

UE contribuie în mod activ la combaterea violenței împotriva femeilor prin educație, prin activități de informare și prin inițiative legislative și de politică. În 2015, a fost identificat un nou proiect în cadrul IEDDO: „Combaterea violenței împotriva femeilor în Papua-Noua Guinee” (277 999 EUR), pus în aplicare de organizația *Voluntary Service Overseas* împreună cu un partener local, *Madang Country Women's Association Inc.* Proiectul urmărește sporirea gradului de conștientizare a efectelor adverse ale violenței bazate pe gen și promovarea drepturilor femeilor și fetelor. Acesta oferă, de asemenea, îndrumare și consiliere juridică, informații privind surse de asistență pentru victimele/supraviețuitorii actelor de violență bazată pe gen, precum și asistență la reintegrarea victimelor în comunitate.

Au fost continuate două proiecte identificate în cadrul IEDDO în 2014. Primul este intitulat „Papua New Guinea Leadership against Gender-Based Violence” (Liderii din Papua-Noua Guinee împotriva violenței bazate pe gen) (278 000 EUR, noiembrie 2014-noiembrie 2016). Acest proiect, pus în aplicare de către World Vision, își propune să susțină drepturile femeilor în Papua-Noua Guinee și se adresează liderilor și factorilor de decizie de la cel mai înalt nivel guvernamental, bisericilor, comunităților și organizațiilor societății civile. Cel de al doilea proiect este intitulat „Supporting Human Rights and their defenders where they are most at risk” (Sprijinirea drepturilor omului și a apărătorilor acestora acolo unde se confruntă cu cele mai mari riscuri) (1 080 000 EUR). În decembrie 2014, a fost alocat un grant Fondului Papua-Noua Guinee pentru copii, cu o durată de 36 de luni. Proiectul are scopul de a consolida capacitățile supraviețuitorilor și ale apărătorilor drepturilor omului.

În ultimii doi ani, UE a sprijinit o abordare inovatoare pentru promovarea democrației și a guvernantei prin intermediul proiectului „Parlamentul deschis” (288 000 EUR). Acest proiect, pus în aplicare de organizația Transparency International, este destinat să sprijine Biroul președintelui parlamentului și parlamentul național al PNG în crearea datelor, a site-ului internet și a linkului pentru SMS-uri ale parlamentului, îmbunătățind astfel interacțiunea dintre parlament și cetățeni. Finanțarea din partea UE a fost încheiată în decembrie 2015. În cadrul unei ceremonii care a avut loc la 15 decembrie 2015, agenția de punere în aplicare, Transparency International, a predat oficial proiectul parlamentului național. Biroul președintelui parlamentului și parlamentul național vor susține în continuare proiectul și îl vor pune în aplicare prin intermediul altor surse de finanțare.

În sfârșit, UE este implicată în mod activ în sporirea eficacității diplomației publice europene prin dialog și schimburi. În Papua-Noua Guinee, UE întreprinde demersuri privind drepturile omului și dezvoltă legături strânse prin intermediul unui dialog continuu cu autoritățile și cu partenerii deopotrivă. Integrarea aspectelor legate de guvernare, de drepturile omului și de gen este, de asemenea, vizată prin intermediul fiecărui proiect de cooperare gestionat de delegație.

Insulele Solomon

Instabilitatea politică din Insulele Solomon persistă. Opoziția a prezentat o nouă moțiune de cenzură în octombrie 2015 ca urmare a unor îngrijorări legate de presupusa utilizare abuzivă a fondurilor de către prim-ministru. Moțiunea a fost retrasă în urma unei restructurări substanțiale a cabinetului de miniștri. Având în vedere fragilitatea sistemului și interesele aflate în joc, se poate preconiza că instabilitatea va continua, ceea ce ar putea oferi guvernului impulsul de a reforma mediul electoral și politic.

Implicarea și participarea femeilor la viața politică se află în continuare la un nivel foarte scăzut. Legea privind integritatea partidelor politice, la a cărei redactare a contribuit asistența tehnică sprijinită de UE, impune partidelor politice înregistrate să asigure o pondere a femeilor de cel puțin 10 % din numărul total de candidați. Împreună cu alți donatori, UE sprijină continuarea reformelor privind Legea electorală și Legea privind integritatea partidelor politice în vederea abordării deficiențelor actuale, în special în ceea ce privește abordarea integratoare a egalității de gen. În conformitate cu anunțurile recente ale prim-ministrului, se preconizează că introducerea unor măsuri speciale temporare va fi un element esențial al reformelor respective, a căror reușită ar putea fi pusă în pericol de instabilitatea politică.

Delegația UE a furnizat asistență reformei electorale și celei politice și a continuat să sprijine lupta împotriva disparităților de gen, care includ violența bazată pe gen și gradul de emancipare a femeilor, precum și a violenței împotriva copiilor. Programarea celui de al 11-lea FED a fost încheiată în 2015, acoperind perioada până în 2020.

Nivelurile ridicate ale violenței domestice și violenței bazate pe gen continuă să facă ravagii în această țară. Actele de violență bazată pe gen comise împotriva femeilor și a copiilor (grupa de vârstă 15-49) continuă să fie larg răspândite (incidența estimată fiind de 64 % în cazul femeilor partenere și de 37 % în cazul femeilor care nu sunt partenere). Sistemul judiciar adoptă în prezent o poziție mai fermă cu privire la această problemă. Legea privind protecția familiei din 2014 viza stabilirea unor măsuri preventive pentru a împiedica comportamentul violent împotriva membrilor vulnerabili ai familiilor. Cu toate acestea, normele de punere în aplicare nu au fost încă finalizate, iar respectarea legii nu este încă asigurată. Această lege este un amestec de drept penal și civil, incriminând comportamentele legate de violența domestică și oferind totodată căi de atac civile pentru a proteja victimele.

Guvernul Insulelor Solomon a ratificat Convenția cu privire la drepturile copilului în 1995.

Guvernul urmează să prezinte cel de al doilea și cel de al treilea raport de țară privind punerea în aplicare a convenției. Au fost elaborate o lege privind drepturile copiilor și o lege privind protecția copiilor, acestea nefiind însă adoptate până în prezent. Cele două legi vizează protejarea și sprijinirea victimelor violenței, și nu sancționarea infractorilor. Infractorii condamnați pentru acte de violență împotriva copiilor fac obiectul reglementărilor Codului penal.

În 2002, Insulele Solomon s-au angajat să respecte șapte obligații în materie de drepturi ale omului în temeiul Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, dar se confruntă cu dificultăți în respectarea obligațiilor de raportare aferente. Mai mult, această țară nu dispune de o strategie de punere în aplicare. Următoarea raportare este prevăzută pentru 2018.

Insulele Solomon au semnat Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale; cu toate acestea, Statutul nu a fost încă ratificat.

În mai 2015, a avut loc o consultare la nivel național a funcționarilor guvernamentali în cadrul viitoarei evaluări periodice universale. Organizațiile societății civile și autoritățile locale au fost, de asemenea, consultate. Prima evaluare a avut loc în 2011. Din 115 recomandări, guvernul a acceptat 112. Al doilea ciclu al evaluării periodice universale va fi prezentat la Geneva la 25 ianuarie 2016.

În urma celui de al cincilea dialog politic, care a avut loc în 2014, următorul dialog este programat să aibă loc la sfârșitul primului semestru al anului 2016 și va aborda din nou chestiuni legate de drepturile omului.

Insulele Solomon nu dispun de instrumente formale pentru protecția și apărarea drepturilor omului. Personalul polițienesc este, în multe cazuri, slab instruit și nu cunoaște drepturile omului și legislația relevantă, iar societatea civilă, ca gardian al politicilor, dispune de o marjă de manevră și de capacități limitate în ceea ce privește aceste aspecte. În 2016, UE va lansa un program de consolidare a capacităților organizațiilor societății civile în ceea ce privește participarea la dialogul în materie de politici și la monitorizarea acestora, precum și în ceea ce privește promovarea cu eficacitate a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii.

Delegația UE a continuat dialogul cu organizațiile societății civile pe tema corupției și cu ombudsmanul referitor la chestiuni legate de drepturile omului. Corupția, în special în rândul politicianilor de rang înalt, rămâne o problemă serioasă. În plus, UE a solicitat mai multe progrese în ceea ce privește transparența și responsabilitatea cu privire la toate cheltuielile publice, incluzând, în special, fondurile de dezvoltare a circumscriptiilor, care constituie o parte importantă din bugetul pentru dezvoltare.

Un raport al Comisiei „Adevăr și Reconciliere” ar fi trebuit prezentat parlamentului în 2015, însă acest lucru nu s-a întâmplat, iar recomandările nu au fost încă puse în aplicare, în ciuda promisiunilor guvernului.

În cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO), în 2015 delegația UE a lansat o cerere de propuneri pentru a sprijini inițiative și acțiuni privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, inclusiv prevenirea prin campanii de informare care să promoveze educația copiilor cu privire la toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală. Printre obiectivele proiectului s-au numărat, de asemenea, promovarea vindecării fizice și/sau psihologice și a reintegrării sociale a copiilor care sunt victime ale abuzului, facilitarea eradicării impunității în cazul tuturor infracțiunilor de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor prin aducerea făptașilor în fața justiției și publicarea sancțiunilor pentru astfel de infracțiuni. De asemenea, delegația UE a continuat să urmărească îndeaproape, alături de alte organizații și actori internaționali, punerea în aplicare a proiectelor finanțate de UE privind drepturile femeilor, violența împotriva femeilor, emanciparea și participarea femeilor.

Tonga

Tonga a fost evaluată ultima dată în cadrul evaluării periodice universale din 2013. Această țară a acceptat în total 66 de recomandări și a respins 22. Recomandările respinse vizau abolirea pedepsei cu moartea, acordarea de drepturi persoanelor LGBTI, realizarea de progrese în direcția ratificării Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP), abolirea pedepselor corporale și ratificarea Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei. Tonga a transmis o invitație deschisă experților procedurilor speciale ale ONU în luna ianuarie 2013, însă până în prezent această țară nu a primit nicio vizită din partea acestora.

În martie 2014, guvernul tongan a organizat o consultare pentru a discuta punerea în aplicare a recomandărilor rămase netratate din cadrul evaluării periodice universale. În urma consultării, Tonga a depus eforturi în vederea elaborării unui document de bază comun și a înființării unui comitet național de coordonare pentru drepturile omului. Consultarea a fost finanțată de UE.

Tonga a organizat pentru a doua oară alegeri democratice la data de 27 noiembrie 2014. Primele alegeri, organizate în 2010, au marcat introducerea unei serii de reforme constituționale și, pentru prima dată, o majoritate de 17 dintre cele 26 de locuri din parlamentul tongan au fost determinate prin vot universal. Reprezentantii nobilimii desemnează 9 deputați din rândurile lor. Lipsa participării femeilor la viața politică din Tonga rămâne un punct slab. Niciuna dintre cele 16 candidate nu a fost aleasă ca deputat, în ciuda eforturilor întreprinse pe parcursul anului la nivel național și internațional pentru promovarea candidaturilor din partea femeilor.

În 2015, 'Akilisi Pohiva și-a început mandatul de prim-ministru al statului Tonga, fiind prima persoană din această funcție care nu aparține clasei nobiliare. Acesta și-a luat angajamentul de a promova buna guvernare, de a lupta împotriva corupției, de a iniția reforme electorale și de a consolida statul de drept și apărarea drepturilor omului. În 2015, noul guvern al statului Tonga și-a anunțat intenția de a ratifica Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei. Acest anunț a fost întâmpinat cu o rezistență puternică, în principal din partea clasei nobiliare și a Bisericii Catolice.

În 2015, Tonga a găzduit prima conferință din zona Pacificului pe tema drepturilor omului privind orientarea sexuală și identitatea de gen, care a reunit grupuri din întreaga regiune a Pacificului și care a instruit activiștii cu privire la dreptul internațional al drepturilor omului, la evoluțiile internaționale recente și la principiile convenite, cum ar fi principiile de la Yogyakarta.

Reprezentanții ai comunității LGBTI din Tonga au participat la două ateliere găzduite de Delegația UE pentru Pacific, în contextul lansării campaniei „Free & Equal” a ONU la Suva în iulie 2015. Atelierele au avut ca scop sporirea gradului de informare în legătură cu mecanismele de monitorizare a drepturilor omului, axându-se pe încălcările drepturilor omului comise împotriva persoanelor din motive legate de orientarea lor sexuală, de identitatea și exprimarea de gen sau de statutul intersexual.

UE sprijină Secretariatul Forumului insulelor din Pacific în sporirea ratei de ratificare și de punere în aplicare a tratatelor internaționale privind drepturile omului de către insulele din Pacific în cadrul unui proiect regional cu un buget de 1 milion EUR. În cadrul acestui proiect, echipa regională de resurse privind drepturile omului din regiunea Pacificului, care face parte din Secretariatul Comunității din Pacific, a pus în aplicare o serie de activități în vederea ratificării Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei și a elaborării rapoartelor restante referitoare la Convenția cu privire la drepturile copilului în Tonga. De asemenea, proiectul a furnizat asistență tehnică, prin intermediul departamentului pentru femei din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, pentru elaborarea unor planuri strategice vizând punerea în aplicare a Legii privind protecția familiei (2014) și a politicii revizuite privind genul, precum și pentru desfășurarea unei serii de consultări la nivel de comunități cu privire la protecția și la căile de atac oferite în temeiul noii legi. În plus, în 2015 a fost semnat un program indicativ național cu Tonga în cadrul celui de al 11-lea FED, programul prevăzând 0,6 milioane EUR pentru organizațiile societății civile din Tonga. Se preconizează acordarea unui sprijin suplimentar pentru a asigura o mai mare implicare a organizațiilor societății civile în dialogul referitor la politici și în monitorizarea acestora.

Vanuatu

Vanuatu a înregistrat progrese substanțiale în direcția îndeplinirii obiectivelor strategiei de țară în domeniul drepturilor omului. În zona Pacificului, Vanuatu este țara care a ratificat cel mai mare număr de convenții ale ONU. Printre rezultatele pozitive constatate de către delegația UE s-au numărat: aderarea la Convenția împotriva torturii, la Statutul de la Roma al CPI, la Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap și la Convenția ONU împotriva corupției, măsurile luate pentru promovarea egalității de gen și a participării femeilor la consiliile municipale, instituirea de unități de protejare a familiei, politica de nerenunțare la judecată (*no drop*) în ceea ce privește infracțiunile sexuale și violența domestică, desfășurarea unor alegeri libere și corecte în 2012, precum și numirea în februarie 2013 a unui comitet național provizoriu pentru drepturile omului.

Acestea fiind spuse, deși cadrele juridice referitoare la convențiile ONU sunt instituite, persistă numeroase deficiențe în punerea lor în aplicare din cauza capacităților reduse ale majorității instituțiilor publice.

Sistemul judiciar se bucură de un nivel ridicat de independență. Curții Supreme i se solicită frecvent să soluționeze cauze între partide politice/politicieni din tabere opuse și face acest lucru cu un nivel ridicat de independență. La 9 octombrie 2015, Curtea Supremă a Republicii Vanuatu a hotărât că 14 deputați, inclusiv președintele parlamentului, viceprim-ministrul și patru miniștri, sunt vinovați de luare de mită și de corupție în temeiul Legii privind Codul penal, condamnându-i la pedepse cuprinse între trei și patru ani de închisoare.

Vanuatu a încheiat cu succes cel de al doilea ciclu al evaluării periodice universale a Consiliului pentru Drepturile Omului și, în plus, elaborează un cadru național în temeiul căruia recomandările vor fi integrate în programele de planificare și de dezvoltare ale guvernului. Acestea sunt menite să protejeze persoanele cele mai vulnerabile precum femeile, copiii și persoanele cu handicap.

Vanuatu a lansat Planul de acțiune privind punerea în aplicare la nivel național a recomandărilor care au fost acceptate în iunie 2014.

Vanuatu a aprobat crearea unui comitet național pentru drepturile omului și a solicitat Biroului juridic al statului să redacteze ordinul de numire a acestuia. Acest comitet are ca funcții principale să consilieze guvernul cu privire la tratatele internaționale privind drepturile omului, să consilieze guvernul în legătură cu eventuala aderare a Republicii Vanuatu la un tratat internațional privind drepturile omului, precum și să pună în aplicare tratatele internaționale privind drepturile omului pe care Vanuatu le-a ratificat și să se asigure că guvernul le respectă, pentru a garanta că legile și politicile guvernului în materie de drepturi ale omului respectă obligațiile internaționale în domeniu ale acestuia. Comitetul național pentru drepturile omului este alcătuit din opt membri – reprezentând cabinetul prim-ministrului, Ministerul Justiției și Serviciilor Comunitare, Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului, Ministerul Finanțelor și Gestiunii Economice, Biroul juridic al statului, Comisia juridică a Republicii Vanuatu, societatea civilă și Consiliul Șefilor Malvatumauri – și colaborează cu mecanismele existente pentru a promova drepturile omului și a institui grupurile de lucru și subcomitetele relevante în vederea îndeplinirii mandatului său.

Vanuatu este încă în curs de redresare după cea mai gravă catastrofă meteorologică înregistrată vreodată în zona Pacificului. În martie 2015, ciclonele tropicale Pam a distrus locuințe și culturi și a contaminat sursele de apă. Eforturile de redresare sunt îngreunate de seceta extremă cauzată de fenomenul El Niño la sfârșitul anului. Conform raportului săptămânal al Oficiului pentru coordonarea afacerilor umanitare referitor la situația legată de fenomenul El Niño în regiunea Pacificului, 90 000 de persoane din Vanuatu sunt vizate pentru distribuirea de alimente, în special persoanele care trăiesc în zone afectate de ciclonele tropicale Pam.

Rapoarte actuale ale ONU și ale organizațiilor umanitare internaționale arată că aproximativ 4 000 de persoane au găsit refugiu în 39 de centre de evacuare din Insula Efate. În capitala țării, Port Vila, aproximativ 90 % dintre locuințe au fost grav deteriorate. Există îngrijorări cu privire la condițiile din centrele de evacuare, care ar varia foarte mult, fiind identificate probleme grave precum supraaglomerarea, viața privată și securitatea. Există un risc ridicat de violență sexuală împotriva femeilor și fetelor, întrucât iluminatul lipsește în cele mai multe centre.

În cadrul celui de al treilea dialog politic intensificat care a avut loc la Port Vila, la 30 octombrie 2014, Vanuatu și-a reafirmat adeziunea continuă la valorile fundamentale ale drepturilor omului, democrației, statului de drept și buneii guvernante. UE a salutat angajamentul luat de Vanuatu de a realiza progrese în ceea ce privește agenda privind drepturile omului și a felicitat Vanuatu pentru buna pregătire a celei de a doua evaluări periodice universale. În ceea ce privește statul de drept, a fost evidențiat angajamentul Republicii Vanuatu de a institui un sistem de justiție specific pentru minori. UE își exprimă speranța că vor fi întreprinse și alte inițiative pentru a îmbunătăți funcționarea instanțelor Republicii Vanuatu și pentru a eficientiza prelucrarea proceselor. UE a încurajat Vanuatu să își continue eforturile în direcția promovării egalității de gen și a emancipării femeilor, precum și în ceea ce privește combaterea violenței bazate pe gen, a violenței sexuale și a violenței împotriva copiilor. Vanuatu și-a reafirmat angajamentul de a sprijini rezoluția Adunării Generale a ONU referitoare la un moratoriu privind pedeapsa cu moartea.

Trebuie menționat în mod special rolul sectorului judiciar în acest an de criză politică. Paisprezece deputați, inclusiv șase miniștri, au fost găsiți vinovați de luare de mită/corupție și, în cele din urmă, au primit pedepse cu închisoarea. Parlamentul a fost dizolvat la 25 noiembrie 2015 de președintele Lonsdale, alegerile generale fiind convocate pentru data de 22 ianuarie 2016. Delegația UE în Insulele Solomon va efectua o monitorizare diplomatică împreună cu statele membre ale UE prezente la nivel local (Franța și Regatul Unit) și cu unele misiuni din afara UE aflate pe teren (în special Australia și Noua Zeelandă).

În ciuda Legii privind protecția familiei, adoptată în 2008, care a stabilit violența domestică drept infracțiune, a instituit mecanisme pentru protecția femeilor în zonele rurale și izolate și a exclus plata prețului miresei ca temei pentru apărare în cazurile de violență domestică, violența împotriva femeilor și a copiilor continuă să fie foarte problematică în Vanuatu.

Planul de acțiune național privind reabilitarea bazată pe comunitate 2014-2024 urmează să fie utilizat pe o perioadă de doi ani cu scopul de a consolida eforturile în direcția reabilitării bazate pe comunitate în Vanuatu. Revizuirea acestuia este prevăzută pentru 2016.

IX. America

Antigua și Barbuda

Prioritățile UE în domeniul drepturilor omului pentru Antigua și Barbuda includ drepturile femeilor și copiilor, îndeosebi combaterea violenței domestice și a abuzului împotriva copiilor, combaterea discriminării împotriva persoanelor LGBTI, condițiile foarte proaste din închisori, precum și utilizarea excesivă a forței de către agenții responsabili cu aplicarea legii. În 2015, UE a continuat să solicite abolirea pedepsei cu moartea, care în prezent face obiectul unui moratoriu *de facto*. O nouă cerere de propuneri care vizează combaterea violenței domestice a fost lansată în cadrul IEDDO. În 2016, va fi demarată punerea în aplicare a unui proiect în beneficiul Antigiei și al altor țări din zona Caraibilor de Est. De asemenea, au fost derulate activități de informare în cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU, inclusiv la nivel ministerial.

Violența împotriva femeilor, inclusiv abuzul conjugal, a reprezentat în continuare o problemă în 2015. Legea interzice violența domestică și prevede sancțiuni pentru această faptă, însă anumite femei ezită să depună mărturie împotriva agresorilor lor, temându-se de stigmatizare, de represalii sau de noi acte de violență. Maltratarea copiilor a rămas, de asemenea, o problemă gravă, în special neglijarea și abuzul fizic. Unele acțiuni de informare a publicului cu privire la depistare și la prevenire au continuat pe parcursul anului. Cazurile semnalate au fost tratate de către o instanță de drept al familiei, ceea ce a făcut posibil un proces mai rapid de urmărire penală. Încă nu există o legislație specifică pentru protejarea drepturilor persoanelor LGBTI. Deși dispozițiile legale nu sunt aplicate cu strictețe, activitățile sexuale consimțite între parteneri de același sex sunt în continuare ilegale în cazul ambelor sexe. Condițiile din închisorile acestei țări continuă să fie probabil cele mai proaste din zona Caraibilor de Est, fiind marcate de o supraaglomerare extremă. În iunie 2015, în singura închisoare din țară, proiectată pentru un număr maxim de 150 de deținuți, erau înregistrați în total 373 de deținuți, dintre care 358 de bărbați și 15 femei.

La sfârșitul anului 2015, scandalul de corupție în care a fost implicat fostul ambasador al Antigiei și Barbudei la Organizația Națiunilor Unite, John Ashe, a condus la solicitări de reformare a legislației privind finanțarea campaniilor. Neregulile din domeniul migrației și cazurile de corupție au ocupat, de asemenea, prima pagină a ziarelor în 2015. Paisprezece solicitanți de azil sirieni au solicitat statutul de refugiat, după ce au fost arestați și exonați în urma unor acuzații de participare la o rețea de contrabandă. Refugiații au fost plasați în custodia Înaltului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR). În acest context, procurorului general i s-a retras portofoliul privind imigrația.

Argentina

Obiectivul UE în domeniul drepturilor omului în contextul relațiilor sale cu Argentina este utilizarea optimă a instrumentelor disponibile pentru cooperarea bilaterală (dialogul politic și cooperarea finanțată de UE), maximizând eficiența utilizării acestora și adaptându-le la situația locală.

Reforma constituțională din 1994 a conferit un statut constituțional principalelor convenții internaționale privind drepturile omului semnate de Argentina. Cu toate acestea, persistă o serie de provocări, în special în privința condițiilor din închisori, a violenței împotriva femeilor (și a impactului asupra copiilor), a traficului de persoane și a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, în special ale comunităților indigene. În pofida scăderii constante a nivelurilor sărăciei și șomajului în ultimii ani, numărul lucrătorilor informali și inegalitățile sociale sunt în continuare la niveluri îngrijorătoare și riscă să crească din cauza stagnării actuale a economiei.

Proiectele în derulare ale UE vizează provocări precum promovarea drepturilor persoanelor afectate de HIV/SIDA și a accesului la justiție al acestora, lupta împotriva impunității și rolul societății civile, accesul la justiție al grupurilor vulnerabile, precum și apărarea drepturilor comunităților indigene din zonele rurale. Au fost deja selectate și alte proiecte, care se axează pe violența bazată pe gen, pe violența instituțională, pe practicile polițienești, pe centrele de detenție și pe drepturile femeilor din zonele rurale. Dialogul periodic privind drepturile omului dintre UE și Argentina este prevăzut să aibă loc la începutul anului 2016.

Uniunea Bahamas

Prioritățile UE în domeniul drepturilor omului pentru Bahamas se axează pe abolirea pedepsei cu moartea, pe îmbunătățirea condițiilor din centrele de detenție, pe promovarea drepturilor femeilor și protejarea acestora împotriva violenței bazate pe gen, precum și pe garantarea drepturilor imigranților, în special a celor din Haiti. UE a abordat aceste priorități și a asigurat monitorizarea evaluării periodice universale prin intermediul dialogului politic periodic din octombrie 2015.

Guvernul Uniunii Bahamas intenționează să adere la toate instrumentele importante din domeniul drepturilor omului în contextul priorităților sale de reformă în materie de drept. În septembrie 2015, Bahamas a ratificat Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap și protocoalele facultative la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate și la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă. În cursul anului, guvernul Uniunii Bahamas a efectuat o încercare de aderare la Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU în 2015, care, în cele din urmă, a eșuat.

Autoritățile din Bahamas mențin pedeapsa capitală și consideră pedeapsa cu moartea drept o măsură eficientă de descurajare a criminalității. O persoană este în continuare condamnată la moarte și se află în așteptarea executării pedepsei. Legislația actuală echivalează cu un moratoriu *de facto* asupra pedepsei cu moartea, dat fiind faptul că dreptul de a exercita o cale de atac în fața *Privy Council* din Regatul Unit împiedică executarea condamnărilor la moarte. Bahamas are una dintre cele mai ridicate rate ale violurilor semnalate pe cap de locuitor, iar violența bazată pe gen pare a fi larg răspândită. Cu toate acestea, pe parcursul anului 2015, guvernul a facilitat desfășurarea unui program de informare pentru a evidenția această problemă în Bahamas. Condițiile de detenție rămân o sursă de îngrijorare.

Uniunii Bahamas îi lipsește o evaluare cuprinzătoare și un plan național de acțiune pentru a combate în mod eficient traficul de persoane, în timp ce politica sa restrictivă în domeniul imigrației a fost criticată pentru faptul că ar conduce la incriminarea și la deportarea accelerată a posibilelor victime. Unui număr de până la 50 000 de persoane de origine haitiană li se refuză cetățenia statului Bahamas, inclusiv multor persoane născute și crescute în Bahamas. Ca rezultat al unei politici mai stricte în domeniul imigrației, au fost întreprinse o serie de raiduri care au condus la arestarea și detenția migranților în situație neregulamentară, printre care se aflau și copii. Ca răspuns la reacția generată de aceste evenimente, guvernul a promis sporirea accesului și a transparenței și a oferit biroului local al UNHCR un anumit nivel de acces la centrele de detenție.

Referendumul și votul parlamentar necesare adoptării a patru amendamente constituționale referitoare la egalitatea de gen au fost amânate din nou în 2015. În ceea ce privește înființarea unei instituții naționale pentru drepturile omului, în conformitate cu recomandările din cadrul evaluării periodice universale, în 2015 Bahamas se afla în proces de analizare a experienței țărilor terțe.

Barbados

Printre principalele provocări se numără abolirea pedepsei cu moartea, promovarea drepturilor femeilor și ale copiilor, combaterea violenței domestice și a discriminării pe motive de orientare sexuală și de identitate de gen, îmbunătățirea condițiilor din închisori și consolidarea sistemului judiciar. Utilizarea excesivă a forței de către poliție și pedepsele corporale rămân provocări semnificative. Aceste chestiuni au fost puse în discuție în repetate rânduri de către delegația UE în dialogul cu autoritățile. În contextul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU, au fost efectuate demersuri formale privind chestiuni legate de drepturile omului.

Dialogul privind pedeapsa cu moartea continuă. Guvernul a luat măsuri în vederea modificării Legii privind infracțiunile contra persoanei prin eliminarea pedepsei obligatorii cu moartea pentru omor. Proiectul de lege a fost înaintat parlamentului la 27 ianuarie 2015, dar se afla încă în curs de dezbatere la finalul anului. În octombrie 2015, 13 bărbați condamnați la moarte se aflau în așteptarea executării pedepsei.

Poliția a raportat o scădere a numărului de omucideri săvârșite în contextul unor acte de violență domestică. În opinia autorităților, această scădere se explică prin formarea agenților de poliție cu privire la violența domestică și prin crearea în 2013, cu sprijinul UE, a Unității de intervenție pentru conflictele familiale, subordonată poliției. În ceea ce privește drepturile femeilor și aspectele legate de drepturile omului în general, autoritățile au anunțat înființarea, la începutul anului 2016, a unui comitet pentru drepturile omului. Cu toate acestea, violența și abuzul rămân probleme semnificative, atât pentru femei, cât și pentru copii. Biroul pentru chestiuni legate de gen a invocat lipsa unor informații specifice și mecanismele inadecvate pentru culegerea și evaluarea datelor privind incidentele de violență domestică drept obstacole majore în calea combaterii violenței bazate pe gen. Barbados va beneficia, în cadrul programului IEDDO, de două granturi destinate combaterii violenței domestice, urmând ca punerea în aplicare a acestora să demareze la începutul anului 2016. Se apreciază că Consiliul pentru îngrijirea copilului, printre ale cărui responsabilități se numără investigarea cazurilor de abuz asupra copiilor sau de muncă a copiilor, are un număr insuficient de angajați. Pedeapsa corporală este încă aplicată în școlile publice. Ministrul afacerilor interne din Barbados a declarat în noiembrie 2015 că noua lege propusă privind justiția juvenilă va elimina complet această practică.

Sistemul de justiție civilă s-a confruntat cu întârzieri considerabile ale dosarelor. În octombrie 2015, Curtea de Justiție a zonei Caraibilor a pronunțat o hotărâre într-o cauză care a început cu 27 de ani în urmă, criticând sistemul judiciar din Barbados pentru ritmul lent al actului de justiție.

Comunitatea gay continuă să fie hărțuită și stigmatizată. Cu toate acestea, a crescut numărul de persoane care iau cuvântul în mass-media împotriva acestei discriminări. În ianuarie 2015, parlamentul a adoptat Legea privind modificarea condițiilor din închisori, care abolește utilizarea pedepselor corporale în închisori.

Belize

Prioritățile UE în materie de drepturi ale omului pentru Belize au inclus accentul pus pe reducerea perioadelor îndelungate de arest preventiv, pe eliminarea utilizării excesive a forței de către forțele de securitate, pe combaterea violenței domestice și a discriminării femeilor, precum și pe combaterea abuzurilor comise împotriva copiilor. De asemenea, UE a continuat să acorde atenție combaterii traficului de persoane și combaterii discriminării bazate pe orientarea sexuală. Belize menține pedeapsa cu moartea pentru omor și pentru infracțiuni militare; cu toate acestea, această țară este considerată a fi un stat aboliționist *de facto*.

Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU a efectuat cea de a doua evaluare periodică universală a statului Belize în 2013, iar pe parcursul anului 2015 UE a încurajat Belize să pună în aplicare recomandările sale. UE a încurajat Belize să înființeze o instituție națională pentru drepturile omului, i-a solicitat să revizuiască legislația antisodomie și a subliniat importanța combaterii violenței bazate pe gen. UE a subliniat, de asemenea, importanța ratificării principalelor instrumente privind drepturile omului și a îndeplinirii cerințelor de raportare aferente instrumentelor ONU pe care Belize le-a ratificat. În 2015, UE a susținut din nou promovarea chestiunilor legate de drepturile omului și sensibilizarea cu privire la acestea prin discuții comune cu actori-cheie din societatea civilă și de la nivelul grupurilor de interese, precum și cu guvernul. Chestiunile legate de drepturile omului au constituit un punct important pe ordinea de zi a celui de al doilea dialog politic dintre UE și Belize în temeiul articolului 8 din Acordul de parteneriat de la Cotonou, care a avut loc în aprilie 2015.

În 2015, în cadrul IEDDO, UE a semnat un nou contract cu UNICEF care vizează crearea unui mediu propice pentru protecția copiilor împotriva violenței și a abuzului. Grație acestui contract, este continuat sprijinul UE pentru parteneriatul deosebit de important cu UNICEF privind protecția copiilor și mobilizarea organizațiilor societății civile și a prestatorilor de servicii de îngrijire din Belize. UE a continuat să sprijine, tot alături de UNICEF, Organizația Productivă pentru Femei în Acțiune (POWA) în cadrul activității acesteia privind emanciparea femeilor și a fetelor, precum și privind prevenirea HIV și combaterea stigmatizării și a discriminării persoanelor infectate cu virusul HIV.

Bolivia

În cadrul cooperării și al dialogului său cu Bolivia pe tema drepturilor omului și a democrației, UE se axează cu precădere pe consolidarea statului de drept și pe îmbunătățirea accesului la justiție, pe protejarea și asigurarea respectării drepturilor popoarelor indigene, precum și pe eliminarea violenței împotriva femeilor și a copiilor.

UE a continuat să se angajeze în dialogul privind drepturile omului și democrația în Bolivia în diferite forme, inclusiv prin Grupul de lucru comun privind democrația și drepturile omului, care s-a reunit de patru ori în 2015. UE și Bolivia au discutat, de asemenea, prioritățile în materie de drepturi ale omului cu ocazia celei de a cincea runde a dialogului la nivel înalt UE-Bolivia, în cadrul căreia UE a reafirmat importanța reformei justiției, a rolului societății civile și a angajamentelor privind vârsta minimă de lucru în temeiul convențiilor OIM. UE a monitorizat, de asemenea, punerea în aplicare de către Bolivia a convențiilor privind drepturile omului în cadrul sistemului generalizat de preferințe (SGP +). Bolivia este membră a Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite pentru perioada 2015-2017, iar delegația UE și statele membre ale UE au desfășurat demersuri în legătură cu problemele internaționale privind drepturile omului.

În martie 2015, Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite a adoptat rezultatele evaluării periodice universale a Boliviei. Bolivia a acceptat 178 dintre cele 193 de recomandări și a respins 15 legate de munca copiilor, de libertatea de exprimare și de independența sistemului judiciar.

În ceea ce privește cooperarea financiară, reforma sectorului justiției constituie unul dintre domeniile prioritare pentru asistența bilaterală pentru dezvoltare a UE pentru Bolivia în perioada 2014-2016. În 2015, IEDDO a oferit sprijin pentru eliminarea violenței împotriva femeilor și pentru consolidarea accesului la justiție, acordând o atenție specială adolescenților și persoanelor private de libertate. La sfârșitul anului au fost lansate noi proiecte privind drepturile economice, sociale și culturale ale femeilor, ale persoanelor în vârstă și ale popoarelor indigene, traficul de persoane, accesul la justiție și drepturile persoanelor LGBTI. În 2015, UE și statele sale membre au continuat acțiuni-pilot vizând promovarea unei mai mari coerențe la nivelul sprijinului pentru democrație în Bolivia în cadrul Planului de acțiune pentru sprijinirea democrației.

Brazilia

Brazilia a înregistrat progrese importante, în special în ceea ce privește drepturile persoanelor în vârstă, ale femeilor, ale copiilor și ale persoanelor LGBTI, precum și în ceea ce privește punerea în aplicare a unui program național referitor la apărătorii drepturilor omului. Cu toate acestea, Brazilia se confruntă în continuare cu probleme privind încălcări ale drepturilor omului în rândul grupurilor menționate anterior. În plus, afro-brazilienii și popoarele indigene continuă să facă obiectul discriminării și excluderii. În septembrie, raportorul special al ONU pentru chestiuni privind minoritățile și-a exprimat îngrijorarea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților. De asemenea, în luna august, raportorul special al ONU privind tortura și-a exprimat îngrijorarea cu privire la soarta deținuților din închisori și din centrele de detenție, calificând relele tratamente drept „endemică”. Referitor la aspectele pozitive, Brazilia rămâne un pionier în ceea ce privește protejarea drepturilor civile online prin adoptarea Legii privind cadrul civil pentru internet, precum și un lider în domeniul guvernancei internetului la nivel mondial.

În cursul anului 2015, au avut loc schimbări instituționale importante în Brazilia: în luna aprilie a fost numit un nou ministru al drepturilor omului, iar reforma ministerială din luna octombrie a condus la fuziunea ministerelor drepturilor omului, discriminării rasiale și drepturilor femeii într-un singur organism. Dar rămân provocări semnificative. Sistemul judiciar brazilian este adesea considerat ca fiind ineficient și costisitor, consecința fiind faptul că un număr important de încălcări ale drepturilor omului rămân nesemnificate; acestea includ adesea încălcări ale drepturilor grupurilor celor mai vulnerabile, cum ar fi femeile, afro-brazilienii, copiii și popoarele indigene. Au loc în continuare arestări arbitrare și privări de libertate, Brazilia rămânând una dintre țările cu indicele cel mai ridicat al omorurilor săvârșite de poliție. Acest lucru este frecvent întâlnit în cazurile în care este implicată poliția militară, iar victimele sunt adeseori de origine africană.

O propunere de a reduce vârsta răspunderii penale de la 18 la 16 ani pentru anumite infracțiuni a stârnit controverse. Drepturile funciare ale popoarelor indigene au continuat să fie contestate, în special de reforma constituțională propusă care urmărește să transfere competența de a aproba și de a delimita terenurile indigene de la puterea executivă către Congres. Situația rămâne îngrijorătoare și în ceea ce privește actele de intimidare și de violență împotriva liderilor popoarelor indigene și a jurnaliștilor. Pe parcursul anului, au fost asasinați mai mulți lideri ai popoarelor indigene în cadrul unor dispute privind terenurile, precum și jurnaliști care relatau cazuri de corupție sau de criminalitate organizată. Răspunsul sistemului judiciar nu a fost întotdeauna adecvat, ceea ce accentuează sentimentul de impunitate. Evacuările și relocările forțate care au avut loc în Rio de Janeiro în vederea Jocurilor Olimpice din 2016 reprezintă, de asemenea, un motiv de preocupare.

Cel de al cincilea dialog la nivel înalt UE-Brazilia privind drepturile omului a avut loc la Brasilia la 17 septembrie 2015, fiind coprezidat de reprezentantul special al UE (RSUE) pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis. Printre subiectele abordate s-au numărat apărătorii drepturilor omului, drepturile popoarelor indigene, prevenirea și lupta împotriva torturii, drepturile copilului, adolescenților și tinerilor, educația privind drepturile omului, drepturile persoanelor cu handicap, precum și migrația. S-a ajuns la un acord asupra importanței continuării cooperării privind drepturile omului, inclusiv în ceea ce privește libertatea de exprimare și siguranța jurnaliștilor, tinerii și discriminarea rasială. În paralel cu dialogul a avut loc un seminar al societății civile, care a marcat prima participare la nivel înalt din partea guvernului brazilian. De asemenea, ambele părți au participat la un seminar comun la nivel înalt privind afacerile și drepturile omului, în cadrul căruia Brazilia a acceptat sprijinul și competența UE în elaborarea unui plan național de acțiune în domeniu.

UE dispune de o serie de instrumente pentru sprijinirea femeilor, a copiilor, a popoarelor indigene și a persoanelor LGBTI din Brazilia, atât la nivelul dialogului politic, cât și prin utilizarea de instrumente/programe specifice, cum ar fi Planul de acțiune al UE privind egalitatea de gen, IEDDO și dialogurile sectoriale. Mai multe proiecte sunt în curs de desfășurare, iar altele noi au debutat în 2015: 2 milioane EUR în sprijinul drepturilor femeilor, 4,3 milioane EUR pentru drepturile copiilor, 0,7 milioane EUR pentru drepturile popoarelor indigene și 0,5 milioane EUR pentru drepturile persoanelor LGBTI.

Canada

Canada rămâne un puternic susținător al apărării drepturilor omului în întreaga lume, având standarde ridicate și valori principiale comparabile cu cele ale UE. Drepturile omului sunt, în mod tradițional, o temă centrală a politicii externe canadiene. Se preconizează că trecerea de la un guvern conservator la unul liberal, care a avut loc în octombrie 2015, va avea ca rezultat punerea unui accent și mai mare pe integrarea drepturilor omului în relațiile externe, precum și pe promovarea multilateralismului.

Guvernul își reiterează angajamentul de a apăra drepturile fundamentale ale tuturor canadienilor, ori de câte ori acestea sunt amenințate, atât pe plan intern, cât și în străinătate. Canada este considerată, în general, ca fiind o puternică susținătoare a drepturilor omului și un model pozitiv în această privință pentru restul lumii. Problemele legate de drepturile omului în Canada, în măsura în care acestea există, continuă să privească în principal grupurile minoritare și, în special, popoarele indigene.

În 2015, Canada a continuat să joace un rol activ în cadrul forurilor internaționale, în special al ONU, dar și la nivel regional (în special pe continentele americane) și bilateral, în ceea ce privește promovarea drepturilor omului, inclusiv prin intermediul instrumentelor sale de ajutor pentru dezvoltare. Canada și-a urmărit prioritățile declarate în materie de drepturi ale omului, cum ar fi drepturile omului în Iran, drepturile femeilor, drepturile copiilor, drepturile persoanelor LGBTI, libertatea internetului și drepturile popoarelor indigene. În privința majorității acestor aspecte, UE și Canada au continuat strânsa cooperare în cadrul forurilor multilaterale precum ONU și OSCE. Consultările anuale UE-Canada pe tema drepturilor omului au avut loc în martie.

Înainte alegerilor generale din octombrie, evoluțiile interne legate de drepturile omului în Canada au fost, în mare măsură, similare cu cele din 2014. Cu toate acestea, au fost înregistrate câteva evoluții pozitive privind chestiuni legate de popoarele indigene, în iunie 2015 fiind publicat un raport privind urmările sistemului de învățământ rezidențial din Canada în care mii de copii indigeni au decedat sau au suferit abuzuri de-a lungul deceniilor. Ultima școală care a făcut parte din acest sistem a fost închisă abia în 1996. Pe de altă parte, legislația privind combaterea terorismului a guvernului conservator, care a intrat în vigoare în iunie 2015, a fost criticată de către Comitetul pentru Drepturile Omului al ONU pentru faptul că nu oferă garanții suficiente pentru protejarea drepturilor popoarelor indigene.

Principalele probleme menționate în cel de al șaselea raport privind Canada întocmit de Comitetul pentru Drepturile Omului al ONU în cadrul evaluării periodice universale și publicat în iulie 2015 se refereau la situația popoarelor indigene în general, la violența împotriva femeilor și la aspectele legate de drepturile omului din Legea privind combaterea terorismului. De asemenea, raportul aferent evaluării periodice universale a făcut referire, în mod special, la problema femeilor indigene dispărute și ucise, solicitând o anchetă la nivel național, întrucât „femeile și fetele indigene sunt afectate în mod disproporționat de ... violență, de omucideri și de dispariții”.

Guvernul conservator, al cărui mandat s-a încheiat în urma alegerilor federale din octombrie 2015, a criticat în mod constant ONU pentru faptul că „își pierde vremea” cu Canada, în loc să își concentreze atenția asupra a ceea ce, în opinia sa, constituie alte zone cu probleme în care se înregistrează încălcări flagrante ale drepturilor omului. Se așteaptă ca multe dintre aceste aspecte să fie abordate în mod diferit de către guvernul liberal. În cursul campaniei, Partidul Liberal a pledat pentru o cooperare mai amplă cu „canadianul de rând” și cu grupurile societății civile la toate nivelurile, în vederea schimbării imaginii și a reputației Canadei atât pe plan intern, cât și la nivel internațional, inclusiv în ceea ce privește drepturile omului. După preluarea mandatului în luna noiembrie, guvernul și-a confirmat angajamentul de a imprima un nou suflu Canadei în cadrul instituțiilor multilaterale, inclusiv prin promovarea drepturilor omului, menționând în mod specific drepturile femeilor și ale refugiaților.

Ca modificare considerabilă a politicii, noul guvern a promis că va adopta măsuri imediate vizând problema nesoluționată a celor aproape 1 200 de femei indigene dispărute și ucise. Noțiunea de anchetă a fost respinsă în mod sistematic de guvernul precedent, care a susținut că există deja o serie de studii în această privință și că, prin urmare, guvernul preferă să continue reformele în domeniul justiției penale pentru a gestiona problemele legate de violență, și în special de violența împotriva femeilor. În cursul unei reuniuni cu liderii a cinci grupuri indigene naționale, care a avut loc în luna decembrie, prim-ministrul a anunțat lansarea unui proces de stabilire a anchetei privind femeile și fetele indigene dispărute sau ucise. Ancheta este preconizată să înceapă în 2016.

Referitor la drepturile omului în cazul refugiaților, noul guvern a avut o contribuție majoră în ceea ce privește criza internațională a refugiaților și a migrației, luându-și angajamentul de a primi cel puțin 25 000 de refugiați sirieni cu finanțare de la guvern și 10 000 cu ajutorul unor fonduri din surse private. De asemenea, guvernul a alocat resurse suplimentare pentru a accelera procesarea cererilor pentru refugiați, facilitând sosirea primelor 10 000 de refugiați înainte de sfârșitul anului 2015. Cu toate acestea, pe plan legislativ, unele aspecte legate de prelucrarea cererilor pentru refugiați și de accesul reclamanților la servicii de îngrijire medicală, care rezultă din introducerea în 2012 a Legii privind protejarea sistemului canadian de imigrație, au rămas nesoluționate.

Chile

Chile a ratificat toate principalele convenții internaționale și regionale din domeniul drepturilor omului, precum și majoritatea protocoalelor facultative, aderând totodată la Statutul de la Roma al CPI. Chile cooperează în mod adecvat cu mecanismele ONU, trimite rapoarte periodice organismelor instituite în temeiul tratatelor, precum și Consiliului pentru Drepturile Omului (evaluarea periodică universală), stabilind totodată căi de comunicare în cadrul procedurilor speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului. Cu toate că situația globală privind drepturile omului din Chile este satisfăcătoare, există în continuare motive de preocupare legate de existența unor lacune în materie de drepturi sociale și economice (de exemplu furnizarea unei educații de calitate și egale pentru toți), a unor probleme de inegalitate și discriminare (inclusiv la adresa femeilor, a persoanelor LGBTI și a popoarelor indigene), precum și legate de lipsa unor proceduri standardizate pentru tratamentul deținuților.

Guvernul, care și-a început activitatea în 2014, include o serie de reforme structurale în programul său, punând drepturile cetățenilor și eradicarea inegalităților în centrul acestui program. Agenda guvernului privind drepturile omului prevede un nou cadru instituțional pentru drepturile omului; propuneri pentru a repara ceea ce a fost denumită drept „o datorie istorică” față de popoarele indigene din Chile; angajamente în domeniul drepturilor femeilor; o dezbateră amplă în vederea aprobării unei legi referitoare la căsătoria între persoane de același sex și adoptarea unei legi privind identitatea de gen; angajamente privind încălcările drepturilor omului comise în timpul dictaturii militare; precum și o nouă constituție bazată pe un sistem pe deplin democratic, care cuprinde un catalog complet și echilibrat de drepturi, obligații și garanții, în conformitate cu drepturile stabilite în principiile, declarațiile și convențiile consacrate în materie de drepturi ale omului. Autoritățile guvernamentale par a fi hotărâte să facă progrese prin intermediul unor măsuri semnificative în domeniul drepturilor omului, dar rămâne de văzut dacă vor fi în măsură să își pună în aplicare programul ambițios, dat fiind faptul că unele dintre măsurile propuse nu întrunesc consensul nici măcar în cadrul coaliției Nueva Mayoría (de exemplu, avortul sau uniunile civile care conduc la căsătoria între persoane de același sex). Statutul de membru al Chile în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului a încetat în 2014, însă Chile a subliniat faptul că va depune în continuare eforturi de facilitare a consensului în Grupul statelor din America Latină și din Caraibi (GRULAC).

Unele dintre principalele evoluții în 2015 includ promulgarea, la 8 martie, Ziua Internațională a Femeii, a legii vizând crearea unui minister al femeilor și egalității de gen; promulgarea în luna aprilie a acordului chilian privind uniunea civilă, care legalizează uniunile civile între cuplurile ai căror parteneri locuiesc împreună, indiferent dacă aceștia se află într-o relație homosexuală sau heterosexuală, Chile devenind a șaptea țară din America de Sud care instituie astfel de uniuni; precum și aprobarea de către Congres a legii care creează funcția de subsecretar pentru drepturile omului.

Acțiunile UE de promovare a dialogului privind drepturile omului și cooperarea strânsă cu Chile cu privire la chestiuni legate de drepturile omului au continuat în 2015, punându-se accentul pe egalitatea de gen, pe drepturile popoarelor indigene, pe drepturile persoanelor LGBTI, pe acțiunile de păstrare a amintirii dictaturii militare din perioada 1973-1990, precum și pe aspecte transversale precum consolidarea societății civile și cooperarea în cadrul forurilor internaționale. În luna decembrie a avut loc la Santiago cel de al șaselea dialog local UE-Chile privind drepturile omului, în cadrul căruia au fost discutate teme precum cooperarea internațională, instituțiile din domeniul drepturilor omului, participarea societății civile, drepturile popoarelor indigene, drepturile femeilor și egalitatea de gen, drepturile persoanelor LGBTI, memoria și perspectivele pieței muncii. O reuniune de consultare a societății civile a avut loc în luna noiembrie, înaintea dialogului, iar în luna ianuarie 2016 a avut loc o sesiune informativă adresată societății civile.

Prin intermediul cooperării bazate pe linii tematice, UE a oferit un total de 1 151 000 EUR pentru a sprijini proiecte în aceste domenii. Principalele acțiuni în curs de punere în aplicare includ Acordul UE-ONU privind femeile, care vizează promovarea egalității de gen în Chile, cu un accent pe rolul de lider al femeilor și pe participarea acestora la viața politică, pe emanciparea economică a femeilor și pe eradicarea violenței bazate pe gen; proiectul UE-MOVILH/Triángulo, destinat să consolideze capacitatea societății civile de a monitoriza situația drepturilor persoanelor LGBTI în Chile, precum și punerea în aplicare și funcționarea Legii privind combaterea discriminării; programul UE-Institutul Național pentru Drepturile Omului vizând consolidarea acțiunii societății civile în domeniul drepturilor omului, care include finanțarea unor microproiecte în domeniile drepturilor persoanelor LGBTI, memoriei și drepturilor popoarelor indigene.

Columbia

Existența unui conflict armat și legăturile acestuia cu traficul de droguri și cu alte forme de criminalitate organizată au dus la crearea unui context dificil, inclusiv în ceea ce privește preocupările legate de drepturile omului. Principalele aspecte sau grupuri asupra cărora s-a concentrat acțiunea UE în Columbia reflectă aceste circumstanțe: impunitatea, apărătorii drepturilor omului, femeile, pacea și securitatea, copiii și conflictele armate, grupurile etnice și minoritățile (popoarele indigene și afro-columbieni). Principalele motive de preocupare sunt legate de recrutarea forțată a copiilor, de violența sexuală împotriva femeilor și a fetelor și de amenințările și atacurile împotriva liderilor comunităților locale, a participanților la procesele de restituire a terenurilor, precum și împotriva sindicaliștilor. Persistă totodată disparițiile forțate înregistrate în anumite zone rurale, precum și corupția. Lipsa unor statistici oficiale fiabile sporește dificultatea situației.

Procurorul Curții Penale Internaționale efectuează o investigație preliminară cu privire la situația din Columbia începând cu anul 2004. Biroul Procurorului și-a declarat intenția de a continua să monitorizeze și să analizeze punerea în aplicare a cadrului juridic pentru pace, precum și evoluțiile legislative și de altă natură în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor fals pozitive (execuțiile extrajudiciare).

Există semne încurajatoare conform cărora Columbia își consolidează eforturile de combatere a impunității. În iunie 2015, Congresul a aprobat Actul legislativ 01 din 2015 care modifică articolul 221 din constituție referitor la tribunalele militare. Actul respectiv face referire la dreptul internațional umanitar și prevede că infracțiunile care încalcă drepturile omului și care nu au fost comise în contextul conflictului armat intern vor fi supuse jurisdicției instanțelor militare.

În ciuda preocupărilor constante cu privire la capacitatea guvernului de a proteja în mod adecvat apărătorii drepturilor omului, au existat semne pozitive că drepturile omului se vor afla în centrul eforturilor de consolidare a păcii, inclusiv publicarea recentă a unui raport anual privind drepturile omului, precum și un angajament privind integrarea drepturilor omului în planurile de dezvoltare regională. În plus, au existat o serie de evoluții recente care reflectă o tendință în favoarea libertăților civile.

Un eventual acord de pace cu FARC va avea efecte pozitive în ceea ce privește agenda generală a drepturilor omului în Columbia, deși multe dintre problemele legate de drepturile omului vor necesita mai mulți ani de angajament pentru a fi abordate pe deplin.

Dialogul tehnic privind drepturile omului dintre UE și Columbia a avut loc la Bogota în luna iunie. Dialogul a fost pregătit la nivel local, în strânsă colaborare cu statele membre ale UE, și s-a axat pe oportunitățile și provocările din următoarele domenii: mediul de afaceri și drepturile omului, aspectele privind genul, victimele și Centrul Național al Memoriei Istorice.

Organizațiile societății civile (organizate în cadrul unor platforme) au fost, de asemenea, consultate pentru a furniza informații cu privire la ordinea de zi, precum și la conținut. În cadrul dialogului, UE și-a exprimat de asemenea îngrijorarea în legătură cu amenințările la adresa apărătorilor drepturilor omului și a subliniat importanța activităților de prevenire și de investigare pentru urmărirea penală a persoanelor vinovate pentru crimele comise împotriva acestora. Statele membre ale UE (10 dintre acestea fiind prezente la dialog) au participat activ alături de delegația UE, ceea ce a condus atât la adoptarea unor poziții comune, cât și la inițierea unor activități comune cu omologii columbieni.

UE sprijină proiecte privind transparența și impunitatea, copiii și conflictele armate în regiunile sensibile, femeile și conflictele armate din perspectiva rolului lor în consolidarea păcii, precum și privind comunitățile afro-columbiene, indigene și metise din provincia Chocó. De asemenea, UE a aprobat proiecte referitoare la restituirea terenurilor și la apărătorii drepturilor omului.

Afacerile și drepturile omului au devenit o prioritate în 2015 și vor fi adăugate în mod oficial la strategia de țară începând cu 2016. UE și statele sale membre, conduse de Regatul Unit și de Țările de Jos, au colaborat cu guvernul columbian la redactarea planului național de acțiune privind afacerile și drepturile omului, care a fost lansat la 9 decembrie împreună cu raportul anual privind drepturile omului. Regatul Unit și Țările de Jos au finanțat, de asemenea, Institutul pentru Drepturile Omului și Afaceri. Această chestiune a apărut în prim plan ca aspect problematic, deoarece industria extractivă este adesea asociată cu încălcări ale drepturilor omului comise din rațiuni comerciale, concesiunile miniere fiind în multe cazuri acordate în zone protejate sau în zone care fac obiectul unor procese de restituire a terenurilor. 2015 a reprezentat cel de al patrulea an de punere în aplicare a legii privind victimele (Legea 1448), care se referă la despăgubirile acordate victimelor conflictului armat, precum și la măsurile necesare pentru accelerarea restituirii terenurilor.

Costa Rica

Costa Rica este un stat parte la principalele instrumente internaționale și interamericane privind drepturile omului. Sediile Curții Interamericane a Drepturilor Omului, Institutului Interamerican pentru Drepturile Omului și Universității pentru Pace mandatate de Organizația Națiunilor Unite sunt toate situate în Costa Rica. În iunie 2015, Elizabeth Odio Benito, fost vicepreședinte al Costa Ricăi care a ocupat totodată în mai multe rânduri funcția de ministru, a fost aleasă în calitate de judecător al Curții Interamericane a Drepturilor Omului. Costa Rica a fost un participant activ și constructiv în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU și în ceea ce privește toate chestiunile legate de drepturile omului și de dreptul internațional umanitar în cadrul Comisiei a III-a. Bazându-se pe tradiția bogată și pe progresele solide înregistrate în ceea ce privește apărarea și promovarea drepturilor omului, Costa Rica s-a angajat să promoveze politici publice și mai robuste privind egalitatea de gen și o mai mare participare a grupurilor vulnerabile, cum ar fi persoanele cu handicap, persoanele în vârstă, persoanele de origine africană și popoarele indigene, la toate nivelurile societății. O măsură importantă în acest din urmă domeniu a fost adoptată în luna august, când Adunarea Legislativă a aprobat în unanimitate o reformă constituțională prin care Costa Rica este declarată un stat multietnic și multicultural, acesta fiind rezultatul a peste 15 ani de discuții.

Cu toate acestea, nivelurile inegalității și inechității sociale, precum și deteriorarea situației în materie de securitate și prezența tot mai mare a criminalității organizate și a traficului de droguri în regiune și pe teritoriul acestei țări sunt provocări importante. Garantarea siguranței și securității, precum și combaterea impunității sunt priorități sociale și politice majore. În ciuda progreselor înregistrate în consolidarea instituțională și în privința noilor politici, este esențial să se continue și să se intensifice eforturile în vederea abordării condițiilor care subminează drepturile fundamentale ale grupurilor vulnerabile (cum ar fi persoanele aflate în detenție, migranții, popoarele indigene, femeile care sunt victime ale violenței și comunitatea LGBTI).

În cursul anului 2015, UE a continuat să fie un partener activ și constructiv al Republicii Costa Rica în domeniul drepturilor omului. Delegația UE și statele membre ale UE prezente în țară au stabilit contacte cu toate nivelurile de guvernare. În plus față de demersurile specifice, UE și statele sale membre au participat la o serie de evenimente publice și activități de informare și au continuat să pună în aplicare un număr semnificativ de proiecte de cooperare cu impact ridicat în domeniul drepturilor omului. De exemplu, programul UE PROSEC („Sprijin sectorial pentru reforma sectorului securității în Costa Rica”) sprijină eforturile autorităților de a îmbunătăți securitatea publică, în special prin contribuția adusă la îmbunătățirea instruirii forțelor de poliție și la consolidarea organizării interne.

Un alt proiect important finanțat de UE este PROEDUCA („O strategie cuprinzătoare pentru a reduce rata abandonului școlar în învățământul secundar public”), care contribuie la coeziunea socială prin consolidarea capacităților actorilor instituționali și a cadrelor didactice de a lupta împotriva tendinței de părăsire timpurie a școlii gimnaziale. Proiectul EMPRENDE, finanțat de UE, („Promovarea aptitudinilor antreprenoriale ale femeilor în vederea consolidării independenței lor economice”) contribuie la punerea în aplicare a unei consolidări mai ample a coeziunii sociale și teritoriale, prin sporirea independenței economice a femeilor vulnerabile din punct de vedere economic cu potențial antreprenorial în zonele rurale sau în zonele urbane marginalizate. Ca parte a noii cereri de propuneri în cadrul IEDDO pentru perioada 2015-2016, UE a anunțat în 2015 că va finanța trei proiecte pentru a promova o societate mai favorabilă incluziunii și pentru a îmbunătăți situația drepturilor omului în rândul migranților, al femeilor și al tinerilor deținuți din Costa Rica, inclusiv în rândul membrilor comunității LGBTI.

Cuba

În 2015 au continuat să existe privări de libertate arbitrare și pe termen scurt ale membrilor opoziției, activiștilor și apărătorilor drepturilor omului. Cu diferite ocazii, a fost transmise îngrijorări autorităților cubaneze în cadrul dialogului politic de la toate nivelurile. UE și statele membre întreprind în mod regulat activități de diplomație publică și digitală cu privire la libertatea de exprimare. Acestea s-au implicat în activități de monitorizare și au raportat cu privire la utilizarea detenției pe termen scurt și la încălcări ale libertății de asociere și de întrunire.

În 2015, prioritățile UE în domeniul drepturilor omului față de Cuba au cuprins sublinierea importanței ratificării pactelor ONU privind drepturile civile și politice, precum și drepturile economice, sociale și culturale, în special violența împotriva femeilor, nediscriminarea și libertatea de exprimare și de asociere, inclusiv mai mult spațiu pentru activitățile societății civile, precum și libertatea de circulație. În cursul anului 2015, UE și Cuba și-au continuat negocierile în vederea unui acord bilateral de dialog politic și de cooperare, care ar institui o platformă propice pentru un dialog constructiv și o cooperare îmbunătățită. Acordul de dialog politic și de cooperare ar prevedea instituirea unui dialog pe tema drepturilor omului și a unei cooperări în acest domeniu, reflectând locul central ocupat de drepturile omului în relațiile UE-Cuba.

Primele convorbiri UE-Cuba pe tema drepturilor omului au avut loc la 25 iunie 2015 la Bruxelles, prezidate din partea UE de RSUE pentru drepturile omului, Stavros Lambrinidis, și de Christian Leffler, secretar general adjunct al SEAE. Reuniunea a fost remarcabilă, atât în ceea ce privește gradul de deschidere a discuțiilor, cât și gama largă de subiecte pe care Cuba a fost dispusă să le abordeze. Cuba și-a luat angajamentul de a continua discuțiile viitoare cu UE pe baza drepturilor omului universal recunoscute.

La Havana, UE a continuat să interacționeze cu un spectru larg de reprezentanți ai societății civile cubaneze în cadrul Grupului de lucru pentru drepturile omului, coordonat de delegația UE, precum și prin reuniuni ad hoc. Aceste contacte au contribuit la analiza și monitorizarea situației, în special în ceea ce privește libertatea de exprimare și de asociere, libertatea de convingere și drepturile lucrătorilor. Reuniunile deschise cu personalitățile marcante care critică guvernul au continuat să fie irealizabile, în special pentru miniștri și înalți funcționari ai statelor membre sau ai UE aflați în vizite oficiale.

UE a continuat să sprijine proiecte în Cuba pentru consolidarea capacităților întreprinzătorilor din rândul femeilor, pentru combaterea violenței împotriva femeilor, pentru consolidarea capacității organizațiilor care reprezintă persoanele cu handicap, privind educația sexuală, pentru sprijinirea inițiativei private și a spiritului antreprenorial în dezvoltarea urbană, agricultură și energie. UE depune eforturi constante pentru a extinde implicarea organizațiilor independente ale societății civile, atât în activitatea sa politică, cât și în cea de cooperare. UE a continuat să întrețină relații cu membrii grupului foștilor deținuți politici eliberați în 2011 („cei 75”) pentru a se interesa de situația lor juridică și pentru a sprijini, în fața autorităților, dreptul acestora de a părăsi țara.

Dominica

În 2015, UE a continuat să sprijine abolirea pedepsei cu moartea, protejarea drepturilor femeii și copilului, precum și combaterea violenței domestice și a discriminării persoanelor LGBTI. Au fost întreprinse mai multe activități de informare în contextul reuniunii Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU privind rezoluțiile referitoare la drepturile omului. Femeile dominicane se bucură de aceleași drepturi legale ca bărbații, însă contractele de proprietate continuă să fie încheiate cu capul familiei, care este, de obicei, bărbatul. Guvernul a organizat ateliere și a participat la programe de informare și de sensibilizare a publicului cu privire la violența sexuală și domestică. Cu toate acestea, țara nu are încă un plan național de acțiune privind violența bazată pe gen. Dominica se află printre țările care vor beneficia în 2016 de punerea în aplicare a unui grant regional, finanțat în cadrul IEDDO, axat pe violența domestică.

Dominica a fost grav afectată de ravagiile făcute de furtuna tropicală Erika, în august 2015. Raportul de evaluare a daunelor a indicat faptul că paguba a fost echivalentă cu aproximativ 90 % din PIB-ul țării. UE este în curs de a mobiliza resurse substanțiale din cel de al 11-lea Fond european de dezvoltare pentru a ajuta guvernul să asigure accesul populației la servicii de bază.

Republica Dominicană

Prioritățile UE în materie de drepturi ale omului și democrație în cadrul relațiilor sale cu Republica Dominicană cuprind combaterea violenței bazate pe gen, promovarea respectării drepturilor copilului, inclusiv combaterea muncii copiilor, a traficului de copii și a prostituției infantile, promovarea drepturilor sexuale și legate de reproducere, combaterea discriminării pe motive de orientare sexuală, apărarea și promovarea drepturilor lucrătorilor haitieni migranți și a urmașilor lor născuți în Republica Dominicană, precum și drepturile persoanelor cu handicap.

Republica Dominicană este o democrație funcțională, dar există o lipsă generalizată de încredere a publicului în instituțiile sale. Drepturile omului sunt respectate în mod oficial, iar convențiile relevante au fost ratificate, cu excepția celor privind lucrătorii migranți și familiile acestora, prevenirea apatridiei, drepturile copilului și protecția persoanelor împotriva disparițiilor forțate. Cu toate acestea, în practică există probleme în următoarele domenii: egalitatea dintre femei și bărbați, violența împotriva femeilor, violența domestică, violul, discriminarea persoanelor LGBTI, violența de stat, execuțiile extrajudiciare comise de către forțele de securitate asupra unor presupuși delicvenți, în mare parte tineri și săraci, condițiile de detenție din închisorile supraaglomerate și periculos de neconforme, arestarea și detenția arbitrară, arestările preventive de lungă durată, fragilitatea statului de drept și aplicarea inadecvată a legislației muncii. Acuzațiile de corupție sunt frecvente, iar impunitatea predomină. O hotărâre recentă a Curții Constituționale a întors legislația privind avortul la situația care prevala în 1884, prin interzicerea avortului chiar în caz de viol, incest sau malformații fetale ori în cazul în care viața mamei este pusă în pericol.

În urma unei hotărâri din 2013 a Tribunalului Constituțional, care a retras pur și simplu cetățenia dominicană descendenților imigranților aflați în situație neregulamentară, în 2014 au fost lansate procese de regularizare și naturalizare fără precedent. Acest fapt a dat naștere la o serie de probleme, dar autoritățile dominicane au fost în general cooperante în abordarea problemelor și au depus eforturi pentru a respecta standardele internaționale la deportarea migranților aflați în situație neregulamentară. În 2015 UE a reacționat în diverse moduri la controversa recurentă, exprimându-și îngrijorarea, oferind ajutor și punând accentul pe dialog, precum și continuând să acorde sprijin organizațiilor pentru drepturile omului prin intermediul instrumentelor sale de cooperare.

În urma unui amplu proces de consultare, coordonat de Direcția generală pentru drepturile omului din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și de Comisia interinstituțională privind drepturile omului, Republica Dominicană și-a elaborat în cele din urmă planul național privind drepturile omului pentru perioada 2015-2020. Documentul a fost transmis Biroului Președintelui spre aprobare, dar se pare că este întârziat din cauza presiunii exercitate de conducerea bisericii împotriva protejării drepturilor persoanelor LGBTI. ONG-urile au raportat o discriminare pe scară largă în domeniile sănătății, educației, justiției și ocupării forței de muncă, iar persoanele LGBTI se confruntă adesea cu hărțuire, intimidare și amenințări.

UE a sprijinit un număr mare de inițiative importante din domeniul drepturilor omului, reforma administrației publice și relațiile bilaterale cu Haiti. Pe parcursul anului 2015, UE a avut o contribuție semnificativă la proiecte privind promovarea și apărarea drepturilor omului și a apărătorilor drepturilor omului în Republica Dominicană, drepturile femeilor, în special drepturile sexuale și legate de reproducere, precum și migrația și cetățenia. În plus, UE a sprijinit activitățile referitoare la guvernare și la drepturile omului.

Ecuador

Unele evoluții politice și juridice din Ecuador din cursul anului trecut constituie provocări în anumite domenii ale drepturilor omului. Cele mai importante dintre acestea privesc drepturile civile și politice, în special în ceea ce privește libertățile fundamentale, cum ar fi libertatea de exprimare și libertatea de întrunire. Noua lege a comunicării a mărit controlul statului asupra mass-mediei. Alte motive de îngrijorare sunt independența sistemului judiciar și respectarea garanțiilor procedurale, precum și reducerea spațiului de acțiune pentru societatea civilă. Organizațiile popoarelor indigene continuă să aibă opinii divergente în ceea ce privește politicile de stat referitoare la resursele naționale, în special cu privire la noua lege a mineritului și la concesiunile petroliere. În consecință, tulburările și confruntările sociale au crescut în cursul anului. Cu toate acestea, într-o notă pozitivă, s-au realizat unele progrese privind cadrul juridic pentru femei, copii, solicitanți de azil și persoanele LGBTI.

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în contextul relațiilor sale cu Ecuadorul includ promovarea legitimității activității desfășurate de apărătorii drepturilor omului, încurajarea participării societății civile la politicile publice, sprijinirea libertății de exprimare, precum și asigurarea unei protecții mai bune a grupurilor vulnerabile, inclusiv a popoarelor indigene și a minorităților, a migranților, a femeilor și a copiilor.

Dialogul privind drepturile omului cu Ecuadorul a continuat în 2015. UE și statele membre ale UE au monitorizat și raportat cu privire la evoluția situației drepturilor omului pe tot parcursul anului. Au avut loc reuniuni periodice și ad hoc cu omologi guvernamentali, precum și cu apărători ai drepturilor omului și cu organizații ale societății civile. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la înmulțirea restricțiilor privind libertatea de exprimare și de asociere, incriminarea protestelor sociale, independența sistemului judiciar și reducerea spațiului disponibil pentru societatea civilă.

Au fost efectuate demersuri politice pentru a promova pozițiile UE la nivel multilateral. UE și statele sale membre au organizat și/sau au participat la diferite forumuri care au dezbătut și promovat rolul societății civile și apărarea democrației și a drepturilor omului, de exemplu în decembrie 2015 cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului. O foaie de parcurs a UE pentru implicarea alături de societatea civilă a atras un mare interes din partea organizațiilor societății civile, care participă în mod activ la punerea în aplicare a acesteia. În ciuda faptului că fondurile pentru cooperare bilaterală au scăzut în ultimii ani, UE și statele sale membre au continuat să ofere fonduri pentru a sprijini prioritățile UE în domeniul drepturilor omului în această țară.

El Salvador

Situația drepturilor omului în El Salvador a continuat să se îmbunătățească în cursul anului 2015, în pofida evoluțiilor îngrijorătoare din domeniul securității. În martie, alegătorii și-au ales reprezentanții în Adunarea Legislativă, în Parlamentul Central American și în birourile municipale, prin alegeri conforme cu standardele internaționale. Cu toate acestea, schimbări electorale de ultim moment și unele probleme organizatorice au dus la întâzieri majore în anunțarea rezultatelor. S-au înregistrat unele progrese interesante în ceea ce privește lupta împotriva corupției și a îmbogățirii ilicite, deși nu este clar dacă instituțiile țării vor putea face față amplitudinii problemei și dacă investigațiile vor da roade.

Rezultatele evaluării periodice universale a El Salvador, adoptată în martie 2015, au fost mai degrabă pozitive. Recomandările s-au axat pe nivelul ridicat al impunității și pe încălcările drepturilor femeii, inclusiv pe restricțiile privind drepturile de reproducere (interzicerea totală a avortului). În același timp, participarea statului El Salvador în cadrul Consiliului ONU pentru drepturile omului și voturile exprimate de acesta în cadrul Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU au demonstrat un angajament ferm față de protecția drepturilor omului în întreaga lume. În noiembrie, Adunarea Legislativă din El Salvador a aprobat în sfârșit aderarea țării la Statutul de la Roma al CPI. Mecanismele de supraveghere ale OIM au analizat abaterile comise de El Salvador în materie de libertate de asociere, evidențiind cazuri grave și urgente în acest sens.

Adoptarea planului de dezvoltare pe cinci ani al guvernului a creat condițiile pentru integrarea drepturilor omului în toate domeniile de politică publică. Planul va contribui la îmbunătățirea accesului efectiv la drepturile socioeconomice de bază, în special prin intermediul măsurilor propuse privind securitatea, educația și ocuparea forței de muncă. A fost adoptată o abordare favorabilă incluziunii pentru abordarea acestor probleme, în special prin dialoguri naționale care au deschis calea către strategii mai puternice și mai bine coordonate.

Consiliul național pentru securitatea și coexistența cetățenilor a adoptat un plan cuprinzător (planul El Salvador seguro, adică Un El Salvador sigur), care are drept scop abordarea cauzelor profunde ale violenței, reducerea impunității, consolidarea justiției penale, îmbunătățirea protecției victimelor și promovarea reintegrării celor care au făcut parte dintr-o bandă. Autoritățile au început recent punerea în aplicare a măsurilor de urgență în cele zece municipalități cu cea mai ridicată rată a criminalității. Cu toate acestea, în 2015 țara a înregistrat o creștere dramatică a numărului de omucideri, ceea ce a determinat guvernul să își intensifice eforturile de asigurare a aplicării legii, aparent în detrimentul drepturilor omului. Impunitatea a rămas larg răspândită într-un context de violență care a afectat multe drepturi sociale și economice.

În ceea ce privește drepturile femeii, un angajament susținut din partea guvernului a permis o oarecare îmbunătățire, deși diferențele dintre femei și bărbați în ceea ce privește accesul la drepturile fundamentale rămân semnificative. Între timp, situația drepturilor omului altor grupuri vulnerabile, cum ar fi copiii, popoarele indigene și deținuții a înregistrat doar progrese modeste. Membrii comunității LGBTI au continuat să fie afectați de excluziune și de ură, în 2015 înregistrându-se 13 asasinat homofobice și o serie de cazuri de violență în timpul evenimentelor *Gay Pride*.

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în El Salvador sunt îmbunătățirea coeziunii sociale și a accesului universal la drepturile economice și sociale, contribuția la prevenirea violenței sociale, prin consolidarea capacităților instituționale și sociale în slujba soluționării pașnice a conflictelor, consolidarea organizațiilor locale ale societății civile, inclusiv prin colaborarea cu apărătorii drepturilor omului, precum și promovarea egalității de gen și combaterea violenței împotriva femeilor. În cursul anului 2015, au continuat activitățile în toate aceste domenii prin programe de cooperare bilaterală cu administrațiile publice, proiecte de cooperare cu organizațiile societății civile și autoritățile locale, dialog politic și organizare de evenimente pe tema drepturilor omului.

În cadrul programelor sale de cooperare bilaterală, UE a continuat să sprijine dezvoltarea sistemului de protecție socială universală din această țară. Cooperarea UE cu El Salvador în 2015 a inclus sprijin pentru politica fiscală a guvernului, pentru politicile de prevenire a violenței, precum și pentru inițiativa sa emblematică privind egalitatea de gen („Ciudad Mujer”). El Salvador beneficiază, de asemenea, de finanțare prin intermediul IEDDO, prin Instrumentul care contribuie la pace și stabilitate, precum și prin linia tematică rezervată organizațiilor societății civile și autorităților locale. În cadrul acesteia din urmă, la sfârșitul anului 2015 a fost lansată o cerere de propuneri în valoare totală de 2 600 000 EUR. Prioritățile sale principale sunt promovarea drepturilor economice în zonele rurale, cu accent pe micii agricultori, pe lucrul cu copiii și tinerii vulnerabili, pe promovarea spiritului antreprenorial și pe emanciparea economică a femeilor și a tinerilor, precum și pe dezvoltarea unei culturi a păcii.

În cadrul dialogului său politic cu autoritățile salvadoriene, UE a adus în discuție o serie de aspecte legate de drepturile omului, cum ar fi criza copiilor migranți, interzicerea totală a avortului, situația securității țării și necesitatea de a înregistra progrese în ceea ce privește drepturile sociale și economice. De asemenea, în 2015 au continuat lucrările privind aderarea la Statutul de la Roma (aprobată în cele din urmă în noiembrie – a se vedea mai sus) și privind inițiative specifice ale UE în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și al Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU. UE a transmis, de asemenea, mesaje privind unele motive de îngrijorare (violența împotriva femeilor, drepturile minorităților, traficul de ființe umane și copii migranți). Ca parte a activității sale de promovare a drepturilor omului, UE a dat publicității declarații și a organizat activități publice împreună cu statele membre, guvernul, societatea civilă și alte părți interesate pentru a comemora zile legate de drepturile omului, cum ar fi Ziua Mondială Împotriva Pedepsei cu Moartea, Ziua Internațională a Drepturilor Omului și Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței împotriva Femeilor. Pe tot parcursul anului, UE și-a continuat dialogul cu organizațiile societății civile, organizând sesiuni de consultare înainte de lansarea de cereri de propuneri și reuniuni periodice cu apărătorii drepturilor omului, cu Biroul Ombudsmanului pentru drepturile omului și cu alte părți.

Grenada

Provocările prioritare includ abolirea pedepsei cu moartea, egalitatea și nediscriminarea, violența domestică, incapacitatea de a aborda chestiuni legate de drepturile omului în revizuirea Constituției, precum și discriminarea persoanelor LGBTI. Condițiile din închisori continuă să fie foarte precare. În ciuda eforturilor concertate ale UE, procesul de revizuire constituțională aflat în desfășurare în Grenada nu a reușit să abordeze o serie de preocupări fundamentale legate de drepturile omului, cum ar fi pedeapsa cu moartea, în ciuda moratoriului *de facto*. Totuși, au fost introduse măsuri de consolidare a egalității de gen, chiar dacă mai sunt încă multe de făcut. Violența domestică rămâne o problemă extrem de gravă, a cărei combatere e sprijinită de UE în cadrul IEDDO. Grenada va beneficia de două granturi în urma unei cereri de propuneri din 2015. Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Emanciparea Femeii (UN Women) a salutat angajamentul Grenadei de a aborda egalitatea de gen și a recunoscut progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a unor părți din proiectul de plan strategic național privind violența bazată pe gen. Grenada a devenit proactivă și angajată în ceea ce privește egalitatea de gen, prin consolidarea legislației împotriva violenței sexuale, prin îmbunătățirea ordinelor de protecție pentru violența domestică și prin alte măsuri relevante.

După mai multe amânări, guvernul din Grenada va organiza în 2016 un referendum cu privire la reforma constituțională. Congresul Național Democratic, aflat în opoziție, s-a retras din Comitetul de Reformă, invocând nemulțumirea sa față de procedură și omiterea unor recomandări esențiale, inclusiv limitarea mandatului prim-ministrului, o dată fixă de organizare a alegerilor, un sistem de reprezentare proporțională combinat cu actualul sistem de vot uninominal majoritar (*first past the post*), un parlament unicameral, în loc de unul bicameral, precum și prevederea, prin constituție, a existenței în permanență a unei opoziții oficiale.

Grenada trebuie încă să abolească pedepsele corporale. Un proiect-pilot desfășurat în mai multe școli, denumit „Programul pentru școli propice dezvoltării copiilor” promovează strategii de management care încurajează comportamentul pozitiv. Rezultatele proiectului au fost pozitive și ministerul educației intenționează să extindă aplicarea sa la toate școlile. Condițiile din închisori continuă să fie foarte grele din cauza supraaglomerării extreme. În unica închisoare din Grenada, concepută pentru 198 de ocupați, se găseau 450 de deținuți în septembrie 2015.

Guatemala

Anul 2015 a fost marcat de reînnoirea mandatului Comisiei internaționale împotriva impunității în Guatemala (CICIG) și de demascarea, de către procurorul general în coordonare cu CICIG, a unor rețele de corupție la nivel înalt care operau în cadrul administrației vamale și al Institutului de Asigurări Sociale. Dezvăluirile au declanșat un val de proteste sociale pașnice în întreaga țară și au dus la o criză politică majoră, care a culminat cu demisia și încarcerarea provizorie a președintelui, la doar patru zile înainte de alegerile generale.

În acest context dificil, Guatemala a reușit să depășească criza, menținând în același timp ordinea constituțională: guvernul Pérez Molina a fost schimbat, puterea a fost preluată de un guvern de tranziție și au fost organizate alegeri la cinci niveluri diferite, cu succes și în timp util. Curtea Supremă, Curtea Constituțională și Tribunalul electoral au avut un rol esențial. Protestele au reunit actorii din întregul spectru ideologic, tradițional polarizați, într-un apel comun la reforme structurale și la transparență, creând noi oportunități pentru atingerea la un consens cu privire la modalitatea optimă de soluționare a cauzelor structurale pe termen lung care stau la baza problemelor persistente privind drepturile omului în Guatemala. Progresele care pot fi făcute în această privință vor depinde de capacitatea guvernului nou instaurat de a răspunde așteptărilor ridicate printr-un plan de acțiune concret.

Provocările pe termen lung în materie de drepturile omului în Guatemala includ: un nivel ridicat de conflicte sociale (în special legate de litigii funciare și de proiectele din industria extractivă), punerea în aplicare a Codului muncii, în special a libertății de asociere, violența împotriva femeilor și a fetelor (VAWG), amenințări la adresa apărătorilor drepturilor omului și a altor reprezentanți ai societății civile, libertatea de exprimare, drepturile persoanelor LGBTI, drepturile copilului, drepturile popoarelor indigene, inclusiv dreptul la consultare, accesul la serviciile de bază, independența sistemului judiciar și statul de drept, inclusiv condițiile de detenție, precum și securitatea cetățenilor. Pe frontul judiciar, procesele unor înalți funcționari despre care se presupune că au fost implicați în scandaluri de corupție reprezintă etape cruciale în direcția consolidării sistemului de justiție. Cu toate acestea, finalizarea lor în lunile și anii care urmează va reprezenta, de asemenea, un important test revelator pentru rezistența independenței judiciare.

Lupta împotriva VAWG a înregistrat un important pas înainte în noiembrie, când Congresul a modificat vârsta legală de căsătorie la 18 ani, atât pentru băieți, cât și pentru fete (față de 14 ani, anterior), în conformitate cu recomandările Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW). Provocarea va fi acum punerea în aplicare efectivă a acestei prevederi. În ceea ce privește drepturile lucrătorilor, în special libertatea de asociere, progresele – deși limitate – din 2013, foaia de parcurs tripartită (guvern, sindicate și asociații patronale) și evoluția contextului politic au dus de două ori la amânarea unei decizii a OIM privind înființarea unei comisii de anchetă cu privire la nerespectarea Convenției nr. 87 a OIM, precum și la o prezență întărită a OIM.

Situația apărătorilor drepturilor omului a continuat să suscite îngrijorări din partea organizațiilor de apărare a drepturilor omului. Potrivit Unității guatemaleze de protecție a apărătorilor drepturilor omului (UDEFEQUA), în 2015 s-a înregistrat o ușoară scădere a numărului de atacuri împotriva apărătorilor drepturilor omului (455 de atacuri în cele 11 luni până în noiembrie, față de 813 în 2014). Cu toate acestea, atacurile înregistrate au fost mai violente decât în anii precedenți și au inclus 13 asasinate. În domeniul justiției de tranziție, nu a fost inițiat niciun caz nou în 2015, iar procesul Rios Montt a continuat să se confrunte cu numeroase întârzieri procedurale. Cu toate acestea, au existat progrese, printre care plata unor compensații financiare în cazul emblematic Chixoy și condamnarea fostului șef al poliției, Pedro Arredondo, pentru incendierea Ambasadei Spaniei în 1980.

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în Guatemala sunt: consolidarea sistemului de justiție, promovarea ratificării și a punerii depline în aplicare a convențiilor internaționale, diminuarea conflictelor sociale, sprijinirea punerii în aplicare a cadrului juridic existent privind feminicidul și violența împotriva femeilor și a fetelor, precum și consolidarea mecanismelor de protejare a apărătorilor drepturilor omului. Pe parcursul anului 2015, UE a consolidat dialogul politic și în materie de politici cu executivul, congresul, sistemul judiciar, candidații la președinție și societatea civilă (inclusiv sectorul privat), pentru a sprijini: prelungirea mandatului CICIG, reforma sistemului judiciar, securitatea alimentară și protecția mediului înconjurător, prevenirea și gestionarea conflictelor, combaterea violenței împotriva femeilor și a fetelor și creșterea vârstei legale de căsătorie în cazul fetelor, punerea în aplicare a convențiilor OIM nr. 87 și nr. 169, protejarea apărătorilor drepturilor omului, precum și menținerea spațiului de acțiune pentru societatea civilă. Acest dialog a fost consolidat și prin declarații, articole de opinie și discursuri publice. Au fost organizate, de asemenea, evenimente tematice specifice, pe teme cum ar fi drepturile popoarelor indigene și libertatea de exprimare.

În timpul crizei politice, UE a recurs la dialog politic pentru a sprijini transferul pașnic al puterii, procesul electoral și promovarea propunerilor de reformă structurală. De asemenea, a facilitat dialogul dintre interlocutorii în mod tradițional polarizați (societatea civilă, sectorul privat etc.) și a desfășurat activități suplimentare de consolidare a încrederii, care, de la alegeri, au vizat consolidarea încrederii și facilitarea schimburilor constructive. Ca și în anii anteriori, UE și-a continuat dialogul structural cu apărătorii drepturilor omului prin intermediul grupului de analiză și prin reuniuni tematice cu statele membre ale UE. A sprijinit, de asemenea, reuniuni politice tripartite periodice de monitorizare și sprijinire a plângerii privind încălcarea Convenției nr. 87 a OIM. UE a utilizat, de asemenea, al doilea an al exercițiului de monitorizare a SGP + pentru a analiza punerea în aplicare a 27 de convenții internaționale. Această acțiune va contribui la eforturile de dialog politic ale UE din 2016.

În ceea ce privește cooperarea, UE a finanțat cinci noi proiecte în sprijinul apărătorilor drepturilor omului, inclusiv un proiect cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru drepturile omului în Guatemala pentru monitorizarea situației apărătorilor drepturilor omului în timpul alegerilor, a oferit asistență juridică și sprijin apărătorilor drepturilor omului inculpați sau expuși riscurilor și familiilor acestora și a semnat trei noi proiecte care vizează sprijinirea apărătorilor drepturilor omului în zonele rurale și promovarea drepturilor popoarelor indigene. A finanțat, de asemenea, alte proiecte relevante pentru a sprijini: sectorul justiției (SEJUST) și CICICG, actorii nestatali, securitatea alimentară, protecția mediului, combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, prevenirea și gestionarea conflictelor, punerea în aplicare a convențiilor OIM, precum și implicarea societății civile în acordul de asociere.

Guyana

Provocările prioritare în Guyana includ pedeapsa cu moartea, discriminarea, inclusiv drepturile persoanelor LGBTI, libertatea de exprimare, societatea civilă și apărătorii drepturilor omului, drepturile femeii, drepturile copilului și condițiile de detenție. În mai 2015, au avut loc alegeri generale în Guyana, ceea ce a dus la o schimbare de guvern pentru prima oară din 1992. Până la sfârșitul anului, noul guvern nu efectuase încă nicio schimbare semnificativă în domeniul drepturilor omului și a reieșit că anumite probleme precum legislația referitoare la pedeapsa cu moartea, incriminarea relațiilor sexuale între persoane de sex masculin, precum și pedepsele corporale vor rămâne probabil neschimbate.

În ianuarie 2015, a avut loc EPU a Guyanei. În ceea ce privește drepturile comunității LGBTI, guvernul a declarat că a luat act de observații. Un proiect de lege privind infracțiunile de natură sexuală, cuprinzând propuneri de modificare a legislației existente care discriminează pe criterii de gen, a fost depus inițial în 2012, însă a rămas în lucru în Adunarea Națională în tot cursul anului 2015. Violența domestică rămâne o problemă gravă în Guyana. UE a finanțat o serie de proiecte în acest domeniu în cadrul IEDDO, colaborând cu organizațiile societății civile și cu guvernul. În cadrul unei cereri de propuneri în curs de lansare la sfârșitul anului 2015, au fost avute în vedere aspecte precum violența domestică, traficul de persoane și reabilitarea persoanelor aflate în detenție. Pedepsa cu moartea este încă prevăzută în dreptul intern în Guyana, însă există un moratoriu *de facto* și nu a avut loc nicio execuție din 1997. În prezent, există aproximativ 30 de persoane condamnate la moarte care își așteaptă execuția. Pedepsa cu moartea este obligatorie pentru o serie de infracțiuni, dar în 2010 a fost eliminată obligativitatea aplicării pedepsei cu moartea pentru omucidere, cu excepția cazului în care este vorba de uciderea unor membri ai sistemului judiciar sau ai forțelor de securitate. Guvernul a subliniat însă că această modificare a legii, precum și moratoriul *de facto* nu sunt cauzate de o relaxare a aplicării pedepsei cu moartea, ci, mai degrabă, de întârzieri procedurale. În noiembrie 2015, UE a organizat cu succes o conferință regională privind abolirea pedepsei cu moartea. Deși în 2015 Guyana avansat cinci locuri în clasamentul mondial al libertății presei comparativ cu anul 2014, punctajul total a indicat un declin, aceasta rămânând o țară cu „probleme semnificative”.

Haiti

Drepturile omului și democrația sunt priorități fundamentale ale UE în contextul relațiilor sale cu Haiti. În mod concret, acestea includ: consolidarea democrației și a instituțiilor democratice, promovarea statului de drept, combaterea încălcărilor pe scară largă ale drepturilor femeii și copilului, inclusiv a violenței de gen și a fenomenului reprezentat de copiii care trăiesc în condiții de sclavie domestică („restaveks”), îmbunătățirea sistemului judiciar disfuncțional și a condițiilor de detenție revoltătoare, precum și consolidarea organizațiilor societății civile care promovează drepturile omului și apărătorii drepturilor omului. Alte preocupări majore includ nepedepsirea utilizării excesive a forței și tratamentele abuzive aplicate de către organele de aplicare a legii, arestul preventiv de lungă durată (75 % din totalul persoanelor din centrele de detenție este în așteptarea procesului), traficul de persoane, precum și inegalitățile socioeconomice grave. Un studiu a estimat că, în 2015, 207 000 de copii sub 15 ani erau exploatați în întreaga țară. Violența de gen este larg răspândită și un motiv suplimentar de îngrijorare este faptul că multe cazuri nu sunt raportate, că multe dintre cele care sunt denunțate sunt soluționate în afara instanțelor și că unii *juges de paix* (care nu au competență pentru cauzele penale) sunt deseori negociatorii unor astfel de soluționări extrajudiciare.

Lipsa de capacități instituționale și de resurse continuă să reprezinte obstacole considerabile în calea punerii în aplicare atât a legislației existente referitoare la drepturile omului, cât și a celei noi din acest domeniu. UE și-a continuat dialogul cu societatea civilă și sprijină o mai mare implicare a organizațiilor societății civile în activitățile UE, precum și îmbunătățirea capacităților acestora de a milita pe lângă autoritățile haitiene.

Amânările succesive ale competițiilor electorale au avut ca rezultat faptul că președintele Martelly conduce țara prin decret începând din ianuarie 2015, când Parlamentul a fost dizolvat (doar 10 din 30 de senatori rămânând în funcție). De atunci, țara este condusă fără parlament. Prima rundă a alegerilor legislative s-a desfășurat în august. Cea de a doua rundă a alegerilor legislative și primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale au avut loc în octombrie. Cu toate acestea, respectivul tur de scrutin a fost urmat de o criză postelectorală care a amânat cel de al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale, precum și finalizarea alegerilor legislative și a alegerilor locale.

A fost creată o comisie electorală independentă pentru a soluționa blocajul politic prin evaluarea runde electorale din octombrie în scopul abordării sesizărilor de nereguli/fraude și al formulării de recomandări. UE a oferit asistență tehnică în acest proces prin intermediul Misiunii UE de observare a alegerilor electorale (EU EOM) pentru întregul proces electoral, într-un context instituțional și politic extrem de complex, și a contribuit totodată cu 5 milioane EUR la fondul comun gestionat de PNUD pentru organizarea alegerilor.

Pentru a sprijini consolidarea capacităților instituționale, UE a finanțat trei proiecte în cadrul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace, puse în aplicare de Club de Madrid, IDEA și PNUD, obiectivul fiind de a oferi consiliere la nivel înalt, de a facilita dialogul interinstituțional, precum și de a consolida funcționarea partidelor politice și a sistemului judiciar. Ca parte a cererii de propuneri la nivel local pentru finanțare din IEDDO în 2014 și 2015, au fost selectate în noiembrie șase noi proiecte, în valoare totală de 900 000 EUR, în conformitate cu prioritățile UE în domeniul drepturilor omului și democrației pentru această țară. Proiectele vor demara la începutul anului 2016. În acel moment, portofoliul UE de proiecte finanțate prin acest instrument va include o duzină de contracte, în valoare de aproximativ 2,5 milioane EUR. Temele noilor proiecte sunt protecția copilului, drepturile femeii, condițiile de detenție, precum și o analiză a politicilor publice și lupta împotriva homofobiei.

Honduras

Situația drepturilor omului din Honduras rămâne un motiv de îngrijorare pentru UE. Grupurile vulnerabile, precum comunitatea LGBTI, femeile, jurnaliștii, lucrătorii din justiție și avocații, precum și liderii popoarelor indigene, continuă să fie ținte ale violenței și intimidării. Acestea fiind spuse, este adesea dificil de stabilit dacă anumite cazuri au fost legate de drepturile omului sau au fost numai rezultatul unui mediu periculos în ansamblu, în care mica infracționalitate, caracterizată de violență, afectează pe toată lumea.

Deși în unele cazuri autoritățile locale s-au dovedit capabile să furnizeze un sprijin direct victimelor, grupurile vulnerabile nu au fost, în general, suficient de protejate în mod eficace. În pofida dificultăților întâmpinate, au existat îmbunătățiri în ultimii ani, iar actualul guvern demonstrează voința de a sprijini înregistrarea de progrese pe teren, precum viitoarea deschidere a unui birou de țară al Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR), aprobarea legii privind protecția apărătorilor drepturilor omului, a jurnaliștilor, a comunicatorilor sociali și a lucrătorilor din justiție, precum și acceptarea majorității, dacă nu a tuturor recomandărilor EPU. Provocarea este acum asigurarea punerii în aplicare.

Delegația UE în Honduras este responsabilă pentru cel mai mare program donator privind drepturile omului în această țară, care include Programul de sprijinire a drepturilor omului în Honduras (PADH), în valoare de 5,5 milioane EUR, și acțiunea intitulată Promovarea unei justiții echitabile și accesibile în Honduras (EUROJUSTICIA), în valoare de 31 de milioane EUR, precum și o serie de cereri de propuneri la nivel local și global, de nivel mai scăzut, dar cu caracter periodic, în cadrul IEDDO. Printre rezultate se numără elaborarea unei politici naționale în materie de drepturi ale omului, consolidarea reformei și a independenței sistemului judiciar, precum și sprijinul pentru apărătorii drepturilor omului expuși riscurilor.

În plus față de contacte periodice cu autoritățile guvernamentale, societatea civilă și alți actori relevanți cu privire la chestiuni din domeniul drepturilor omului, delegația UE a elaborat în ultimii doi ani o platformă de dialog cu organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului, „Grupo ENLACE”. Grupo ENLACE a devenit un forum activ și eficient pentru dezbateră și evaluarea cazurilor emblematică ale apărătorilor drepturilor omului și a chestiunilor legate de drepturile omului în general, în care se implică nu numai delegația UE și statele membre ale UE, ci și Elveția și Organizația Națiunilor Unite. În 2015, grupul a abordat cinci aspecte, inclusiv închisorile și tortura, persoanele cu handicap, apărătorii drepturilor omului, emblematici sau de la nivel local, sistemul judiciar și drepturile socioeconomice și ale lucrătorilor. Acțiunile desfășurate de Grupo ENLACE sunt diverse și au avut până în prezent rezultate importante, inclusiv răspunsuri din partea guvernului la solicitări de informații, sprijin pentru apărătorii drepturilor omului expuși riscurilor și o serie de cauze soluționate.

Jamaica

Prioritățile UE în domeniul drepturilor omului pentru Jamaica în 2015 s-au axat pe colaborarea în vederea abolirii pedepsei cu moartea, pe abuzurile comise de forțele de securitate, pe îmbunătățirea condițiilor de detenție, inclusiv pentru copii, pe eliminarea abuzurilor comise împotriva copiilor și promovarea drepturilor copilului, drepturile femeii, precum și pe combaterea discriminării pe motive de orientare sexuală și îmbunătățirea modului în care sunt tratate persoanele LGBTI. Accesul la justiție rămâne o problemă majoră. UE și statele membre au abordat aceste probleme prin intermediul dialogului politic, al diplomației publice (de exemplu, cu ocazia celor 16 zile de activism al ONU „Stoparea imediată a violenței împotriva femeilor și fetelor”) și al programelor de cooperare ale UE.

Jamaica menține în continuare pedeapsa cu moartea pentru omor, deși, din 1988, respectă un moratoriu *de facto* cu privire la aplicarea acesteia. UE s-a angajat în diplomație publică pentru a sublinia că existența unor mecanisme eficiente de reabilitare a deținuților și de reintegrare a acestora în societate va reduce în cele din urmă percepția cetățenilor cu privire la necesitatea pedepsei capitale.

Abuzurile comise de poliție continuă să reprezinte un motiv de îngrijorare majoră pentru activiștii din domeniul drepturilor omului din Jamaica. Numărul de omoruri care au legătură cu poliția rămâne la un nivel îngrijorător de ridicat. UE a continuat să acorde sprijin Comisiei Independente de Anchetă (INDECOM), organismul de supraveghere a forțelor de securitate, însărcinat cu investigarea exceselor și abuzurilor comise de agenți ai statului, care a avut un rol esențial în abordarea acestei probleme.

În 2015, Jamaica a încheiat evaluarea periodică universală, acceptând 92 din cele 168 de recomandări, inclusiv, printre altele, privind înființarea unei instituții naționale pentru drepturile omului (pentru care Secretariatul Commonwealth-ului oferă consiliere), privind promovarea drepturilor femeii, copilului și persoanelor cu handicap, privind combaterea sărăciei și privind îmbunătățirea accesului la asistență medicală pentru toți. Jamaica a respins alte recomandări, inclusiv cu privire la ratificarea mai multor instrumente importante în materie de drepturi ale omului, de exemplu cu privire la abolirea pedepsei cu moartea, Protocolul opțional la Convenția cu privire la toate formele de discriminare împotriva femeilor, precum și Convenția ONU împotriva torturii și Protocolul opțional la aceasta. În plus, Jamaica nu a sprijinit recomandările de a dezincrimina relațiile sexuale consensuale între adulți de același sex și de a lua măsuri pentru reducerea violenței împotriva persoanelor LGBTI.

În cursul anului 2015, guvernul din Jamaica a adoptat o politică națională de sancțiuni neprivative de libertate în ceea ce privește copiii (*National Child Diversion Policy*), care va fi sprijinită prin intermediul celui de-al 11-lea FED. În plus, UE a acordat o serie de granturi pentru organizațiile societății civile (OSC) care lucrează la reabilitarea deținuților, precum și pentru îmbunătățirea situației copiilor din instituțiile de stat și pentru prevenirea abuzurilor comise împotriva copiilor. De asemenea, UE a continuat să lucreze prin intermediul organizațiilor societății civile, oferind granturi, printre altele, pentru combaterea corupției în Jamaica prin îmbunătățirea guvernancei și a sistemului de justiție și a supravegherii legislației referitoare la drepturile omului de către societatea civilă, pentru promovarea unor stiluri de viață mai sănătoase și susținerea drepturilor pacienților în contextul sănătății materne, neonatale și a sugarilor, precum și pentru îmbunătățirea capacității societății civile de a milita pe bază de cercetări, cu scopul de a întreprinde acțiuni militante în favoarea persoanelor LGBTI.

Mexic

La fel ca în anii precedenți, Mexicul adoptat o atitudine proactivă în forurile internaționale de apărare a drepturilor omului, promovând subiecte de interes comun UE-Mexic, inclusiv afacerile și drepturile omului, combaterea terorismului, abolirea pedepsei cu moartea, combaterea intimidării, agenda de dezvoltare pentru perioada de după 2015, obiectivele de dezvoltare durabilă (prin consolidarea instituțiilor naționale pentru drepturile omului), precum și Parteneriatul pentru o guvernare deschisă.

Au existat o serie de evoluții pozitive pe plan legislativ național în 2015; cu toate acestea, Mexicul continuă să se confrunte cu probleme majore în materie de securitate publică și cu provocări în lupta împotriva criminalității organizate și a corupției. Această țară a fost afectată de probleme legate de drepturile omului, inclusiv prin cazuri de implicare a serviciilor polițienești și militare în abuzuri grave, cum ar fi execuții extrajudiciare, tortură și dispariții (forțate). Impunitatea (cu niveluri extrem de scăzute de urmăriri penale pentru toate formele de criminalitate, între 98 % și 99 %), infiltrarea criminalității organizate în sistemul penitenciar, dar și în administrația de stat și locală, precum și asasinarea unor jurnaliști (în special în statul Veracruz) au rămas provocări importante.

Anchetele în curs privind cazuri de mare vizibilitate, precum Iguala, Tlatlaya și Apatzingán, ridică încă semne de întrebare serioase, în ciuda arestărilor semnificative efectuate. Credibilitatea guvernului a fost grav afectată, atât pe plan intern, cât și în străinătate, în special după publicarea raportului final al Grupului de experți independenți (GIEI) în cazul Iguala, prin care s-a respins argumentația oficială cu privire la soarta celor 43 de studenți dispăruți și s-a contestat ancheta. Mai multe organisme internaționale și-au subliniat îngrijorarea față de situația drepturilor omului în cursul vizitelor oficiale în Mexic (raportorul special al ONU privind tortura, Comisia interamericană pentru drepturile omului și Înalțului Comisar al ONU pentru drepturile omului).

În acest context, UE și-a dublat eforturile și a reușit să mențină o interacțiune benefică, atât cu autoritățile mexicane, cât și cu organizațiile societății civile. Cel de al cincilea dialog la nivel înalt (DNI) UE-Mexic privind drepturile omului, prezidat de RSUE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis, și de ministrul adjunct pentru afaceri multilaterale din Mexic, Juan Manuel Gómez-Robledo, a avut loc în aprilie la Ciudad de Mexico. UE și Mexicul au convenit să își unească eforturile în lupta împotriva torturii (prin formarea de organisme independente/servicii medico-legale independente în conformitate cu Protocolul de la Istanbul), în lupta împotriva disparițiilor forțate (prin contribuția la crearea unor baze de date fiabile) și în consolidarea mecanismului național de protecție a apărătorilor drepturilor omului și a ziariștilor. În plus, s-a convenit să se coopereze în ceea ce privește protecția drepturilor copilului și afacerile și drepturile omului.

Dialogul a fost precedat de cel de al treilea seminar al societății civile UE-Mexic (finanțat de UE), care a avut loc tot în aprilie. Acest seminar a servit drept spațiu destinat dialogului interactiv și schimbului de experiență și de bune practici referitoare la drepturile omului în Mexic și în UE, în domeniul cum ar fi, consolidarea statului de drept, drepturile migranților, afacerile și drepturile omului, copiii și adolescenții, printre altele. Pe durata seminarului, cele 32 de organizații neguvernamentale participante au elaborat o serie de concluzii și recomandări care au fost prezentate la începutul DNI. Ambele părți au convenit să continue lucrările la nivel tehnic.

Delegația UE în Mexic și-a consolidat colaborarea cu organizațiile neguvernamentale prin Grupul de lucru permanent cu societatea civilă privind drepturile omului, care a desfășurat mai multe reuniuni și mese rotunde periodice în cursul anului 2015. În cadrul orientărilor de la nivel local privind apărătorii drepturilor omului, delegația UE și misiunile statelor membre și-au continuat colaborarea periodică cu apărătorii drepturilor omului. Au fost efectuate vizite pe teren în statele Chihuahua, Mexic, Aguascalientes, precum și în localitatea Juárez. De asemenea, au avut loc reuniuni cu reprezentanți la nivel înalt ai autorităților federale din Ministerul Afacerilor Externe și din Ministerul de Interne.

Delegația UE în Mexic, împreună cu statele membre ale UE, a emis trei declarații locale în cursul anului: în mai, de condamnare a asasinării jurnalistului Armando Saldaña Morales în statul Veracruz, și în august, referitoare la asasinarea jurnalistului Rubén Espinosa și a patru femei în Ciudad de Mexico. UE a continuat să monitorizeze îndeaproape evoluția situației în cazul Jyri Jaakkola, cetățean finlandez și susținător al apărătorilor locali ai drepturilor omului, ucis la Oaxaca în 2010. Delegația UE, în strânsă coordonare cu ambasada Finlandei, a contribuit la organizarea de reuniuni pentru deputați din Parlamentul European aflați în vizită de lucru, în ianuarie și în septembrie, cu scopul de urmări rezultatele anchetei privind moartea lui Jaakkola și de a purta discuții cu autoritățile competente.

Cooperarea UE a susținut prioritățile politice prin intermediul alocării bilaterale a Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare, prin intermediul IEDDO și prin intermediul instrumentului privind actorii nestatali. Dincolo de măsurile concrete ulterioare dialogului la nivel înalt, UE și Mexicul au convenit, în cadrul Laboratorului pentru coeziune socială II, cofinanțat de Mexic și de UE, asupra a două domenii de acțiune în perioada 2015-2017: drepturile copilului și ale adolescenților (dialogul cu organizațiile societății civile, cu apărătorii din statele federale ai drepturilor copilului, elaborarea planului pentru asistență tehnică în scopul de a identifica principalele lacune la nivel de capacitate pentru punerea în aplicare a noului cadru juridic al Mexicului în acest domeniu) și afacerile și drepturile omului, printre altele prin contractarea de experți care să pregătească un document referitor la orientări, precum și prin urmărirea obiectivului ca Mexicul să adere la principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului.

În acest sens sunt abordate trei domenii critice conexe: protecția socială, consultarea comunităților indigene privind investițiile în infrastructură și capitalul fiscal. Activitățile de cooperare pot include, de asemenea, proiecte care au o componentă privind drepturile omului cu mai multe instituții la nivel de stat federal (în special în statul Oaxaca și în San Luis Potosí). În octombrie, a fost lansată o cerere de propuneri în cadrul IEDDO; combaterea torturii și a disparițiilor forțate și protecția ziariștilor și a apărătorilor drepturilor omului au fost alese ca principalele axe prioritare, în conformitate cu rezultatele dialogului la nivel înalt.

Nicaragua

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în contextul relațiilor sale cu Nicaragua sunt sprijinirea eforturilor de consolidare a statului de drept (transparență, eficiență, răspundere), consolidarea cadrului național pentru combaterea violenței pe criterii de gen, încurajarea unei societăți civile libere, active în ceea ce privește promovarea și protejarea drepturilor omului și în măsură să se angajeze în discuții privind politicile din cadrul agendei de dezvoltare națională, promovarea drepturilor sociale, la educație și la sănătate ale celor mai vulnerabile grupuri prin intermediul cooperării pentru dezvoltare, precum și sprijinirea inițiativelor de consolidare a capacităților și de creștere a gradului de conștientizare socială în rândul tinerilor și a protecției drepturilor copilului.

În 2015, au continuat activitățile în aceste domenii. S-a pus un accent deosebit pe forțele de securitate din Nicaragua și pe respectul pentru viața umană, pentru demnitate și pentru libertatea de asociere și de exprimare. UE a reiterat importanța aspectelor-cheie, precum transparența, consolidarea bunei guvernante și a statului de drept, promovarea separării puterilor și chestiunile electorale, inclusiv prezența partidelor de opoziție în cadrul consiliului electoral Supremo. În același timp, UE a salutat eforturile depuse de Nicaragua în lupta împotriva traficului de ființe umane și speră într-o coordonare mai bună între Nicaragua și țările vecine în ceea ce privește aspectele legate de migrație, în pofida crizei temporare provocate de aflusul de migranți cubanezi către Costa Rica, opriți la frontiera cu Nicaragua în drumul lor spre nord.

Spre sfârșitul anului, organizațiile societății civile au denunțat restricții privind libertatea de acțiune și s-au raportat cazuri de demonstrații în care poliția a recurs la tratamente brutale. Grupurile media și opoziția au deplâns hărțuirea jurnaliștilor. Situația drepturilor popoarelor indigene a fost de asemenea afectată, atât în ceea ce privește proiectele de infrastructură, cât și respectarea și protecția terenurilor strămoșești. UE a continuat să monitorizeze îndeaproape respectarea drepturilor popoarelor indigene, în special în ceea ce privește extinderea frontierei agricole, care ar putea afecta în mod considerabil drepturile lor sociale și de mediu. O atenție specială a fost acordată, de asemenea, monitorizării drepturilor deținuților în curs de judecare sau deja condamnați, precum și condițiilor din sistemul penitenciar național și din camerele de arest ale poliției naționale.

În ceea ce privește cooperarea financiară, UE a continuat să promoveze drepturile omului prin intermediul liniilor tematice ale IEDDO (10 proiecte) și ale programului „Actori nestatali și autorități locale” (NSA-LA, 14 proiecte), precum și prin proiecte finanțate direct de statele membre ale UE. Prin aceste proiecte, UE a abordat următoarele chestiuni: participarea cetățenilor, justiția reparatorie juvenilă, drepturile persoanelor cu handicap, promovarea drepturilor omului axată pe regiunea de coastă din zona Caraibilor, drepturile femeii, ale persoanelor LGBTI, precum și drepturile copilului. Dialogul cu societatea civilă a fost profund și continuu pe tot parcursul anului, iar în 2015 a fost elaborată o foaie de parcurs pentru colaborarea UE cu societatea civilă din Nicaragua.

În cursul anului, UE a încheiat activitățile comune cu UNICEF de celebrare a celei de a 25-a aniversări a Convenției privind drepturile copilului cu un concurs național de jurnalism pe tema „Inovare pentru copilărie, inovare pentru justiție”. Au fost premiați șase jurnaliști. Cu sprijinul UE, Nicaragua a fost una dintre primele țări din regiune care a lansat o reformă a codului său penal pentru a încorpora standardele în materie penală privind combaterea criminalității transnaționale și a traficului de droguri care au fost deja armonizate la nivelul Americii Centrale. Codul penal recent modificat este în curs de aprobare în parlament. În plus, prin intermediul programului său regional EUROsociAL, UE a oferit asistență tehnică în Nicaragua pentru a îmbunătăți accesul la justiție al persoanelor vulnerabile, pentru a promova dezvoltarea unor mecanisme alternative de soluționare a conflictelor în domeniul judiciar (cursuri de formare pentru mediatori) și pentru a sprijini autoritățile responsabile cu investigarea violenței bazate pe gen (cum ar fi procurorul, instanțele și laboratoarele de medicină legală).

Panama

În luna mai, Panama a făcut obiectul celei de a doua EPU în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Au fost identificate mai multe aspecte pozitive de la ultima EPU a acestei țări, din 2010, inclusiv ratificarea mai multor instrumente internaționale primare privind drepturile omului (inclusiv Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate și Convenția ONU privind apatridia) și prelungirea unei invitații permanente la procedurile speciale tematice. În octombrie, Panama a fost unul din cele 18 state alese de Adunarea Generală a ONU drept membre ale Consiliului pentru drepturile omului, unde va avea un mandat de trei ani cu începere din ianuarie 2016.

Președintele Varela susține că principala sa prioritate pentru Panama în cadrul mandatului său de cinci ani este acela de a realiza o veritabilă „creștere economică favorabilă incluziunii”, promovând o agendă cu un puternic caracter social. În ceea ce privește eforturile de a ajunge la egalitatea dintre bărbați și femei, ministrul dezvoltării sociale a prezentat recent un plan de acțiune pentru perioada 2015-2019 în vederea atingerii egalității de șanse pentru femei. Acesta a fost conceput pentru a fi implementat atât de către guvern, cât și de societatea civilă. Cu sprijinul UNICEF, Panama continuă să elaboreze și să pună în aplicare planul național strategic pentru copii și adolescenți. Acest proces a început în 2002 și va duce la obiective finale pentru 2020.

Condițiile de detenție și arest reprezintă provocări semnificative în Panama. În conformitate cu rapoartele UNODC, în cazul a 70 % dintre persoanele private de libertate din Panama nu s-a pronunțat încă o sentință. Acest lucru se datorează în principal întârzierilor judiciare și utilizării pe scară largă a arestului preventiv, care, în unele cazuri, este mai lung decât pedeapsa maximă pentru presupusele crime; în plus, există o necesitate urgentă de a reduce suprapopularea (numărul deținuților adulți din închisori depășește considerabil capacitatea penitenciarelor), și de a îmbunătăți condițiile de detenție. Plângerile privind condițiile proaste din închisori se axează pe asistența medicală, pe igienă și pe tratamentul abuziv din partea funcționarilor. Condițiile de lucru ale funcționarilor din închisori necesită, de asemenea, îmbunătățiri.

Cu toate acestea, s-au făcut eforturi pentru îmbunătățirea situației. Țara se află în tranziție de la un sistem de justiție penală inchizitorial la unul acuzatorial, ceea ce a redus deja întârzierile judiciare. În 2014 a fost inaugurată a nouă închisoare „Nueva Joya” (cu o capacitate de 5 000 de persoane), iar Panama efectuează o reformă a sistemului drepturilor din închisoare și detenție bazată pe trei piloni: respectarea drepturilor și a demnității deținuților și ale personalului penitenciar, garantarea siguranței acestora și a siguranței populației în general, precum și reintegrarea persoanelor care și-au încheiat executarea pedepsei. S-a convenit asupra unui plan de lucru, cu obiective pe termen scurt, mediu și lung. UE sprijină aceste eforturi. Proiectul finanțat de UE „Cooperarea în materie de securitate în Panama (SECOPA)”, în valoare de 28 milioane EUR, consolidează capacitatea direcției generale a sistemului penitenciar (DGSP) de a oferi programe specifice pentru reabilitarea și reintegrarea deținuților adulți. SECOPA va îmbunătăți, de asemenea, sistemul de formare pentru personalul penitenciar și va sprijini instituirea unei cariere profesionale. Proiectul va finanța finalizarea unui centru inovator pentru reabilitarea minorilor aflați în conflict cu legea și va elabora un recensământ penitenciar modern în această țară.

Aproximativ 10 % din locuitorii statului Panama aparțin comunităților indigene, care trăiesc pe 28,6 % din teritoriul național. Deși există politici și legislație care protejează aceste comunități, mai sunt încă multe de făcut pentru a le îmbunătăți nivelul de trai, accesul la serviciile publice și distribuirea egală, în special în sectorul sănătății, precum și proprietatea funciară. Sunt puse în aplicare mai multe programe specifice pentru consolidarea protecției drepturilor popoarelor indigene: Programul Mesoamerica privind sănătatea din 2015, Programul privind apa și mediul, Programul privind alimentația copiilor, printre altele. UE finanțează proiectul bilateral „Apoyo a la Cohesión Social” (COHESAL -10 milioane EUR), pus în aplicare de ministerul dezvoltării sociale, care cuprinde mai multe activități în favoarea popoarelor indigene și a organizațiilor acestora. Acest program are, de asemenea, drept scop indirect apărarea drepturilor economice și sociale ale acestei comunități, în cele mai sărace zone ale țării, prin descentralizare și prin finanțarea de proiecte locale.

Panama a adoptat recent planul național de combatere a traficului de ființe umane, care urmărește elaborarea unei politici naționale în acest domeniu. În 2015, Comisia națională împotriva traficului de ființe umane a programat următoarele activități: formare pentru personalul de securitate și personalul de recepție din turism și din alte întreprinderi private, includerea unor aspecte legate de traficul de persoane în programele de învățământ pentru personalul de recepție și de securitate al liniilor aeriene COPA și formarea personalului din cadrul Autorității Canalului Panama. Panama pregătește, de asemenea, o foaie de parcurs pentru a deveni prima țară din America Latină care va fi eliminat munca copiilor până în 2020.

Securitatea este o prioritate a Planului de guvernare 2014-2019. În ceea ce privește combaterea drogurilor, atenția s-a mutat asupra prevenirii, precum și asupra intensificării combaterii corupției, a spălării banilor și a finanțării terorismului. Consolidarea instituțională și îmbunătățirea dotărilor tehnologice vor fi, de asemenea, abordate și există un interes pentru o mai bună abordare a traficului de persoane, o altă consecință a activităților de criminalitate transnațională.

Paraguay

În cadrul cooperării și dialogului cu Paraguay privind drepturile omului și democrația, UE se axează în special pe îmbunătățirea funcționării sistemului judiciar și a celui penitenciar, pe instituționalizarea drepturilor omului, pe protejarea drepturilor copilului, ale femeii, ale comunității LGBTI și ale popoarelor indigene, pe combaterea traficului de ființe umane, precum și pe respectarea drepturilor în materie de mediu.

UE a continuat să monitorizeze aceste aspecte în diferite formate, inclusiv prin intermediul monitorizării punerii în aplicare a convențiilor privind drepturile omului în contextul sistemului generalizat de preferințe (SGP+). UE și statele membre au colaborat în vederea asigurării coordonării și informării sistematice. Paraguayul este membru al Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite pentru perioada 2015-2017, iar UE și statele membre ale UE au desfășurat demersuri pentru a ajunge la puncte de vedere comune cu Paraguay în legătură cu problemele internaționale privind drepturile omului. UE a desfășurat o misiune de monitorizare a rezultatelor alegerilor în Paraguay în aprilie, pentru a evalua progresele realizate în punerea în aplicare a recomandărilor misiunii UE de observare a alegerilor din 2013. În iunie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție în care își exprima îngrijorarea în legătură cu numărul mare de sarcini în rândul minorelor în Paraguay.

În ceea ce privește cooperarea financiară, IEDDO a oferit sprijin pentru drepturile femeii, ale persoanelor cu handicap, ale popoarelor indigene din regiunea Chaco a Paraguayului, precum și pentru consolidarea rolului societății civile în monitorizarea sistemului electoral, combaterea traficului de ființe umane și pentru producerea și difuzarea unui raport anual privind drepturile omului redactat de organizațiile societății civile. Democrația, participarea și consolidarea instituțională constituie unul dintre sectoarele prioritare ale programelor bilaterale ale UE de asistență pentru dezvoltare în Paraguay în perioada 2014-2020.

Peru

Prioritățile UE în materie de drepturi ale omului și democrație în contextul relațiilor sale cu Peru sunt: acțiuni ulterioare planului național privind drepturile omului, drepturile popoarelor indigene și punerea în aplicare a legii privind consultarea prealabilă, accesul la justiție, recomandările formulate de Comisia „Adevăr și Reconciliere”, drepturile economice și sociale, libertatea de întrunire, apărătorii drepturilor omului, drepturile femeii, traficul de persoane și munca copiilor.

Dialogul cu Peru privind drepturile omului a continuat în mod periodic în 2015, a doua reuniune formală de dialog cu caracter tehnic privind drepturile omului fiind organizată în luna iulie și completată cu discuțiile din cadrul dialogului anual la nivel înalt. Aspectele discutate au inclus afacerile și drepturile omului și elaborarea unei politici naționale privind responsabilitatea socială a întreprinderilor, violența de gen, combaterea discriminării și promovarea democrației, a statului de drept și a bunei guvernante, precum și informații actualizate cu privire la pregătirea alegerilor generale și prezidențiale din 2016. Lucrările vor continua în 2016 în vederea instituționalizării dialogului prin instituirea unui mandat oficial.

În decembrie 2015, prin inaugurarea muzeului *Lugar de la Memoria, la Tolerancia y la Inclusión Social* de către Președintele Humala, a fost făcut un pas important în procesul de reconciliere în ceea ce privește violența din perioada *Sendero Luminoso*, cuprinsă între 1980 și 2000. Proiectul a fost sprijinit din punct de vedere politic și financiar de UE și Germania. Aceasta a fost o măsură importantă susținută de Comisia „Adevăr și Reconciliere”. La nivel local, delegația UE a menținut contacte strânse cu organizații ale societății civile, cu biroul ombudsmanului și cu organisme guvernamentale, în ceea ce privește situația drepturilor omului, apărătorii drepturilor omului și popoarele indigene. Delegația UE a menținut o comunicare constantă pentru a urmări cazurile individuale. Peru a rămas un partener fiabil în cadrul forurilor internaționale, votând în mod similar cu UE.

În 2015, finanțarea UE în cadrul IEDDO pentru proiecte în materie de drepturi ale omului în Peru s-a ridicat la 2,18 milioane EUR, în special pentru un proiect de promovare a culturii politice înaintea alegerilor din 2016 și pentru un proiect menit să ajute popoarele indigene să combată discriminarea pe teritoriile lor.

Saint Kitts și Nevis

Printre provocările prioritare se numără abolirea pedepsei cu moartea, drepturile femeii, drepturile omului, consolidarea capacităților în domeniul drepturilor omului în rândul funcționarilor responsabili cu aplicarea legii, sistemul penitenciar, drepturile copilului, drepturile persoanelor LGBTI, securitatea și punerea în aplicare a recomandărilor formulate în urma evaluării periodice universale din noiembrie 2015.

UE pledează în favoarea unui moratoriu asupra pedepsei cu moartea, în perspectiva abolirii acesteia. Supraaglomerarea din închisorile din Saint Kitts rămâne un motiv serios de îngrijorare. Această țară trebuie încă să abolească pedepsele corporale. Au fost întreprinse mai multe activități de informare în contextul reuniunii Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU privind rezoluțiile referitoare la drepturile omului. Saint Kitts și Nevis va beneficia de un grant regional finanțat în cadrul unei cereri de propuneri din 2015 pentru combaterea violenței domestice; implementarea va demara în 2016. Țara se confruntă cu un nivel ridicat de infracționalitate, de unde decurg provocări intercorelate legate de asigurarea protecției drepturilor în combinație cu asigurarea securității naționale și a cetățenilor și cu abordarea violenței din societate.

În februarie 2015, Team Unity, o coaliție a trei partide de opoziție, a câștigat alegerile generale, înlocuind Partidul Muncii, care a fost la putere începând din 1995. Deși ziua alegerilor a fost pașnică și caracterizată prin ordine, anumite probleme tehnice și procedurale au provocat întârzieri în ceea ce privește numărarea voturilor și transmiterea rezultatelor. În noiembrie, noul guvern a prezentat propuneri legislative pentru limitarea mandatului prim-ministrului la două mandate de câte cinci ani.

În noiembrie, Saint Kitts și Nevis a făcut obiectul celei de a doua EPU, dar a refuzat mai mult de jumătate din recomandările acesteia, inclusiv cele referitoare la semnarea și aderarea la toate tratatele fundamentale privind drepturile omului, la discriminarea bazată pe orientarea sexuală și identitatea de gen, la un moratoriu asupra pedepsei cu moartea și la interzicerea pedepsei corporale. Recomandările recurente au avut legătură, de asemenea, cu protejarea femeilor și copiilor de violența domestică, cu adoptarea rapidă a legii privind violența domestică, aprobată de parlament în 2014, și cu luarea de măsuri suplimentare pentru a aborda discriminarea pe criterii de gen.

Țara a fost felicitată pentru eforturile sale de promovare a drepturilor omului în ceea ce privește serviciile sociale, educația și ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. Țara depune eforturi pentru îmbunătățirea aspectelor de securitate ale programului său controversat „Cetățenie prin investiții”, cel mai mare din regiune. Guvernul a extins o invitație adresată Biroului regional al ONU de consultare la scurt timp după EPU, pentru evaluarea posibilităților de înființare a unei instituții naționale pentru drepturile omului.

Saint Lucia

Printre provocările prioritare se numără abolirea pedepsei cu moartea, brutalitatea poliției, discriminarea bazată pe gen și violența domestică și sexuală, abuzurile asupra copiilor și drepturile persoanelor LGBTI. Eficacitatea justiției penale rămâne un motiv de îngrijorare, la fel ca accesul la îngrijiri medicale. Punerea în aplicare a recomandărilor EPU din 2015 reprezintă o altă prioritate.

În cadrul dialogului său politic cu Saint Lucia, UE a pledat în mod constant pentru abolirea pedepsei cu moartea, pentru asigurarea unui nivel mai ridicat de responsabilitate din partea poliției, pentru îmbunătățirea sistemului de justiție penală și pentru adoptarea de legislație care să protejeze persoanele împotriva discriminării pe criterii de orientare sexuală sau identitate de gen. Au fost întreprinse mai multe activități de informare în contextul reuniunii Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU privind rezoluțiile referitoare la drepturile omului. Saint Lucia va beneficia de sprijin în cadrul IEDDO pentru a aborda problema violenței domestice. Un proiect regional selectat în urma unei cereri de propuneri din 2015 va începe să funcționeze în 2016.

În noiembrie, Saint Lucia a făcut obiectul celei de a doua EPU, care a evidențiat probleme legate de discriminarea pe bază de gen, de violența domestică și sexuală și de încriminarea comportamentului homosexual consensual. Țara a primit recomandări cu privire la protecția drepturilor copilului, la abolirea pedepsei cu moartea și la ratificarea anumitor acorduri internaționale. A fost felicitată pentru ratificarea Protocolului opțional la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și pentru eforturi semnificative de asigurare a accesului la apă, hrană și sănătate pentru cetățenii săi. Saint Lucia s-a angajat să analizeze 121 de recomandări.

Această țară este în prezent în curs de a-și reforma sistemul de justiție juvenilă. Abuzul asupra copiilor rămâne o gravă problemă societală, iar guvernul a lansat, de asemenea, campanii de sensibilizare care vizează atât societatea în general, cât și specialiștii din domeniu. Saint Lucia trebuie încă să abolească pedepsele corporale. În septembrie, guvernul a introdus o politică privind utilizarea forței, pentru a se asigura că poliția respectă practicile corespunzătoare. În martie, primul-ministrul a prezentat un raport independent elaborat de Agenția executivă a Caricom privind criminalitatea și securitatea (IMPACS), care a examinat acuzațiile privind execuțiile extrajudiciare de către poliție între 2010 și 2011. Îngrijorată de lipsa unor acțiuni ulterioare, UE a emis o declarație locală prin care a făcut apel la autorități să ia măsuri în urma raportului și să asigure respectarea garanțiilor procedurale.

În iunie, Comitetul pentru drepturile copilului al Organizației Națiunilor Unite a examinat concomitent al doilea, al treilea și al patrulea raport periodic privind Saint Lucia. Rapoartele au salutat adoptarea mai multor măsuri legislative, inclusiv, în 2014, a legii împotriva bandelor (*Anti-Gang Act*). De asemenea, comitetul a luat act de ratificarea, în 2014, a Protocolului facultativ la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate, prin care se continuă o tendință pozitivă de aderare la protocoalele și convențiile importante legate de drepturile omului, sau de ratificare a acestora. Cu toate acestea, comitetul a îndemnat Saint Lucia să abordeze aspecte legate de pedeapsa corporală, îndrumarea și responsabilitățile parentale, copiii privați de un mediu familial, abuzurile și neglijența, sănătatea adolescenților, exploatarea economică a copiilor, inclusiv munca copiilor, exploatarea sexuală și abuzurile comise împotriva acestora, precum și justiția juvenilă. Comitetul a fost îngrijorat de faptul că pedeapsa corporală este încă percepută ca modalitate legală de disciplinare a copiilor, precum și cu privire la numărul ridicat de cazuri de incest și de abuzuri sexuale asupra băieților și fetelor.

Saint Vincent și Grenadinele

Printre prioritățile în domeniul drepturilor omului se numără violența domestică, violența sexuală împotriva femeilor și a fetelor, drepturile copilului, discriminarea persoanelor LGBTI, abolirea pedepsei cu moartea și consolidarea capacităților în domeniul drepturilor omului în rândul funcționarilor responsabili cu aplicarea legii. Au fost întreprinse mai multe activități de informare în contextul reuniunii Comisiei a III-a a Adunării Generale a ONU privind rezoluțiile referitoare la drepturile omului.

Pedeapsa cu moartea este în continuare permisă de legislație, chiar dacă face obiectul unui moratoriu *de facto*. Grupurile societății civile au raportat că violul și violența împotriva femeilor continuă să fie o problemă gravă și generalizată. În luna mai, parlamentul a făcut un pas important prin adoptarea unei legislații privind violența domestică prin care se consolidează protecția victimelor abuzurilor și se creează o obligație de raportare pentru un mai mare segment al societății. De asemenea, legea din 2015 privind violența domestică lărgeste definiția violenței domestice pentru a include „orice comportament abuziv sau de control care periclitează sănătatea, siguranța sau bunăstarea solicitantului sau a oricărui copil aflat în întreținerea solicitantului”.

În decembrie au avut loc alegeri generale din Saint Vincent și Grenadinele, ceea ce a dus la un al patrulea mandat consecutiv pentru prim-ministrul Ralph Gonsalves și pentru partidul său, *Unity Labour Party*. Noul Partid Democratic, aflat în opoziție, a protestat cu privire la rezultatul foarte strâns, a adus acuzații de fraudă gravă și și-a anunțat intenția de a iniția o contestație în justiție a votului în cel puțin o circumscripție. Alegerile au fost observate de către OSA, Commonwealth și secretariatul Caricom, iar misiunile acestora au aprobat rezultatele.

Suriname

Prioritățile UE în materie de drepturi ale omului și democrație în cadrul relațiilor sale cu Suriname cuprind: aspecte juridice, condițiile din închisori și centre de detenție, violența domestică și violența sexuală, drepturile persoanelor LGBTI, precum și traficul de persoane, inclusiv de femei și copii în scopul exploatarei sexuale. Există de asemenea îngrijorări cu privire la: corupția generalizată de la nivelul guvernului, cazuri de intimidare a presei, discriminarea femeilor, maroonii (descendenții sclavilor evadați), amerindienii și alte minorități, precum și munca copiilor în sectorul informal.

Adunarea Națională din Suriname a adoptat un nou cod penal, care include abolirea pedepsei cu moartea (deși abolirea acestei pedepse nu este prevăzută în codul militar). Acest fapt a fost salutat într-o declarație a ÎR/VP al UE drept „un important pas înainte, care transmite un semnal bine-venit în alte țări din regiune și chiar dincolo de acestea”, ÎR observând, de asemenea, că „rezultatul ar putea fi consolidat în continuare prin semnarea și ratificarea Celui de al doilea protocol opțional la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și a Protocolului la Convenția americană privind drepturile omului, ambele instrumente care vizează abolirea pedepsei cu moartea la nivel mondial”. Cu puțin timp înainte de abolirea pedepsei cu moartea, în februarie 2015, UE organizase un seminar la Paramaribo privind abolirea pedepsei cu moartea. Proiectul a primit finanțare din partea UE.

Chestiunile legate de drepturile omului sunt discutate în cadrul dialogului politic anual desfășurat în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou și în cadrul reuniunilor bilaterale. Cea de a treia rundă a dialogului politic a avut loc la Paramaribo în martie 2015 și a inclus discuții privind drepturile omului și guvernarea, modificarea legii privind amnistia, traficul de ființe umane, pedeapsa cu moartea (există încă în codul militar), corupția și condițiile din penitenciare. Un program finanțat prin IEDDO și axat pe consolidarea responsabilității societății civile din Suriname în raport cu drepturile omului și buna guvernare este în curs de a fi pus aplicare de către o organizație neguvernamentală locală. Proiectul este finanțat cu 125 000 de EUR în perioada 2014-2016.

În urma alegerilor generale din luna mai 2015, Partidul Național Democrat (PND) al actualului președinte Desi Bouterse a obținut 26 de fotolii parlamentare din cele 51 ale Adunării Naționale, ceea ce i-a conferit o majoritate cu o diferență de un sigur loc. Coaliția din opoziție, V7, a obținut 17 locuri, ABOP cinci locuri, iar locurile rămase au fost distribuite între reprezentanții opoziției dezbinată. Este prima dată când PND dispune de o majoritate absolută în cadrul Adunării Naționale.

Trinidad și Tobago

Printre priorități se numără abolirea pedepsei cu moartea, promovarea și apărarea drepturilor femeii și copilului, combaterea discriminării împotriva persoanelor LGBTI, îmbunătățirea condițiilor din închisori și a respectării drepturilor deținuților, precum și activități care contribuie la consolidarea democrației.

Delegația UE a participat în continuare la discuții, în diferite foruri, pe tema drepturilor omului și a democrației. Cea de a doua rundă a dialogului politic în temeiul articolului 8 din Acordul de la Cotonou a avut loc la Port of Spain în ianuarie 2015, cu discuții privind probleme legate de drepturile omului, inclusiv progresele înregistrate în aplicarea primei runde a recomandărilor EPU, necesitatea de a continua moratoriul actual privind execuțiile și, în cele din urmă, de a aboli pedeapsa cu moartea, întârzierea aprobării politicii referitoare la gen, precum și măsurile luate în direcția ratificării Protocolului facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului. UE a salutat instituirea Autorității pentru copii și a luat notă cu interes pozitiv de acceptarea de către această țară a recomandării importante a EPU de a depune eforturi în vederea reducerii numărului de cauze nesoluționate, de a remedia ineficiențele din sistemul judiciar și de a îmbunătăți condițiile din penitenciare. Au fost exprimate îngrijorări cu privire la lipsa unor locuri sigure pentru deținuții fete și necesitatea ca guvernul să acorde prioritate activităților orientate spre îmbunătățirea condițiilor din penitenciare. De asemenea, UE și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la numărul ridicat de acuzații privind execuțiile extrajudiciare.

În urma alegerilor din septembrie 2015 și a schimbării ulterioare a guvernului, demnitarii și-au afirmat intenția de a pune în aplicare pedeapsa cu moartea conform legislației, sugerând că s-ar putea ca spânzurările să fie reluate, deși există un moratoriu *de facto* din 1999. Cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, delegația a organizat, în colaborare cu partenerii, un grup de dezbateri privind diagnosticarea drepturilor omului în Trinidad și Tobago. Aceasta a continuat să sprijine lupta împotriva pedepsei cu moartea, precum și împotriva discriminării persoanelor LGBTI, inclusiv prin difuzarea declarațiilor ÎR/VP cu ocazia Zilei Mondiale Împotriva Pedepsei cu Moartea și a Zilei Internaționale împotriva Homofobiei. În urma suprimării ministerului pentru copii și egalitatea de gen, noul guvern a acordat acest portofoliu ministrului de stat din cabinetul prim-ministrului. Cu ocazia Zilei Universale a Copiilor, UE, în colaborare cu PNUD, a desfășurat o acțiune de informare a publicului în ceea ce privește fetele orfane aflate sub tutela statului, oferind o sesiuni de consiliere pentru tinerele în cauză.

UE și-a continuat dialogul cu organizațiile societății civile, inclusiv prin reuniuni lunare cu grupuri de persoane LGBTI. Trinidad și Tobago a beneficiat, pentru prima dată, de o cerere de propuneri în cadrul IEDDO, ceea ce a dus la acordarea de granturi în sprijinul unor activități al căror scop este abolirea pedepsei cu moartea și promovarea egalității de gen. Societatea civilă continuă să angajeze guvernul privind necesitatea unor reforme constituționale. Acest sector va fi sprijinit în continuare, pentru a include dezvoltarea aspectelor legate de guvernare în cel de al 11-lea FED și în liniile bugetare tematice privind organizațiile societății civile și autoritățile locale.

Statele Unite ale Americii (SUA)

În 2015, administrația președintelui Obama a continuat să pună un accent puternic pe promovarea drepturilor omului și a democrației în relațiile bilaterale ale SUA cu țări terțe și în cadrul forurilor multilaterale, în special în cadrul ONU și al OSCE. Discursul președintelui Obama în cadrul UNGA 70 i-a permis să afirme, în special prin prisma războaielor din Siria și Ucraina de Est, că SUA nu va înceta să lupte pentru drepturile omului.

În ceea ce privește situația drepturilor omului din SUA, în 2015 au avut loc anumite evoluții pozitive în ceea ce privește pedeapsa cu moartea și reforma în domeniul justiției penale. În plus, au fost luate măsuri pentru a reduce numărul deținuților aflați în centrul de detenție de la Guantánamo. Cu toate acestea, nu s-a dat curs în mod corespunzător constatărilor din decembrie 2014 din raportul Comisiei speciale pentru informații a Senatului, intitulat

„Studiu al Comisiei privind programul de detenție și de interogare al CIA”.

În ceea ce privește pedeapsa cu moartea, 2015 a marcat o tendință satisfăcătoare în SUA, cu cel mai scăzut număr de execuții și de noi condamnări la moarte din ultimii peste 20 de ani. Statele Connecticut și Nebraska au abolit pedeapsa cu moartea, ceea ce a redus numărul de state care permit încă aplicarea pedepsei cu moartea la 31. Pennsylvania a anunțat un moratoriu. În general, sprijinul public în rândul americanilor pentru pedeapsa cu moartea a scăzut. Deși administrația Obama nu a lucrat activ pentru a convinge Congresul să abolească pedeapsa cu moartea la nivel federal, președintele a recunoscut că este „profund îngrijorat” cu privire la punerea sa în aplicare. Interdicția UE a exporturilor de substanțe destinate execuțiilor a avut un impact considerabil asupra pedepsei cu moartea și asupra dezbaterii publice cu privire la execuții în ultimii patru ani.

UE a solicitat în repetate rânduri închiderea centrului de detenție de la Guantánamo Bay. Eforturile administrației de a închide centrul de detenție și de a transfera deținuții rămași au rămas în mare parte blocate de către Congres. Cu toate acestea, s-au realizat unele progrese în 2015 în legătură cu transferul deținuților către țări terțe. Din cele aproximativ 780 de persoane care au fost deținute la Guantánamo Bay, la sfârșitul lunii noiembrie 2015 rămăseseră 107. În luna decembrie s-a ajuns la un acord de a transfera încă 17 deținuți. Cu toate acestea, majoritatea membrilor Congresului continuă să se opună ferm oricărui transfer de deținuți de la Guantánamo către SUA. Legea privind autorizarea apărării naționale (*National Defense Authorization Act*), adoptată de Congres în luna noiembrie, conține obstacole juridice în calea închiderii penitenciarului, inclusiv o interdicție privind utilizarea fondurilor pentru transferarea prizonierilor către SUA sau pentru construirea de spații destinate adăpostirii acestora în viitor. În 2015 nu s-a dat curs în mod corespunzător raportului Senatului privind programul de detenție și de interogare al CIA, care a evidențiat încălcări grave ale drepturilor omului la centrul de detenție de la Guantanamo.

Anul 2015 a marcat un moment de răscruce în reforma sistemului de justiție penală. SUA are o rată de încarcerare pe cap de locuitor extrem de ridicată, iar numărul de deținuți în regim de izolare este mai mare decât în oricare altă țară democratică. Președintele Obama a solicitat Congresului să adopte o reformă înțeleaptă a justiției penale, cu scopul de a face sistemul de justiție penală al SUA mai echitabil și mai eficace și de a întrerupe cercul vicios sărăcie - criminalitate - încarcerare. Legea privind corecțiile și reforma pronunțării sentințelor (*Sentencing Reform and Corrections Act*) din 2015 a fost sprijinită de un puternic vot bipartit în Comisia juridică a Senatului. În plus, s-au realizat unele progrese în ceea ce privește detenția în regim de izolare. În septembrie, în cadrul unei tranzacții judiciare de referință, California, și-a dat acordul cu privire la o revizuire a utilizării detenției în regim de izolare în penitenciarele sale, inclusiv la limite stricte pentru izolarea prelungită a deținuților.

Delegația UE de la Washington DC a continuat să dialogheze în mod activ cu forurile relevante ale administrației, Congresului și organizațiilor neguvernamentale pe toate temele de mai sus. De asemenea, UE și-a continuat colaborarea cu SUA cu privire la alte aspecte esențiale privind drepturile omului, inclusiv drepturile femeii, drepturile persoanelor cu handicap, drepturile persoanelor LGBTI, libertatea de exprimare și ratificarea instrumentelor internaționale. Delegația UE a făcut demersuri către administrația SUA în favoarea ratificării rapide a Tratatului privind comerțul cu arme, care, printre altele, conține clauze referitoare la prevenirea cazurilor de încălcare a drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar.

În cursul anului 2015, UE și SUA au continuat o cooperare strânsă în domeniul drepturilor omului, în special în cadrul forurilor multilaterale precum ONU și OSCE, precum și în ceea ce privește anumite situații din țări terțe. Consultările anuale pe tema drepturilor omului au avut loc în februarie. Cooperarea dintre UE, statele sale membre și SUA a continuat, de asemenea, în cadrul Fondului pentru egalitate globală (*Global Equality Fund*), al Parteneriatului pentru un viitor egal (*Equal Future Partnership*) și al Coaliției pentru libertatea online.

În cursul vizitei sale la Washington DC în luna septembrie, reprezentantul special al UE pentru drepturile omului, dl Lambrinidis, a vorbit în cadrul Freedom House despre provocările-cheie din întreaga lume și despre politica UE în domeniul drepturilor omului. Ziua Drepturilor Omului a oferit delegației UE ocazia de a lansa o campanie pe platformele de comunicare socială, axată pe mai multe rezultate pozitive din domeniul drepturilor omului care au fost obținute recent de UE.

Uruguay

Obiectivele UE privind drepturile omului și democrația în contextul relațiilor sale cu Uruguay includ sprijinirea reformării și modernizării sistemului de justiție penală și a sistemului penitenciar, consolidarea drepturilor femeii și ale copilului, consolidarea politicilor de combatere a discriminării, precum și securitatea cetățenilor. În total, Uruguay a sărbătorit în 2015 „30 de ani de democrație neîntreruptă”, alegerile naționale din 2014 și cele municipale din 2015 desfășurându-se în cadrul unui proces electoral pașnic și transparent.

În 2015, Instituția națională pentru drepturile omului (INDDHH) a raportat supraaglomerare, condiții inumane și degradante și folosirea excesivă a forței și a substanțelor psihotrope în căminele gestionate de SIRPA (Departamentul pentru delincvenți adolescenți). INDDHH a subliniat, de asemenea, cazurile de exploatare sexuală a minorilor din căminele Institutului pentru Copii și Adolescenți din Uruguay (INAU). În ciuda numeroaselor măsuri luate pentru a soluționa problema violenței domestice, numărul de cazuri semnalate a crescut în 2015. În noiembrie, guvernul a prezentat un plan național de acțiune 2016-2019 pentru o viață lipsită de violență pe criterii de gen, obiectivele principale fiind reducerea numărului de decese din motive de gen și a numărului de femei care fac obiectul unor acte de violență. Planul privind egalitatea rasială 2015-2020 pentru descendenții de origine africană, publicat în luna iulie, dezvăluie discriminarea existentă în Uruguay. Al doilea contingent de refugiați sirieni, care trebuia să sosească la sfârșitul anului 2015, a fost amânat. În 2014, Uruguayul a făcut obiectul celei de a doua EPU. Guvernul lucrează la un raport voluntar pentru a prezenta modul în care au fost luate în considerare recomandările formulate.

UE sprijină drepturile omului în Uruguay prin intermediul IEDDO, precum și prin programe tematice în sprijinul societății civile. În 2015, UE a finanțat proiecte în următoarele domenii: securitatea cetățenilor, drepturile femeii și ale copilului, violența împotriva femeilor, abuzurile sexuale, precum și coeziunea socială. În plus, UE a continuat să ofere sprijin financiar prin programul bilateral de sprijinire a reformei justiției penale și a sistemului penitenciar din Uruguay.

Venezuela

UE nu poartă un dialog politic oficial cu guvernul venezuelean, dar au loc discuții ad hoc pe tema drepturilor omului, printre altele, în cursul întâlnirilor dintre delegația UE, ambasadele statelor membre și autoritățile din Venezuela. Aceasta se petrece și la nivelurile superioare ale SEAE în cursul vizitelor efectuate de autoritățile din Venezuela la Bruxelles.

Au continuat să existe preocupări cu privire la procesele liderilor opoziției, la avocații independenți și la liderii din mediul de afaceri. UE a continuat urmărirea proceselor de judecată în cazul lui Leopoldo Lopez și al judecătoarei Afiuni. Delegația UE, într-un efort concertat cu statele membre prezente în țară, a încercat să participe și să urmărească procesele, dar, în majoritatea cazurilor, nu i s-a permis să intre în instanțe. Purtătorul de cuvânt al ÎR/VP a publicat declarații privind arestarea primarului orașului Caracas, Antonio Ledezma (februarie) și privind procesul lui Leopoldo López (septembrie).

UE și-a exprimat în mod repetat disponibilitatea de a trimite o misiune de observare a alegerilor pentru alegerile legislative din decembrie (declarația purtătorului de cuvânt a ÎR/VP din 25 iunie), dar nu a fost invitată de către autoritatea electorală a țării. Campania electorală a fost percepută ca favorizând actualul guvern. Controlul guvernului asupra mass-mediei și a spațiului public a lăsat opoziției o marjă limitată de prezentare a unor opinii alternative. Cu toate acestea, opoziția a reușit să câștige o potențială „super majoritate” de 2/3 în Adunarea națională (sub rezerva unor provocări de natură juridică ce erau în curs de desfășurare la momentul redactării prezentului raport).

Activitățile de cooperare ale UE s-au axat pe drepturile femeii și ale copilului, pe drepturile popoarelor indigene, pe buna guvernanță (asistență tehnică Adunării Naționale, consolidarea capacității instituționale la nivel local), pe situația apărătorilor drepturilor omului, pe libertatea de informare și pe chestiunea refugiaților. Evenimentele din domeniul diplomației publice s-au concentrat asupra promovării egalității de gen.

Mecanismele de supraveghere ale standardelor OIM au analizat abaterile comise de Venezuela în materie de libertate de asociere, evidențiind cazuri grave și urgente în acest sens.